

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe
Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

Warszawa, 13 kwietnia 2023 roku

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

Skonsolidowany rachunek zysków i strat w przeliczeniu na walutę EUR

	Rok zakończony 31 grudnia 2022		Rok zakończony 31 grudnia 2021	
	w tys. zł	w tys. EUR	w tys. zł	w tys. EUR
Wynik z tytułu odsetek	232 690	49 632	254 738	55 650
Wynik z tytułu prowizji i opłat	81 505	17 385	84 777	18 520
Wynik na działalności podstawowej	366 491	78 172	372 210	81 313
Pozostałe przychody i koszty operacyjne netto	146 525	31 253	117 472	25 663
Ogólne koszty administracyjne	-424 715	-90 591	-367 370	-80 256
Wynik odpisów z tytułu utraty wartości aktywów oraz rezerw na zobowiązania pozabilansowe	-38 039	-8 114	-68 222	-14 904
Wynik na działalności operacyjnej	-33 932	-7 238	54 090	11 816
Zysk (strata) brutto	-34 521	-7 363	55 301	12 081
Zysk (strata) netto	-37 708	-8 043	41 899	9 153

Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej w przeliczeniu na walutę EUR

	31 grudnia 2022		31 grudnia 2021	
	w tys. zł	w tys. EUR	w tys. zł	w tys. EUR
Aktywa				
Papiery wartościowe	15 601 171	3 326 547	13 884 617	3 018 789
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	6 413 279	1 367 466	7 430 302	1 615 494
Aktywa razem	26 849 322	5 724 924	24 770 352	5 385 562
Zobowiązania				
Zobowiązania wobec innych banków	22 414 552	4 779 324	19 814 855	4 308 139
Zobowiązania wobec klientów	2 854 971	608 749	3 257 828	708 316
Zobowiązania razem	26 033 102	5 550 886	23 866 636	5 189 076
Kapitał własny ogółem	816 220	174 038	903 716	196 486
Suma zobowiązań i kapitału własnego	26 849 322	5 724 924	24 770 352	5 385 562

Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych w przeliczeniu na walutę EUR

	Rok zakończony 31 grudnia 2022		Rok zakończony 31 grudnia 2021	
	w tys. zł	w tys. EUR	w tys. zł	w tys. EUR
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	-206 200	-43 982	49 667	10 850
Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	1 593 148	339 815	-492 374	-107 564
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	-48 593	-10 365	-29 596	-6 465
Przepływy pieniężne netto, razem	1 338 355	285 468	-472 303	-103 179

Do przeliczenia wartości pozycji skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej na dzień 31 grudnia 2022 roku na walutę EUR zastosowano średni kurs ogłoszony przez Narodowy Bank Polski na ten dzień wynoszący 4,6899 zł za 1 EUR. Porównywalne dane finansowe zostały przeliczone na walutę EUR przy zastosowaniu średniego kursu ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski na dzień 31 grudnia 2021 roku, który wynosił 4,5994 zł za 1 EUR.

Główne pozycje skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych oraz skonsolidowanego rachunku zysków i strat za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku oraz za rok zakończony dnia 31 grudnia 2021 roku przeliczone zostały na walutę EUR, odpowiednio według kursu 4,6883 zł za 1 EUR oraz 4,5775 zł za 1 EUR. Kursy te wyliczono jako średnią arytmetyczną średnich kursów ogłaszanych przez Narodowy Bank Polski obowiązujących na ostatni dzień każdego miesiąca objętego danymi finansowymi.

Spis treści

Skonsolidowany rachunek zysków i strat.....	5
Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów	6
Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej	7
Zestawienie zmian w skonsolidowanym kapitale własnym	8
Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych	10
Polityka rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające.....	12
1. Informacje o Banku i Grupie Kapitałowej	12
1.1. Bank	12
1.2. Grupa Kapitałowa.....	12
1.3. Skład Grupy Kapitałowej	12
1.4. Zmiany w Grupie Kapitałowej	15
1.5. Zatwierdzenie skonsolidowanego sprawozdania finansowego	16
2. Opis ważniejszych zasad rachunkowości, szacunków i ocen.....	16
2.1. Podstawa sporządzania skonsolidowanego sprawozdania finansowego	16
2.2. Oświadczenie o zgodności.....	17
2.3. Okres i zakres skonsolidowanego sprawozdania finansowego	17
2.4. Kontynuacja działalności.....	17
2.5. Dokonywanie szacunków oraz profesjonalny osąd	19
2.6. Zasady konsolidacji	22
2.7. Korekta błędów	22
2.8. Podsumowanie istotnych zasad rachunkowości.....	22
2.9. Wprowadzenie nowych standardów i interpretacji oraz zmian standardów i interpretacji	47
3. Segmenty działalności	51
4. Wynik z tytułu odsetek	54
5. Wynik z tytułu prowizji i opłat	55
6. Przychody z tytułu dywidend.....	55
7. Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany.....	56
8. Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania oraz przeklasyfikowania instrumentów finansowych niewycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	56
9. Pozostałe przychody operacyjne	57
10. Pozostałe koszty operacyjne	57
11. Ogólne koszty administracyjne.....	58
12. Świadczenia pracownicze	58
13. Wynik zmian oszacowania płatności oraz wpływów z instrumentów finansowych	58
14. Wynik odpisów z tytułu utraty wartości aktywów oraz rezerw na zobowiązania pozabilansowe.....	60
15. Podatek dochodowy	62
16. Zysk na akcję	64
17. Dywidendy wypłacone oraz zaproponowane do wypłaty	64
18. Kasa, środki w Banku Centralnym.....	65
19. Należności od innych banków	65
20. Należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu	66
21. Pochodne instrumenty finansowe	66
22. Papiery wartościowe	68
23. Kredyty i pożyczki udzielone klientom	75
24. Umowy leasingowe.....	81
25. Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych	83
26. Zapasy.....	85
27. Rzeczowe aktywa trwałe.....	86
28. Nieruchomości inwestycyjne	90
29. Wartości niematerialne	91
30. Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży.....	92
31. Pozostałe aktywa.....	94
32. Zobowiązania wobec Banku Centralnego.....	95
33. Zobowiązania wobec innych banków	95
34. Zobowiązania z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	95
35. Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	95
36. Zobowiązania wobec klientów.....	96
37. Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	97
38. Pozostałe zobowiązania	99
39. Rezerwy	100
40. Kapitały własne.....	104
41. Wartość godziwa i kategorie wyceny do wartości godziwej instrumentów finansowych.....	105
42. Działalność powiernicza	111

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

43.	Informacje uzupełniające do sprawozdania z przepływów pieniężnych	111
44.	Zobowiązania warunkowe i pozabilansowe.....	112
45.	Aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań	114
46.	Transakcje z podmiotami powiązаныmi.....	114
47.	Informacje dotyczące podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych	116
48.	Struktura zatrudnienia.....	116
49.	Sekurytyzacja.....	116
50.	Zdarzenia następujące po dniu bilansowym.....	116
51.	Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych („ZFŚS”)	117
52.	Cele i zasady zarządzania ryzykiem.....	117
52.1.	Ryzyko kredytowe.....	117
52.2.	Ryzyko płynności	150
52.3.	Ryzyko rynkowe.....	156
52.4.	Ryzyko operacyjne	165
53.	Zarządzanie kapitałem	167

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

Skonsolidowany rachunek zysków i strat

Działalność kontynuowana

	Nota	Rok zakończony 31 grudnia 2022	Rok zakończony 31 grudnia 2021
Przychody z tytułu odsetek	4	1 182 079	320 791
Koszty z tytułu odsetek	4	-949 389	-66 053
Wynik z tytułu odsetek		232 690	254 738
Przychody z tytułu prowizji i opłat	5	159 800	153 306
Koszty z tytułu prowizji i opłat	5	-78 295	-68 529
Wynik z tytułu prowizji i opłat		81 505	84 777
Przychody z tytułu dywidend	6	1 482	2 282
Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany	7	37 554	4 691
Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania instrumentów finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie	8	8 907	16 405
Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez inne całkowite dochody	8	4 353	9 317
Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania oraz przeklasyfikowania instrumentów finansowych niewycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat		13 260	25 722
Wynik na działalności podstawowej		366 491	372 210
Pozostałe przychody operacyjne	9	204 901	156 752
Pozostałe koszty operacyjne	10	-58 376	-39 280
Pozostałe przychody i koszty operacyjne netto		146 525	117 472
Ogólne koszty administracyjne	11	-424 715	-367 370
Wynik zmian oszacowania płatności oraz wpływów z instrumentów finansowych	13	-84 194	0
Wynik odpisów z tytułu utraty wartości aktywów oraz rezerw na zobowiązania pozabilansowe, w tym:	14	-38 039	-68 222
- wynik odpisów z tytułu oczekiwanych strat kredytowych		-42 422	-76 408
Wynik na działalności operacyjnej		-33 932	54 090
Udział z zyskach (stratach) jednostek stowarzyszonych		-589	1 211
Zysk (strata) brutto		-34 521	55 301
Podatek dochodowy	15	-3 187	-13 402
- bieżący podatek dochodowy		-946	1 313
- odroczonego podatku dochodowego		-2 241	-14 715
Zysk (strata) netto		-37 708	41 899
- przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej		-38 908	41 605
- przypadający akcjonariuszom niekontrolującym		1 200	294
Zysk (strata) na akcję (w zł) z zysku za rok obrotowy przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej			
- podstawowy z zysku (straty) za rok obrotowy		-0,09	0,09
- rozwodniony z zysku (straty) za rok obrotowy		-0,09	0,09

W latach zakończonych odpowiednio dnia 31 grudnia 2022 roku oraz dnia 31 grudnia 2021 roku Grupa Kapitałowa nie prowadziła działalności zaniechanej.

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów

	Nota	Rok zakończony 31 grudnia 2022	Rok zakończony 31 grudnia 2021
Zysk (strata) netto		-37 708	41 899
Inne składniki całkowitych dochodów netto, które mogą zostać przeniesione do wyniku finansowego		-34 086	-3 470
Wycena papierów wartościowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody		-44 594	1 058
- podatek odroczony		8 474	-201
Przeniesienie na wynik finansowy w wyniku zaprzestania ujmowania papierów wartościowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody		2 511	-5 342
- podatek odroczony		-477	1 015
Inne składniki całkowitych dochodów netto, które nie mogą zostać przeniesione do wyniku finansowego		-2 215	3 432
Wycena inwestycji kapitałowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody		-3 508	4 420
- podatek odroczony		666	-840
Zyski lub straty aktuarialne	39	775	-183
- podatek odroczony		-148	35
Razem całkowite dochody netto		-74 009	41 861
- przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej		-74 009	41 567
- przypadający akcjonariuszom niekontrolującym		0	294

Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów należy analizować łącznie z notami do skonsolidowanego sprawozdania finansowego, które stanowią integralną część skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej

	Nota	31 grudnia 2022	31 grudnia 2021
Aktywa			
Kasa, środki w Banku Centralnym	18	2 865 305	1 305 464
Należności od innych banków	19	625 655	850 063
- wyceniane w zamortyzowanym koszcie		625 655	850 063
Pochodne instrumenty finansowe	21	1 444	150
Należności z tytułu leasingu finansowego	24	603 167	555 063
Papiery wartościowe	22	15 601 171	13 884 617
- przeznaczone do obrotu		286	18 837
- obowiązkowo wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy		268 368	251 806
- wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody		5 764 723	2 943 376
- wyznaczone do wyceny w wartości godziwej przez inne całkowite dochody		11 711	15 219
- wyceniane w zamortyzowanym koszcie		9 556 083	10 655 379
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	24	6 413 279	7 430 302
- obowiązkowo wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy		115 281	145 172
- wyceniane w zamortyzowanym koszcie		6 297 998	7 285 130
Inwestycje w jednostki stowarzyszone	25	14 792	15 181
Zapasy	26	13 132	10 978
Rzeczowe aktywa trwałe	27	370 752	382 440
Nieruchomości inwestycyjne	28	74 145	75 249
Wartości niematerialne	29	40 456	38 235
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego	15	75	10 391
Aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego	15	94 999	89 119
Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	30	9 915	13 488
Pozostałe aktywa	31	121 035	109 612
Aktywa razem		26 849 322	24 770 352
Zobowiązania			
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	32	2 039	41
Zobowiązania wobec innych banków	33	22 414 552	19 814 855
Pochodne instrumenty finansowe	20	1 324	43
Zobowiązania wobec klientów	36	2 854 971	3 257 828
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	37	391 637	385 425
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego	15	124	55
Pozostałe zobowiązania	38	352 470	392 932
Rezerwy	39	15 985	15 457
Zobowiązania razem		26 033 102	23 866 636
Kapitał własny			
Kapitał zakładowy	40	455 625	455 625
Akcje własne	40	-9 899	0
Kapitał zapasowy	40	320 062	383 187
Inne całkowite dochody	40	-27 157	9 144
Niepodzielony wynik finansowy z lat ubiegłych	40	-87 539	-92 955
Wynik roku bieżącego	40	-38 908	41 605
Pozostałe kapitały	40	177 473	80 281
Razem kapitał własny		789 657	876 887
Przypadający akcjonariuszom niekontrolującym		26 563	26 829
Kapitał własny ogółem		816 220	903 716
Suma zobowiązań i kapitału własnego		26 849 322	24 770 352

Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej należy analizować łącznie z notami do skonsolidowanego sprawozdania finansowego, które stanowią integralną część skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

Zestawienie zmian w skonsolidowanym kapitale własnym

Za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022										
	Kapitał zakładowy	Akcje własne	Kapitał zapasowy	Inne całkowite dochody	Niepodzielony wynik finansowy z lat ubiegłych	Wynik roku bieżącego	Pozostałe kapitały	Kapitał własny razem	Akcjonariusze niekontrolujący	Kapitał własny ogółem
Kapitał na początek okresu	455 625	0	383 187	9 144	-92 955	41 605	80 281	876 887	26 829	903 716
Wynik za okres	0	0	0	0	0	-38 908	0	-38 908	1 200	-37 708
Inne całkowite dochody netto	0	0	0	-36 301	0	0	0	-36 301	0	-36 301
Razem całkowite dochody netto za okres	0	0	0	-36 301	0	-38 908	0	-75 209	1 200	-74 009
Przeniesienie wyniku z lat ubiegłych	0	0	0	0	41 605	-41 605	0	0	0	0
Podział zysku z przeznaczeniem na kapitał	0	0	28 399	0	-28 399	0	0	0	0	0
Podział zysku z przeznaczeniem na dywidendę	0	0	0	0	-173	0	0	-173	0	-173
Nabycie od akcjonariuszy niekontrolujących	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Podwyższenie kapitałów	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Podwyższenie / obniżenie kapitałów w jednostce zależnej	0	0	0	0	0	0	0	0	-1 448	-1 448
Utrata kontroli nad jednostkami zależnymi	0	0	929	0	-5 413	0	4 730	246	0	246
Odkup akcji własnych	0	-9 899	-1 964	0	0	0	1 964	-9 899	0	-9 899
Pozostałe	0	0	-90 489	0	-2 204	0	90 498	-2 195	-18	-2 213
Kapitał na koniec okresu	455 625	-9 899	320 062	-27 157	-87 539	-38 908	177 473	789 657	26 563	816 220

Skonsolidowane zestawienie zmian w kapitale własnym należy analizować łącznie z notami do skonsolidowanego sprawozdania finansowego, które stanowią integralną część skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

Za rok zakończony dnia 31 grudnia 2021

	Kapitał zakładowy	Akcje własne	Kapitał zapasowy	Inne całkowite dochody	Niepodzielony wynik finansowy z lat ubiegłych	Wynik roku bieżącego	Pozostałe kapitały	Kapitał własny razem	Akcjonariusze niekontrolujący	Kapitał własny ogółem
Kapitał na początek okresu	438 025	0	349 881	9 182	-96 999	7 287	84 981	792 357	26 564	818 921
Wynik za okres	0	0	0	0	0	41 605	0	41 605	294	41 899
Inne całkowite dochody netto	0	0	0	-38	0	0	0	-38	0	-38
Razem całkowite dochody netto za okres	0	0	0	-38	0	41 605	0	41 567	294	41 861
Przeniesienie wyniku z lat ubiegłych	0	0	0	0	7 287	-7 287	0	0	0	0
Podział zysku z przeznaczeniem na kapitał	0	0	6 994	0	-2 294	0	-4 700	0	0	0
Podział zysku z przeznaczeniem na dywidendę	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Nabycie od akcjonariuszy niekontrolujących	0	0	0	0	0	0	0	0	-40	-40
Podwyższenie kapitałów	17 600	0	26 312	0	0	0	0	43 912	0	43 912
Podwyższenie / obniżenie kapitałów w jednostce zależnej	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Utrata kontroli nad jednostkami zależnymi	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Odkup akcji własnych	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Pozostałe	0	0	0	0	-949	0	0	-949	11	-938
Kapitał na koniec okresu	455 625	0	383 187	9 144	-92 955	41 605	80 281	876 887	26 829	903 716

Skonsolidowane zestawienie zmian w kapitale własnym należy analizować łącznie z notami do skonsolidowanego sprawozdania finansowego, które stanowią integralną część skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych

	Nota	Rok zakończony 31 grudnia 2022	Rok zakończony 31 grudnia 2021
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej			
Zysk (strata) netto		-37 708	41 899
Korekty razem:		-168 492	7 768
Amortyzacja	11	44 715	46 561
Odsetki		-487 227	-86 605
Dywidendy otrzymane	6	-1 482	-2 282
Zysk (strata) z działalności inwestycyjnej		7 268	2 382
Zmiana stanu:		262 795	57 156
- należności od innych banków wycenianych w zamortyzowanym koszcie	43	2 922	-26 510
- należności z tytułu leasingu finansowego		-48 104	-88 962
- papierów wartościowych przeznaczonych do obrotu		18 551	-8 292
- papierów wartościowych obowiązkowo wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy		-16 562	61 198
- papierów wartościowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	43	-2 863 430	3 679 861
- papierów wartościowych wyznaczonych do wyceny w wartości godziwej przez inne całkowite dochody		3 508	-4 420
- kredytów i pożyczek udzielonych klientom obowiązkowo wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy		29 891	54 287
- kredytów i pożyczek udzielonych klientom wycenianych w zamortyzowanym koszcie		987 132	587 064
- zapasów		-2 154	-282
- aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży		3 573	712
- pozostałych aktywów		-11 423	18 582
- zobowiązań wobec Banku Centralnego		1 998	-26
- zobowiązań wobec innych banków		2 599 697	-3 824 146
- pochodnych instrumentów finansowych (w tym stanowiących zabezpieczenie zobowiązań)		-13	598
- zobowiązań wobec klientów		-402 857	-429 826
- pozostałych zobowiązań		-40 462	31 167
- rezerw		528	6 151
Zapłacony podatek dochodowy		9 439	-20 520
Bieżący i odroczony podatek dochodowy ujęty w wyniku finansowym	15	3 187	13 402
Inne korekty	43	-7 187	-2 326
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej		-206 200	49 667

Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych należy analizować łącznie z notami do skonsolidowanego sprawozdania finansowego, które stanowią integralną część skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

cd. Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych

Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej		
Wpływy	1 651 170	428 124
Zbycie papierów wartościowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie	1 578 499	395 334
Zbycie rzeczowych aktywów trwałych, nieruchomości inwestycyjnych oraz wartości niematerialnych	0	1 675
Dywidendy otrzymane	6 1 482	2 282
Odsetki otrzymane	71 189	28 833
Wydatki	-58 022	-920 498
Nabycie udziałów lub akcji w jednostkach zależnych	0	-39
Nabycie papierów wartościowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie	-16 853	-890 711
Nabycie rzeczowych aktywów trwałych, nieruchomości inwestycyjnych oraz wartości niematerialnych	-41 169	-29 748
Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	1 593 148	-492 374
Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej		
Wpływy	0	44 000
Wpływy z emisji akcji i dopłat do kapitału	0	44 000
Wydatki	-48 593	-73 596
Płatności z tytułu kosztów emisji akcji	0	-88
Płatności zobowiązań z tytułu umów leasingowych	-14 114	-12 106
Wykup dłużnych papierów wartościowych wraz z odsetkami	37 -24 580	-61 402
Nabycie akcji własnych	-9 899	0
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	-48 593	-29 596
Przepływy pieniężne netto, razem	1 338 355	-472 303
Bilansowa zmiana stanu środków pieniężnych, w tym	1 338 355	-472 303
- zmiana stanu środków pieniężnych z tytułu różnic kursowych	-12 324	1 836
Środki pieniężne na początek okresu	2 106 424	2 578 727
Środki pieniężne na koniec okresu	3 444 779	2 106 424
- środki o ograniczonej możliwości dysponowania	0	0

Polityka rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające

1. Informacje o Banku i Grupie Kapitałowej

1.1. Bank

Bank Polskiej Spółdzielczości S.A. został utworzony na podstawie decyzji Prezesa Narodowego Banku Polskiego nr 65 z dnia 22 października 1991 roku. Pierwotnie działał pod firmą Gospodarczy Bank Południowo-Zachodni S.A. („GBPZ S.A.”) z siedzibą we Wrocławiu. Na podstawie uchwały nr 12/2001 Walnego Zgromadzenia GBPZ S.A. podjętej w dniu 16 maja 2001 roku, firmę zmieniono na Bank Polskiej Spółdzielczości S.A. Zmiana firmy na Bank Polskiej Spółdzielczości S.A. została zarejestrowana w KRS w dniu 27 marca 2002 roku. Siedziba Banku mieści się w Warszawie przy ul. Grzybowskiej 81.

Bank jest wpisany do rejestru handlowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla miasta Warszawy, XII Wydział Gospodarczy pod numerem KRS 0000069229 nadanym w dniu 10 grudnia 2001 roku.

Bankowi nadano w dniu 6 sierpnia 2002 roku numer statystyczny REGON: 930603359.

Bank Polskiej Spółdzielczości S.A. jest uniwersalnym bankiem komercyjnym oferującym szeroki zakres usług w obrocie krajowym i zagranicznym, świadczonych na rzecz klientów indywidualnych oraz instytucjonalnych, w szczególności dla banków spółdzielczych, zgodnie z zakresem usług określonych w statucie Banku.

Bank sprawując funkcję banku zrzeszającego, na podstawie ustawy o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających z dnia 7 grudnia 2000 roku z późniejszymi zmianami, działa na rzecz rozwoju banków spółdzielczych zrzeszenia i prowadzi niekonkurencyjną wobec zrzeszonych banków spółdzielczych działalność.

1.2. Grupa Kapitałowa

Jednostką dominującą w Grupie Kapitałowej Banku Polskiej Spółdzielczości S.A. („Grupa Kapitałowa”) jest Bank Polskiej Spółdzielczości S.A. („BPS S.A.”, „Bank”, „jednostka dominująca”).

Grupa Kapitałowa prowadzi operacje zarówno w polskich złotych jak i w walutach obcych oraz aktywnie uczestniczy w obrocie krajowym.

1.3. Skład Grupy Kapitałowej

Na dzień 31 grudnia 2022 roku w skład Grupy Kapitałowej wchodził Bank Polskiej Spółdzielczości S.A. (Bank) jako jednostka dominująca oraz następujące jednostki zależne:

BPS Leasing S.A. (marka: BPS Leasing i Faktoring) – utworzona w dniu 8 września 2010 roku. Spółka świadczy kompleksowe usługi leasingu środków trwałych i faktoringu dla klientów Grupy Kapitałowej i Banków Spółdzielczych zrzeszonych w Banku BPS.

Spółka objęta kontrolą przez Grupę Kapitałową w 2010 roku. Na dzień 31 grudnia 2022 roku kapitał zakładowy BPS Leasing S.A. wynosił 2.000 tys. zł i jedynym akcjonariuszem był Bank. Udział Grupy Kapitałowej w głosach na dzień 31 grudnia 2022 roku oraz na dzień 31 grudnia 2021 roku wynosił 100 %.

BPS Nieruchomości S.A. (dawniej: UP Nieruchomości S.A.) – utworzona w dniu 25 listopada 2016 roku. Spółka świadczy usługi w zakresie obsługi administracyjnej, a także prowadzi działalność w zakresie wynajmu i zarządzania nieruchomościami własnymi lub dzierżawionymi.

Spółka objęta kontrolą w 2016 roku. Na dzień 31 grudnia 2022 roku kapitał zakładowy wynosił 174 tys. zł i jedynym akcjonariuszem był Uzdrowiska Polskie FIZ AN. Udział Grupy Kapitałowej w głosach na dzień 31 grudnia 2022 roku oraz na dzień 31 grudnia 2021 roku wynosił 100 %.

BPS Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A. (BPS TFI S.A.) – utworzona w dniu 15 maja 2008 roku. Spółka zajmuje się tworzeniem otwartych i zamkniętych funduszy inwestycyjnych oraz zarządzaniem nimi. Spółka działa na podstawie zezwolenia z dnia 26 maja 2010 roku Komisji Nadzoru Finansowego na wykonywanie działalności określonej w art. 45 ust. 1 ustawy z dnia 27 maja 2004 roku o funduszach inwestycyjnych.

Spółka objęta kontrolą przez Grupę Kapitałową w 2010 roku. Na dzień 31 grudnia 2022 roku kapitał zakładowy BPS TFI S.A. wynosił 12.500 tys. zł i jedynym akcjonariuszem był Bank. Udział Grupy Kapitałowej w głosach na dzień 31 grudnia 2022 roku oraz na dzień 31 grudnia 2021 roku wynosił 100 %.

Con-Finance Sp. z o.o. w likwidacji – utworzona w dniu 9 sierpnia 2013 roku. Spółka jest w procesie likwidacji i nie prowadzi działalności operacyjnej.

Spółka objęta kontrolą w 2015 roku. Na dzień 31 grudnia 2022 roku kapitał zakładowy spółki Con-Finance Sp. z o.o. w likwidacji wynosił 6 tys. zł i jedynym udziałowcem był Uzdrowiska Polskie FIZ AN. Udział Grupy Kapitałowej w głosach na dzień 31 grudnia 2022 roku oraz na dzień 31 grudnia 2021 roku wynosił 100 %.

Dom Maklerski Banku BPS S.A. (DM BPS S.A.) – utworzona w dniu 11 kwietnia 2008 roku. Spółka prowadzi działalność maklerską na podstawie zezwolenia z dnia 17 grudnia 2008 roku udzielonego przez Komisję Nadzoru Finansowego. W dniu 6 stycznia 2009 roku DM BPS S.A. uzyskał status członka GPW S.A. Jest także uczestnikiem systemu rekompensat prowadzonego przez Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych S.A.

DM BPS S.A. oferuje usługi w zakresie pośrednictwa przy emisji papierów wartościowych i wykonywania zleceń na regulowanym rynku giełdowym, prowadzonym przez Giełdę Papierów Wartościowych S.A. w Warszawie, a także na rynku Catalyst oraz New Connect. Spółka została objęta kontrolą w 2008 roku. Na dzień 31 grudnia 2022 roku kapitał zakładowy DM BPS S.A. wynosił 7.469 tys. zł i jedynym akcjonariuszem był Bank, tym samym udział Grupy Kapitałowej w głosach na dzień 31 grudnia 2022 roku oraz na dzień 31 grudnia 2021 roku wynosił 100 %.

Bank BPS jako właściciel spółek wchodzących w skład Grupy Kapitałowej planuje przeprowadzenie procesu jej reorganizacji, w szczególności poprzez stopniowe wygaszanie działalności maklerskiej prowadzonej przez Dom Maklerski. W związku z powyższym utworzone zostały rezerwy na przeprowadzenie tego procesu, które zostały zaprezentowane w nocy 39. Równocześnie Bank planuje utworzenie, w ramach własnej struktury organizacyjnej komórki odpowiedzialnej za prowadzenie działalności powierniczej dla swoich klientów, którym będzie oferował usługę przechowywania papierów wartościowych.

FW Południe Sp. z o.o. – utworzona w dniu 6 listopada 2009 roku. Spółka powołana do przygotowania, realizacji i bieżącej eksploatacji farm wiatrowych.

Spółka objęta kontrolą w 2015 roku. Na dzień 31 grudnia 2022 roku kapitał zakładowy FW Południe Sp. z o.o. wynosił 2.355 tys. zł i jedynym udziałowcem był Uzdrowiska Polskie FIZ AN. Udział Grupy Kapitałowej Banku BPS w głosach na dzień 31 grudnia 2022 roku oraz na dzień 31 grudnia 2021 roku wynosił 100 %.

QRS Finanse S.A. w likwidacji – utworzona w dniu 13 lutego 2014 roku. Spółka jest w procesie likwidacji i nie prowadzi działalności operacyjnej.

Spółka objęta kontrolą w 2015 roku. Na dzień 31 grudnia 2022 roku kapitał zakładowy QRS Finanse S.A. w likwidacji wynosił 100 tys. zł i jedynym akcjonariuszem był Uzdrowiska Polskie FIZ AN. Udział Grupy Kapitałowej w głosach na dzień 31 grudnia 2022 roku oraz na dzień 31 grudnia 2021 roku wynosił 100 %.

Uzdrowisko Iwonicz S.A. – w dniu 9 grudnia 2011 roku Grupa Kapitałowa odkupiła od Ministerstwa Skarbu Państwa akcje spółki Uzdrowisko Iwonicz S.A. Spółka prowadzi działalność uzdrowską i sanatoryjną.

Spółka objęta kontrolą w 2011 roku. Na dzień 31 grudnia 2022 roku kapitał zakładowy spółki Uzdrowisko Iwonicz S.A. wynosił 20.551 tys. zł i jedynym akcjonariuszem był Uzdrowiska Polskie FIZ AN. Udział Grupy Kapitałowej w głosach na dzień 31 grudnia 2022 roku oraz na dzień 31 grudnia 2021 roku wynosił 100 %.

Uzdrowisko Kamień Pomorski S.A. – w dniu 9 grudnia 2011 roku Grupa Kapitałowa odkupiła od Ministerstwa Skarbu Państwa udziały spółki Uzdrowisko Kamień Pomorski Sp. z o.o. Dnia 30 marca 2012 roku Spółka Uzdrowisko Kamień Pomorski Sp. z o.o. została przekształcona w Spółkę Akcyjną. Spółka prowadzi działalność uzdrowską i sanatoryjną.

Spółka objęta kontrolą w 2011 roku. Na dzień 31 grudnia 2022 roku kapitał zakładowy spółki Uzdrowisko Kamień Pomorski S.A. wynosił 36.135 tys. zł i jedynym akcjonariuszem był Uzdrowiska Polskie FIZ AN.

Udział Grupy Kapitałowej w głosach na dzień 31 grudnia 2022 roku oraz na dzień 31 grudnia 2021 roku wynosił 100 %.

Uzdrowisko Konstancin - Zdrój S.A. – w dniu 9 grudnia 2011 roku Grupa Kapitałowa odkupiła od Ministerstwa Skarbu Państwa udziały spółki Uzdrowisko Konstancin - Zdrój Sp. z o.o. Dnia 30 marca 2012 roku spółka Uzdrowisko Konstancin-Zdrój Sp. z o.o. została przekształcona w Spółkę Akcyjną. Spółka prowadzi działalność uzdrowską i sanatoryjną.

Spółka objęta kontrolą w 2011 roku. Na dzień 31 grudnia 2022 roku kapitał zakładowy spółki Uzdrowisko Konstancin – Zdrój S.A. wynosił 31.354 tys. zł i jedynym akcjonariuszem był Uzdrowiska Polskie FIZ AN. Udział Grupy Kapitałowej w głosach na dzień 31 grudnia 2022 roku oraz na dzień 31 grudnia 2021 roku wynosił 100 %.

Zakład Lecznicy „Uzdrowisko Nałęczów” S.A. – w dniu 9 grudnia 2011 roku Grupa Kapitałowa odkupiła od Nałęczowskiego Towarzystwa Inwestycyjnego S.A. akcje Zakładu Lecznicy „Uzdrowisko Nałęczów” S.A. Spółka prowadzi działalność uzdrowską i sanatoryjną.

Spółka objęta kontrolą w 2011 roku. Na dzień 31 grudnia 2022 roku kapitał zakładowy spółki Zakład Lecznicy „Uzdrowisko Nałęczów” S.A. wynosił 26.722 tys. zł i jedynym akcjonariuszem był Uzdrowiska Polskie FIZ AN. Udział Grupy Kapitałowej w głosach na dzień 31 grudnia 2022 roku oraz na dzień 31 grudnia 2021 roku wynosił 100 %.

Na dzień 31 grudnia 2022 roku Grupa Kapitałowa Banku BPS posiadała Certyfikaty Inwestycyjne Funduszy Inwestycyjnych Zamkniętych sklasyfikowanych jako jednostki zależne:

BPS 1 NS FIZ w likwidacji – podmiot został zarejestrowany w 2011 roku.

Udział Grupy Kapitałowej w funduszu (posiadane Certyfikaty Inwestycyjne) na dzień 31 grudnia 2022 roku oraz na dzień 31 grudnia 2021 roku wynosił 100 %.

Fundusz aktywów niepublicznych będący w procesie likwidacji, nie prowadzi działalności inwestycyjnej.

BPS 3 NS FIZ w likwidacji – podmiot został zarejestrowany w 2012 roku.

Udział Grupy Kapitałowej w funduszu (posiadane Certyfikaty Inwestycyjne) na dzień 31 grudnia 2022 roku oraz na dzień 31 grudnia 2021 roku wynosił 45,74 %.

Fundusz aktywów niepublicznych będący w procesie likwidacji, nie prowadzi działalności inwestycyjnej.

BPS 4 NS FIZ w likwidacji – podmiot został zarejestrowany w 2013 roku.

Udział Grupy Kapitałowej w funduszu (posiadane Certyfikaty Inwestycyjne) na dzień 31 grudnia 2022 roku wynosił 50,60 % oraz na dzień 31 grudnia 2021 roku wynosił 50,75 %.

Fundusz aktywów niepublicznych będący w procesie likwidacji, nie prowadzi działalności inwestycyjnej.

BPS Rynku Nieruchomości FIZ AN – podmiot został zarejestrowany w 2014 roku.

Udział Grupy Kapitałowej w funduszu (posiadane Certyfikaty Inwestycyjne) na dzień 31 grudnia 2022 roku oraz na dzień 31 grudnia 2021 roku wynosił 71,73 %.

Fundusz aktywów niepublicznych inwestuje m.in. w projekty rynku nieruchomości i instrumenty rynku pieniężnego.

Quantum 2 FIZ AN w likwidacji – podmiot został zarejestrowany w 2010 roku.

Udział Grupy Kapitałowej w funduszu (posiadane Certyfikaty Inwestycyjne) na dzień 31 grudnia 2022 roku oraz na dzień 31 grudnia 2021 roku wynosił 100 %.

Fundusz aktywów niepublicznych będący w procesie likwidacji, nie prowadzi działalności inwestycyjnej.

Uzdrowiska Polskie FIZ AN – podmiot został zarejestrowany w 2011 roku.

Udział Grupy Kapitałowej w funduszu (posiadane Certyfikaty Inwestycyjne) na dzień 31 grudnia 2022 roku oraz na dzień 31 grudnia 2021 roku wynosił 100 %.

Fundusz aktywów niepublicznych inwestuje przede wszystkim w projekty w branży uzdrowskiej.

Na dzień 31 grudnia 2022 roku w skład Grupy Kapitałowej wchodziły następujące jednostki stowarzyszone oraz Grupa Kapitałowa posiadała Certyfikaty Inwestycyjne Funduszy Inwestycyjnych Zamkniętych sklasyfikowanych jako jednostki stowarzyszone:

Centrum Rozwoju Usług Zrzeszeniowych Sp. z o.o. – utworzone w dniu 5 stycznia 2011 roku. Spółka jest producentem i integratorem rozwiązań informatycznych obsługujących instytucje z sektora bankowego, administruje systemami informatycznymi Banku i Banków Spółdzielczych oraz nadzoruje prace i rozwój infrastruktury technicznej w całym Zrzeszeniu. Podmiot wdraża oprogramowania i aplikacje, świadczy usługi szkoleniowe i konsultingowe, buduje i integruje zarówno sieci lokalne, jak i rozległe sieci komputerowe, dostarcza i instaluje sprzęt komputerowy. Spółka opracowuje rozwiązania IT dla podmiotów z Grupy Kapitałowej i Banków Spółdzielczych oraz zapewnia niezbędne systemy informatyczne.

Na dzień 31 grudnia 2022 roku kapitał zakładowy Centrum Rozwoju Usług Zrzeszeniowych Sp. z o.o. wynosił 11.700 tys. zł i Bank posiadał 44,44 % udziału w kapitale zakładowym Spółki. Udział Grupy Kapitałowej w głosach na dzień 31 grudnia 2022 wynosił 31,71 % oraz na dzień 31 grudnia 2021 roku wynosił 31,65 %.

Quantum 4 FIZ AN w likwidacji – podmiot został zarejestrowany w 2011 roku.

Udział Grupy Kapitałowej w funduszu (posiadane Certyfikaty Inwestycyjne) na dzień 31 grudnia 2022 roku oraz na dzień 31 grudnia 2021 roku wynosił 21,20 %.

Fundusz aktywów niepublicznych będący w procesie likwidacji, nie prowadzi działalności inwestycyjnej.

Quantum 9 FIZ AN – podmiot został zarejestrowany w 2019 roku.

Fundusz aktywów niepublicznych inwestuje m.in. w projekty rynku nieruchomości, instrumenty udziałowe oraz dłużne papiery wartościowe.

Fundusz jest jedynym akcjonariuszem w pięciu spółkach specjalnego przeznaczenia będącymi jednostkami stowarzyszonymi. Spółki specjalnego przeznaczenia: G81 Inwestycje 1 S.A., G81 Inwestycje 2 S.A., G81 Inwestycje 3 S.A., G81 Inwestycje 4 S.A., G81 Inwestycje 5 S.A. zostały utworzone w dniu 29 marca 2019 roku i powołane w celu inwestycji bezpośrednich i pośrednich na rynku nieruchomości komercyjnych. Na dzień 31 grudnia 2022 roku kapitał zakładowy każdej ze spółek specjalnego przeznaczenia wynosił 100 tys. zł, a każda z nich posiadała 19,8% udziałów w jednostce stowarzyszonej BPS Grzybowska 81 Sp. z o.o.

BPS Grzybowska 81 Sp. z o.o. zajmuje się świadczeniem usług najmu pomieszczeń oraz wyposażenia, na dzień 31 grudnia 2022 roku posiadała kapitał zakładowy w wysokości 500 tys. zł.

Quantum 9 FIZ AN łącznie ze spółkami specjalnego przeznaczenia posiada 100% udziałów w podmiocie BPS Grzybowska 81 Sp. z o.o.

Udział Grupy Kapitałowej w funduszu Quantum 9 FIZ AN (posiadane Certyfikaty Inwestycyjne) na dzień 31 grudnia 2022 oraz na dzień 31 grudnia 2021 roku wynosił 34,13 %.

1.4. Zmiany w Grupie Kapitałowej

W okresie od dnia 1 stycznia 2022 roku do dnia 31 grudnia 2022 roku w Grupie Kapitałowej miały miejsce następujące zmiany:

BPS 4 NS FIZ w likwidacji - spadek o 0,15 punktu procentowego udziału Grupy Kapitałowej spowodowany był wykupem Certyfikatów Inwestycyjnych od Grupy Kapitałowej oraz od podmiotów spoza Grupy Kapitałowej.

Centrum Rozwoju Usług Zrzeszeniowych Sp. z o.o. – w maju 2022 roku nastąpiła rejestracja w KRS podwyższenia kapitału zakładowego Spółki z 11.100 tys. zł do 11.700 tys. zł poprzez objęcie nowych udziałów przez Bank i podmioty spoza Grupy Kapitałowej. W związku z powyższą transakcją nastąpił spadek o 0,61 punktu procentowego udziału Grupy Kapitałowej w kapitale zakładowym Spółki i wzrost o 0,06 punktu procentowego w głosach.

Con-Finance Sp. z o.o. w likwidacji – w styczniu 2022 roku Contango 2 FIZ sprzedał 100 % udziałów Spółki do Uzdrowiska Polskie FIZ AN. W kwietniu 2022 roku nastąpiło rozpoczęcie likwidacji Spółki.

Contango 2 FIZ w likwidacji – w styczniu 2022 roku nastąpiło rozpoczęcie likwidacji funduszu i na dzień 31 grudnia 2022 roku Grupa Kapitałowa utraciła kontrolę nad funduszem w wyniku umorzenia wszystkich wyemitowanych przez fundusz Certyfikatów Inwestycyjnych i prowadzonego procesu likwidacji.

FW Południe Sp. z o.o. – w styczniu 2023 roku nastąpiła rejestracja w KRS obniżenia kapitału zakładowego Spółki z 8.355 tys. zł do 2.355 tys. zł poprzez umorzenie udziałów.

QRS Finanse S.A. w likwidacji – w styczniu 2022 roku Contango 2 FIZ sprzedał 100 % udziałów Spółki do Uzdrowiska Polskie FIZ AN.

Quantum 2 FIZ AN w likwidacji - w styczniu 2022 roku nastąpiło rozpoczęcie likwidacji funduszu.

Solar City Szczecin Sp. z o.o. w likwidacji – w listopadzie 2022 roku Spółka została wykreślona z KRS.

Uzdrowisko Kamień Pomorski S.A. – w sierpniu 2022 roku zarejestrowano w KRS podwyższenia kapitału zakładowego Spółki z 32.602 tys. zł do 36.135 tys. zł poprzez objęcie nowych akcji przez Uzdrowiska Polskie FIZ AN.

Uzdrowisko Konstancin - Zdrój S.A. – w sierpniu 2022 roku zarejestrowano w KRS podwyższenia kapitału zakładowego Spółki z 25.477 tys. zł do 31.354 tys. zł poprzez objęcie nowych akcji przez Uzdrowiska Polskie FIZ AN.

Veni S.A. – w czerwcu 2022 roku nastąpiła rejestracja w KRS obniżenia kapitału zakładowego Spółki z 63.570 tys. zł do 100 tys. zł poprzez umorzenie akcji. Na dzień 31 grudnia 2022 roku Grupa Kapitałowa utraciła kontrolę nad Spółką w wyniku sprzedaży w grudniu 2022 roku 100.000 akcji Veni S.A. stanowiących 100% udziału w kapitale zakładowym i głosach Spółki.

Zakład Lecznicy „Uzdrowisko Nałęczów” S.A. - w sierpniu 2022 roku zarejestrowano w KRS podwyższenia kapitału zakładowego Spółki z 24.334 tys. zł do 26.722 tys. zł poprzez objęcie nowych akcji przez Uzdrowiska Polskie FIZ AN.

1.5. Zatwierdzenie skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone do publikacji przez Zarząd Banku w dniu 13 kwietnia 2023 roku.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej za rok zakończony dnia 31 grudnia 2021 roku zostało zatwierdzone przez Zwyczajne Walne Zgromadzenie Banku Polskiej Spółdzielczości S.A. w dniu 21 czerwca 2022 roku.

2. Opis ważniejszych zasad rachunkowości, szacunków i ocen

2.1. Podstawa sporządzania skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone w oparciu o następujące zasady wyceny:

- 1) według wartości godziwej dla instrumentów pochodnych, aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu, aktywów finansowych wyznaczonych w momencie początkowego ujęcia jako aktywa finansowe wyceniane przez rachunek zysków i strat, instrumentów kapitałowych i aktywów finansowych zaklasyfikowanych do modelu biznesowego, którego celem jest osiągnięcie

korzyści z uzyskiwania kontraktowych przepływów pieniężnych oraz ze sprzedaży aktywów finansowych, a także aktywów finansowych niespełniających kryterium testu SPPI;

- 2) według zamortyzowanego kosztu dla aktywów finansowych będących częścią modelu biznesowego, którego celem jest osiągnięcie korzyści z pozyskiwania kontraktowych przepływów pieniężnych i jednocześnie spełniających kryterium SPPI oraz pozostałych zobowiązań finansowych;
- 3) według kosztu historycznego dla aktywów i zobowiązań niefinansowych;
- 4) niższej z następujących dwóch kwot: ich wartości bilansowej i wartości godziwej pomniejszonej o koszty zbycia, w przypadku aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży lub grupy aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży.

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe przedstawione jest w złotych (waluta funkcjonalna), a wszystkie wartości, o ile nie wskazano inaczej, podane są w tysiącach złotych (tys. zł).

2.2. Oświadczenie o zgodności

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z wszystkimi Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej przyjętymi przez UE. MSSF obejmują standardy i interpretacje zaakceptowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości („RMSR”) oraz Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej („KIMSF”).

2.3. Okres i zakres skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku Polskiej Spółdzielczości S.A. za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku obejmuje okres od dnia 1 stycznia 2022 roku do dnia 31 grudnia 2022 roku i zawiera dane porównawcze:

- 1) dla pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej na dzień 31 grudnia 2021 roku;
- 2) dla pozycji rachunku zysków i strat, sprawozdania z całkowitych dochodów, zestawienia zmian w kapitale własnym oraz sprawozdania z przepływów pieniężnych za okres od dnia 1 stycznia 2021 roku do dnia 31 grudnia 2021 roku.

2.4. Kontynuacja działalności

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności w okresie 12 miesięcy po dniu bilansowym, czyli po dniu 31 grudnia 2022 roku.

W oparciu o art. 22b ust. 2 ustawy z dnia 7 grudnia 2000 roku o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających, utworzony został System Ochrony Zrzeszenia BPS.

System Ochrony Zrzeszenia BPS to porozumienie, w którym uczestniczą Bank Polskiej Spółdzielczości S.A. i zrzeszone z nim Banki Spółdzielcze, na mocy którego banki te zapewniają sobie wzajemnie wsparcie w zakresie płynności i wypłacalności w sytuacji wystąpienia trudności finansowych w którymkolwiek z tych banków.

Na dzień 31 grudnia 2022 roku uczestnikami Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS był Bank Polskiej Spółdzielczości S.A. oraz 307 zrzeszonych banków spółdzielczych. Z pozostałymi bankami spółdzielczymi, po rozwiązaniu Umowy Zrzeszenia prowadzącymi samodzielną działalność, zostały zawarte Porozumienia ramowe na świadczenie usług i czynności.

Spółdzielnia Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS, której powierzono zadania jednostki zarządzającej Systemem dysponuje środkami finansowymi, zgromadzonymi w ramach funduszu zabezpieczającego i depozytu obowiązkowego, przeznaczonymi wyłącznie na interwencję zapobiegającą utracie płynności i wypłacalności. Komisja Nadzoru Finansowego, na wniosek Banku dotyczący wspólnego wypełniania normy LCR zezwoliła na odstąpienie od stosowania na zasadzie indywidualnej przez Bank oraz banki spółdzielcze, które podpisały umowę Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS, przepisów określonych w art. 412 oraz art. 414 Rozporządzenia CRR, jak również wskazała Bank Polskiej Spółdzielczości S.A. jako zobowiązany do spełniania wymogów określonych w powyższych artykułach na podstawie skonsolidowanej sytuacji uczestników Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS. Zezwolenie KNF umożliwi efektywniejsze zarządzanie płynnością, przy zachowaniu niezbędnego poziomu bezpieczeństwa.

Zgodnie z postanowieniami Umowy Systemu Ochrony, w przypadku pojawienia się problemów z płynnością Bank może liczyć na wsparcie płynnościowe Systemu Ochrony, świadczone w ramach stosownych mechanizmów i instrumentów dla uczestników Systemu.

Mechanizmy pomocowe utworzone w ramach Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS zostały zdefiniowane w ustawie o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających. Składają się na nie mechanizmy wsparcia płynności, oparte na depozycie obowiązkowym oraz mechanizmy wsparcia wypłacalności pozwalające na udzielenie pomocy ze środków zgromadzonych na Funduszu Zabezpieczającym, zasilanym obowiązkowymi wpłatami uczestników. System Ochrony poprzez stały monitoring bieżącej sytuacji Banku BPS S.A. i zrzeszonych z nim banków spółdzielczych objętych Systemem Ochrony oraz zaplanowane w jego ramach działania prewencyjne i wspomagające, zapewnia wsparcie jego uczestników w zakresie płynności i wypłacalności. Udziela także niezbędnej pomocy w przypadku ewentualnego wystąpienia sytuacji niestandardowych w którymkolwiek z banków, uczestników Systemu.

Zgodnie z misją i wizją rozwoju, Bank prowadzi działania mające przede wszystkim na celu umacnianie sektora polskiej bankowości spółdzielczej oraz wspiera zrzeszone banki spółdzielcze w rozwoju działalności biznesowej oraz rozwoju technologicznym. Bank dąży również do zwiększenia własnej stabilności poprzez ograniczanie ekspozycji na ryzyko, zmniejszenie kosztów ryzyka oraz poprawę kluczowych wskaźników stabilności finansowej (współczynniki adekwatności kapitałowej).

14 lipca 2022 roku Prezydent RP podpisał ustawę o finansowaniu społecznościowym dla przedsięwzięć gospodarczych i pomocy kredytobiorcom. Wprowadza ona między innymi dla kredytobiorców posiadających kredyt hipoteczny w PLN możliwość zawieszenia spłaty maksymalnie ośmiu rat kredytu hipotecznego, tj. dwie raty w każdym z kwartałów drugiego półrocza 2022 roku oraz jedną ratę w każdym z kwartałów 2023 roku („wakacje kredytowe”). Przepisy ustawy spowodowały, że na 31 grudnia 2022 roku Bank BPS S.A. ujął stratę z tytułu zmian przepływów pieniężnych wynikających z umów kredytowych, która została oszacowana zgodnie z wymogami MSSF 9. Kwota straty w wysokości 83,5 mln zł, została ustalona jako różnica pomiędzy wartością bieżącą szacowanych przepływów pieniężnych wynikających z umów kredytowych uwzględniającą zawieszenie płatności rat oraz wartością bieżącą tych ekspozycji przed zmianami z tytułu wakacji kredytowych, przy uwzględnieniu oszacowanego przez Bank odsetka klientów, którzy skorzystają z zawieszenia spłat rat kredytowych. Według stanu na dzień 31 grudnia 2022 roku wakacjami kredytowymi było objęte 57% kredytów hipotecznych, co stanowi 70% wartości portfela, dla których klienci mieli możliwość skorzystania z wakacji kredytowych.

Szczegółowe informacje dotyczące oszacowania kwoty korekty wartości kredytów hipotecznych oraz przyjętych założeń do tych szacunków zaprezentowane są w nocie 13.

Bank w 2022 roku realizował Wewnętrzny Plan Naprawy Banku Polskiej Spółdzielczości S.A. na lata 2020-2023 (WPN), którego opracowanie było m.in. warunkiem otrzymania 10-letniej pożyczki podporządkowanej ze środków Funduszu Zabezpieczającego Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS, w wysokości 50 mln zł. Dokument ten przedstawia działania sanacyjne w obszarze adekwatności kapitałowej, jakości portfela kredytowego oraz rentowności działania.

Pomimo niekorzystnych uwarunkowań zewnętrznych i otoczenia regulacyjnego, Bank w 2022 roku kontynuował rozpoczęte projekty i zadania, które wpłyną na poprawę stabilności i rentowności działania oraz sprostają oczekiwaniom klientów. Strata bilansowa Banku za 2022 rok ma charakter jednorazowy i wynika z materializacji ryzyka związanego ze zmianą przepisów prawnych, tzw. „wakacji kredytowych”.

Rozpoznana strata nie spowodowała niedotrzymania podstawowych wskaźników adekwatności kapitałowej Banku, tj. wskaźnika Tier I oraz TCR. Bank zobligowany jest do utrzymywania łącznego współczynnika kapitałowego na poziomie nie niższym niż 10,75 %, natomiast współczynnika kapitału Tier I na minimalnym poziomie 8,75%. Generowane przez Bank wskaźniki kapitałowe kształtują się znacznie powyżej wielkości wynikających z obowiązujących norm nadzorczych w tym obszarze, co jest przede wszystkim efektem prowadzonych od kilku lat działań mających na celu ograniczenie wymogów kapitałowych. Wygenerowanie straty bilansowej wpłynęło natomiast na obniżenie kapitału podstawowego Tier I Banku, który w relacji do miary ekspozycji całkowitej spowodował niespełnienie wskaźnika dźwigni finansowej (LR) na wymaganym przez nadzorcę poziomie 3%, tj. wysokość wskaźnika na 31 grudnia 2022 roku wyniosła 2,96%.

Bank zakłada, że w roku 2023 wejdą w życie planowane zmiany do Rozporządzeniu CRR w zakresie stosowanych odliczeń od miary ekspozycji całkowitej (TEM), które pozwolą na osiągnięcie wymaganego poziomu wskaźnika LR. Proponowane zmiany dotyczą odliczania od miary ekspozycji całkowitej wartości aktywów płynnych zabezpieczających depozyt obowiązkowy. Powyższe zmiany przepisów uwzględnią więc specyfikę działania Banku Zrzeszającego, do którego zadań należy przede wszystkim absorpcja wolnych środków zrzeszonych banków spółdzielczych i ich relokacja w bezpieczne dłużne papiery wartościowe. Oprócz oczekiwanych zmian w przepisach zewnętrznych, Zarząd Banku planuje przeprowadzenie emisji obligacji podporządkowanych w czerwcu 2023 roku.

Spółdzielnia Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS (SSOZ) pomimo występujących odchyłeń w realizacji poszczególnych opcji naprawy oraz prognoz finansowych pozytywnie ocenia ostateczne efekty działań prowadzonych przez Bank. W ocenie SSOZ w wyniku realizowanych w ostatnich latach zadań określonych w programie naprawczym ryzyko w Banku BPS S.A. uległo istotnemu ograniczeniu, poprzez obniżenie poziomu ryzyka w kluczowych obszarach z punktu widzenia Banku, tj. adekwatności kapitałowej oraz jakości aktywów.

Zdaniem Zarządu Banku Polskiej Spółdzielczości S.A. podjęte działania mitygujące w poszczególnych obszarach działalności Banku, projekty związane z optymalizacją wymogów kapitałowych, restrukturyzacją kosztów działania, jak również związane z transformacją cyfrową i technologiczną powodują, że powyższe fakty i okoliczności nie stanowią zagrożenia dla możliwości kontynuacji działalności Banku w okresie 12 miesięcy po dniu bilansowym. W związku z powyższym niniejsze sprawozdanie finansowe zostało sporządzone w oparciu o zasadę kontynuacji działalności.

2.5. Dokonywanie szacunków oraz profesjonalny osąd

Przygotowanie skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej wymaga od kierownictwa dokonania profesjonalnego osądu, szacunków i określenia pewnych założeń, które mają wpływ na przedstawiane wartości przychodów, kosztów, aktywów i zobowiązań oraz ujawnień dotyczących zobowiązań warunkowych na dzień bilansowy. Mimo, że szacunki te opierają się na najlepszej wiedzy dotyczącej warunków bieżących i działań, które Grupa Kapitałowa podejmie, rzeczywiste rezultaty mogą się od tych szacunków różnić.

Poniżej wymieniono obszary, w których profesjonalny osąd oraz szacunki księgowe przy stosowaniu zasad (polityki) rachunkowości miały największy wpływ na kwoty przedstawione w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

(i) Wartość godziwa instrumentów finansowych

W przypadkach, w których nie jest możliwe ustalenie wartości godziwej ujmowanych w bilansie aktywów finansowych i zobowiązań finansowych na podstawie aktywnych rynków, określa się ją za pomocą technik wyceny. Dane wejściowe uzyskuje się z możliwych do zaobserwowania rynków, jednak tam gdzie nie można tego dokonać, przy ustalaniu wartości godziwej konieczne jest stosowanie profesjonalnego osądu w zakresie dotyczącym ryzyka płynności, ryzyka kredytowego i zmienności. Zmiany założeń dotyczących tych czynników mogą mieć wpływ na wykazywaną wartość godziwą instrumentów finansowych.

Szczegółowy opis wartości godziwej aktywów finansowych przedstawiono w notach nr 2.8.4. i 41.

(ii) Klasyfikacja aktywów finansowych

Grupa Kapitałowa klasyfikuje aktywa finansowe na podstawie oceny modelu biznesowego, w ramach którego aktywa są utrzymywane oraz oceny czy z warunków umownych wynikają wyłącznie płatności kapitału i odsetek od kwoty tego kapitału. Szczegółowe informacje o przyjętych założeniach w tym zakresie zaprezentowane zostały w notcie nr 2.8.1.

(iii) Utrata wartości aktywów finansowych

Grupa Kapitałowa stosuje wymogi standardu MSSF 9 w zakresie utraty wartości w celu ujęcia i wyceny odpisu na oczekiwane straty kredytowe. Grupa Kapitałowa wyznacza odpisy z tytułu utraty wartości w oparciu o oczekiwane straty kredytowe z uwzględnieniem prognoz przyszłych warunków ekonomicznych podczas dokonywania oceny ryzyka kredytowego danej ekspozycji.

Do określenia utraty wartości (lub jej odwrócenia) niezbędne jest wyliczenie bieżącej wartości oczekiwanych przyszłych przepływów pieniężnych. Wartość przyszłych przepływów pieniężnych jest określana między innymi z uwzględnieniem informacji o obecnej i prognozowanej sytuacji ekonomiczno-finansowej kredytobiorcy, przewidywanej wartości odzysku z zabezpieczeń prawnych oraz czynników makroekonomicznych.

Model utraty wartości ma zastosowanie do aktywów finansowych zaklasyfikowanych do instrumentów wycenianych według zamortyzowanego kosztu, instrumentów wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody, należności leasingowych, składnika aktywów z tytułu umów lub zobowiązania do udzielenia pożyczki oraz umowy gwarancji finansowych. Dla inwestycji kapitałowych Grupa Kapitałowa nie rozpoznaje oczekiwanych strat kredytowych.

Odpis na oczekiwane straty kredytowe z tytułu aktywów finansowych, które są wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody Grupa Kapitałowa ujmuje w innych całkowitych dochodach i nie obniża wartości bilansowej składnika aktywów finansowych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej.

Metodologia i założenia przyjęte do wyznaczania utraty wartości ekspozycji kredytowych są regularnie monitorowane w celu zmniejszenia rozbieżności pomiędzy stratami szacowanymi a rzeczywistymi. W celu oceny adekwatności odpisów z tytułu utraty wartości, wyznaczonych zarówno w ramach analizy indywidualnej, jak i kolektywnej, przeprowadzana jest okresowo weryfikacja historyczna (backtesting), której wyniki są brane pod uwagę przy definiowaniu działań, mających na celu poprawę jakości procesu.

Szczegółowy opis modelu utraty wartości opartego na koncepcji oczekiwanych strat kredytowych przedstawiono w nocie nr 2.8.5, natomiast opis praktyk w zakresie „forbearance” przedstawiono w nocie nr 52.1.

Korekta wartości aktywów finansowych z tytułu wakacji kredytowych

Szczegółowe informacje dotyczące oszacowania kwoty korekty oraz przyjętych założeń do tych szacunków zaprezentowane są w nocie 13.

(iv) Utrata wartości aktywów trwałych

Na każdy dzień bilansowy Grupa Kapitałowa ocenia istnienie przesłanek, które wskazują, czy wystąpiła utrata wartości składnika aktywów trwałych. W przypadku zidentyfikowania takiej przesłanki, Grupa Kapitałowa dokonuje oszacowania wartości odzyskiwalnej, tj. wartości użytkowej lub wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży składnika aktywów trwałych, w zależności od tego, która z nich jest wyższa.

Oszacowanie wartości użytkowej składnika aktywów trwałych wiąże się, między innymi, z przyjęciem założeń w zakresie szacunków co do kwot, terminów przyszłych przepływów pieniężnych, które Grupa Kapitałowa może uzyskać z tytułu danego składnika aktywów trwałych oraz innych czynników. Przyjęcie odmiennych założeń wyceny mogłoby mieć wpływ na wartość bilansową niektórych składników aktywów trwałych. Szacując wartość godziwą pomniejszoną o koszty sprzedaży, Grupa Kapitałowa opiera się na dostępnych danych rynkowych na ten temat lub wycenach sporządzonych przez niezależnych rzeczoznawców.

(v) Wartość firmy

Po początkowym ujęciu wartość firmy wyceniana jest na dzień bilansowy według wartości na dzień ujęcia w księgach (cena nabycia), z uwzględnieniem odpisów z tytułu utraty wartości. Grupa Kapitałowa ocenia istnienie przesłanek, które wskazują, czy wystąpiła utrata wartości wcześniej rozpoznanej wartości firmy. W przypadku istnienia takiej przesłanki, dokonuje się oszacowania wartości odzyskiwalnej, tj. wartości użytkowej lub wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży składnika aktywów, w zależności od tego, która z nich jest wyższa. W przypadku gdy wartość bilansowa składnika aktywów przewyższa jego wartość odzyskiwalną, ujmuje się odpis z tytułu utraty wartości w skonsolidowanym rachunku zysków i strat.

Więcej informacji na temat przyjętych założeń przedstawiono w nocie nr 2.8.10.

(vi) Rezerwa na świadczenia pracownicze

Rezerwy na świadczenia pracownicze obejmują rezerwę na odprawy emerytalne, rentowe i pośmiertne, które wyliczane są metodą aktuarialną, jako wartość bieżąca przyszłych zobowiązań Grupy Kapitałowej wobec pracowników według stanu zatrudnienia i płac na dzień aktualizacji. Wyliczenie rezerw jest oparte na szeregu założeń, między innymi co do stóp dyskontowych, prognozowanych podwyżek wynagrodzenia, rotacji

pracowników, wskaźnika umieralności i innych. Wszystkie założenia są weryfikowane na każdy dzień bilansowy.

Więcej informacji na temat przyjętych założeń przedstawiono w nocie nr 39.

(vii) Składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego

Grupa Kapitałowa rozpoznaje składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego bazując na założeniu, że w przyszłości zostanie osiągnięty zysk podatkowy pozwalający na jego wykorzystanie. Pogorszenie uzyskiwanych wyników podatkowych w przyszłości mogłoby spowodować, że założenie to stałoby się nieuzasadnione.

Więcej informacji na temat podatku odroczonego przedstawiono w nocie nr 15.

(viii) Okresy użytkowania rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych

Szacując długość okresu użytkowania poszczególnych rodzajów rzeczowych aktywów trwałych, w tym aktywa z tytułu prawa do użytkowania i wartości niematerialnych uwzględnia się między innymi:

- 1) dotychczasowe przeciętne okresy użytkowania, odzwierciedlające tempo zużycia fizycznego lub intensywność wykorzystania;
- 2) utratę przydatności z przyczyn technologicznych;
- 3) okres sprawowania kontroli nad składnikiem aktywów oraz prawne i inne ograniczenia okresu użytkowania;
- 4) zależność okresu użytkowania składników aktywów od okresu użytkowania innych aktywów;
- 5) inne okoliczności mające wpływ na okres użytkowania tego rodzaju aktywów.

W przypadku, gdy okres korzystania ze składnika aktywów wynika z tytułów umownych, okres użytkowania odpowiada okresowi wynikającemu z tych umów. W powyższej sytuacji, jeżeli szacowany okres użytkowania jest krótszy, Grupa Kapitałowa przyjmuje szacowany okres użytkowania.

Grupa Kapitałowa corocznie dokonuje weryfikacji przyjętych okresów użyteczności na podstawie bieżących szacunków.

(ix) Identyfikacja umów leasingowych

Grupa Kapitałowa dokonuje identyfikacji leasingu na podstawie zawartej umowy. Jeżeli zawarta umowa daje Grupie Kapitałowej prawo kontroli wykorzystania zidentyfikowanego składnika aktywów w wyznaczonym okresie, w zamian za wynagrodzenie, Grupa Kapitałowa uznaje, że umowa jest leasingiem lub zawiera leasing.

(x) Nabyte pakiety wierzytelności

Na każdy dzień bilansowy Grupa Kapitałowa dokonuje oszacowania wartości zakupionych pakietów wierzytelności przy zastosowaniu modeli wyceny szacując wartość bieżącą przyszłych przepływów pieniężnych dotyczących nabytych wierzytelności. Podstawowe parametry modeli wyceny, tj. wpływy z tytułu odzyskanych wierzytelności i wydatki z tytułu ponoszonych kosztów windykacji ustalane są na podstawie szacunków Grupy Kapitałowej odnośnie najbardziej prawdopodobnej wartości odzyskanych wierzytelności oraz poziomu wydatków na przeprowadzenie procesów windykacyjnych. Prognozowana wysokość, jak i momenty przyszłych przepływów pieniężnych podlegają okresowej weryfikacji i w razie potrzeby są uaktualniane. Rzeczywiste efekty windykacji mogą istotnie odbiegać od powyższych szacunków.

(xi) Zapasy

Grupa Kapitałowa po początkowym ujęciu ujmuje składniki zapasów w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia, lub też według wartości netto możliwej do uzyskania, w zależności od tego, która z kwot jest niższa. Oszacowanie wartości netto możliwej do uzyskania wiąże się, między innymi, z przyjęciem założeń i szacunków co do ceny sprzedaży oraz kwot kosztów związanych z przygotowaniem tych aktywów do sprzedaży i kosztów niezbędnych do doprowadzenia sprzedaży do skutku.

(xii) Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży

Grupa Kapitałowa ujmuje aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży w kwocie niższej z dwóch: wartości bilansowej i wartości godziwej pomniejszonej o koszty zbycia tych aktywów. Oszacowanie wartości tych aktywów może wymagać przyjęcia przez Grupę Kapitałową szeregu założeń i wykonania szacunków, które mogą się różnić od rzeczywistych rezultatów.

2.6. Zasady konsolidacji

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe obejmuje sprawozdanie finansowe Banku oraz sprawozdania finansowe jednostek zależnych sporządzone na dzień 31 grudnia 2022 roku wraz z danymi porównywalnymi na dzień 31 grudnia 2021 roku.

Jednostki zależne

Jednostki zależne to wszystkie jednostki, nad którymi Grupa Kapitałowa sprawuje kontrolę. Grupa Kapitałowa sprawuje kontrolę nad jednostką wówczas, gdy posiada władzę nad tą jednostką, jest narażona lub ma prawo do zmiennych zwrotów ze swojego zaangażowania w tę jednostkę oraz ma możliwość wywierania wpływu na te zwroty poprzez sprawowanie władzy nad tą jednostką. Jednostki zależne podlegają konsolidacji w okresie od dnia objęcia nad nimi kontroli przez Grupę Kapitałową do dnia ustania kontroli.

Sprawozdania finansowe jednostek zależnych, po uwzględnieniu korekt doprowadzających do zgodności z MSR/MSSF, sporządzane są za ten sam okres sprawozdawczy, co sprawozdanie jednostki dominującej, w oparciu o jednolite zasady rachunkowości zastosowane dla transakcji i zdarzeń gospodarczych o podobnym charakterze. W celu eliminacji jakichkolwiek rozbieżności w stosowanych zasadach rachunkowości wprowadzone zostały stosowne korekty.

Wszystkie znaczące salda i transakcje pomiędzy jednostkami z Grupy Kapitałowej, w tym przychody i koszty, niezrealizowane zyski oraz zyski lub straty wynikające z transakcji w ramach Grupy Kapitałowej, zostały w całości wyeliminowane. Niezrealizowane straty są eliminowane, chyba że dowodzą wystąpienia utraty wartości.

Jednostki stowarzyszone

Jednostki stowarzyszone są to jednostki, na które Grupa Kapitałowa wywiera znaczący wpływ, lecz nie sprawuje kontroli nad polityką finansową i operacyjną, co zwykle towarzyszy posiadaniu od 20 % do 50 % ogólnej liczby głosów w organach stanowiących.

Sprawozdania finansowe jednostek stowarzyszonych są podstawą wyceny posiadanych przez Grupę Kapitałową udziałów według metody praw własności.

Każdorazowo na koniec okresu sprawozdawczego Grupa Kapitałowa ocenia istnienie przesłanek, które wskazują, czy wystąpiła utrata wartości inwestycji dokonanych w jednostkach stowarzyszonych. W przypadku istnienia takiej przesłanki, Grupa Kapitałowa dokonuje oszacowania wartości odzyskiwalnej, tj. wartości użytkowej inwestycji lub wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży składnika aktywów, w zależności od tego, która z nich jest wyższa. W przypadku gdy wartość bilansowa składnika aktywów przewyższa jego wartość odzyskiwalną, Grupa Kapitałowa ujmuje w skonsolidowanym rachunku zysków i strat odpis z tytułu utraty wartości.

2.7. Korekta błędów

Grupa Kapitałowa w 2022 roku nie dokonała korekty błędów lat ubiegłych.

2.8. Podsumowanie istotnych zasad rachunkowości

2.8.1. Aktywa i zobowiązania finansowe

(i) Początkowe ujęcie

Grupa Kapitałowa ujmuje składnik aktywów lub zobowiązanie finansowe w swoim skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej wtedy i tylko wtedy, gdy staje się stroną umowy tego instrumentu, a na moment początkowego ujęcia aktywa finansowe klasyfikuje do jednej z następujących kategorii:

- 1) wyceniane według zamortyzowanego kosztu;
- 2) wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody;
- 3) wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy.

Powyższa klasyfikacja zależy od modelu biznesowego w zakresie zarządzania aktywami finansowymi oraz charakterystyki umownych przepływów pieniężnych, tj. od tego, czy umowne przepływy pieniężne stanowią wyłącznie spłatę kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty (ang. solely payments of principal and interest, „SPPI”). Grupa Kapitałowa wyodrębnia następujące modele biznesowe:

- 1) model biznesowy zakładający utrzymywanie aktywów w celu uzyskiwania przepływów pieniężnych wynikających z umowy (model H2C);
- 2) model biznesowy, którego cel jest realizowany zarówno poprzez uzyskiwanie przepływów pieniężnych wynikających z umowy, jak i poprzez sprzedaż aktywów finansowych (model H2CS);
- 3) model rezydualny, który nie spełnia charakterystyki dwóch powyższych modeli.

(ii) Późniejsza wycena

Późniejsza wycena instrumentów finansowych zależy od ich klasyfikacji, zgodnie z opisem w punktach (iii)-(xii) poniżej

(iii) Modele biznesowe

Aktywa finansowe podlegają klasyfikacji w kontekście obszaru działalności operacyjnej, w związku z którą zarządza się łącznie grupami aktywów finansowych, a nie na poziomie indywidualnego instrumentu, w oderwaniu od pozostałych instrumentów finansowych.

Klasyfikując poszczególne aktywa finansowe Grupa Kapitałowa opiera się na dwóch kryteriach, tj.:

- 1) kryterium modelu biznesowego zarządzania danym portfelem aktywów;
- 2) oceną charakterystyki przepływów pieniężnych, tj. oceną warunków kontraktowych danego aktywa finansowego pod kątem weryfikacji czy umowne przepływy pieniężne stanowią wyłącznie płatności kapitału i odsetek od należnego kapitału odzwierciedlających ryzyko kredytowe oraz wartość pieniądza w czasie.

Kryterium modelu biznesowego odnosi się do aktywów finansowych, które są zarządzane, oceniane i raportowane łącznie w ramach grupy aktywów finansowych zaklasyfikowanych przez Zarząd do określonego modelu biznesowego.

Grupa Kapitałowa ocenia swoje modele biznesowe w zakresie zarządzania aktywami finansowymi na poziomie portfelowym, biorąc pod uwagę wszystkie informacje, które są dostępne na dzień wyceny. Takie informacje obejmują między innymi:

- 1) przyjęte polityki i cele zarządzania portfelem oraz ich realizacja w praktyce;
- 2) sposób, w jaki wyniki na aktywach finansowych w ramach danego modelu biznesowego są oceniane wewnętrznie i raportowane do kluczowego personelu kierowniczego Grupy Kapitałowej;
- 3) rodzaje ryzyka mające wpływ na wyniki realizowane na aktywach finansowych w ramach danego modelu biznesowego oraz w szczególności sposób, w jaki to ryzyko jest zarządzane;
- 4) aktywa wyodrębnione w ramach każdego modelu są zarządzane operacyjnie w sposób odrębny bez możliwości transferu aktywów pomiędzy portfelami bez zmiany modelu;
- 5) sposób, w jaki kadra zarządzająca jest rozliczana z efektów ekonomicznych zarządzania aktywami w ramach danego modelu;
- 6) częstotliwość, wartość i rozkład w czasie sprzedaży we wcześniejszych okresach, powody tej sprzedaży oraz oczekiwania odnośnie przyszłych operacji sprzedaży. Sprzedaż sama w sobie nie decyduje jednak o modelu biznesowym i w związku z tym nie może być rozpatrywana oddzielnie.

Model biznesowy zakładający utrzymywanie aktywów w celu uzyskiwania przepływów pieniężnych wynikających z umowy (H2C) obejmuje instrumenty finansowe wykorzystywane głównie do generowania przepływów pieniężnych w całym okresie życia instrumentu, zabezpieczenia kredytu technicznego i lombardowego, Funduszu Ochrony Środków Gwarantowanych, Funduszu Gwarancyjnego oraz Funduszu

Przymusowej Restrukturyzacji, a także depozytu obowiązkowego utrzymywanego przez Grupę Kapitałową w ramach Systemu Ochrony Zrzeszenia. W modelu tym, sprzedaże aktywów charakteryzują się niskim wolumenem i są dokonywane sporadycznie lub mają one miejsce blisko terminu zapadalności, a przychody ze sprzedaży są w przybliżeniu równe pozostałym do uzyskania przepływom pieniężnym wynikającym z umowy.

Model biznesowy utrzymywany w celu uzyskiwania umownych przepływów pieniężnych i w celu sprzedaży (H2CS) obejmuje instrumenty finansowe, których celem jest w szczególności zarządzanie bieżącymi potrzebami płynnościowymi, utrzymanie założonego profilu rentowości i/lub dopasowanie czasu trwania (duration) aktywów i zobowiązań finansowych. Zakłada się, że sprzedaż aktywów finansowych zaklasyfikowanych do tego modelu jest niezbędna do realizacji celu biznesowego tego modelu. Grupa Kapitałowa nie zakłada określonego progu częstotliwości lub wartości sprzedaży, który musiałby zostać osiągnięty w tym modelu biznesowym.

Model rezydualny obejmuje aktywa finansowe przeznaczone do sprzedaży oraz inne aktywa niespełniające kryteriów pozwalających zaklasyfikować do modelu biznesowego, którego celem jest uzyskiwanie umownych przepływów pieniężnych lub modelu biznesowego, którego celem jest uzyskiwanie umownych przepływów pieniężnych lub sprzedaż, a uzyskiwanie przepływów pieniężnych z odsetek i kapitału nie jest głównym celem biznesowym.

(iv) Ocena charakterystyk kontraktowych przepływów pieniężnych

Ocena charakterystyki wynikających z umowy przepływów pieniężnych polega na ustaleniu, poprzez przeprowadzenie jakościowego testu umownych przepływów pieniężnych (test SPPI), czy wynikające z umowy przepływy pieniężne z tego składnika aktywów są jedynie spłatą kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty. Kwota główna (kapitał) jest wartością godziwą składnika aktywów finansowych w dacie początkowego ujęcia. Odsetki obejmują zapłatę za wartość pieniądza w czasie, za ryzyko kredytowe związane z kwotą główną pozostałą do spłaty w określonym czasie i za inne podstawowe ryzyka i koszty związane z udzieleniem kredytów, a także marżę zysku.

Test SPPI jest przeprowadzany dla każdego aktywa finansowego w modelu utrzymywanym dla przepływów pieniężnych lub utrzymywanym dla przepływów pieniężnych i sprzedaży na dzień początkowego ujęcia, w tym dla modyfikacji istotnej po ponownym ujęciu aktywa finansowego, oraz na dzień zmiany charakterystyki umownych przepływów pieniężnych.

W przypadku gdy w wyniku przeprowadzonego testu SPPI zidentyfikowana zostanie cecha zmodyfikowanej wartości pieniądza w czasie, Grupa Kapitałowa dokonuje dodatkowej oceny poprzez wykonanie testu porównawczego (tzw. benchmark test) mającego na celu ustalenie, czy przepływy pieniężne wynikające z umowy stanowią jedynie spłatę kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty, poprzez ustalenie, jak różniłyby się niezdykontowane przepływy pieniężne wynikające z umowy od niezdykontowanych przepływów pieniężnych, które powstałyby, gdyby wartość pieniądza w czasie nie została zmodyfikowana (poziom referencyjny przepływów pieniężnych).

(v) Aktywa finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu

Składniki aktywów finansowych wycenia się według zamortyzowanego kosztu jeżeli spełnione są oba poniższe warunki oraz Grupa Kapitałowa nie wyznaczyła ich jako wyceniane do wartości godziwej przez wynik finansowy:

- 1) składnik aktywów jest utrzymywany zgodnie z modelem biznesowym, którego celem jest utrzymywanie aktywów finansowych w celu uzyskania przepływów pieniężnych wynikających z umowy (model biznesowy H2C);
- 2) warunki umowy dotyczącej składnika aktywów finansowych powodują powstanie w określonych terminach przepływów pieniężnych, które są jedynie spłatą kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty (spełniony test SPPI).

Do aktywów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu Grupa Kapitałowa klasyfikuje należności od Banku Centralnego, należności od innych banków, kredyty i pożyczki udzielone klientom, dłużne papiery wartościowe, należności z tytułu zakupu papierów wartościowych z przyrzeczeniem odsprzedaży (reverse-repo oraz buy-sell-back), spełniające kryteria opisane w pkt 1-2.

W momencie początkowego ujęcia aktywa te są wyceniane w wartości godziwej powiększonej o koszty transakcji, które można bezpośrednio przypisać do nabycia lub emisji składnika aktywów finansowych.

Po początkowym ujęciu aktywa te, Grupa Kapitałowa wycenia według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej. Wyliczenie efektywnej stopy procentowej obejmuje wszelkie płacone i otrzymywane przez strony umowy prowizje, koszty transakcji oraz inne premie i dyskonta stanowiące integralną część efektywnej stopy procentowej.

Dla aktywów finansowych z rozpoznaną utratą wartości, wartość odsetek, które ujmowane są w przychodach wyliczana jest od zamortyzowanego kosztu (wartości bilansowej netto) aktywa finansowego.

Wynik z tytułu sprzedaży dłużnych papierów wartościowych oraz wierzytelności kredytowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu Grupa Kapitałowa ujmuje w skonsolidowanym rachunku zysków i strat i prezentuje w pozycji „Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania oraz przeklasyfikowania instrumentów finansowych niewycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat”.

(vi) Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody

Grupa Kapitałowa klasyfikuje aktywa finansowe w momencie ich początkowego ujęcia do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody, jeżeli spełnione są oba poniższe warunki:

- 1) składnik aktywów finansowych jest utrzymywany zgodnie z modelem biznesowym, którego celem jest zarówno otrzymywanie przepływów pieniężnych wynikających z umów, jak i sprzedaż składników aktywów finansowych (model H2CS);
- 2) warunki umowy dotyczącej składnika aktywów finansowych powodują powstanie w określonych terminach przepływów pieniężnych, które są jedynie spłatą kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty (spełniony test SPPI).

Do aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody klasyfikowany jest portfel dłużnych papierów wartościowych utrzymywanych dla przepływów pieniężnych i do sprzedaży.

Grupa Kapitałowa może przy początkowym ujęciu dokonać nieodwołalnego wyboru odnośnie określonych inwestycji w instrumenty kapitałowe, które nie są instrumentami przeznaczonymi do obrotu, jako inwestycje wyceniane przez inne całkowite dochody. Wybór ten dotyczy:

- 1) subportfela funduszy inwestycyjnych zamkniętych, o ile zgodnie ze statutem Funduszu, instrumenty te spełniają definicję instrumentów kapitałowych zgodnie z MSR;
- 2) portfela instrumentów kapitałowych (akcje i udziały).

Grupa Kapitałowa podejmuje decyzję w tym zakresie na podstawie indywidualnej analizy każdej z inwestycji.

Odsetki naliczane z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej, rozpoznawane są w wyniku odsetkowym.

Wszelkie zyski lub straty wynikające ze zmiany wartości godziwej instrumentów dłużnych, Grupa Kapitałowa ujmuje w innych całkowitych dochodach do momentu wyłączenia instrumentu finansowego z bilansu, np. poprzez sprzedaż.

Skumulowany zysk lub skumulowaną stratę ze sprzedaży dłużnych papierów wartościowych wycenianych do wartości godziwej przez inne całkowite dochody, Grupa Kapitałowa ujmuje w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w pozycji „Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania oraz przeklasyfikowania instrumentów finansowych niewycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat”.

Wszelkie zyski lub straty wynikające ze zmiany wartości godziwej instrumentów kapitałowych, Grupa Kapitałowa ujmuje w innych całkowitych dochodach i nie podlegają one reklasyfikacji do rachunku zysków i strat.

(vii) Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy

Aktywa finansowe, których przepływy pieniężne są zmodyfikowane w ten sposób, że mają cechy inne niż jedynie spłata kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej klasyfikowane są do kategorii wyceny według wartości godziwej przez wynik finansowy, niezależnie od przypisanego im modelu biznesowego.

Składnikiem aktywów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez wynik finansowy jest składnik spełniający którykolwiek z poniższych warunków:

- 1) jest klasyfikowany jako przeznaczony do obrotu, tj. został nabyty w celu sprzedaży w krótkim terminie;
- 2) jest instrumentem dłużnym niezaklasyfikowanym do wyceny według zamortyzowanego kosztu lub wartości godziwej przez inne całkowite dochody z powodu negatywnego wyniku testu SPPI dla tych instrumentów;
- 3) jest instrumentem kapitałowym, którego Grupa Kapitałowa przy początkowym ujęciu nie wyznaczył do klasyfikowania według wartości godziwej przez inne całkowite dochody.

Do kategorii tej Grupa Kapitałowa kwalifikuje instrumenty pochodne, dłużne i kapitałowe papiery wartościowe, pożyczki i należności, które nabyto lub zaliczono do tej kategorii z zamiarem sprzedaży w krótkim terminie. Ponadto kategoria ta obejmuje kredyty i inne należności niezaklasyfikowane do wyceny według zamortyzowanego kosztu z uwagi na negatywny wynik testu SPPI i testu porównawczego oraz portfele lokat funduszy inwestycyjnych.

Odsetki od aktywów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez wynik finansowy Grupa Kapitałowa ujmuje w pozycji „Wynik z tytułu odsetek”.

Zyski i straty wynikające ze zmian wartości godziwej na dzień bilansowy wykazywane są w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w pozycji „Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany”.

Dodatnią wycenę pochodnych instrumentów finansowych Grupa Kapitałowa prezentuje w aktywach w pozycji „Pochodne instrumenty finansowe”, a ujemną – w zobowiązaniach, w pozycji „Pochodne instrumenty finansowe”.

(viii) Nabyte lub udzielone aktywa finansowe z rozpoznaną utratą wartości

Grupa Kapitałowa wyodrębnia grupę aktywów nabytych lub udzielonych z utratą wartości z tytułu ryzyka kredytowego (POCI, ang. purchased or originated credit impaired). Do kategorii aktywów POCI mogą być zaklasyfikowane instrumenty wyceniane w zamortyzowanym koszcie lub instrumenty dłużne wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody. Nie jest możliwa reklasyfikacja składnika aktywów z POCI do innych kategorii aktywów finansowych, np. w przypadku obniżenia się ryzyka niewykonania zobowiązania kredytu zakupionego z utratą wartości nie jest możliwe przeniesienie go z kategorii POCI do kategorii aktywów wycenianych w zamortyzowanym koszcie zaklasyfikowanych ze względu na ryzyko kredytowe do koszyka 1, 2 lub 3. Aktywa finansowe, które zostały zaklasyfikowane jako POCI w momencie początkowego ujęcia, są traktowane jako POCI we wszystkich następujących okresach, do momentu ich wyksięgowania.

Aktywa finansowe uznaje się za dotknięte utratą wartości jeżeli w momencie udzielenia lub nabycia występują przesłanki świadczące o utracie wartości. Przesłankami świadczącymi o utracie wartości w momencie początkowego ujęcia mogą być:

- 1) istotne problemy finansowe emitenta lub dłużnika;
- 2) złamanie warunków kontraktu lub istotne przeterminowanie kontraktu;
- 3) udogodnienia ze strony kredytodawcy na skutek problemów finansowych dłużnika, które nie byłyby udzielone w normalnych okolicznościach;
- 4) finansowa reorganizacja dłużnika;
- 5) zanik aktywnego rynku na aktywo finansowe z powodu trudności finansowych emitenta;
- 6) zakup instrumentu finansowego z głębokim dyskontem odzwierciedlającym trudności finansowe emitenta.

Na moment początkowego ujęcia składnik aktywów ujmowany jest w wartości godziwej. Po początkowym ujęciu składniki aktywów finansowych zaklasyfikowane do POCI Grupa Kapitałowa wycenia w zamortyzowanym koszcie z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej skorygowanej o ryzyko kredytowe lub w wartości godziwej przez inne całkowite dochody.

(ix) Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu

Zobowiązania finansowe inne niż wycenianie w wartości godziwej ze skutkiem wyceny odnoszonym do skonsolidowanego rachunku zysków i strat Grupa Kapitałowa wycenia według zamortyzowanego kosztu

z uwzględnieniem efektywnej stopy procentowej. Zobowiązania płatne na żądanie wycenia się według kwoty wymaganej zapłaty.

(x) Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych

Instrumenty dłużne wyemitowane przez Grupę Kapitałową są wykazywane jako zobowiązania i wyceniane według zamortyzowanego kosztu z uwzględnieniem efektywnej stopy procentowej. Koszty z tytułu odsetek oraz prowizji i opłat rozliczanych z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej, Grupa Kapitałowa zalicza do kosztów odsetkowych w skonsolidowanym rachunku zysków i strat.

(xi) Gwarancje finansowe

Gwarancje finansowe to takie umowy, które zobowiązują Grupę Kapitałową, jako ich wystawcę, do dokonania określonych płatności rekompensujących posiadaczowi stratę, jaką poniesie z powodu niedokonania przez określonego dłużnika płatności w przypadającym terminie zgodnie z warunkami instrumentu dłużnego. Umowy gwarancji finansowych w momencie ich początkowego ujęcia Grupa Kapitałowa wycenia w wartości godziwej skorygowanej o koszty transakcji, które można bezpośrednio przyporządkować czynności wystawienia gwarancji. W terminie późniejszym zobowiązania te Grupa Kapitałowa ujmuje według wyższej z dwóch wartości: najlepszego szacunku wydatków koniecznych do uregulowania bieżących zobowiązań na dzień bilansowy oraz wartości ujętej pierwotnie, pomniejszonej o odpisy amortyzacyjne.

(xii) Przeklasyfikowanie aktywów finansowych

Aktywa finansowe podlegają przeklasyfikowaniu tylko wtedy, gdy Grupa Kapitałowa zmienia model biznesowy w zakresie zarządzania aktywami finansowymi. Przeklasyfikowaniu podlegają wszystkie aktywa, na które zmiana modelu biznesowego miała wpływ.

Grupa Kapitałowa ma możliwość przeklasyfikowania aktywów finansowych z kategorii instrumentów wycenianych według zamortyzowanego kosztu do kategorii aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy. Po reklasyfikacji Grupa Kapitałowa ustala wartość godziwą na dzień reklasyfikacji, a wszelkie różnice pomiędzy tą wartością, a wcześniej ustaloną wartością według zamortyzowanego kosztu, ujmuje w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w pozycji „Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania oraz przeklasyfikowania instrumentów finansowych niewycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat”.

Grupa Kapitałowa ma możliwość przeklasyfikowania aktywów finansowych z kategorii instrumentów wycenianych według zamortyzowanego kosztu do kategorii aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody. Po reklasyfikacji Grupa Kapitałowa ustala wartość godziwą na dzień reklasyfikacji, a wszelkie różnice pomiędzy wartością godziwą, a wcześniej ustaloną wartością według zamortyzowanego kosztu, ujmuje w innych całkowitych dochodach. W wyniku przeklasyfikowania Grupa Kapitałowa nie koryguje efektywnej stopy procentowej oraz wyceny oczekiwanych strat kredytowych. Odpis ujmowany jest jako skumulowana kwota utraty wartości w innych całkowitych dochodach i wykazywany jest od dnia przeklasyfikowania.

W przypadku przeklasyfikowania składnika aktywów finansowych z kategorii wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody do kategorii instrumentów wycenianych według zamortyzowanego kosztu, zamortyzowanym kosztem składnika aktywów jest jego wartość godziwa na dzień przeklasyfikowania skorygowana o skumulowane zyski lub straty ujęte uprzednio w innych całkowitych dochodach. Na dzień przeklasyfikowania skumulowane zyski lub straty ujęte uprzednio w innych całkowitych dochodach zostają usunięte z pozycji kapitału własnego i zostają przeniesione do pozycji aktywa wyceniane zamortyzowanym kosztem nie wpływając na wynik finansowy. Na dzień przeklasyfikowania Bank ustala wartość bilansową tego składnika aktywów, w taki sposób, jak gdyby był on wyceniany według zamortyzowanego kosztu od daty początkowego ujęcia. Ujęcie przychodów z tytułu odsetek nie zmienia się, co oznacza, że efektywna stopa procentowa nie podlega korekcie. Odpis na oczekiwane straty kredytowe Grupa Kapitałowa ujmuje jako korektę wartości bilansowej brutto składnika aktywów finansowych od dnia przeklasyfikowania.

W przypadku przeklasyfikowania składnika aktywów finansowych z kategorii składników wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody do kategorii składników wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, składnik ten nadal wycenia się w wartości godziwej. Skumulowane zyski lub straty ujęte

poprzednio w innych całkowitych dochodach przenosi się z pozycji innych całkowitych dochodów do skonsolidowanego rachunku zysków i strat i prezentuje w pozycji „Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania oraz przeklasyfikowania instrumentów finansowych niewycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat”.

Grupa Kapitałowa ma możliwość przeklasyfikowania składnika aktywów finansowych z kategorii składników wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy do kategorii składników wycenianych w zamortyzowanym koszcie. Wartość godziwa tego składnika staje się na dzień przeklasyfikowania jego nową wartością bilansową brutto. Efektywną stopę procentową Grupa Kapitałowa ustala na podstawie wartości godziwej składnika aktywów na dzień przeklasyfikowania. Na potrzeby ujmowania oczekiwanych strat kredytowych, w odniesieniu do składnika aktywów finansowych od dnia przeklasyfikowania, dzień przeklasyfikowania Grupa Kapitałowa traktuje jako dzień początkowego ujęcia.

Grupa Kapitałowa ma możliwość przeklasyfikowania składnika aktywów finansowych z kategorii składników wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy do kategorii składników wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody. Po przeklasyfikowaniu aktywów, składnik ten nadal wyceniany jest w wartości godziwej. Efektywną stopę procentową Grupa Kapitałowa ustala na podstawie wartości godziwej składnika aktywów na dzień przeklasyfikowania. Na potrzeby ujmowania oczekiwanych strat kredytowych, w odniesieniu do składnika aktywów finansowych od dnia przeklasyfikowania, dzień przeklasyfikowania Grupa Kapitałowa traktuje jako dzień początkowego ujęcia.

2.8.2. Zaprzestanie ujmowania aktywów finansowych i zobowiązań finansowych

(i) Aktywa finansowe

Grupa Kapitałowa wyłącza składnik aktywów finansowych (lub część składnika aktywów finansowych, lub część grupy podobnych aktywów finansowych) ze skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej, gdy:

- 1) wygasły prawa do przepływów pieniężnych ze składnika aktywów finansowych;
- 2) Grupa Kapitałowa przeniosła prawa do otrzymania przepływów pieniężnych ze składnika aktywów lub zobowiązała się do przekazania otrzymanych środków pieniężnych bez zbędnej zwłoki stronie trzeciej na zasadzie pośredniczenia w transakcji i albo (a) przeniosła zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści związane ze składnikiem aktywów, lub (b) nie przeniosła ani nie zachowała zasadniczo całego ryzyka i wszystkich korzyści związanych z posiadaniem składnika aktywów, ale przeniosła kontrolę nad składnikiem aktywów finansowych.

W przypadku, gdy Grupa Kapitałowa przeniosła swoje prawa do otrzymania przepływów pieniężnych ze składnika aktywów lub zobowiązała się do pośredniczenia w transakcji ale nie przeniosła ani nie zachowała zasadniczo całego ryzyka i wszystkich korzyści związanych z posiadaniem składnika aktywów, ani też powyższe przeniesienie nie spowodowało przeniesienia kontroli nad składnikiem aktywów, wówczas nowy składnik aktywów jest ujmowany w stopniu, w jakim Grupa Kapitałowa utrzymuje zaangażowanie w składnik aktywów.

Zaangażowanie w składnik aktywów, które przyjmuje formę gwarancji, jest wyceniane według niższej z dwóch wartości: pierwotnej wartości bilansowej składnika aktywów oraz maksymalnej kwoty, którą Grupa Kapitałowa może być zobowiązana zapłacić za ten składnik aktywów.

W przypadku, gdy nie ma uzasadnionych perspektyw odzyskania w całości lub części przepływów pieniężnych wynikających z umowy ze składnika aktywów finansowych, Grupa Kapitałowa dokonuje spisania z ksiąg rachunkowych danego składnika aktywów finansowych lub jego części.

Grupa Kapitałowa dokonuje spisania aktywów finansowych z ksiąg rachunkowych w ciężar utworzonych odpisów z tytułu utraty wartości, wówczas, gdy te należności są nieściągalne, to znaczy:

- 1) koszty dalszej windykacji należności przekraczać będą spodziewane wpływy z windykacji;
- 2) nieskuteczność egzekucji należności stwierdzona została odpowiednim dokumentem właściwego organu postępowania egzekucyjnego;
- 3) nie jest możliwe ustalenie majątku dłużnika nadającego się do egzekucji i nie jest znane miejsce jego pobytu;

4) roszczenia uległy przedawnieniu.

Po decyzji o wyłączeniu składnika aktywów, jakiegokolwiek ewentualne wpływy z danego składnika aktywów finansowych do Grupy Kapitałowej mają wyłącznie charakter incydentalny.

(ii) Zobowiązania finansowe

Grupa Kapitałowa wyłącza ze swojego skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej zobowiązanie finansowe, kiedy obowiązek określony w umowie został wypełniony, umorzony lub wygaś.

Znaczące modyfikacje warunków umowy dotyczącej istniejącego zobowiązania finansowego Grupa Kapitałowa ujmuje jako wygaśnięcie pierwotnego i ujęcie nowego zobowiązania finansowego. Powstającą z tytułu zamiany różnicę odnoszącą się do wartości bilansowych Grupa Kapitałowa wykazuje w skonsolidowanym rachunku zysków i strat.

(iii) Modyfikacje aktywów finansowych

W przypadku, gdy przepływy pieniężne wynikające z umowy podlegają renegotjacji lub jakiegokolwiek innej modyfikacji Grupa Kapitałowa ocenia, czy dana zmiana (modyfikacja) przepływów pieniężnych prowadzi do nieistotnej modyfikacji, czy też jest to istotna zmiana przepływów pieniężnych. Nie stanowi modyfikacji zmiana przepływów kontraktowych wynikająca z realizacji warunków umownych. Jeżeli zidentyfikowana zostaje istotna różnica, pierwotne aktywo finansowe zostaje usunięte z bilansu, a zmodyfikowane aktywo finansowe zostaje ujęte w księgach w jego wartości godziwej.

Jeżeli przepływy pieniężne generowane przez zmodyfikowane aktywo, wyceniane wg zamortyzowanego kosztu, nie są istotnie różne od pierwotnych przepływów pieniężnych, modyfikacja nie powoduje usunięcia aktywa finansowego z bilansu. W tym przypadku, Grupa Kapitałowa oblicza na nowo wartość bilansową brutto aktywa finansowego. Ocena czy dana modyfikacja aktywów finansowych jest modyfikacją istotną czy nieistotną zależy od spełnienia kryteriów jakościowych i ilościowych.

Grupa Kapitałowa przyjęła następujące kryteria jakościowe do określenia modyfikacji istotnej:

- 1) dodanie cechy umownej (klauzuli) powodującej naruszenie testu kontraktowych przepływów pieniężnych (niezdany test SPPI), np. mnożnika;
- 2) zmiana waluty kredytu niewynikająca z zapisów umownych;
- 3) zmiana dłużnika, w tym solidarnego, za wyjątkiem zmiany wynikającej ze śmierci dłużnika;
- 4) zmiana formy prawnej instrumentu finansowego, np. zmiana finansowania kredytem na finansowanie w formie obligacji i odwrotnie.

Kryteriami ilościowymi modyfikacji przepływów pieniężnych wynikających z pierwotnie ustalonych umów, są:

- 1) zmiana harmonogramu spłat, za wyjątkiem zmiany przepływów kontraktowych wynikających z realizacji warunków umownych;
- 2) zmiana kwoty kredytowania w ramach tej samej umowy kredytowej.

Wystąpienie przynajmniej jednej z powyższych przesłanek skutkuje wystąpieniem modyfikacji istotnej.

2.8.3. Transakcje repo, reverse repo i pożyczek papierów wartościowych

Transakcje repo i reverse-repo oraz transakcje sell-buy-back, buy-sell-back są operacjami sprzedaży lub kupna papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu lub odsprzedaży w umownym terminie po określonej cenie.

Papiery wartościowe sprzedane z przyrzeczeniem odkupu w określonym momencie w przyszłości (repo i sell-buy-back) nie są wyłączone ze skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej, gdyż Grupa Kapitałowa zachowuje zasadniczo całe ryzyko i korzyści związane z posiadaniem składnika aktywów finansowych. Otrzymane środki pieniężne Grupa Kapitałowa ujmuje w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej łącznie z odpowiadającym zobowiązaniem ich zwrotu, włączając w to narosłe odsetki w pozycji „Zobowiązania z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu”, co odzwierciedla ekonomiczną treść transakcji jako pożyczki dla Grupy Kapitałowej. Różnicę pomiędzy ceną sprzedaży a odkupu,

Grupa Kapitałowa traktuje jako koszty odsetkowe i nalicza je w okresie obowiązywania umowy przy wykorzystaniu metody efektywnej stopy procentowej.

Papiery wartościowe zakupione z przyrzeczeniem odsprzedaży w określonym momencie w przyszłości (reverse-repo i buy-sell-back) nie są ujmowane w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej do momentu sprzedaży stronie trzeciej. Zobowiązanie zwrotu papierów wartościowych Grupa Kapitałowa ujmuje jako sprzedaż zobowiązań handlowych i wycenia w wartości godziwej, a zyski i straty ujmuje w „Wyniku na instrumentach finansowych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany”. Zapłacone środki pieniężne Grupa Kapitałowa wyłącza i należność, łącznie z narosłymi odsetkami, ujmuje w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej, odzwierciedlając ekonomiczną treść transakcji jako pożyczki dla Grupy Kapitałowej w pozycji „Należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu”. Różnica pomiędzy ceną zakupu i odsprzedaży jest traktowana jako przychód odsetkowy i narasta w okresie obowiązywania umowy przy wykorzystaniu metody efektywnej stopy procentowej.

2.8.4. Wartość godziwa instrumentów finansowych

Wartość godziwa to cena, która jest możliwa do uzyskania przy sprzedaży składnika aktywów lub za przeniesienie zobowiązania w transakcji przeprowadzonej na zwykłych warunkach między uczestnikami rynku na dzień wyceny.

Wartość godziwa instrumentów finansowych notowanych na aktywnym rynku finansowym jest ustalana poprzez odniesienie do bieżącej ceny kupna, dla składnika aktywów, lub bieżącej ceny sprzedaży, dla zaciągniętego zobowiązania.

Wartość godziwa instrumentów finansowych, dla których nie istnieje aktywny rynek jest ustalana przy zastosowaniu różnych technik wyceny. Techniki te mogą odnosić się do ostatnich transakcji zawieranych na warunkach rynkowych, bieżących cen rynkowych innych podobnych instrumentów, analizy zdyskontowanych przepływów pieniężnych lub innych modeli wyceny.

W oparciu o stosowane metody ustalania wartości godziwej, poszczególne składniki aktywów i zobowiązań finansowych klasyfikuje się do następujących kategorii:

- 1) Poziom I: aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane bezpośrednio w oparciu o ceny kwotowane na aktywnym rynku lub techniki wyceny bazujące tylko i wyłącznie o informacje rynkowe;
- 2) Poziom II: aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane w oparciu o techniki wyceny bazujące na założeniach wykorzystujących informacje pochodzące z aktywnego rynku lub obserwacje rynkowe;
- 3) Poziom III: aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane w oparciu o powszechnie stosowane przez uczestników rynku techniki wyceny, których założenia nie bazują na informacji pochodzącej z aktywnego rynku.

2.8.5. Utrata wartości aktywów finansowych

W obszarze utraty wartości Grupa Kapitałowa stosuje MSSF 9, który opiera się na koncepcji oczekiwanych strat kredytowych. Zgodnie z zapisami MSSF 9 odpisy z tytułu utraty wartości Grupa Kapitałowa kalkuluje w oparciu o oczekiwane straty kredytowe uwzględniając prognozy i spodziewane przyszłe warunki ekonomiczne w kontekście oceny ryzyka kredytowego ekspozycji. Model utraty wartości ma zastosowanie do aktywów finansowych zaklasyfikowanych do instrumentów wycenianych według zamortyzowanego kosztu oraz instrumentów wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody, z wyłączeniem instrumentów kapitałowych.

Odpisy na oczekiwane straty kredytowe Grupa Kapitałowa rozpoznaje dla następujących instrumentów finansowych, które nie są wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat:

- 1) transakcji międzybankowych;
- 2) udzielonych kredytów i pożyczek, w tym: należności faktoringowych;
- 3) dłużnych papierów wartościowych;
- 4) należności z tytułu leasingu;

5) zobowiązań do udzielenia pożyczki i umów gwarancji finansowych.

Od momentu początkowego ujęcia składnika aktywów finansowych Grupa Kapitałowa szacuje oczekiwane straty kredytowe za pomocą trzystopniowego modelu utraty wartości opartego na zmianach poziomu ryzyka kredytowego (alokacja do koszyków):

- 1) koszyk 1 - przewidziany dla aktywów finansowych, w przypadku których na dzień bilansowy nie stwierdzono znaczącego wzrostu ryzyka kredytowego od dnia początkowego ujęcia oraz aktywów finansowych, z którymi wiąże się niskie ryzyko. W przypadku koszyka 1 rozpoznaje się odpis z tytułu oczekiwanej straty kredytowej powiązany z prawdopodobieństwem niewykonania zobowiązania w horyzoncie 12 miesięcy lub do terminu zapadalności jeśli jest krótszy niż 12 miesięcy;
- 2) koszyk 2 - przewidziany dla aktywów finansowych, dla których zidentyfikowano znaczący wzrost ryzyka kredytowego od momentu początkowego ujęcia ale jeszcze nie zostało rozpoznane zdarzenie niewykonania zobowiązania dla tego aktywa na dzień bilansowy. W przypadku koszyka 2 oczekiwana strata kredytowa szacowana jest w okresie do terminu zapadalności aktywów finansowych;
- 3) koszyk 3 – przewidziany dla instrumentów finansowych, w stosunku do których rozpoznano zdarzenie niewykonania zobowiązania, a przesłanki utraty wartości są obiektywne na dzień bilansowy. W przypadku, koszyka 3 oczekiwana strata kredytowa szacowana jest w okresie do terminu zapadalności aktywów finansowych.

W przypadku ekspozycji klasyfikowanych jako POCI, które w momencie początkowego ujęcia w bilansie mają rozpoznaną utratę wartości, oczekiwane straty kredytowe szacuje się w pozostałym okresie życia aktywa finansowego.

Odpis na oczekiwane straty kredytowe z tytułu utraty wartości zostaje naliczony przez Grupę Kapitałową wtedy i tylko wtedy, gdy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości wynikające z jednego lub więcej zdarzeń (przesłanki do rozpoznania utraty wartości) mających miejsce po początkowym ujęciu składnika aktywów, a zdarzenie powodujące stratę ma wpływ na możliwe do wiarygodnego oszacowania oczekiwane przyszłe przepływy pieniężne wynikające ze składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych.

Głównymi przesłankami utraty wartości składnika aktywów są:

- 1) opóźnienie w spłacie rat kapitałowych lub odsetek przekraczające 90 dni;
- 2) wypowiedzenie umowy kredytu;
- 3) zgłoszenie wniosku o ogłoszenie upadłości dłużnika lub ogłoszenie upadłości;
- 4) złożenie przez Grupę Kapitałową wniosku o wszczęcie egzekucji;
- 5) podjęcie decyzji o restrukturyzacji lub windykacji;
- 6) pogorszenie sytuacji ekonomiczno-finansowej dłużnika.

Grupa Kapitałowa ujmuje odpis na oczekiwane straty kredytowe w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w przypadku składnika aktywów finansowych, który jest wyceniany według zamortyzowanego kosztu lub w wartości godziwej przez inne całkowite dochody.

W odniesieniu do zobowiązań do udzielenia pożyczki oraz umów gwarancji finansowych, dzień w którym Grupa Kapitałowa staje się stroną nieodwołalnego zobowiązania, uznaje się za datę początkowego ujęcia do celów stosowania wymogów w zakresie utraty wartości.

2.8.6. Kompensowanie aktywów finansowych i zobowiązań finansowych

Aktywa finansowe Grupa Kapitałowa kompensuje ze zobowiązaniami finansowymi, ujmując kwotę netto w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej w przypadku, gdy istnieje obowiązująca aktualnie prawna możliwość kompensowania ze sobą ujętych kwot i istnieje zamiar dokonania rozliczenia netto lub jednoczesnego zrealizowania aktywów i uregulowania zobowiązań.

2.8.7. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych

Na środki pieniężne oraz ekwiwalenty środków pieniężnych w Grupy Kapitałowej składają się: gotówka w kasie oraz środki na rachunku nostro w Narodowym Grupy Kapitałowej Polskim, a także należności w rachunku bieżącym i lokaty w innych bankach z pierwotnym terminem wymagalności do 3 miesięcy.

2.8.8. Rzeczowe aktywa trwałe

Rzeczowe aktywa trwałe, w tym aktywa z tytułu prawa do użytkowania, Grupa Kapitałowa wykazuje według ceny nabycia/kosztu wytworzenia pomniejszonych o umorzenie oraz odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości.

Grunty oraz środki trwałe w budowie nie podlegają amortyzacji. Amortyzację innych środków trwałych Grupa Kapitałowa nalicza metodą liniową w celu rozłożenia ich wartości początkowej pomniejszonej o wartość końcową, przez okresy ich użytkowania, które dla poszczególnych grup środków trwałych wynoszą:

1) Budynki i budowle	40 lat;
2) Urządzenia techniczne i maszyny	5 - 10 lat;
3) Środki transportu	5 - 7 lat;
4) Zestawy komputerowe	3 - 5 lat;
5) Inne środki trwałe	5 - 10 lat.

Wartość końcową, okres użytkowania oraz metodę amortyzacji składników aktywów Grupa Kapitałowa weryfikuje i w razie konieczności koryguje, na koniec każdego roku obrotowego.

Dana pozycja rzeczowych aktywów trwałych może zostać usunięta ze skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej po dokonaniu jej zbycia lub w przypadku, gdy nie są spodziewane żadne ekonomiczne korzyści wynikające z dalszego użytkowania lub sprzedaży takiego składnika aktywów. Wszelkie zyski lub straty wynikające z usunięcia danego składnika aktywów ze skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej (obliczone jako różnica pomiędzy wpływami ze sprzedaży netto, a wartością bilansową danej pozycji) Grupa Kapitałowa ujmuje w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w okresie, w którym dokonano usunięcia.

Grupa Kapitałowa ujmuje w wartości bilansowej aktywów trwałych wydatki związane z podwyższeniem ich wartości lub wymianą ich części pod warunkiem, że istnieje prawdopodobieństwo uzyskania zwiększonych przyszłych korzyści ekonomicznych związanych z tymi składnikami aktywów oraz że koszt ulepszenia lub wymiany może być zmierzony w wiarygodny sposób. Wszelkie inne wydatki ujmowane są w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w momencie ich poniesienia.

2.8.9. Wartości niematerialne

Wartości niematerialne Grupa Kapitałowa początkowo wycenia w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia. Po początkowym ujęciu wartości niematerialne Grupa Kapitałowa wykazuje w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia pomniejszonym o umorzenie i odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Nakłady poniesione na wartości niematerialne wytworzone we własnym zakresie, z wyjątkiem aktywowanych nakładów poniesionych na prace rozwojowe, nie są aktywowane i Grupa Kapitałowa ujmuje je w kosztach okresu, w którym zostały poniesione.

Grupa Kapitałowa ustala, czy okres użytkowania wartości niematerialnych jest określony czy nieokreślony.

Wartości niematerialne o określonym okresie użytkowania Grupa Kapitałowa amortyzuje przez okres użytkowania oraz poddaje testom na utratę wartości każdorazowo, gdy istnieją przesłanki wskazujące na utratę ich wartości. W razie stwierdzenia, że przesłanki zachodzą, Grupa Kapitałowa szacuje wartość odzyskiwalną takiego składnika wartości niematerialnych i dokonuje odpisu aktualizującego. Okres i metodę amortyzacji wartości niematerialnych o określonym okresie użytkowania Grupa Kapitałowa weryfikuje corocznie. Zmiany w oczekiwanym okresie użytkowania lub oczekiwanym sposobie konsumowania przyszłych korzyści ekonomicznych pochodzących z danego składnika aktywów są ujmowane poprzez zmianę odpowiednio okresu lub metody amortyzacji i traktowane jak zmiany wartości szacunkowych. Odpis amortyzacyjny składników wartości niematerialnych o określonym okresie użytkowania Grupa Kapitałowa ujmuje w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w pozycji „Ogólne koszty administracyjne”.

Wartości niematerialne o nieokreślonym okresie użytkowania Grupa Kapitałowa corocznie testuje pod kątem utraty wartości. Grupa Kapitałowa nie dokonuje odpisów amortyzacyjnych składnika wartości niematerialnych o nieokreślonym okresie użytkowania. Grupa Kapitałowa corocznie weryfikuje, czy dla wartości

niematerialnych o nieokreślonym okresie użytkowania nie da się określić takiego okresu. Jeżeli weryfikacja nie potwierdzi prawidłowości okresu użytkowania, jest on prospektywnie zmieniany.

Zyski lub straty wynikające z usunięcia wartości niematerialnych ze skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej Grupa Kapitałowa wycenia według różnicy pomiędzy wpływami ze sprzedaży netto, a wartością bilansową danego składnika aktywów i ujmuje w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w momencie usunięcia ze skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej.

Amortyzację wartości niematerialnych o określonym okresie użytkowania Grupa Kapitałowa nalicza metodą liniową w celu rozłożenia ich wartości początkowej pomniejszonej o wartość końcową, przez okresy ich użytkowania, które dla poszczególnych grup wartości niematerialnych wynoszą:

- 1) Licencje na programy komputerowe 5 - 10 lat.

W wartościach niematerialnych ujawniana jest dodatkowo wartość firmy opisana w pkt. 2.8.10.

2.8.10. Wartość firmy

Wartość firmy z tytułu przejścia lub nabycia jednostki, Grupa Kapitałowa początkowo ujmuje według ceny nabycia, stanowiącej kwotę nadwyżki sumy przekazanej zapłaty, kwoty wszelkich niekontrolujących udziałów w jednostce przejmowanej oraz w przypadku połączenia jednostek realizowanego etapami wartości godziwej na dzień przejścia udziału w kapitale jednostki przejmowanej, należącego poprzednio do jednostki przejmującej nad kwotę netto ustaloną na dzień przejścia wartości możliwych do zidentyfikowania nabytych aktywów, i przejętych zobowiązań. Po początkowym ujęciu, wartość firmy Grupa Kapitałowa wykazuje według ceny nabycia, pomniejszonej o wszelkie skumulowane odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości.

Test na utratę wartości Grupa Kapitałowa przeprowadza, co najmniej na koniec każdego roku. Utrata wartości ustalana jest poprzez oszacowanie odzyskiwalnej wartości ośrodka wypracowującego środki pieniężne, którego dotyczy dana część wartości firmy. W przypadku, gdy odzyskiwalna wartość ośrodka wypracowującego środki pieniężne jest niższa niż wartość bilansowa Grupa Kapitałowa tworzy odpis z tytułu utraty wartości.

2.8.11. Umowy leasingowe

Identyfikacja umowy leasingowej

Umowa leasingowa jest leasingiem lub zawiera element leasingu, jeżeli daje Grupie Kapitałowej prawo kontroli wykorzystania zidentyfikowanego składnika aktywów w wyznaczonym okresie, w zamian za wynagrodzenie.

Uznaje się, że kontrola występuje w przypadku jeśli Grupa Kapitałowa ma prawo do:

- 1) zasadniczo wszystkich korzyści ekonomicznych płynących z wykorzystania zidentyfikowanego składnika aktywów przez cały okres użytkowania;
- 2) decydowania o wykorzystaniu tego składnika przez cały okres użytkowania.

Składnik aktywów będący przedmiotem leasingu można uznać za zidentyfikowany jeśli zostanie wyraźnie określony w umowie lub zidentyfikowany w sposób dorozumiany w momencie udostępnienia do użytkowania przez leasingodawcę.

Umowa na użytkowanie składników aktywów nie jest klasyfikowana jako umowa leasingu, jeżeli zdolność użytkowa składnika aktywów lub inna część składnika aktywów, która nie jest fizycznie odrębna, nie stanowi zidentyfikowanego składnika aktywów lub dodatkowo prawo do korzyści ekonomicznych z użytkowania takiego składnika aktywów jest współdzielone. W powyższym przypadku, umowa na użytkowanie takiego składnika aktywów rozpoznawana jest jako umowa na świadczenie usług, a wydatki z nią związane, ujemowane są w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w pozycji „Ogólne koszty administracyjne”. Grupa Kapitałowa ocenia, czy dana umowa stanowi umowę leasingu lub zawiera element leasingu w chwili jego rozpoczęcia. Ponownej weryfikacji dokonuje się wyłącznie w przypadku, gdy warunki kontraktu zostaną zmodyfikowane. Grupa Kapitałowa jest stroną umów leasingu dotyczących użytkowania:

- 1) gruntów;
- 2) budynków;
- 3) środków transportu;

- 4) urządzeń technicznych.

Zastosowane wyłączenia

Grupa Kapitałowa stosuje wyłączenia i nie ujmuje aktywów i zobowiązań z tytułu leasingu w odniesieniu do:

- 1) krótkoterminowych umów leasingu;
- 2) umów leasingu, w przypadku których składnik aktywów będący przedmiotem leasingu ma niską wartość.

Za krótkoterminowe umowy leasingu, uznaje się umowy zawarte na okres krótszy niż 12 miesięcy od momentu rozpoczęcia umowy, które nie zawierają opcji zakupu aktywa.

Za składniki aktywów o niskiej wartości, przyjmuje się aktywa będące przedmiotem umów leasingu, których wartość nie przekracza kwoty 20 000 zł. Wartość składnika o niskiej wartości, ustalana jest jako wartość nowego składnika aktywów, bez względu na wiek składnika aktywów objętego leasingiem. Jest to wartość identycznego, nowego składnika aktywów, który Grupa Kapitałowa nabyłaby w ramach innej niż leasing transakcji zakupu.

Koszty umów na użytkowanie składników aktywów o charakterze krótkoterminowym oraz aktywów o niskiej wartości ujmowane są metodą liniową w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w pozycji „Ogólne koszty administracyjne”.

Początkowe ujęcie aktywów z tytułu prawa do użytkowania

Grupa Kapitałowa rozpoznaje składnik aktywów z tytułu prawa do użytkowania w momencie rozpoczęcia umów, w ramach których następuje przeniesienie kontroli nad użytkowaniem określonych aktywów przez czas określony w umowie.

Data rozpoczęcia umowy jest data udostępnienia przedmiotu leasingu Grupie Kapitałowej jako leasingobiorcy przez leasingodawcę.

Składnik aktywów z tytułu prawa do użytkowania początkowo wycenia się według kosztu, który obejmuje:

- 1) kwotę początkowej wyceny zobowiązania z tytułu leasingu;
- 2) wszelkie opłaty leasingowe zapłacone w dacie rozpoczęcia lub przed tą datą, pomniejszone o wszelkie otrzymane zachęty leasingowe;
- 3) wszelkie poniesione przez Grupę Kapitałową początkowe koszty bezpośrednie;
- 4) koszty renowacji tego składnika aktywów lub szacowane koszty demontażu i usunięcia składnika aktywów, którego dotyczy umowa, które musi ponieść Grupa Kapitałowa jako leasingobiorca aby przywrócić miejsce, w jakim jest zlokalizowany ten składnik aktywów, do warunków wymaganych umową leasingu.

Prawo wieczystego użytkowania gruntów zarówno nabyte odpłatnie, jak i otrzymane nieodpłatnie, spełnia definicję leasingu, w związku z czym ujmowane jest analogicznie jak w przypadku pozostałych umów leasingu. W celu kalkulacji aktywów i zobowiązań dotyczących prawa wieczystego użytkowania ustala się okres pozostały do zakończenia użytkowania prawa wieczystego gruntu i kalkuluje zobowiązanie z tytułu leasingu. Aktywa z tytułu prawa do użytkowania prezentowane są w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji „Rzeczowe aktywa trwałe”.

Początkowe ujęcie zobowiązania z tytułu leasingu

Zobowiązanie z tytułu leasingu wyceniane jest przy początkowym ujęciu w wysokości wartości bieżącej opłat leasingowych pozostających do zapłaty w dacie rozpoczęcia leasingu zdyskontowanych z zastosowaniem stopy procentowej na dzień początkowego ujęcia.

Wartość bieżących opłat leasingowych, o których mowa w ust. 1, obejmuje:

- 1) stałe opłaty pomniejszone o wszelkie należne zachęty leasingowe;
- 2) zmienne opłaty leasingowe, które zależą od indeksów rynkowych;
- 3) kwoty, których zapłaty przez Grupę Kapitałową, oczekuje się w ramach gwarantowanej wartości końcowej;

- 4) cenę wykonania opcji kupna, jeżeli można z wystarczającą pewnością założyć, że Grupa Kapitałowa skorzysta z tej opcji;
- 5) kary pieniężne za wypowiedzenie leasingu, jeżeli w warunkach leasingu przewidziano, że Grupa Kapitałowa może skorzystać z opcji wypowiedzenia leasingu.

Z opłat leasingowych wyłącza się zmienne opłaty, które uzależnione są od czynników zewnętrznych. Zmienne opłaty leasingowe niezawarte w początkowej wycenie zobowiązania z tytułu leasingu ujmowane są bezpośrednio w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w okresie zaistnienia zdarzenia, które powoduje ich wymagalność. Zobowiązanie z tytułu leasingu obejmuje wszystkie okresy, w tym okresy beczynszowe. Opłaty leasingowe dyskontuje się z zastosowaniem stopy procentowej leasingu, jeżeli stopę tę można z łatwością ustalić. W przeciwnym razie stosuje się krańcową stopę procentową leasingobiorcy. Zobowiązania z tytułu leasingu prezentowane są w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji „Pozostałe zobowiązania”.

Określenie okresu leasingu

Okres leasingu ustalony przez Grupę Kapitałową obejmuje:

- 1) nieodwołalny okres umowy leasingu;
- 2) okresy, na które można przedłużyć umowę leasingu, jeżeli można z wystarczającą pewnością założyć, że Grupa Kapitałowa jako leasingobiorca skorzysta z tego prawa;
- 3) okresy, w których można wypowiedzieć umowę leasingu, jeżeli można z wystarczającą pewnością założyć, że Grupa Kapitałowa jako leasingobiorca nie skorzysta z tego prawa.

Okres leasingu rozpoczyna się w dacie, w której leasingodawca udostępnia składnik aktywów do użytkowania przez Grupę Kapitałową jako leasingobiorcę. Data początkowa leasingu to wcześniejsza z dwóch dat: zawarcia umowy leasingowej lub zobowiązania się do przestrzegania zasadniczych postanowień leasingu.

Co najmniej raz w roku przeprowadza się analizę i aktualizuje szacowany okres leasingu dla każdej umowy leasingowej, biorąc pod uwagę następujące czynniki:

- 1) istotne inwestycje w przedmiocie leasingu, które zgodnie z przewidywaniami mają przynieść znaczne korzyści ekonomiczne w momencie, w którym można zrealizować opcję przedłużenia leasingu lub wypowiedzenia leasingu bądź opcję kupna tego składnika aktywów;
- 2) znaczącą modyfikację lub dostosowanie bazowego składnika aktywów;
- 3) decyzję biznesową, która ma bezpośrednie znaczenie w kontekście skorzystania lub nieskorzystania z opcji, np. decyzję o przedłużeniu umowy leasingu składnika aktywów lub zbyciu jednostki gospodarczej, w której wykorzystuje się ten składnik.

Dla umów zawartych na czas nieokreślony, które dotyczą najmu powierzchni, okres leasingu ustalany jest dla każdej umowy indywidualnie.

Określenie krańcowej stopy procentowej leasingobiorcy

W przypadku umów, dla których Grupa Kapitałowa nie może skorzystać stopy procentowej leasingu, szacuje się wysokość krańcowej stopy procentowej leasingobiorcy, która wpływa na ostateczną wartość wyceny tych umów. Krańcowa stopa procentowa leasingobiorcy to stopa, jaką Grupa Kapitałowa musiałaby zapłacić, aby na podobny okres, przy podobnych zabezpieczeniach oraz w podobnych warunkach rynkowych pożyczyć środki niezbędne do zakupu składnika aktywów o zbliżonej wartości co składnik aktywów z tytułu prawa do użytkowania. W celu określenia krańcowej stopy procentowej bierze się pod uwagę rodzaj umowy, długość trwania umowy, walutę umowy oraz potencjalną marżę, jaką musiałaby Grupa Kapitałowa ponieść na rzecz potencjalnego, niepowiązanego podmiotu udzielającego finansowania. Ustalenie aktualnych krańcowych stóp procentowych leasingobiorcy wykonywane jest cyklicznie.

Wycena aktywów z tytułu prawa do użytkowania po początkowym ujęciu

Po początkowym ujęciu, składniki aktywów z tytułu prawa do użytkowania wycenia się według kosztu po pomniejszeniu o łączne odpisy amortyzacyjne oraz łączne straty z tytułu utraty wartości. Amortyzacja kalkulowana jest przy użyciu metody liniowej przez szacowany okres ekonomicznego użytkowania aktywów

z tytułu prawa do użytkowania. W odniesieniu do prawa wieczystego użytkowania gruntów amortyzację nalicza się zgodnie z okresem trwania umowy. W przypadku, gdy umowa leasingowa przenosi na Grupę Kapitałową tytuł własności danego składnika przed końcem okresu leasingu lub gdy koszt aktywa z tytułu prawa do użytkowania odzwierciedla fakt, że Grupa Kapitałowa zrealizuje opcję wykupu wartości końcowej przedmiotu leasingu, Grupa Kapitałowa amortyzuje aktywo z tytułu prawa do użytkowania od momentu rozpoczęcia umowy leasingu do końca okresu szacowanego ekonomicznego użytkowania danego bazowego aktywa. W pozostałych przypadkach aktywa te amortyzuje się od daty rozpoczęcia umowy do wcześniejszej z dwóch dat – daty zakończenia okresu ekonomicznego użytkowania aktywa lub daty końca umowy leasingu. Koszty z tytułu obowiązku wycofania z eksploatacji aktywów trwałych są aktywowane w ramach składnika aktywów z tytułu prawa do użytkowania oraz amortyzowane przez szacowany okres ekonomicznego użytkowania odnośnego składnika aktywów.

Wycena zobowiązań z tytułu leasingu po początkowym ujęciu

Zobowiązania z tytułu leasingu wyceniane są w zamortyzowanym koszcie. Po początkowym ujęciu zobowiązania z tytułu leasingu wycenia się poprzez:

- 1) zwiększenie wartości bilansowej o naliczone odsetki od zobowiązania z tytułu leasingu;
- 2) zmniejszenie wartości bilansowej o dokonane płatności z tytułu opłat leasingowych;
- 3) zaktualizowanie wyceny wartości bilansowej w celu uwzględnienia wszelkiej ponownej oceny lub modyfikacji umowy leasingu, lub w celu uwzględnienia zaktualizowanych zasadniczo stałych opłat leasingowych, w tym podwyżek lub obniżek wynikających ze zmian indeksów w przypadku umów indeksowanych współczynnikami rynkowymi oraz zmian szacunku okresu leasingu.

Aktualizacja zobowiązania wymaga zdyskontowania zaktualizowanych opłat leasingowych uaktualnioną krańcową stopą procentową.

(ii) Grupa Kapitałowa jak leasingodawca

Grupa Kapitałowa jako leasingodawca klasyfikuje leasing do leasingu operacyjnego i leasingu finansowego.

Umowa leasingu jest zaliczana do leasingu operacyjnego, jeżeli nie następuje przeniesienie zasadniczo całego ryzyka i korzyści wynikających z posiadania bazowego składnika aktywów. W tym przypadku, opłaty leasingowe Grupa Kapitałowa ujmuje jako przychód metodą liniową, a w kosztach ujawnia poniesione koszty, w tym koszty amortyzacji przedmiotu oddanego w leasing. Sposób amortyzowania oddanych w leasing składników aktywów jest zgodny z zastosowanymi metodami i okresami użyteczności dla użytkowanych przez Grupę Kapitałową składnikami aktywów, a odpisy amortyzacyjne oblicza zgodnie z MSR 16. W celu określenia czy nastąpiła utrata wartości przedmiotu leasingu Grupa Kapitałowa stosuje MSR 36.

Umowa leasingu jest zaliczana do leasingu finansowego, jeżeli następuje przeniesienie zasadniczo całego ryzyka i korzyści wynikających z posiadania bazowego składnika aktywów. W dacie rozpoczęcia leasingu finansowego Grupa Kapitałowa jako leasingodawca ujmuje należności w kwocie równej inwestycji leasingowej netto. Początkowe koszty bezpośrednie są ujęte w początkowej wycenie inwestycji leasingowej netto oraz zmniejszają kwotę przychodu ujmowanego w okresie leasingu. Opłaty leasingowe dotyczące danego okresu zmniejszają inwestycję leasingową brutto, obniżając zarówno należność główną, jak i kwotę niezrealizowanych przychodów finansowych. Do inwestycji leasingowej netto Grupa Kapitałowa stosuje wymogi w zakresie zaprzestania ujmowania oraz wymogi w zakresie odpisów na oczekiwane straty kredytowe przewidziane w MSSF 9.

2.8.12. Utrata wartości niefinansowych aktywów trwałych

Na każdy dzień bilansowy Grupa Kapitałowa ocenia, czy istnieją jakiegokolwiek przesłanki wskazujące na to, że mogła nastąpić utrata wartości aktywów. W razie stwierdzenia, że przesłanki takie zachodzą, lub w razie konieczności przeprowadzenia corocznego testu sprawdzającego, czy nastąpiła utrata wartości, Grupa Kapitałowa dokonuje oszacowania wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów.

Wartość odzyskiwalna składnika aktywów odpowiada wartości godziwej tego składnika aktywów pomniejszonej o koszty sprzedaży lub wartości użytkowej, zależnie od tego, która z tych wartości jest wyższa. Wartość tę Grupa Kapitałowa ustala dla poszczególnych aktywów, chyba że dany składnik aktywów nie generuje

samodzielnie wpływów pieniężnych, które w większości są niezależne od tych, które są generowane przez inne aktywa lub grupy aktywów. Jeśli wartość bilansowa składnika aktywów jest wyższa niż jego wartość odzyskiwalna, ma miejsce utrata wartości i Grupa Kapitałowa dokonuje wówczas odpisu do ustalonej wartości odzyskiwalnej. Przy szacowaniu wartości użytkowej Grupa Kapitałowa dyskontuje prognozowane przepływy pieniężne do ich wartości bieżącej przy zastosowaniu stopy dyskontowej przed uwzględnieniem skutków opodatkowania, która odzwierciedla bieżące rynkowe oszacowanie wartości pieniądza w czasie oraz ryzyko typowe dla danego składnika aktywów.

Do określania wartości godziwej, pomniejszonej o koszty doprowadzenia do sprzedaży, używany jest odpowiedni model wyceny.

Odpisy z tytułu utraty wartości aktywów dotyczących działalności kontynuowanej Grupa Kapitałowa ujmuje w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w tych kategoriach kosztów zgodnych z funkcją tych aktywów, z wyłączeniem aktywów wcześniej przeszacowanych, w przypadku których przeszacowanie zostało odniesione na kapitał. Wówczas odpis z tytułu utraty wartości jest także ujmowany w kapitałach do wartości wcześniejszych przeszacowań.

Dla aktywów, z wyłączeniem wartości firmy, na koniec każdego okresu obrachunkowego Grupa Kapitałowa dokonuje oceny, czy istnieją jakiegokolwiek przesłanki wskazujące na to, że wcześniej ujęte odpisy z tytułu utraty wartości są nadal zasadne i czy nie powinny zostać pomniejszone. Jeżeli takie przesłanki występują, Grupa Kapitałowa szacuje wartość odzyskiwalną tego składnika aktywów. Poprzednio ujęty odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości ulega odwróceniu wtedy i tylko wtedy, gdy od czasu ujęcia ostatniego odpisu aktualizującego nastąpiła zmiana wartości szacunkowych stosowanych do ustalenia wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów. W takim przypadku, podwyższa się wartość bilansową składnika aktywów do wysokości jego wartości odzyskiwalnej.

Podwyższona kwota nie powinna przekroczyć wartości bilansowej składnika aktywów, jaka zostałaby ustalona (po odjęciu umorzenia), gdyby w ubiegłych latach w ogóle nie ujęto odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości tego składnika aktywów. Odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości składnika aktywów Grupa Kapitałowa ujmuje w skonsolidowanym rachunku zysków i strat, chyba że dany składnik aktywów wykazywany jest w wartości przeszacowanej, w którym to przypadku odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości traktuje się jako zwiększenie kapitału z aktualizacji wyceny.

Powyższe kryteria mają także zastosowanie w ocenie, czy nastąpiła utrata wartości niematerialnych o nieokreślonym okresie użytkowania.

Grupa Kapitałowa testuje niefinansowe aktywa trwale o nieokreślonym okresie użyteczności pod kątem utraty wartości przynajmniej raz w roku. Test ten Grupa Kapitałowa przeprowadza dla poszczególnych aktywów.

2.8.13. Rezerwy

Rezerwy, w tym na zobowiązania pozabilansowe, tworzone są wówczas, gdy na Grupie Kapitałowej ciąży istniejący obowiązek (prawny lub zwyczajowo oczekiwany) wynikający ze zdarzeń przeszłych, i gdy prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wypływu środków uosabiających korzyści ekonomiczne, oraz można dokonać wiarygodnego oszacowania kwoty tego zobowiązania.

Jeżeli Grupa Kapitałowa spodziewa się, że wydatki objęte rezerwą zostaną zwrócone, na przykład na mocy umowy ubezpieczenia, wówczas zwrot ten jest ujmowany jako odrębny składnik aktywów, ale tylko wtedy, gdy jest rzeczą praktycznie pewną, że zwrot ten rzeczywiście nastąpi. Koszty dotyczące danej rezerwy są wykazywane w skonsolidowanym rachunku zysków i strat po pomniejszeniu o wszelkie zwroty.

W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wielkość rezerwy jest dyskontowana, przy zastosowaniu bieżącej stopy dyskontowej nieuwzględniającej podatku, odzwierciedlającej ewentualne ryzyko związane z danym zobowiązaniem. Jeżeli kwota rezerwy została zdyskontowana, zwiększenie rezerwy w związku z upływem czasu jest ujmowane jako koszty finansowania zewnętrznego.

(i) Rezerwy na świadczenia pracownicze

Zgodnie z Kodeksem Pracy pracownicy Grupy Kapitałowej mają prawo do odpraw emerytalnych, rentowych oraz pośmiertnych w momencie odchodzenia na emeryturę, rentę lub śmierci. Grupa Kapitałowa okresowo dokonuje wyliczenia aktuarialnego rezerwy na przyszłe zobowiązania wobec pracowników.

Rezerwa na wynikające z Kodeksu Pracy odprawy emerytalne, rentowe i pośmiertne tworzona jest indywidualnie dla każdego pracownika na podstawie wyceny aktuarialnej sporządzanej okresowo przez niezależną firmę doradztwa aktuarialnego. Wycena rezerw na świadczenia pracownicze dokonywana jest z zastosowaniem technik i założeń aktuarialnych. W kalkulacji rezerwy uwzględnia się wszystkie odprawy emerytalne, rentowe i pośmiertne, które mogą być w przyszłości wypłacone. Naliczone rezerwy są równe zdyskontowanym płatnościom, które w przyszłości zostaną dokonane, z uwzględnieniem rotacji zatrudnienia i dotyczą okresu do końca okresu sprawozdawczego. Zyski lub straty z obliczeń aktuarialnych są rozpoznawane w innych całkowitych dochodach.

Grupa Kapitałowa tworzy rezerwę na przyszłe zobowiązania z tytułu odszkodowań i odpraw pieniężnych wypłacanych pracownikom, z którymi przed dniem bilansowym zostaje rozwiązany stosunek pracy z przyczyn nie dotyczących pracowników.

(ii) Rezerwy na zobowiązania z tytułu spraw spornych

Rezerwy na zobowiązania z tytułu toczących się postępowań spraw spornych tworzone są na ryzyko poniesienia przez Grupę Kapitałową niekorzystnych skutków finansowych, w tym w szczególności wypływu środków finansowych.

Wpływ środków lub inne zdarzenia uznawane są za prawdopodobne, gdy prawdopodobieństwo zaistnienia zdarzenia jest większe od prawdopodobieństwa, że zdarzenie nie nastąpi. Jeżeli w toku przeprowadzenia szacunku okaże się, że prawdopodobieństwo wypływu środków jest istotne, wówczas Grupa Kapitałowa ujmuje w skonsolidowanym rachunku zysków i strat oszacowaną wartość rezerwy.

2.8.14. Rozliczenia międzyokresowe

(i) Rozliczenia międzyokresowe kosztów czynne

Koszty rozliczane w czasie dotyczą poszczególnych rodzajów wydatków, których rozliczenie w ciężar skonsolidowanego rachunku zysków i strat nastąpi stosownie do upływu czasu w przyszłych okresach sprawozdawczych. Odpisy czynnych rozliczeń międzyokresowych kosztów Grupa Kapitałowa dokonuje na koniec każdego miesiąca. Składnikami kosztów rozliczanych w czasie są przede wszystkim wydatki wynikające ze świadczeń wykonanych na rzecz Grupy Kapitałowej przez kontrahentów oraz opłacone z góry koszty ubezpieczeń, które zostaną rozliczone w następnych okresach. Opłacone z góry koszty klasyfikowane do czynnych rozliczeń międzyokresowych, w tym koszty ubezpieczeń, które zostaną rozliczone w następnych okresach sprawozdawczych Grupa Kapitałowa prezentuje w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji „Pozostałe aktywa”.

(ii) Rozliczenia międzyokresowe kosztów bierne i przychody przyszłych okresów

Składnikami kosztów rozliczanych w czasie są rezerwy na koszty rzeczowe wynikające ze świadczeń wykonanych na rzecz Grupy Kapitałowej przez kontrahentów, które zostaną rozliczone w następnych okresach. W szczególności jako bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów Grupa Kapitałowa ujmuje zobowiązania wobec pracowników z tytułu niewykorzystanych urlopów, premii uznaniowych oraz utworzone rezerwy na zobowiązania. Koszty rozliczane w czasie Grupa Kapitałowa prezentuje w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji „Pozostałe zobowiązania”. Przychody przyszłych okresów to głównie prowizje rozliczane liniowo oraz inne dochody pobrane z góry, których rozliczenie do skonsolidowanego rachunku zysków i strat nastąpi w przyszłych okresach sprawozdawczych. Przychody rozliczane w czasie Grupa Kapitałowa prezentuje w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji „Pozostałe zobowiązania”.

2.8.15. Pozostałe składniki skonsolidowanego sprawozdania finansowego

(i) Należności handlowe oraz inne należności

Należności handlowe i inne należności prezentowane jako składnik „Pozostałych aktywów” Grupa Kapitałowa ujmuje w kwocie wymaganej zapłaty pomniejszonej o odpisy na oczekiwane straty kredytowe. Grupa Kapitałowa zastosowała uproszczone podejście w zakresie szacowania odpisu na oczekiwane straty kredytowe i ujmuje odpis w kwocie równej oczekiwanych stratom kredytowym w całym okresie życia należności.

W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wartość należności ustala się poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej odzwierciedlającej aktualne oceny rynkowe wartości pieniądza w czasie. Jeżeli zastosowana została metoda polegająca na dyskontowaniu, zwiększenie należności w związku z upływem czasu Grupa Kapitałowa ujmuje w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w pozycji „Pozostałe przychody operacyjne”.

(ii) Zobowiązania handlowe

Zobowiązania handlowe prezentowane jako składnik „Pozostałych zobowiązań”, inne niż zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu, Grupa Kapitałowa ujmuje w kwocie wymaganej zapłaty. Długoterminowe zobowiązania handlowe podlegają dyskontowaniu na dzień początkowego ujęcia i na dzień bilansowy.

(iii) Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży

Do aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży klasyfikowane są aktywa trwałe, w przypadku, jeśli ich wartość bilansowa zostanie odzyskana przede wszystkim w drodze transakcji sprzedaży, a nie poprzez ich dalsze wykorzystanie.

Sytuacja taka ma miejsce, gdy pojedynczy składnik aktywów (lub grupa) jest przeznaczony do natychmiastowej sprzedaży w jego bieżącym stanie z uwzględnieniem jedynie normalnych i zwyczajowo przyjętych warunków dla sprzedaży tego typu aktywów oraz jego sprzedaż jest wysoce prawdopodobna, gdy zostaną łącznie spełnione następujące warunki:

- 1) sprzedaż jest wysoce prawdopodobna, gdy przedstawiciele odpowiedniego poziomu kierownictwa są zdecydowani do wypełnienia planu sprzedaży składnika aktywów (lub grupy do zbycia);
- 2) aktywny program znalezienia nabywcy został rozpoczęty;
- 3) składnik aktywów (lub grupa do zbycia) musi być aktywnie oferowany na sprzedaż po cenie, która jest racjonalna w odniesieniu do jego bieżącej wartości godziwej, należy oczekiwać, że sprzedaż zostanie ujęta jako sprzedaż zakończona w czasie jednego roku od dnia klasyfikacji, z wyjątkiem sytuacji dopuszczonych przez MSSF 5 ust. 9, a działania potrzebne do zakończenia planu sprzedaży wskazują, że jest mało prawdopodobne, iż zostaną poczynione znaczące zmiany w planie albo, że plan zostanie zarzucony.

Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży Grupa Kapitałowa ujmuje w kwocie niższej z dwóch: wartości bilansowej i wartości godziwej pomniejszonej o koszty zbycia tych aktywów. Dla aktywów zaklasyfikowanych do tej kategorii nie nalicza się amortyzacji.

W przypadku, gdy kryteria klasyfikacji do grupy aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży nie są dłużej spełniane, zaprzestaje się klasyfikacji tego składnika aktywów (lub grupy do zbycia) jako przeznaczonego do sprzedaży oraz dokonuje reklasyfikacji do odpowiedniej kategorii aktywów.

W takim przypadku wycenia się składnik aktywów, który nie jest dłużej klasyfikowany jako przeznaczony do sprzedaży (lub nie wchodzi już w skład grupy przeznaczonej do sprzedaży) w kwocie niższej z:

- 1) jego wartości bilansowej z dnia poprzedzającego klasyfikację składnika aktywów (lub grupy do zbycia) jako przeznaczony do sprzedaży, skorygowanej o amortyzację lub aktualizację wyceny, która zostałaby ujęta, gdyby składnik aktywów (lub grupa do zbycia) nie został zaklasyfikowany jako przeznaczony do sprzedaży;
- 2) jego wartości odzyskiwalnej z dnia podjęcia decyzji o braku jego sprzedaży.

(iv) Udzielone zobowiązania pozabilansowe

W ramach działalności operacyjnej Grupa Kapitałowa zawiera transakcje, które w momencie ich zawarcia nie są ujmowane w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako aktywa lub zobowiązania, lecz powodują powstanie zobowiązań warunkowych. Zobowiązanie warunkowe jest:

- 1) możliwym obowiązkiem, który powstaje na skutek zdarzeń przeszłych, których istnienie zostanie potwierdzone dopiero w momencie wystąpienia lub niewystąpienia jednego lub większej ilości niepewnych przyszłych zdarzeń, które nie w pełni podlegają kontroli Grupy Kapitałowej;
- 2) obecnym obowiązkiem, który powstaje na skutek zdarzeń przeszłych, ale nie jest ujmowany w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej, ponieważ nie jest prawdopodobne, aby konieczne było wydatkowanie środków pieniężnych lub innych aktywów w celu wypełnienia obowiązku lub kwoty zobowiązania nie można oszacować w sposób wiarygodny.

Na udzielone zobowiązania pozabilansowe obarczone ryzykiem braku wywiązania się zleceniodawcy z warunków umowy tworzone są rezerwy zgodnie z MSR 37. Najistotniejsze pozycje udzielonych zobowiązań pozabilansowych stanowią przyznane linie kredytowe oraz kredyty w rachunkach bieżących.

W momencie początkowego ujęcia umowę gwarancji finansowej wycenia się do wartości godziwej. Po początkowym ujęciu wycenia się ją według wartości wyższej z:

- 1) kwoty odpisu na oczekiwane straty kredytowe określonej zgodnie z MSSF 9 „Instrumenty finansowe”;
- 2) wartości początkowej pomniejszonej, w odpowiednich przypadkach, o skumulowane odpisy amortyzacyjne ujęte zgodnie z MSSF 15 „Przychody z umów z klientami”.

2.8.16. Ujmowanie przychodów

(i) Wynik z tytułu odsetek

W przypadku aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu, przychody i koszty odsetkowe Grupa Kapitałowa ujmuje z uwzględnieniem efektywnej stopy procentowej, która dyskontuje oszacowane przyszłe pieniężne wpływy lub płatności dokonywane w oczekiwanym okresie do wygaśnięcia instrumentu finansowego, a w uzasadnionych przypadkach w okresie krótszym, do bilansowej wartości brutto składnika aktywów lub zobowiązania finansowego. Przy wyliczaniu efektywnej stopy procentowej Grupa Kapitałowa dokonuje oszacowania przepływów pieniężnych, uwzględniając wszelkie postanowienia umowy instrumentu finansowego, jednakże nie uwzględnia potencjalnych oczekiwanych strat związanych z nieściągalnością kredytów. W przypadku, gdy Grupa Kapitałowa zmienia oszacowania płatności udzielonych lub otrzymanych, koryguje wartość bilansową składnika aktywów finansowych lub zobowiązania finansowego. Korekta jest wyliczana z zastosowaniem pierwotnej efektywnej stopy procentowej instrumentu finansowego i ujmowana jest jako przychód lub koszt odsetkowy w skonsolidowanym rachunku zysków i strat.

Przychody z tytułu odsetek obejmują odsetki, rozliczone dyskonto i premie oraz rozliczone prowizje otrzymane lub należne z tytułu kredytów, w tym należności faktoringowych, lokat międzybankowych, należności z tytułu leasingu, transakcji z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu, oraz innych aktywów finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie lub według wartości godziwej przez wynik finansowy lub przez inne całkowite dochody.

Przychody z tytułu odsetek Grupa Kapitałowa oblicza od wartości bilansowej brutto składnika aktywów finansowych, za wyjątkiem zakupionych lub utworzonych składników aktywów finansowych dotkniętych utratą wartości na moment początkowego ujęcia (POCI) oraz składników aktywów finansowych dotkniętych utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (koszyk 3).

W przypadku aktywów finansowych z rozpoznaną utratą wartości na dzień początkowego ujęcia (POCI), wartość odsetek, które są ujmowane w przychodach z tytułu odsetek wyliczana jest od zamortyzowanego kosztu (wartości bilansowej netto) aktywa finansowego przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej dla danego aktywa finansowego, skorygowanej o ryzyko kredytowe.

W przypadku aktywów finansowych, dla których utrata wartości została rozpoznana po dniu początkowego ujęcia (koszyk 3), wartość odsetek, które rozpoznawane są w przychodach wyliczana jest od zamortyzowanego kosztu (wartości bilansowej netto) aktywa finansowego przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej dla

danego aktywa finansowego, „zamrożonej” na moment zidentyfikowania utraty wartości. Koszty okresu sprawozdawczego dotyczące zobowiązań z tytułu odsetek od rachunków klientów oraz zobowiązań z tytułu emisji własnych papierów wartościowych ujmowane są w skonsolidowanym rachunku zysków i strat z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej.

(ii) Wynik z tytułu prowizji i opłat

Opłaty i prowizje obejmują głównie kwoty zapłacone przez klientów od wykonywanych operacji bankowych na rachunkach, rozliczone prowizje z tytułu udzielenia kredytów w rachunku bieżącym oraz rewolwingowych, rozliczone prowizje z tytułu obsługi kart płatniczych oraz kart kredytowych.

Opłaty i prowizje powiązane bezpośrednio z powstaniem aktywów finansowych, dla których określono harmonogram spłat ujmowane są w skonsolidowanym rachunku zysków i strat jako element efektywnej stopy procentowej i prezentowane są w pozycji „Przychody z tytułu odsetek”.

Opłaty i prowizje związane z produktami bankowymi bez określonych harmonogramów spłat, w tym w szczególności prowizje od kredytów w rachunku bieżącym, kart kredytowych, kredytów rewolwingowych, limitów faktoringowych oraz zobowiązań warunkowych, rozliczane są liniowo w okresie trwania kontraktu i ujmowane w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w pozycji „Wynik z tytułu prowizji i opłat”.

Opłaty za zobowiązanie się Grupy Kapitałowej do udzielenia kredytu lub pożyczki są odraczane do momentu powstania aktywów finansowych, a następnie podlegają rozliczeniu jako element efektywnej stopy procentowej lub liniowo, w zależności od rodzaju instrumentu finansowego.

Pozostałe opłaty i prowizje są rozpoznawane w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w momencie wykonania usługi.

Przychody i koszty z tytułu prowizji w związku z oferowaniem produktów ubezpieczeniowych

Grupa Kapitałowa oferuje produkty typu bancassurance, tj. produkty ubezpieczeniowe sprzedawane w placówkach Grupy Kapitałowej. Przed wdrożeniem produktu ubezpieczeniowego analizie podlega treść ekonomiczna produktu, w tym w szczególności pod kątem bezpośredniego powiązania produktu ubezpieczeniowego z instrumentem finansowym lub spełnienia kryteriów niezależności tych produktów w celu właściwego ujęcia w skonsolidowanym rachunku zysków i strat przychodów i kosztów z tytułu oferowania produktów ubezpieczeniowych.

W przypadku stwierdzenia powiązania produktu ubezpieczeniowego z instrumentem finansowym oferowanym przez Grupę Kapitałową, uzyskiwane z tytułu sprzedaży produktów ubezpieczeniowych opłaty stanowią integralną część wynagrodzenia z tytułu sprzedaży instrumentu finansowego.

Otrzymywane bądź należne Grupie Kapitałowej wynagrodzenie z tytułu oferowania produktów ubezpieczeniowych bezpośrednio powiązanych z instrumentami finansowymi wycenianymi według zamortyzowanego kosztu, Grupa Kapitałowa rozlicza metodą efektywnej stopy procentowej. Wynik rozliczenia rozpoznawany jest w pozycji „Przychody z tytułu odsetek”.

Przychody od produktów ubezpieczeniowych powiązanych z instrumentem finansowym (produktem bankowym), których rozliczenie przebiega w cyklu miesięcznym, rozpoznawane są jednorazowo w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w pozycji „Przychody z tytułu prowizji i opłat”.

Koszty bezpośrednio związane ze sprzedażą produktu ubezpieczeniowego rozliczane są zgodnie z zasadą współmierności przychodów i kosztów, jako:

- 1) element zamortyzowanego kosztu instrumentu finansowego, z którym są związane, w przypadku gdy przychody związane ze sprzedażą produktu ubezpieczeniowego są rozliczane metodą efektywnej stopy procentowej;
- 2) jednorazowo, w przypadku gdy przychody związane ze sprzedażą produktu ubezpieczeniowego są rozpoznawane jednorazowo w skonsolidowanym rachunku zysków i strat.

Otrzymane bądź należne Grupie Kapitałowej wynagrodzenie z tytułu sprzedaży produktów ubezpieczeniowych niepowiązanych z instrumentami finansowymi rozpoznawane jest w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w pozycji „Przychody z tytułu prowizji i opłat”.

W przypadku jeżeli Grupa Kapitałowa wykonuje na rzecz ubezpieczyciela jakiejkolwiek czynności lub usługi wynikające z oferowanych produktów ubezpieczeniowych, wynagrodzenie rozliczane jest w czasie obowiązywania umowy ubezpieczenia, przy uwzględnieniu zasady współmierności przychodów i kosztów oraz z zachowaniem zasady określenia stopnia zaawansowania usługi lub czynności.

W przypadku jeżeli wyniki analizy treści ekonomicznej produktów ubezpieczeniowych wskażą, że Grupa Kapitałowa nie wykonuje na rzecz zakładu ubezpieczeń żadnych czynności lub usług wynikających z oferowanych produktów ubezpieczeniowych, za wyjątkiem usług zawarcia umowy ubezpieczeniowej i przekazania składki, należne lub otrzymane wynagrodzenie, zaliczane jest jednorazowo do skonsolidowanego rachunku zysków i strat jako przychody z tytułu prowizji w dniu rozpoczęcia lub odnowienia polisy ubezpieczeniowej.

(iii) Przychody z tytułu dywidend

Przychody z tytułu dywidend są ujmowane w skonsolidowanym rachunku zysków i strat Grupy Kapitałowej w dniu ustalenia praw do ich otrzymania.

(iv) Wynik na działalności podstawowej

Na wynik z działalności podstawowej Grupy Kapitałowej składają się:

- 1) przychody i koszty z tytułu odsetek;
- 2) przychody i koszty z tytułu prowizji;
- 3) przychody z tytułu dywidend;
- 4) wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany, który zawiera:
 - a) zyski lub straty powstałe w wyniku zbycia instrumentów finansowych zakwalifikowanych do aktywów lub zobowiązań finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz efekt ich wyceny do wartości godziwej;
 - b) wynik z pozycji wymiany wynikający ze zrealizowanych różnic kursowych oraz różnic kursowych powstałych w wyniku przeliczenia aktywów i zobowiązań wyrażonych w walutach obcych (niezrealizowane różnice kursowe);
- 5) wynik z tytułu zaprzestania ujmowania oraz przeklasyfikowania instrumentów finansowych niewycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, który zawiera:
 - a) zyski lub straty powstałe w wyniku zbycia instrumentów finansowych zakwalifikowanych do aktywów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu;
 - b) zyski lub straty powstałe w wyniku zbycia kapitałowych instrumentów finansowych zakwalifikowanych do aktywów finansowych wyznaczonych do wyceny w wartości godziwej przez inne całkowite dochody;
 - c) zyski lub straty wynikające z przeklasyfikowania aktywów finansowych z kategorii wycenianych w zamortyzowanym koszcie do kategorii aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy w kwocie stanowiącej różnicę pomiędzy zamortyzowanym kosztem tego składnika aktywów finansowych a jego wartością godziwą na dzień przeklasyfikowania;
 - d) zyski lub straty powstałe w wyniku zbycia dłużnych papierów wartościowych wycenianych do wartości godziwej przez inne całkowite dochody;
 - e) zyski lub straty wynikające z przeklasyfikowania dłużnych instrumentów finansowych z kategorii wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody do kategorii składników wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy w kwocie uprzednich skumulowanych zysków lub strat ujętych w innych całkowitych dochodach.
- 6) w przypadku, gdy Grupa Kapitałowa w momencie początkowego ujęcia dokona nieodwołalnego wyboru dotyczącego przedstawiania w innych całkowitych dochodach późniejszych zmian wartości

godziwej inwestycji w instrument kapitałowy emitowany w walucie obcej, zyski lub straty z tytułu różnic kursowych powstałych na takim instrumencie ujmowane są w innych całkowitych dochodach.

(v) Pozostałe przychody i koszty operacyjne

W pozycji pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych Grupa Kapitałowa wykazuje pozycje niezwiązane bezpośrednio z podstawową działalnością operacyjną.

Pozostałe przychody operacyjne obejmują głównie przychody z tytułu sprzedaży towarów i usług niefinansowych, przychody z tytułu sprzedaży towarów i usług związanych z działalnością uzdrowiskową oraz działalnością produkcyjną, zyski z tytułu sprzedaży składników majątku trwałego i aktywów przejętych za długi, zyski z tytułu sprzedaży jednostek zależnych i stowarzyszonych, kwoty odzyskanych należności nieściągalnych, w tym spłaty wierzytelności wyłączonych ze skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej, kwoty otrzymanych odszkodowań i dotacji, uzyskane przychody z tytułu dzierżawy lub najmu nieruchomości, kwoty rozwiązanych rezerw na sprawy sporne.

Pozostałe koszty operacyjne obejmują głównie wydatki na zakup towarów i usług niefinansowych, wydatki na zakup towarów i usług związanych z działalnością uzdrowiskową oraz działalnością produkcyjną, straty z tytułu sprzedaży lub likwidacji majątku trwałego, w tym aktywów przejętych za długi, straty z tytułu sprzedaży jednostek zależnych i stowarzyszonych, koszty windykacji należności, koszty płaconych odszkodowań, koszty tworzenia rezerw na sprawy sporne oraz rezerw na pozostałe zobowiązania, a także koszty przekazanych darowizn.

(vi) Wynik z działalności operacyjnej

Na wynik na działalności operacyjnej składa się wynik na działalności podstawowej, pozostałe przychody i koszty operacyjne, ogólne koszty administracyjne, które składają się z kosztów świadczeń pracowniczych, kosztów zakupu towarów i usług, kosztów działalności i kosztów odpisów amortyzacyjnych. Na wynik z działalności operacyjnej składa się także wynik odpisów z tytułu utraty wartości aktywów oraz rezerw na zobowiązania pozabilansowe.

2.8.17. Podatki

(i) Podatek bieżący

Zobowiązania i należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego za okres bieżący i okresy poprzednie Grupa Kapitałowa wycenia w wysokości kwoty przewidywanej zapłaty na rzecz organów podatkowych lub w przypadku należności - podlegających zwrotowi od organów podatkowych, z zastosowaniem stawek podatkowych i przepisów podatkowych, które na dzień bilansowy prawnie już obowiązywały lub proces legislacyjny ich zatwierdzenia był w zasadzie zakończony.

Bieżący podatek dochodowy dotyczący pozycji ujętych bezpośrednio w kapitale własnym, Grupa Kapitałowa ujmuje bezpośrednio w kapitale własnym.

(ii) Podatek odroczony

Na potrzeby sprawozdawczości finansowej, odroczony podatek dochodowy Grupa Kapitałowa oblicza metodą zobowiązań bilansowych w stosunku do różnic przejściowych występujących na dzień bilansowy między wartością podatkową aktywów i zobowiązań, a ich wartością bilansową wykazaną w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

Rezerwa na podatek odroczony ujmowana jest w odniesieniu do wszystkich dodatnich różnic przejściowych z wyjątkiem przypadku, gdy:

- 1) rezerwa na odroczony podatek dochodowy powstaje w wyniku początkowego ujęcia wartości firmy lub innego składnika aktywów bądź zobowiązania przy transakcji niestanowiącej połączenia jednostek i w chwili jej zawierania nie ma wpływu ani na wynik finansowy brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową;
- 2) wynikają z inwestycji w jednostkach zależnych lub stowarzyszonych, a terminy ich odwracania się podlegają kontroli przez Grupę Kapitałową oraz gdy prawdopodobne jest, iż w dającej się przewidzieć przyszłości różnice przejściowe nie ulegną odwróceniu.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego Grupa Kapitałowa ujmuje w odniesieniu do wszystkich ujemnych różnic przejściowych, jak również niewykorzystanych ulg podatkowych i niewykorzystanych strat podatkowych przeniesionych na następne lata, w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że zostanie osiągnięty dochód do opodatkowania, który pozwoli wykorzystać te różnice, ulgi i straty z wyjątkiem przypadku, gdy:

- 1) aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego dotyczące ujemnych różnic przejściowych powstają w wyniku początkowego ujęcia składnika aktywów bądź zobowiązania przy transakcji niestanowiącej połączenia jednostek i w chwili jej zawierania nie mają wpływu ani na wynik finansowy brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową;
- 2) w przypadku ujemnych różnic przejściowych z tytułu inwestycji w jednostkach zależnych lub stowarzyszonych, składnik aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego jest ujmowany w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej jedynie w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, iż w dającej się przewidzieć przyszłości różnice przejściowe ulegną odwróceniu i osiągnięty zostanie dochód do opodatkowania, który pozwoli na potrącenie ujemnych różnic przejściowych.

Wartość bilansową składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego Grupa Kapitałowa weryfikuje na każdy dzień bilansowy i dokonuje stosownego obniżenia, o ile przestało być prawdopodobne osiągnięcie dochodu do opodatkowania wystarczającego do częściowego lub całkowitego zrealizowania składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego. Nieujęty składnik aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego podlega ponownej ocenie na każdy dzień bilansowy i jest ujmowany do wysokości odzwierciedlającej prawdopodobieństwo osiągnięcia w przyszłości dochodów do opodatkowania, które pozwolą na zrealizowanie tego składnika aktywów.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oraz rezerwy na podatek odroczone wyceniane są z zastosowaniem stawek podatkowych, które według przewidywań będą obowiązywać w okresie, gdy składnik aktywów zostanie zrealizowany lub rezerwa rozwiązana, przyjmując za podstawę stawki podatkowe i przepisy podatkowe, które na dzień bilansowy prawnie już obowiązywały lub proces legislacyjny ich zatwierdzenia był w zasadzie zakończony.

Odroczony podatek dochodowy dotyczący pozycji ujętych bezpośrednio w innych całkowitych dochodach ujmowany jest w innych całkowitych dochodach.

Grupa Kapitałowa kompensuje ze sobą aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego z rezerwami z tytułu odroczonego podatku dochodowego na mocy posiadanego tytułu prawnego do przeprowadzenia kompensat aktywów z rezerwami z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

2.8.18. Kapitały własne Grupy Kapitałowej

Kapitał zakładowy wykazywany jest w wysokości zgodnej ze statutem Banku oraz wpisem do rejestru sądowego według wartości nominalnej. Pozostałe kapitały własne Grupa Kapitałowa wykazuje w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej z uwzględnieniem ich podziału na rodzaje zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa i z postanowieniami statutu Grupy Kapitałowej. Do kapitałów własnych Grupa Kapitałowa zalicza wynik netto za okres bieżący, niepodzielony zysk lub niepokrytą stratę z okresów poprzednich oraz wynik wyceny aktywów finansowych, które są wyceniane przez inne całkowite dochody.

Kapitały własne Grupy Kapitałowej stanowią:

- 1) kapitał zakładowy – dotyczy jedynie kapitału Banku jako podmiotu dominującego i wykazywany jest w wysokości zgodnej ze statutem oraz wpisem do rejestru przedsiębiorców według wartości nominalnej;
- 2) akcje własne – skupione akcje Banku wchodzące w skład kapitału zakładowego, lecz niebędące w posiadaniu akcjonariuszy - akcje własne prezentowane są w wartości ujemnej;
- 3) kapitał zapasowy - tworzony jest z corocznych odpisów z zysku netto z przeznaczeniem na pokrycie strat, jakie mogą wyniknąć w związku z działalnością Grupy Kapitałowej. Do kapitału zapasowego

zalicza się nadwyżki osiągnięte przy emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej. Kapitał zapasowy pomniejszany jest o koszty bezpośrednio związane z emisją akcji własnych;

- 4) inne całkowite dochody - obejmują skutki wyceny aktywów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez inne całkowite dochody, zyski lub straty aktuarialne stanowiące korektę założeń przyjętych do kalkulacji rezerw na świadczenia pracownicze, różnice kursowe powstałe w wyniku wyceny instrumentów kapitałowych wyrażonych w walutach obcych, dla których dokonano wyboru wyceny do wartości godziwej przez inne całkowite dochody oraz skutki wyceny i wartość podatku odroczonego dla pozycji stanowiących różnice przejściowe ujęte w pozycji innych całkowitych dochodów;
- 5) niepodzielony wynik finansowy z lat ubiegłych - obejmujący niepodzielone zyski i niepokryte straty z lat ubiegłych;
- 6) wynik roku bieżącego – zysk lub strata wynikająca z skonsolidowanego rachunku zysków i strat za okres, za który sporządzane jest skonsolidowane sprawozdanie finansowe. Zysk lub strata netto uwzględnia podatek dochodowy;
- 7) pozostałe kapitały:
 - a) fundusz ogólnego ryzyka w Grupy Kapitałowej tworzony jest zgodnie z ustawą Prawo bankowe, z zysku po opodatkowaniu;
 - b) kapitały rezerwowe służące celom określonym w statucie tworzone z odpisów z zysku oraz wynik netto ze sprzedaży kapitałowych papierów wartościowych wycenianych do wartości godziwej przez inne całkowite dochody.

Wykupione akcje własne są ujmowane według ceny nabycia i pomniejszają kapitał własny do momentu ich anulowania. Zyski lub straty ponoszone przy wykupie, sprzedaży lub umorzeniu akcji własnych nie wpływają na rachunek zysków i strat. Różnica pomiędzy wartością bilansową, a ceną zakupu, w przypadku ponownego wydania akcji, jest ujmowana w ramach nadwyżki ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej. Prawa przypisane do akcji własnych są anulowane i nie jest do nich alokowane prawo do dywidendy.

(i) Dywidendy

Dywidendy, które zostały zatwierdzone przez Walne Zgromadzenie Banku, ale nie zostały wypłacone na dzień bilansowy, Grupa Kapitałowa ujawnia w pozycji „Pozostałe zobowiązania”.

2.8.19. Kapitał własny przypadający akcjonariuszom niekontrolującym

Kapitał własny przypadający akcjonariuszom niekontrolującym jest to udział w kapitale własnym jednostki zależnej konsolidowanej metodą pełną, a należący do podmiotów niewchodzących w skład Grupy Kapitałowej.

Zmiany w udziale własnościowym jednostki dominującej, które nie skutkują utratą kontroli nad jednostką zależną są ujmowane jako transakcje kapitałowe. W takich przypadkach w celu odzwierciedlenia zmian we względnych udziałach w jednostce zależnej Grupa Kapitałowa dokonuje korekty wartości bilansowej udziałów kontrolujących oraz udziałów niekontrolujących. Wszelkie różnice pomiędzy kwotą korekty udziałów niekontrolujących, a wartością godziwą kwoty zapłaconej lub otrzymanej odnoszone są na kapitał własny i przypisywane do właścicieli jednostki dominującej.

2.8.20. Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych (ZFŚS)

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 4 marca 1994 roku o Zakładowym Funduszu Świadczeń Socjalnych Grupa Kapitałowa tworzy ZFŚS. Celem Funduszu jest finansowanie działalności socjalnej na rzecz pracowników. Zobowiązania Funduszu stanowią zakumulowane odpisy dokonane przez Bank i spółki Grupy Kapitałowej na rzecz ZFŚS pomniejszone o bezzwrotne wydatki z ZFŚS. W Grupie Kapitałowej nie występuje majątek socjalny, całość zobowiązań z tytułu ZFŚS wyrażona jest w środkach pieniężnych zgromadzonych na wyodrębnionym rachunku bankowym.

Ze względu na fakt, że aktywa ZFŚS nie stanowią aktywów Grupy Kapitałowej, Grupa Kapitałowa w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej dokonała kompensaty aktywów i zobowiązań Funduszu. W związku z powyższym saldo z tytułu ZFŚS w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji

finansowej Grupy Kapitałowej na dzień 31 grudnia 2022 roku oraz na dzień 31 grudnia 2021 roku wyniosło zero.

2.8.21. Transakcje i salda w walutach obcych

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało przygotowane w polskich złotych. Polski złoty jest walutą funkcjonalną Grupy Kapitałowej oraz walutą podstawowego środowiska gospodarczego, w którym działa Grupa Kapitałowa.

Transakcje wyrażone w walutach obcych przelicza się na walutę funkcjonalną według kursu obowiązującego w dniu transakcji. Każdorazowo na koniec okresu sprawozdawczego Grupa Kapitałowa przelicza:

- 1) pozycje pieniężne w walucie obcej przy zastosowaniu kursu zamknięcia, tj. kursu średniego ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski, obowiązującego na koniec okresu sprawozdawczego;
- 2) pozycje niepieniężne wyceniane według historycznej ceny nabycia wyrażonej w walucie obcej przy zastosowaniu kursu wymiany z dnia transakcji;
- 3) pozycje niepieniężne wyceniane w wartości godziwej wyrażonej w walucie obcej przeliczane są przy zastosowaniu kursów wymiany, które obowiązywały w dniu, na który wartość godziwa została ustalona.

Zyski lub straty kursowe z tytułu rozliczenia tych transakcji oraz wyceny bilansowej aktywów i zobowiązań pieniężnych wyrażonych w walutach obcych ujmuje się w skonsolidowanym rachunku zysków i strat.

Dla potrzeb wyceny bilansowej zostały przyjęte następujące kursy:

	31.12.2022	31.12.2021
EUR	4,6899	4,5994
USD	4,4018	4,06

2.9. Wprowadzenie nowych standardów i interpretacji oraz zmian standardów i interpretacji

2.9.1. Nowe standardy, interpretacje i poprawki do opublikowanych standardów, które zostały zastosowane po raz pierwszy w bieżącym roku obrotowym

Standard/interpretacja	Data wejścia w życie	Opis zmian i wpływ na sprawozdanie
MSSF 3 (zmiana) „Połączenie jednostek”	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2022 roku lub po tej dacie.	<p>Zmiana standardu odnosi się do założeń koncepcyjnych z 2018 roku, które dotyczą dodania wymogu, zgodnie z którym w przypadku transakcji i innych zdarzeń objętych zakresem MSR 37 lub KIMSF 21 jednostka przejmująca stosuje MSR 37 lub KIMSF 21 w celu zidentyfikowania zobowiązań, które przyjęła w ramach połączenia jednostek. Dodatkowo standard wprowadza wyraźne stwierdzenie, że jednostka przejmująca nie ujmuje aktywów warunkowych nabytych w ramach połączenia jednostek.</p> <p>Według oceny Grupy Kapitałowej zmiana nie ma wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe.</p>
MSR 16 (zmiana) „Rzeczowe aktywa trwałe”	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2022 roku lub po tej dacie.	<p>Zmiana standardu zabrania odliczania od kosztu wytworzenia pozycji rzeczowych aktywów trwałych jakichkolwiek wpływów ze sprzedaży pozycji wytworzonych w trakcie doprowadzenia tego składnika aktywów do miejsca i stanu umożliwiającego mu działanie w sposób zamierzony przez kierownictwo. Zamiast tego jednostka ujmuje przychody ze sprzedaży takich pozycji oraz koszt wytworzenia tych pozycji w rachunku zysków i strat.</p> <p>Według oceny Grupy Kapitałowej zmiana nie ma wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe.</p>
MSR 37 (zmiana) „Rezerwy, zobowiązania warunkowe i aktywa warunkowe”	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2022 roku lub po tej dacie	<p>Zmiana standardu precyzuje, że „koszt wykonania” umowy rodzącej obciążenia obejmuje „koszty bezpośrednio związane z umową”. Koszty bezpośrednio związane z umową mogą być kosztami inkrementalnymi związanymi z wykonaniem.</p> <p>Według oceny Grupy Kapitałowej zmiana nie ma wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe.</p>
Roczny program poprawek 2018-2020	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2022 roku lub po tej dacie	<p>Zmiany oraz poprawki doprecyzowują oraz zawierają wyjaśnienia do ujmowania i wyceny w zakresie MSSF 1 „Zastosowanie Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej po raz pierwszy”, MSSF 9 „Instrumenty finansowe”, MSR 41 „Rolnictwo” oraz do przykładów ilustrujących w ramach MSSF 16 „Leasing”.</p> <p>Według oceny Grupy Kapitałowej zmiana nie ma istotnego wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe.</p>

2.9.2. Nowe standardy, interpretacje i poprawki do opublikowanych standardów, które zostały wydane przez RMSR i zostały zatwierdzone przez Unię Europejską ale jeszcze nie weszły w życie

Standard/interpretacja	Data wejścia w życie	Opis zmian i wpływ na sprawozdanie
MSR 1 (zmiana) „Prezentacja sprawozdań finansowych”	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2023 roku lub po tej dacie	<p>Zmiana standardu zawierają wytyczne dotyczące stosowania pojęcia istotności w zakresie ujawnień dotyczących zasad rachunkowości.</p> <p>Według oceny Grupy Kapitałowej zmiana nie będzie miała istotnego wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe.</p>
MSR 8 (zmiana) „Zasady (polityka) rachunkowości, zmiany wartości szacunkowych i korygowanie błędów”	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2023 roku lub po tej dacie	<p>Zatwierdzone zmiany do standardu doprecyzowują różnicę pomiędzy zmianami w polityce rachunkowości, a zmianami w szacunkach. Zaprezentowana definicja identyfikuje szacunki księgowe jako wartości w sprawozdaniu finansowym, które nie są obarczone niepewnością wyceny. W standardzie dodano również przykłady oraz wytyczne, mające na celu ułatwienia podmiotom interpretację przyjętych wytycznych.</p> <p>Według oceny Grupy Kapitałowej zmiana nie będzie miała istotnego wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe.</p>
MSR 12 (zmiana) "Podatek dochodowy"	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2023 roku lub po tej dacie	<p>Zmiany do MSR 12 doprecyzowują, że zwolnienie dotyczące początkowego ujęcia podatku odroczonego nie ma zastosowania do transakcji, w których w momencie początkowego ujęcia powstają równe kwoty ujemnych i dodatnich różnic przejściowych, a jednostki są zobowiązane do ujmowania podatku odroczonego od takich transakcji, a tym samym wyjaśniają pojawiające się wątpliwości co do tego, czy zwolnienie to ma zastosowanie do transakcji takich jak leasing i zobowiązania z tytułu wycofania z eksploatacji.</p> <p>Według oceny Grupy Kapitałowej zmiana nie będzie miała istotnego wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe.</p>

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

MSSF 17 „Umowy ubezpieczeniowe”	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2023 roku lub po tej dacie	<p>Nowy standard wymaga wyceny zobowiązań ubezpieczeniowych w wysokości aktualnej wartości wypłaty i zapewnia bardziej jednolite podejście do wyceny i prezentacji wszystkich umów ubezpieczeniowych. Wymogi te mają na celu osiągnięcie spójnego ujmowania umów ubezpieczeniowych opartego na określonych zasadach rachunkowości. MSSF 17 zastępuje MSSF 4 „Umowy ubezpieczeniowe” i związane z nimi interpretacje w dniu zastosowania nowego standardu.</p> <p>Według oceny Grupy Kapitałowej standard nie będzie miał istotnego wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe.</p>
MSSF 17 "Umowy ubezpieczeniowe" zmiany	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2023 roku lub po tej dacie	<p>Proponowana zmiana umożliwi jednostce, która po raz pierwszy jednocześnie zastosuje MSSF 17 oraz MSSF 9, prezentację danych porównawczych dotyczących składnika aktywów finansowych jakby wymogi klasyfikacji i wyceny zawarte w MSSF 9 były już wcześniej stosowane do tego składnika aktywów finansowych.</p> <p>Według oceny Grupy Kapitałowej zmiana nie będzie miała istotnego wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe.</p>

2.9.3. Nowe standardy, interpretacje i poprawki do opublikowanych standardów, które zostały wydane przez RMSR i nie zostały zatwierdzone przez Unię Europejską

Standard/interpretacja	Data wejścia w życie	Opis zmian i wpływ na sprawozdanie
MSR 1 (zmiana) „Prezentacja sprawozdań finansowych”	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2024 roku lub po tej dacie	<p>Zmiana standardu dotyczy prezentacji zobowiązań. W szczególności wyjaśnia ona, że klasyfikacja zobowiązań jako krótkoterminowe lub długoterminowe powinna opierać się na prawach istniejących na koniec okresu sprawozdawczego.</p> <p>Według oceny Grupy Kapitałowej zmiana nie będzie miała istotnego wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe.</p>

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

MSSF 10 (zmiana) "Skonsolidowane sprawozdanie finansowe" i MSR 28 (zmiana) "Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach"	Prace związane z zatwierdzeniem zmian do standardów zostały odroczone	Zmiany do MSSF 10 i MSR 28 dotyczą transakcji sprzedaży lub wniesienia aktywów pomiędzy inwestorem, a jego jednostką stowarzyszoną lub wspólnym przedsięwzięciem. Zmiany rozwiązują problem aktualnej niespójności pomiędzy MSSF 10 a MSR 28. Ujęcie księgowe zależy od tego, czy aktywa niepieniężne sprzedane lub wniesione stanowią „biznes” (ang. business). W przypadku, gdy aktywa niepieniężne stanowią „biznes”, inwestor wykaże pełny zysk lub stratę na transakcji. Jeżeli zaś aktywa nie spełniają definicji biznesu, inwestor ujmuje zysk lub stratę z wyłączeniem części stanowiącej udziały innych inwestorów. Grupa Kapitałowa nie oszacowała jeszcze wpływu zmiany na skonsolidowane sprawozdanie finansowe.
MSSF 14 "Regulacyjne rozliczenia międzyokresowe"	Prace związane z zatwierdzeniem treści standardu zostały odroczone do czasu opublikowania ostatecznej wersji standardu	MSSF 14 ma zastosowanie jedynie do jednostek stosujących MSSF po raz pierwszy, które prowadzą działalność opartą na cenach regulowanych. Regulacja cen to system, w ramach którego cena, którą jednostka obciąża swoich klientów za towary i usługi, jest nadzorowana i/lub wymaga zatwierdzenia przez odpowiedni organ. MSSF 14 wyłącza ze swojego zakresu jednostki, które same regulują swoje ceny (np. jeżeli ceny są regulowane przez organ zarządzający jednostką). Grupa Kapitałowa nie oszacowała jeszcze wpływu zmiany na skonsolidowane sprawozdanie finansowe.
MSF 16 (zmiana) „Leasing”	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2024 roku lub po tej dacie	Wprowadzona zmiana wymaga od sprzedawcy - leasingobiorcy późniejszej wyceny zobowiązań leasingowych wynikających z leasingu zwrotnego w taki sposób, aby nie ujmować zysku lub straty związanej z zachowanym prawem do użytkowania. Grupa Kapitałowa nie oszacowała wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe.

3. Segmenty działalności

Zgodnie z wymogiem MSSF 8 informacje o segmencie oparte są na danych finansowych zastosowanych do celów sprawozdawczości wewnętrznej dostarczanej Zarządowi Banku (głównemu organowi odpowiedzialnemu za podejmowanie decyzji operacyjnych), którego zadaniem jest alokacja zasobów do segmentów działalności i przeprowadzanie oceny ich wyników.

Segmenty działalności

Działalność Grupy Kapitałowej została podzielona na segmenty, które wyodrębniono z punktu widzenia określonych grup produktów według jednorodnych cech transakcji:

- 1) segment klienta detalicznego;
- 2) segment klienta biznesowego;
- 3) segment inwestycyjny;
- 4) niezaalokowane.

Segment klienta detalicznego

Segment klienta detalicznego obejmuje obsługę klientów indywidualnych będących osobami prywatnymi. Działalność tego segmentu analizowana jest w ujęciu produktów kredytowych (w tym: kredyty hipoteczne, konsumenckie oraz karty kredytowe), produktów depozytowych (w tym: rachunki bieżące, lokaty terminowe, rachunki oszczędnościowe) oraz usług dedykowanych dla klientów detalicznych (w tym: obsługa gotówkowa, przelewy krajowe i zagraniczne).

Segment klienta biznesowego

Segment klienta biznesowego obejmuje obsługę:

- 1) klientów instytucjonalnych, w tym przedsiębiorstwa, jednostki budżetowe, wspólnoty mieszkaniowe;
- 2) rolników;
- 3) przedsiębiorców indywidualnych.

Działalność tego segmentu analizowana jest w ujęciu

- 1) produktów kredytowych, w tym: kredyty inwestycyjne i obrotowe, kredyty preferencyjne z dofinansowaniem funduszy strukturalnych UE lub krajowych programów wspierania przedsiębiorców;
- 2) produktów depozytowych, w tym: rachunki bieżące i lokacyjne, lokaty terminowe;
- 3) usług dedykowanych dla klientów biznesowych.

Do segmentu klienta biznesowego zaliczono także działalność usługową na rzecz zrzeszonych banków spółdzielczych oraz działalność spółki BPS Leasing S.A.

Segment inwestycyjny

Segment inwestycyjny obejmuje przede wszystkim działalność w zakresie operacji skarbowych, rynków finansowych, zarządzania płynnością, ryzykiem stóp procentowych i walutowym Banku oraz działalność maklerską. W ramach tego segmentu są wykazywane wyniki Domu Maklerskiego Banku BPS S.A., BPS Towarzystwa Funduszy Inwestycyjnych S.A. oraz wszystkich zamkniętych funduszy inwestycyjnych i pozostałych spółek.

Niezaalokowane

Segment ten obejmuje przychody, koszty oraz pozycje bilansowe nieprzyporządkowane do żadnego z wyżej wymienionych segmentów.

Wycena

Wycena aktywów i zobowiązań oraz przychodów i kosztów segmentów jest zgodna z polityką rachunkowości stosowaną w Grupie Kapitałowej. Zarządczy wynik z tytułu odsetek uwzględnia księgowo przychody i koszty odsetkowe, które są korygowane o przychody i koszty wyliczone przy wykorzystaniu wewnętrznych cen transferowych.

Skonsolidowany rachunek zysków i strat oraz skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej zawierają pozycje, które bezpośrednio można zakwalifikować do danego segmentu, jak również takie, które przypisywane są do danego segmentu w oparciu o racjonalne przesłanki przy zastosowaniu odpowiednich metod alokacji.

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

Skonsolidowany rachunek zysków i strat za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku

	Segment klienta detalicznego	Segment klienta biznesowego	Segment inwestycyjny	Niezaalokowane	Razem
Wynik z tytułu odsetek	53 171	121 955	57 564	0	232 690
- Przychody odsetkowe, z tego:	185 620	455 091	3 047 067	0	3 687 778
- przychody odsetkowe od klientów	143 403	356 026	682 650	0	1 182 079
- przychody odsetkowe wewnętrzne	42 217	99 065	2 364 417	0	2 505 699
- Koszty odsetkowe, z tego:	-132 449	-333 136	-2 989 503	0	-3 455 088
- koszty odsetkowe od klientów	-5 194	-15 281	-928 914	0	-949 389
- koszty odsetkowe wewnętrzne	-127 255	-317 855	-2 060 589	0	-2 505 699
Wynik z tytułu prowizji	5 671	61 398	14 436	0	81 505
Przychody z tytułu dywidend, wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, wynik z pozycji wymiany i wynik z tytułu zaprzestania ujmowania oraz przeklasyfikowania instrumentów finansowych niewycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	493	1 562	50 241	0	52 296
Pozostałe przychody i koszty operacyjne netto	2 289	15 906	128 330	0	146 525
Ogólne koszty administracyjne	-43 523	-110 872	-270 320	0	-424 715
Wynik zmian oszacowania płatności oraz wpływów z instrumentów finansowych	-83 500	0	-694	0	-84 194
Wynik odpisów z tytułu utraty wartości aktywów oraz rezerw na zobowiązania pozabilansowe	-4 524	-35 773	2 258	0	-38 039
Udział w zyskach (stratach) jednostek stowarzyszonych	0	0	-589	0	-589
Wynik segmentu brutto	-69 923	54 176	-18 774	0	-34 521
Podatek dochodowy	0	1 282	-2 779	-1 690	-3 187
Wynik finansowy netto	-69 923	55 458	-21 553	-1 690	-37 708

Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej na dzień 31 grudnia 2022 roku

	Segment klienta detalicznego	Segment klienta biznesowego	Segment inwestycyjny	Niezaalokowane	Razem
Należności od innych banków, klientów oraz z tytułu leasingu finansowego	1 868 290	5 125 562	648 249	0	7 642 101
Pozostałe aktywa, w tym:	794	49 558	18 891 221	265 648	19 207 221
- Aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego	0	10 407	20 642	63 950	94 999
Aktywa razem	1 869 084	5 175 120	19 539 470	265 648	26 849 322
Zobowiązania wobec innych banków oraz klientów	694 699	1 758 071	22 816 753	0	25 269 523
Pozostałe zobowiązania	0	7 430	539 806	216 343	763 579
Kapitał własny	0	-35 837	19 175	832 882	816 220
Zobowiązania i kapitał własny razem	694 699	1 729 664	23 375 734	1 049 225	26 849 322

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

Skonsolidowany rachunek zysków i strat za rok zakończony dnia 31 grudnia 2021 roku

	Segment klienta detalicznego	Segment klienta biznesowego	Segment inwestycyjny	Niezaalokowane	Razem
Wynik z tytułu odsetek	30 448	96 752	127 538	0	254 738
- Przychody odsetkowe, z tego:	59 252	156 184	382 112	0	597 548
- przychody odsetkowe od klientów	50 217	146 234	124 340	0	320 791
- przychody odsetkowe wewnętrzne	9 035	9 950	257 772	0	276 757
- Koszty odsetkowe, z tego:	-28 804	-59 432	-254 574	0	-342 810
- koszty odsetkowe od klientów	-1 046	-559	-64 448	0	-66 053
- koszty odsetkowe wewnętrzne	-27 758	-58 873	-190 126	0	-276 757
Wynik z tytułu prowizji	5 199	62 474	17 104	0	84 777
Przychody z tytułu dywidend, wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, wynik z pozycji wymiany i wynik z tytułu zaprzestania ujmowania oraz przeklasyfikowania instrumentów finansowych niewycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	1 649	4 107	26 939	0	32 695
Pozostałe przychody i koszty operacyjne netto	2 227	12 796	102 449	0	117 472
Ogólne koszty administracyjne	-37 960	-97 421	-231 989	0	-367 370
Wynik zmian oszacowania płatności oraz wpływów z instrumentów finansowych	0	0	0	0	0
Wynik odpisów z tytułu utraty wartości aktywów oraz rezerw na zobowiązania pozabilansowe	3 338	-73 871	2 311	0	-68 222
Udział w zyskach (stratach) jednostek stowarzyszonych	0	0	1 211	0	1 211
Wynik segmentu brutto	4 901	4 837	45 563	0	55 301
Podatek dochodowy	0	0	0	-13 402	-13 402
Wynik finansowy netto	4 901	4 837	45 563	-13 402	41 899

Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej na dzień 31 grudnia 2021 roku

	Segment klienta detalicznego	Segment klienta biznesowego	Segment inwestycyjny	Niezaalokowane	Razem
Należności od innych banków, klientów oraz z tytułu leasingu finansowego	2 156 151	5 764 195	915 082	0	8 835 428
Pozostałe aktywa, w tym:	1 254	25 775	15 553 989	353 906	15 934 924
- Aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego	0	0	0	89 119	89 119
Aktywa razem	2 157 405	5 789 970	16 469 071	353 906	24 770 352
Zobowiązania wobec innych banków oraz klientów	842 804	2 092 596	20 137 283	0	23 072 683
Pozostałe zobowiązania	0	9 068	578 336	206 549	793 953
Kapitał własny	0	0	0	903 716	903 716
Zobowiązania i kapitał własny razem	842 804	2 101 664	20 715 619	1 110 265	24 770 352

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

4. Wynik z tytułu odsetek

Przychody z tytułu odsetek	2022	2021
Przychody odsetkowe od aktywów finansowych z tytułu:	1 177 496	317 461
- środków w Banku Centralnym	5 667	946
- lokat oraz kredytów udzielonych innym bankom	11 704	291
- należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu	51	0
- należności od leasingu finansowego	42 081	18 457
- papierów wartościowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	205 123	20 228
- papierów wartościowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie	457 047	101 703
- kredytów i pożyczek udzielonych klientom wycenianych w zamortyzowanym koszcie	455 823	175 836
Pozostałe przychody o charakterze odsetkowym z tytułu	4 196	3 235
- papierów wartościowych przeznaczonych do obrotu	178	212
- papierów wartościowych obowiązkowo wycenianych do wartości godziwej przez wynik finansowy	220	724
- kredytów i pożyczek udzielonych klientom obowiązkowo wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy	3 798	2 299
Pozostałe	387	95
Razem przychody z tytułu odsetek	1 182 079	320 791
Przychody z tytułu odsetek od aktywów finansowych z utratą wartości	2022	2021
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	28 991	32 559
Pozostałe inwestycje finansowe	1 664	1 794
Razem odsetki od aktywów finansowych z utratą wartości	30 655	34 353
Koszty z tytułu odsetek	2022	2021
Koszty odsetek z tytułu:	-949 161	-66 026
- zobowiązań wobec innych banków	-876 705	-45 331
- sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	-2	0
- zobowiązań wobec klientów	-39 390	-4 121
- emisji dłużnych papierów wartościowych	-30 792	-15 005
- zobowiązań leasingowych	-2 272	-1 569
Pozostałe koszty o charakterze odsetkowym z tytułu:	-200	0
- aktywów/zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu	-200	0
Pozostałe	-28	-27
Razem koszty z tytułu odsetek	-949 389	-66 053

5. Wynik z tytułu prowizji i opłat

Przychody z tytułu prowizji i opłat	2022	2021
Przychody z prowizji i opłat od banków z tytułu:	48 713	46 060
- obsługi rachunków bankowych	368	326
- kart płatniczych i kredytowych	29 308	28 437
- rozliczeń pieniężnych	17 984	16 323
- pozostałe	1 053	974
Przychody z prowizji i opłat od klientów z tytułu:	111 087	107 246
- udzielonych kredytów i pożyczek	16 151	19 887
- obsługi rachunków bankowych	21 039	17 729
- kart płatniczych i kredytowych	2 244	2 417
- działalności maklerskiej, powierniczej i zarządzania funduszami	63 552	59 115
- pośrednictwa sprzedaży ubezpieczeń	928	914
- rozliczeń pieniężnych	4 103	4 176
- zobowiązań gwarancyjnych	889	1 040
- pozostałe	2 181	1 968
Razem przychody z tytułu prowizji i opłat	159 800	153 306

Koszty z tytułu prowizji i opłat	2022	2021
Koszty prowizji i opłat od banków z tytułu:	-3 581	-3 516
- otrzymanych kredytów i pożyczek	-37	-25
- obsługi rachunków bankowych	-2 446	-1 923
- kart płatniczych i kredytowych	-296	-277
- pozostałe	-802	-1 291
Koszty prowizji i opłat od klientów z tytułu:	-74 714	-65 013
- kart płatniczych i kredytowych	-21 376	-19 988
- działalności maklerskiej, powierniczej i zarządzania funduszami	-49 765	-43 030
- administracji wierzytelnościami	-19	-71
- pozostałe	-3 554	-1 924
Razem koszty z tytułu prowizji i opłat	-78 295	-68 529

6. Przychody z tytułu dywidend

Przychody z tytułu dywidend od:	2022	2021
- emitentów aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu	1	47
- emitentów aktywów finansowych obowiązkowo wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy	282	1 087
- emitentów aktywów finansowych wyznaczonych do wyceny w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	1 199	1 148
Razem przychody z tytułu dywidend	1 482	2 282

7. Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany

	2022	2021
Wynik na sprzedaży i wycenie instrumentów finansowych przeznaczonych do obrotu		
- dłużne papiery wartościowe	1 740	3 036
- kapitałowe papiery wartościowe	7	4
Razem wynik na sprzedaży i wycenie instrumentów finansowych przeznaczonych do obrotu	1 747	3 040
Wynik na sprzedaży i wycenie instrumentów finansowych obowiązkowo wycenianych przez wynik finansowy		
- dłużne papiery wartościowe	21 166	13 150
- kapitałowe papiery wartościowe	-65	1 010
Razem wynik na sprzedaży i wycenie instrumentów finansowych obowiązkowo wycenianych przez wynik finansowy	21 101	14 160
Wynik na pochodnych instrumentach finansowych	6 679	-19 315
Wynik z pozycji wymiany	8 027	6 806
Razem wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany	37 554	4 691

8. Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania oraz przeklasyfikowania instrumentów finansowych niewycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat

	2022	2021
Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania instrumentów finansowych zakwalifikowanych do aktywów finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie	8 907	16 405
Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez inne całkowite dochody	4 353	9 317
- dłużnych papierów wartościowych	4 353	9 317
Razem wynik z tytułu zaprzestania ujmowania oraz przeklasyfikowania instrumentów finansowych niewycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	13 260	25 722

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

9. Pozostałe przychody operacyjne

	2022	2021
Przychody ze sprzedaży towarów i usług, w tym:	162 169	125 147
- z działalności uzdrowiskowej	114 185	86 122
- z działalności produkcyjnej	11 353	10 643
Zyski z tytułu sprzedaży lub przychody z likwidacji składników majątku trwałego i obrotowego oraz aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży	16 079	1 675
- środków trwałych	10 100	1 675
- nieruchomości inwestycyjnych	5 979	0
Przychody z odzyskanych należności nieściągalnych, w tym zwrócone koszty windykacji	4 240	3 568
Przychody ze sprzedaży kredytów i należności nieściągalnych przeniesionych do ewidencji pozabilansowej	1 150	0
Przychody z otrzymanych dotacji	5 078	16 469
Przychody z otrzymanych kar, odszkodowań i grzywien	3 278	1 278
Przychody z nieruchomości inwestycyjnych	4 063	1 932
- najmu	442	465
- wyceny do wartości godziwej	3 621	1 467
Przychody z tytułu rozwiązania rezerw	633	231
- na zobowiązania pracownicze	9	155
- na zobowiązania sporne	624	76
Pozostałe	8 211	6 452
Razem pozostałe przychody operacyjne	204 901	156 752

10. Pozostałe koszty operacyjne

	2022	2021
Koszty z tytułu zakupu towarów i usług, w tym:	-33 276	-25 592
- z działalności uzdrowiskowej	-14 691	-10 420
- z działalności produkcyjnej	-2 329	-2 074
Straty z tytułu sprzedaży lub koszty likwidacji składników majątku trwałego i obrotowego oraz aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży, w tym:	-12 277	-4 057
- zapasów	-13	0
- środków trwałych	-94	-4 057
- nieruchomości inwestycyjnych	-1 402	0
- aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży	-10 639	0
- pozostałych	-129	0
Straty z tytułu jednostek zależnych i stowarzyszonych	-222	0
Koszty windykacji	-2 013	-2 087
Koszty z tytułu zapłaconych odszkodowań, kar i grzywien	-352	-1 250
Koszty przekazanych darowizn	-140	-59
Koszty z nieruchomości inwestycyjnych z tytułu wyceny do wartości godziwej	-789	-109
Koszty z tytułu tworzenia rezerw	-6 857	-2 634
- na zobowiązania sporne	-2 608	-2 074
- na pozostałe zobowiązania	-4 249	-560
Pozostałe	-2 450	-3 492
Razem pozostałe koszty operacyjne	-58 376	-39 280

11. Ogólne koszty administracyjne

	2022	2021
Koszty świadczeń pracowniczych	-185 180	-168 878
Koszty działania z tytułu:	-187 962	-146 396
- utrzymania, remontów i wynajmu budynków	-32 369	-22 444
- eksploatacji środków transportu	-2 904	-2 664
- eksploatacji systemów informatycznych	-50 456	-48 655
- usług pocztowych i telekomunikacyjnych	-2 896	-3 020
- usług badania bilansu, doradztwa i konsultingu	-10 909	-10 357
- reklamy i reprezentacji	-4 429	-3 802
- podatków i opłat	-6 508	-6 197
- wpłat na rzecz Bankowego Funduszu Gwarancyjnego i Komisji Nadzoru Finansowego	-35 102	-24 776
- wpłat na rzecz Spółdzielni Ochrony Zrzeszenia BPS	-15 519	-7 147
- wpłaty na fundusz wsparcia kredytobiorców	-9 067	0
- usług ochrony	-5 654	-5 557
- ubezpieczeń	-1 840	-2 019
- usług KIR	-131	-155
- pozostałe	-10 178	-9 603
Amortyzacja	-44 715	-46 561
- rzeczowych aktywów trwałych	-20 387	-22 453
- aktywów z tytułu prawa do użytkowania	-12 214	-10 821
- wartości niematerialnych	-12 114	-13 287
Pozostałe	-6 858	-5 535
Razem ogólne koszty administracyjne	-424 715	-367 370

12. Świadczenia pracownicze

	2022	2021
Wynagrodzenia, w tym:	-149 693	-136 745
- rezerwy na świadczenia pracownicze	-1 041	-2 418
- składki pracowniczego programu emerytalnego	-2 307	-2 197
Ubezpieczenia	-21 108	-19 658
Pozostałe świadczenia na rzecz pracowników, w tym:	-14 379	-12 475
- odpisy na ZFSS	-2 586	-2 328
Razem koszty świadczeń pracowniczych	-185 180	-168 878

13. Wynik zmian oszacowania płatności oraz wpływów z instrumentów finansowych

Wynik zmian oszacowania płatności oraz wpływów z instrumentów finansowych

	2022	2021
Wynik zmian oszacowania płatności oraz wpływów z instrumentów finansowych	-84 194	X
Razem wynik zmian oszacowania płatności oraz wpływów z instrumentów finansowych	-84 194	X

Ustawa o finansowaniu społecznościowym dla przedsiębiorstw gospodarczych i pomocy kredytobiorcom wprowadziła między innymi, możliwość zawieszenia przez kredytobiorców spłaty kredytu hipotecznego zaciągniętego na zaspokojenie własnych potrzeb mieszkaniowych udzielonego w walucie polskiej, tj. tak zwane „wakacje kredytowe”. Przyjęcie ustawy miało na celu wsparcie kredytobiorców w związku z nagłym wzrostem rynkowych stóp procentowych, a tym samym wzrostem kosztów obsługi kredytów hipotecznych.

W związku z powyższym w ramach zapisów ustawy wprowadzono:

- 1) możliwość zawieszenia spłaty maksymalnie ośmiu rat kredytowych na wniosek klienta w okresie sierpień 2022 – grudzień 2023 roku, tj.:
 - a) dwóch rat w okresie sierpień – wrzesień 2022 roku,
 - b) dwóch rat w czwartym kwartale 2022 roku,
 - c) po jednej racie w każdym kwartale 2023 roku.
- 2) zawieszenie naliczania odsetek (w tym odsetek karnych) oraz pobierania wszelkich opłat w okresach wskazanych przez klienta w złożonym wniosku, z wyłączeniem opłat z tytułu ubezpieczeń;
- 3) wydłużenie okresu kredytowania oraz wszelkich terminów wynikających z umowy o okresawnioskowany w ramach wakacji kredytowych;
- 4) zawieszenie wszelkich czynności związanych z umową.

Na dzień wejścia w życie ustawy Bank zgodnie z przepisami MSSF9 B5.4.9 przeszacował wartość bilansową brutto aktywów finansowych z uwzględnieniem, w ramach harmonogramów wynikających z umowy, możliwości zawieszenia przez klienta spłaty rat zgodnie z zapisami ustawy, tj. wyliczenia wartości bieżącej ww. przepływów z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej sprzed zmiany harmonogramów. W wyniku przeszacowania powstała różnica pomiędzy bieżącą wartością bilansową brutto portfela kredytowego uwzględniającego zawieszenie płatności rat kredytowych, a wartością bilansową brutto portfela kredytowego sprzed zawieszenia płatności rat.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2022 roku wartość straty rozpoznana w rachunku zysków i strat z tytułu wakacji kredytowych wyniosła 83.500 tys. zł. i została wyliczona z uwzględnieniem następujących założeń:

- 1) dla kredytów, w ramach których klienci do dnia 31 grudnia 2022 roku złożyli wnioski o zawieszenie rat dokonano ujęcia straty w kwocie odpowiadającej zawieszeniu wszystkich możliwych rat przypadających na rok 2022 oraz 2023;
- 2) dla kredytów, w ramach których klienci do dnia 31 grudnia 2022 roku nie złożyli wniosków o zawieszenie rat, dokonano ujęcia straty dla wszystkich możliwych rat przypadających na rok 2023 z uwzględnieniem szacowanego przez Bank odsetka klientów, którzy będą zainteresowani skorzystaniem z wakacji kredytowych w wysokości 85%.

14. Wynik odpisów z tytułu utraty wartości aktywów oraz rezerw na zobowiązania pozabilansowe

Wynik odpisów z tytułu utraty wartości aktywów oraz rezerw na zobowiązania pozabilansowe za rok zakończony 31 grudnia 2022 roku

	Utworzenie odpisów	Rozwiązanie odpisów	Wpływ na wynik okresu
Aktywa wyceniane zgodnie z MSSF 9	-108 405	65 983	-42 422
Należności od innych banków wyceniane w zamortyzowanym koszcie	-21	136	115
Papiery wartościowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	-4 622	689	-3 933
Papiery wartościowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie	-119	336	217
Kredyty i pożyczki udzielone klientom wyceniane w zamortyzowanym koszcie	-98 853	60 578	-38 275
Należności z tytułu leasingu finansowego	-4 008	1 434	-2 574
Rezerwy na zobowiązania pozabilansowe	-782	2 810	2 028
Aktywa niewyceniane zgodnie z MSSF 9	-3 350	7 733	4 383
Rzeczowe aktywa trwałe	-186	7 270	7 084
Wartości niematerialne	-1 415	0	-1 415
Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	-1	0	-1
Pozostałe aktywa	-1 748	463	-1 285
Razem	-111 755	73 716	-38 039

Wynik odpisów z tytułu utraty wartości aktywów oraz rezerw na zobowiązania pozabilansowe za rok zakończony 31 grudnia 2021 roku

	Utworzenie odpisów	Rozwiązanie odpisów	Wpływ na wynik okresu
Aktywa wyceniane zgodnie z MSSF 9	-121 426	45 018	-76 408
Należności od innych banków wyceniane w zamortyzowanym koszcie	-23	26	3
Papiery wartościowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	-2 070	324	-1 746
Papiery wartościowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie	-269	148	-121
Kredyty i pożyczki udzielone klientom wyceniane w zamortyzowanym koszcie	-112 446	42 524	-69 922
Należności z tytułu leasingu finansowego	-3 599	1 056	-2 543
Rezerwy na zobowiązania pozabilansowe	-3 019	940	-2 079
Aktywa niewyceniane zgodnie z MSSF 9	-2 977	11 163	8 186
Rzeczowe aktywa trwałe	-594	4 492	3 898
Wartości niematerialne	-1 572	0	-1 572
Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	0	0	0
Pozostałe aktywa	-811	6 671	5 860
Razem	-124 403	56 181	-68 222

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

Zmiany odpisów z tytułu utraty wartości aktywów niewycenianych według MSSF 9 za rok zakończony 31 grudnia 2022 roku

	Wartość na początek okresu	Zwiększenia		Zmniejszenia			Wartość na koniec okresu	Wpływ na wynik okresu
		Utworzenie odpisów	Pozostałe	Rozwiązanie odpisów	Spisania aktywów	Pozostałe		
Zapasy	-65	0	0	0	0	65	0	0
Rzeczowe aktywa trwałe	-20 414	-186	0	7 270	0	0	-13 330	7 084
Wartości niematerialne	-14 670	-1 415	0	0	0	1 003	-15 082	-1 415
Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	-32	-1	0	0	0	32	-1	-1
Pozostałe aktywa	-7 054	-1 748	-2 048	463	227	6	-10 154	-1 285
Razem	-42 235	-3 350	-2 048	7 733	227	1 106	-38 567	4 383

Zmiany odpisów z tytułu utraty wartości aktywów niewycenianych według MSSF 9 za rok zakończony 31 grudnia 2021 roku

	Wartość na początek okresu	Zwiększenia		Zmniejszenia			Wartość na koniec okresu	Wpływ na wynik okresu
		Utworzenie odpisów	Pozostałe	Rozwiązanie odpisów	Spisania aktywów	Pozostałe		
Zapasy	-65	0	0	0	0	0	-65	0
Rzeczowe aktywa trwałe	-24 312	-594	0	4 492	0	0	-20 414	3 898
Wartości niematerialne	-13 248	-1 572	0	0	0	150	-14 670	-1 572
Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	-32	0	0	0	0	0	-32	0
Pozostałe aktywa	-21 375	-811	0	6 671	8 429	32	-7 054	5 860
Razem	-59 032	-2 977	0	11 163	8 429	182	-42 235	8 186

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

15. Podatek dochodowy

	2022	2021
Bieżący podatek dochodowy	-946	1 313
Bieżące obciążenie z tytułu podatku dochodowego	-943	-869
Korekty dotyczące bieżącego podatku dochodowego z lat ubiegłych	-3	2 182
Odroczony podatek dochodowy	-2 241	-14 715
Związany z powstaniem i odwróceniem się różnic przejściowych odnoszonych na wynik finansowy	-2 241	-14 715
Obciążenie podatkowe wykazane w rachunku zysków i strat	-3 187	-13 402
Skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym	6 370	-2 145
Odroczony podatek dochodowy dotyczący pozycji odniesionych bezpośrednio na kapitał	6 370	-2 145
Niezrealizowany zysk/strata z tytułu papierów wartościowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody oraz zyski lub straty aktuarialne	6 370	-2 145
Obciążenie podatkowe wykazane w kapitale własnym	6 370	-2 145

Organy podatkowe mogą przeprowadzać kontrole i weryfikować zapisy operacji gospodarczych ujętych w księgach rachunkowych w ciągu 5 lat od zakończenia roku podatkowego, w którym złożono deklaracje podatkowe, dokonać ustalenia dodatkowego zobowiązania podatkowego i nałożyć związane z tym kary. W opinii Zarządu nie istnieją okoliczności wskazujące na możliwość powstania istotnych zobowiązań podatkowych w tym zakresie.

Liczbowe uzgodnienie pomiędzy podatkiem obliczonym jako iloczyn wyniku finansowego brutto i obowiązującej stawki podatkowej a rzeczywistym obciążeniem podatkowym wykazany w rachunku zysków i strat

	2022	2021
Zysk (strata) brutto	-34 521	55 301
Stawka podatku obowiązująca w Polsce	19%	19%
Obciążenie podatkowe wg zastosowanej stawki podatkowej	6 559	-10 507
Dochody niepodlegające opodatkowaniu, z tego:	12 224	9 858
- rozwiązane rezerwy na zobowiązania pozabilansowe	7 872	5 658
- rozwiązane odpisy aktualizujące należności	66	0
- otrzymane dywidendy	1 482	2 282
- przychody do otrzymania	507	0
- pozostałe	2 297	1 918
Koszty niestanowiące kosztów uzyskania przychodów, z tego:	-64 078	-41 137
- utworzone rezerwy na zobowiązania pozabilansowe	-5 785	-7 084
- utworzone odpisy aktualizujące należności	-1 256	0
- opłaty na rzecz Bankowego Funduszu Gwarancyjnego	-32 355	-22 007
- pozostałe	-24 682	-12 046
Pozostałe różnice pomiędzy wynikiem finansowym brutto a dochodem do opodatkowania podatkiem dochodowym	557	16 044
Efektywne obciążenie zysku/straty brutto podatkiem dochodowym	-3 187	-13 402
Efektywna stawka podatkowa	-9%	24%

Należności i zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego

	31.12.2022	31.12.2021
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego	75	10 391
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego	124	55

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

Podatek odroczony

Odroczony podatek dochodowy na dzień 31 grudnia 2022 roku oraz 31 grudnia 2021 roku wynika z następujących pozycji:

	Sprawozdanie z sytuacji finansowej		Wpływ na rachunek zysków i strat	
	31.12.2022	31.12.2021	2022	2021
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego, struktura:				
- odsetki do otrzymania	99 150	82 869	-16 281	16 540
- wartość netto środków trwałych objętych ulgą inwestycyjną	0	106	106	3
- dyskonto i odsetki od papierów wartościowych	214 744	125 755	-88 989	-39 107
- przychody do otrzymania z tytułu umów leasingu	61 909	40 081	-21 828	-13 219
- nadwyżka amortyzacji podatkowej nad bilansową	10 643	13 908	3 265	5 856
- pozostałe	51 983	68 409	16 426	5 773
Dodatnie różnice przejściowe razem	438 429	331 128	-107 301	-24 154
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego odnoszona na wynik finansowy	83 302	62 914	-20 387	-4 589
Operacje rozliczane z innymi całkowitymi dochodami	8 004	14 733	X	X
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego odnoszona na całkowite dochody	1 521	2 799	X	X
Razem rezerwa z tytułu podatku odroczonego	84 823	65 713	X	X
Kwota kompensaty	-84 823	-65 713	X	X
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego prezentowana w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	0	0	X	X
Aktywo z tytułu podatku odroczonego, struktura:				
- odsetki do zapłacenia	51 603	5 342	46 261	-1 041
- rezerwy na przyszłe zobowiązania	45 393	33 577	11 816	4 400
- rezerwy na utratę wartości należności kredytowych	191 842	179 968	11 874	-91 881
- wycena aktywów finansowych	47 243	54 770	-7 527	-8 118
- przychody z tytułu odsetek i prowizji pobrane z góry	31 431	38 645	-7 214	-6 566
- naliczone odsetki oraz premia od papierów wartościowych	13 367	6 320	7 047	-155
- pozostałe	524 022	492 841	31 181	31 022
Ujemne różnice przejściowe razem	904 901	811 463	93 438	-72 339
Aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego odnoszone na wynik finansowy	171 931	154 178	17 753	-13 744
Operacje rozliczane z innymi całkowitymi dochodami	41 531	3 444	X	X
Aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego odnoszone na całkowite dochody	7 891	654	X	X
Razem aktywa z tytułu podatku odroczonego	179 822	154 832	X	X
Kwota kompensaty	-84 823	-65 713	X	X
Aktywo z tytułu podatku odroczonego prezentowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	94 999	89 119	X	X
Objęcie kontroli nad jednostkami zależnymi	X	X	393	3 618
Obciążenie/uznanie z tytułu podatku odroczonego ujęte w rachunku zysków i strat	X	X	-2 241	-14 715
Obciążenie/uznanie z tytułu odroczonego podatku dochodowego ujęte w kapitale własnym	6 370	-2 145	X	X

Na dzień 31 grudnia 2022 roku w pozycji "Aktywo z tytułu podatku odroczonego - pozostałe" Grupa Kapitałowa zaprezentowała ujemne różnice przejściowe z tytułu straty podatkowej do rozliczenia w wysokości 169.497 tys. zł, wyceny lokat funduszy w kwocie 87.584 tys. zł, przychód podatkowy z tytułu umorzenia certyfikatów inwestycyjnych w latach poprzednich nierozpoznany w przychodach bilansowych w wysokości 58.728 tys. zł, umowy leasingu w wysokości 91.552 tys. zł oraz wydatki na nabycie kuponów odsetkowych związanych z zakupem obligacji w wysokości 29.441 tys. zł.

Na dzień 31 grudnia 2021 roku w pozycji "Aktywo z tytułu podatku odroczonego - pozostałe" Grupa Kapitałowa zaprezentowała ujemne różnice przejściowe z tytułu straty podatkowej do rozliczenia w wysokości 179.370 tys. zł, wyceny lokat funduszy w kwocie 91.872 tys. zł, przychód podatkowy z tytułu umorzenia certyfikatów inwestycyjnych w latach poprzednich nierozpoznany w przychodach bilansowych w wysokości 58.728 tys. zł, umowy leasingu w wysokości 84.822 tys. zł oraz wydatki na nabycie kuponów odsetkowych związanych z zakupem obligacji w wysokości 34.557 tys. zł.

16. Zysk na akcję

Podstawowy zysk (strata) przypadający na jedną akcję

Podstawowy zysk na akcję obliczany jest poprzez podzielenie zysku netto przez średnio ważoną liczbę akcji zwykłych występujących w ciągu danego okresu.

	2022	2021
Zysk netto	-38 908	41 605
Średnia ważona liczba akcji zwykłych w okresie	445 726	442 695
Zysk przypadający na akcję (w zł)	-0,09	0,09

Rozwodniony zysk (strata) przypadający na jedną akcję

Zysk rozwodniony przypadający na akcję oblicza się poprzez podzielenie zysku netto przez średnią ważoną liczbę wyemitowanych akcji zwykłych występujących w ciągu danego okresu, skorygowaną o wpływ instrumentów rozładniających. W roku 2022 oraz 2021 nie występowały instrumenty rozładniające.

	2022	2021
Zysk netto	-38 908	41 605
Średnia ważona liczba akcji zwykłych w okresie	445 726	442 695
Zysk rozwodniony przypadający na akcję (w zł)	-0,09	0,09

17. Dywidendy wypłacone oraz zaproponowane do wypłaty

Zarząd Banku Polskiej Spółdzielczości nie będzie rekomendował Walnemu Zgromadzeniu Akcjonariuszy Banku podjęcia uchwały o wypłacie dywidendy za rok 2022 z uwagi na wygenerowanie straty bilansowej za ten rok, a tym samym brak spełnienia kryteriów określonych w komunikacie Komisji Nadzoru Finansowego dotyczącym stanowiska organu nadzoru w sprawie założeń polityki dywidendowej banków.

Na dzień 31 grudnia 2022 roku Bank nie posiadał zobowiązania do wypłaty dywidendy za poprzednie lata, natomiast na dzień 31 grudnia 2021 roku zobowiązania Banku do wypłaty dywidendy za poprzednie lata wynosiły 1 tys. zł

18. Kasa, środki w Banku Centralnym

	<u>31.12.2022</u>	<u>31.12.2021</u>
Środki pieniężne w kasie	33 193	51 055
Środki pieniężne na rachunkach bieżących i terminowych w Banku Centralnym	2 832 112	1 254 409
Razem kasa, środki w Banku Centralnym	<u>2 865 305</u>	<u>1 305 464</u>

Bank może wykorzystywać w ciągu dnia środki na rachunku rezerwy obowiązkowej do bieżących rozliczeń pieniężnych na podstawie dyspozycji złożonej do Narodowego Banku Polskiego, musi jednak zapewnić utrzymanie średniego miesięcznego salda na tym rachunku w odpowiedniej wysokości wynikającej z deklaracji rezerwy obowiązkowej. Kwota rezerwy obowiązkowej deklarowana do utrzymania w grudniu 2022 roku wynosiła 2.631.701 tys. zł, natomiast w grudniu 2021 roku kwota ta wynosiła 1.202.727 tys. zł. Środki rezerwy obowiązkowej były oprocentowane na dzień 31 grudnia 2022 roku w wysokości 3,5 %, a na dzień 31 grudnia 2021 roku w wysokości 2 %.

19. Należności od innych banków

	<u>31.12.2022</u>		<u>31.12.2021</u>	
	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Obowiązkowo wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Obowiązkowo wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy
Należności od innych banków według rodzaju				
Rachunki bieżące	162 015	0	532 640	0
Lokaty	431 261	0	285 035	0
Kredyty i pożyczki	3 941	0	11 382	0
Pozostałe należności	28 567	0	21 247	0
- z tytułu zabezpieczeń pieniężnych	16 496	0	17 537	0
- pozostałe	12 071	0	3 710	0
Odpisy na oczekiwane straty kredytowe	-129	0	-241	0
Razem należności od innych banków	<u>625 655</u>	<u>0</u>	<u>850 063</u>	<u>0</u>

	<u>31.12.2022</u>		<u>31.12.2021</u>	
	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Obowiązkowo wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Obowiązkowo wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy
Należności od innych banków według terminów wymagalności				
do 1 miesiąca	579 556	0	798 975	0
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	22 940	0	14 002	0
powyżej 3 miesięcy do 12 miesięcy	160	0	22 193	0
powyżej 1 roku do 5 lat	23 066	0	15 072	0
powyżej 5 lat	0	0	0	0
dla których termin wymagalności upłynął	62	0	62	0
o nieokreślonym terminie wymagalności	0	0	0	0
Odpisy na oczekiwane straty kredytowe	-129	0	-241	0
Razem należności od innych banków	<u>625 655</u>	<u>0</u>	<u>850 063</u>	<u>0</u>

20. Należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu

Na dzień 31 grudnia 2022 oraz 31 grudnia 2021 roku Grupa Kapitałowa nie posiadała należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu.

21. Pochodne instrumenty finansowe

	Aktywa 31.12.2022	Zobowiązania 31.12.2022	Aktywa 31.12.2021	Zobowiązania 31.12.2021
Transakcje walutowe	771	227	89	9
- FX swap	723	0	0	0
- FX forward	48	227	89	9
Transakcje stopy procentowej	673	1 097	61	34
- swap na stopę procentową IRS	673	1 097	61	34
Transakcje pozostałe	0	0	0	0
- futures na indeksy akcji	0	0	0	0
Razem pochodne instrumenty finansowe	1 444	1 324	150	43

Na dzień 31 grudnia 2022 roku i 31 grudnia 2021 roku Grupa Kapitałowa nie posiadała instrumentów finansowych ujętych w ramach stosowania rachunkowości zabezpieczeń.

Walutowe transakcje terminowe FX forward to zobowiązania do kupna walut obcych i lokalnych, obejmujące niezrealizowane transakcje spot. Terminowe operacje wymiany walutowej oparte są na określonym w momencie zawarcia kursie waluty na określoną datę w przyszłości. Transakcje FX forward zawierane są przez Grupę Kapitałową w celu zarządzania pozycją walutową oraz celem zaspokajania potrzeb klientów w zakresie zabezpieczenia przyszłych płatności w walutach obcych.

Kontrakty FX swap na stopę procentową i kontrakty walutowe to zobowiązania do zamiany jednego strumienia przepływów pieniężnych na inny. Rezultatem takiej transakcji jest zamiana walut lub stóp procentowych lub połączenia wszystkich tych czynników.

Swap stopy procentowej (IRS) jest umową zawartą pomiędzy dwiema stronami, na podstawie której zobowiązują się one do wzajemnych płatności odsetek od umownego nominału kontraktu (w określonych odstępach czasu w trakcie trwania kontraktu), które naliczane są według różnej stopy procentowej

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

Wartości nominalne instrumentów bazowych według terminów zapadalności/wymagalności i wartość godziwa pochodnych instrumentów finansowych

Wartości nominalne instrumentów bazowych według terminów zapadalności/wymagalności i wartość godziwa pochodnych instrumentów finansowych na dzień 31 grudnia 2022 roku

	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Transakcje walutowe	43 670	2 632	17 255	0	0	63 557
- FX swap	38 350	0	0	0	0	38 350
- FX forward	5 320	2 632	17 255	0	0	25 207
Transakcje stopy procentowej	0	0	0	32 889	0	32 889
- swap na stopę procentową IRS	0	0	0	32 889	0	32 889
Transakcje pozostałe	0	0	22 106	0	0	22 106
- futures na indeksy akcji	0	0	22 106	0	0	22 106
Razem pochodne instrumenty finansowe	43 670	2 632	39 361	32 889	0	118 552

Wartości nominalne instrumentów bazowych według terminów zapadalności/wymagalności i wartość godziwa pochodnych instrumentów finansowych na dzień 31 grudnia 2021 roku

	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Transakcje walutowe	1 459	2 008	5 493	0	0	8 960
- FX swap	0	0	0	0	0	0
- FX forward	1 459	2 008	5 493	0	0	8 960
Transakcje stopy procentowej	0	0	0	4 095	0	4 095
- swap na stopę procentową IRS	0	0	0	4 095	0	4 095
Transakcje pozostałe	0	45 158	0	0	0	45 158
- futures na indeksy akcji	0	45 158	0	0	0	45 158
Razem pochodne instrumenty finansowe	1 459	47 166	5 493	4 095	0	58 213

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

22. Papiery wartościowe

Papiery wartościowe według rodzaju na dzień 31 grudnia 2022 roku

	Przeznaczone do obrotu	Obowiązkowo wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	Wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	Wyznaczone do wyceny w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Razem
Dłużne papiery wartościowe						
- emitowane przez NBP	0	0	4 793 904	X	0	4 793 904
- emitowane przez inne banki	45	1 037	320 229	X	2 898 112	3 219 423
- emitowane przez pozostałe podmioty sektora finansowego	0	214 943	0	X	0	214 943
- emitowane przez podmioty sektora niefinansowego	155	51 338	17 512	X	211	69 216
- emitowane przez Skarb Państwa	0	0	525 643	X	5 711 209	6 236 852
- emitowane przez instytucje rządowe i samorządowe	0	0	124 423	X	949 175	1 073 598
Razem dłużne papiery wartościowe	200	267 318	5 781 711	X	9 558 707	15 607 936
Kapitałowe papiery wartościowe						
- emitowane przez inne banki	0	17	X	3 727	X	3 744
- emitowane przez pozostałe podmioty sektora finansowego	0	0	X	7 984	X	7 984
- emitowane przez podmioty sektora niefinansowego	86	1 033	X	0	X	1 119
Razem kapitałowe papiery wartościowe	86	1 050	X	11 711	X	12 847
Odpisy na oczekiwane straty kredytowe	X	X	-16 988	X	-2 624	-19 612
Razem papiery wartościowe	286	268 368	5 764 723	11 711	9 556 083	15 601 171

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

Papiery wartościowe według rodzaju na dzień 31 grudnia 2021 roku

	Przeznaczone do obrotu	Obowiązkowo wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	Wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	Wyznaczone do wyceny w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Razem
Dłużne papiery wartościowe						
- emitowane przez NBP	0	0	2 099 048	X	0	2 099 048
- emitowane przez inne banki	302	0	390 787	X	2 891 510	3 282 599
- emitowane przez pozostałe podmioty sektora finansowego	0	231 312	0	X	0	231 312
- emitowane przez podmioty sektora niefinansowego	155	19 336	72 148	X	0	91 639
- emitowane przez Skarb Państwa	18 293	0	237 678	X	6 752 919	7 008 890
- emitowane przez instytucje rządowe i samorządowe	0	0	156 416	X	1 013 792	1 170 208
Razem dłużne papiery wartościowe	18 750	250 648	2 956 077	X	10 658 221	13 883 696
Kapitałowe papiery wartościowe						
- emitowane przez inne banki	0	17	X	5 002	X	5 019
- emitowane przez pozostałe podmioty sektora finansowego	0	106	X	10 215	X	10 321
- emitowane przez podmioty sektora niefinansowego	87	1 035	X	2	X	1 124
Razem kapitałowe papiery wartościowe	87	1 158	X	15 219	X	16 464
Odpisy na oczekiwane straty kredytowe	X	X	-12 701	X	-2 842	-15 543
Razem papiery wartościowe	18 837	251 806	2 943 376	15 219	10 655 379	13 884 617

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

Papiery wartościowe według terminów wymagalności na dzień 31 grudnia 2022 roku

	Przeznaczone do obrotu	Obowiązkowo wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	Wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	Wyznaczone do wyceny w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Razem
do 1 miesiąca	0	174	4 800 660	0	40 206	4 841 040
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	0	0	880	0	1 997	2 877
powyżej 3 miesięcy do 12 miesięcy	0	0	10 687	0	120 101	130 788
powyżej 1 roku do 5 lat	0	19 953	460 016	0	3 623 607	4 103 576
powyżej 5 lat	45	29 997	491 956	0	5 772 585	6 294 583
dla których termin wymagalności upłynął	155	2 251	17 512	0	211	20 129
o nieokreślonym terminie wymagalności	86	1 050	0	11 711	0	12 847
o nieokreślonym terminie wymagalności - instrumenty dłużne o charakterze kapitałowym	0	214 943	0	0	0	214 943
Odpisy na oczekiwane straty kredytowe	X	X	-16 988	X	-2 624	-19 612
Razem papiery wartościowe	286	268 368	5 764 723	11 711	9 556 083	15 601 171

Papiery wartościowe według terminów wymagalności na dzień 31 grudnia 2021 roku

	Przeznaczone do obrotu	Obowiązkowo wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	Wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	Wyznaczone do wyceny w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Razem
do 1 miesiąca	0	0	2 099 294	0	1 566	2 100 860
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	0	0	20 541	0	324	20 865
powyżej 3 miesięcy do 12 miesięcy	146	0	26 429	0	772 519	799 094
powyżej 1 roku do 5 lat	18 339	2 443	199 869	0	3 577 503	3 798 154
powyżej 5 lat	110	0	591 184	0	6 306 309	6 897 603
dla których termin wymagalności upłynął	155	17 042	18 760	0	0	35 957
o nieokreślonym terminie wymagalności	87	1 158	0	15 219	0	16 464
o nieokreślonym terminie wymagalności - instrumenty dłużne o charakterze kapitałowym	0	231 163	0	0	0	231 163
Odpisy na oczekiwane straty kredytowe	X	X	-12 701	X	-2 842	-15 543
Razem papiery wartościowe	18 837	251 806	2 943 376	15 219	10 655 379	13 884 617

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

Zmiana wartości bilansowej brutto papierów wartościowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody za rok zakończony 31 grudnia 2022 roku

	<u>Koszyk 1</u>	<u>Koszyk 2</u>	<u>Koszyk 3</u>	<u>POCI</u>	<u>Razem</u>
Wartość na początek okresu	2 883 929	53 388	18 760	0	2 956 077
Zakupione lub utworzone aktywa finansowe	1 131 978 769	0	0	0	1 131 978 769
Naliczenie odsetek	199 774	4 135	819	0	204 728
Wyłączenia z bilansu, w tym wykup	-146 475 933	-5 718	-2 066	0	-146 483 717
Sprzedaż	-982 777 611	0	0	0	-982 777 611
Zmiany wynikające ze zmiany wartości godziwej	-44 730	52	0	0	-44 678
Pozostałe	0	-51 857	0	0	-51 857
Wartość na koniec okresu	5 764 198	0	17 513	0	5 781 711

Zmiana wartości bilansowej brutto papierów wartościowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody za rok zakończony 31 grudnia 2021 roku

	<u>Koszyk 1</u>	<u>Koszyk 2</u>	<u>Koszyk 3</u>	<u>POCI</u>	<u>Razem</u>
Wartość na początek okresu	6 565 741	53 467	38 266	0	6 657 474
Zakupione lub utworzone aktywa finansowe	1 115 945 180	0	0	0	1 115 945 180
Naliczenie odsetek	18 410	1 735	484	0	20 629
Wyłączenia z bilansu, w tym wykup	-225 235 222	-1 729	-1 089	0	-225 238 040
Sprzedaż	-894 411 287	0	-18 901	0	-894 430 188
Zmiany wynikające ze zmiany wartości godziwej	1 107	-85	0	0	1 022
Pozostałe	0	0	0	0	0
Wartość na koniec okresu	2 883 929	53 388	18 760	0	2 956 077

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

Zmiana wartości bilansowej brutto papierów wartościowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie za rok zakończony 31 grudnia 2022 roku

	<u>Koszyk 1</u>	<u>Koszyk 2</u>	<u>Koszyk 3</u>	<u>POCI</u>	<u>Razem</u>
Wartość na początek okresu	10 658 221	0	0	0	10 658 221
Zakupione lub utworzone aktywa finansowe	21 283	510	0	0	21 793
Naliczenie odsetek	457 193	0	0	0	457 193
Wyłączenia z bilansu, w tym wykup	-454 449	0	0	0	-454 449
Sprzedaż	-1 124 051	0	0	0	-1 124 051
Zmiany wynikające ze zmiany ryzyka kredytowego (transfer pomiędzy koszykami)	0	0	0	0	0
Wartość na koniec okresu	9 558 197	510	0	0	9 558 707

Zmiana wartości bilansowej brutto papierów wartościowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie za rok zakończony 31 grudnia 2021 roku

	<u>Koszyk 1</u>	<u>Koszyk 2</u>	<u>Koszyk 3</u>	<u>POCI</u>	<u>Razem</u>
Wartość na początek okresu	10 045 456	7 824	0	0	10 053 280
Zakupione lub utworzone aktywa finansowe	898 614	0	0	0	898 614
Naliczenie odsetek	101 660	0	0	0	101 660
Wyłączenia z bilansu, w tym wykup	-88 998	0	0	0	-88 998
Sprzedaż	-306 335	0	0	0	-306 335
Zmiany wynikające ze zmiany ryzyka kredytowego (transfer pomiędzy koszykami)	7 824	-7 824	0	0	0
Wartość na koniec okresu	10 658 221	0	0	0	10 658 221

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

Zmiana stanu odpisów na oczekiwane straty kredytowe papierów wartościowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody za rok zakończony 31 grudnia 2022 roku

	<u>Koszyk 1</u>	<u>Koszyk 2</u>	<u>Koszyk 3</u>	<u>POCI</u>	<u>Razem</u>
Wartość na początek okresu	-411	-94	-12 196	0	-12 701
Wyłączenia z bilansu, w tym wykup	6	0	0	0	6
Sprzedaż	0	0	0	0	0
Utworzenie	0	0	-4 457	0	-4 457
Rozwiązanie	70	94	0	0	164
Wartość na koniec okresu	-335	0	-16 653	0	-16 988

Zmiana stanu odpisów na oczekiwane straty kredytowe papierów wartościowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody za rok zakończony 31 grudnia 2021 roku

	<u>Koszyk 1</u>	<u>Koszyk 2</u>	<u>Koszyk 3</u>	<u>POCI</u>	<u>Razem</u>
Wartość na początek okresu	-307	-115	-29 531	0	-29 953
Wyłączenia z bilansu, w tym wykup	3	0	0	0	3
Sprzedaż	0	0	18 901	0	18 901
Utworzenie	-134	0	-1 870	0	-2 004
Rozwiązanie	27	21	304	0	352
Wartość na koniec okresu	-411	-94	-12 196	0	-12 701

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

Zmiana stanu odpisów na oczekiwane straty kredytowe papierów wartościowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie za rok zakończony 31 grudnia 2022 roku

	<u>Koszyk 1</u>	<u>Koszyk 2</u>	<u>Koszyk 3</u>	<u>POCI</u>	<u>Razem</u>
Wartość na początek okresu	-2 842	0	0	0	-2 842
Wyłączenia z bilansu, w tym wykup	18	0	0	0	18
Zmiany wynikające ze zmiany ryzyka kredytowego (transfer pomiędzy koszykami)	0	0	0	0	0
Utworzenie	-119	0	0	0	-119
Rozwiązanie	319	0	0	0	319
Wartość na koniec okresu	-2 624	0	0	0	-2 624

Zmiana stanu odpisów na oczekiwane straty kredytowe papierów wartościowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie za rok zakończony 31 grudnia 2021 roku

	<u>Koszyk 1</u>	<u>Koszyk 2</u>	<u>Koszyk 3</u>	<u>POCI</u>	<u>Razem</u>
Wartość na początek okresu	-2 641	-79	0	0	-2 720
Wyłączenia z bilansu, w tym wykup	5	0	0	0	5
Zmiany wynikające ze zmiany ryzyka kredytowego (transfer pomiędzy koszykami)	-79	79	0	0	0
Utworzenie	-269	0	0	0	-269
Rozwiązanie	142	0	0	0	142
Wartość na koniec okresu	-2 842	0	0	0	-2 842

23. Kredyty i pożyczki udzielone klientom

Kredyty i pożyczki udzielone klientom według rodzaju

	31.12.2022		31.12.2021	
	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Obowiązkowo wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Obowiązkowo wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy
W rachunku bieżącym od klientów	265 472	0	290 565	0
W rachunku kredytowym	6 148 228	96 530	7 002 292	126 422
- klienci korporacyjni	1 596 366	9 198	1 784 819	9 677
- rolnicy	115 006	77 646	152 236	103 095
- przedsiębiorcy indywidualni	143 752	0	180 932	1 029
- osoby fizyczne	1 879 491	9 686	2 155 826	12 621
- instytucje rządowe i samorządowe	2 413 613	0	2 728 479	0
Skupione wierzytelności	138 567	18 751	157 115	18 750
Pozostałe należności	129 804	0	176 388	0
Odpisy na oczekiwane straty kredytowe	-384 073	X	-341 230	X
Razem kredyty i pożyczki udzielone klientom	6 297 998	115 281	7 285 130	145 172

Kredyty i pożyczki udzielone klientom według terminów wymagalności

	31.12.2022		31.12.2021	
	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Obowiązkowo wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Obowiązkowo wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy
do 1 miesiąca	295 576	1 476	404 974	1 418
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	162 069	4 582	197 547	5 459
powyżej 3 miesięcy do 12 miesięcy	626 844	17 977	666 190	20 940
powyżej 1 roku do 5 lat	1 967 428	56 307	2 189 442	73 706
powyżej 5 lat	3 137 997	4 911	3 610 510	10 514
dla których termin wymagalności upłynął	492 157	30 028	557 697	33 135
Odpisy na oczekiwane straty kredytowe	-384 073	X	-341 230	X
Razem kredyty i pożyczki udzielone klientom	6 297 998	115 281	7 285 130	145 172

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

Kredyty i pożyczki udzielone klientom wyceniane w zamortyzowanym koszcie w podziale na poziom ryzyka kredytowego

Kredyty i pożyczki udzielone klientom wyceniane w zamortyzowanym koszcie w podziale na poziom ryzyka kredytowego na dzień 31 grudnia 2022 roku

	<u>Koszyk 1</u>	<u>Koszyk 2</u>	<u>Koszyk 3</u>	<u>POCI</u>	<u>Razem</u>
W rachunku bieżącym od klientów	154 708	25 287	85 469	8	265 472
W rachunku kredytowym	4 704 362	669 053	771 826	2 987	6 148 228
- klienci korporacyjni	585 306	421 996	586 496	2 568	1 596 366
- rolnicy	70 014	9 918	35 074	0	115 006
- przedsiębiorcy indywidualni	39 402	38 186	66 064	100	143 752
- osoby fizyczne	1 596 027	198 953	84 192	319	1 879 491
- instytucje rządowe i samorządowe	2 413 613	0	0	0	2 413 613
Skupione wierzytelności	0	111 364	27 203	0	138 567
Pozostałe należności	128 243	941	593	27	129 804
Odpisy na oczekiwane straty kredytowe	-6 644	-6 433	-369 988	-1 008	-384 073
Razem kredyty i pożyczki udzielone klientom	<u>4 980 669</u>	<u>800 212</u>	<u>515 103</u>	<u>2 014</u>	<u>6 297 998</u>

Kredyty i pożyczki udzielone klientom wyceniane w zamortyzowanym koszcie w podziale na poziom ryzyka kredytowego na dzień 31 grudnia 2021 roku

	<u>Koszyk 1</u>	<u>Koszyk 2</u>	<u>Koszyk 3</u>	<u>POCI</u>	<u>Razem</u>
W rachunku bieżącym od klientów	44 431	156 321	89 805	8	290 565
W rachunku kredytowym	5 084 621	1 075 222	839 182	3 267	7 002 292
- klienci korporacyjni	419 450	684 387	678 136	2 846	1 784 819
- rolnicy	85 523	30 232	36 481	0	152 236
- przedsiębiorcy indywidualni	63 101	61 059	56 672	100	180 932
- osoby fizyczne	1 799 835	287 777	67 893	321	2 155 826
- instytucje rządowe i samorządowe	2 716 712	11 767	0	0	2 728 479
Skupione wierzytelności	5 320	124 256	27 539	0	157 115
Pozostałe należności	173 190	604	2 561	33	176 388
Odpisy na oczekiwane straty kredytowe	-7 538	-5 834	-326 829	-1 029	-341 230
Razem kredyty i pożyczki udzielone klientom	<u>5 300 024</u>	<u>1 350 569</u>	<u>632 258</u>	<u>2 279</u>	<u>7 285 130</u>

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

Kredyty i pożyczki udzielone klientom wyceniane w zamortyzowanym koszcie w podziale na rodzaj oraz metodę szacunku utraty wartości

Wartość brutto kredytów i pożyczek udzielonych klientom wycenianych w zamortyzowanym koszcie według stanu na dzień 31 grudnia 2022 roku

	Oceniane indywidualnie				Oceniane grupowo				Razem
	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	
W rachunku bieżącym od klientów	0	0	82 609	3	154 708	25 287	2 860	5	265 472
W rachunku kredytowym	13 117	657	750 631	2 546	4 691 245	668 396	21 195	441	6 148 228
- klienci korporacyjni	0	0	583 473	2 537	585 306	421 996	3 023	31	1 596 366
- rolnicy	0	0	34 241	0	70 014	9 918	833	0	115 006
- przedsiębiorcy indywidualni	0	0	63 674	0	39 402	38 186	2 390	100	143 752
- osoby fizyczne	12 106	657	69 243	9	1 583 921	198 296	14 949	310	1 879 491
- instytucje rządowe i samorządowe	1 011	0	0	0	2 412 602	0	0	0	2 413 613
Skupione wierzytelności	0	0	27 203	0	0	111 364	0	0	138 567
Pozostałe należności	0	1	471	27	128 243	940	122	0	129 804
Razem kredyty i pożyczki udzielone klientom	13 117	658	860 914	2 576	4 974 196	805 987	24 177	446	6 682 071

Wartość brutto kredytów i pożyczek udzielonych klientom wycenianych w zamortyzowanym koszcie według stanu na dzień 31 grudnia 2021 roku

	Oceniane indywidualnie				Oceniane grupowo				Razem
	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	
W rachunku bieżącym od klientów	292	8 249	86 701	3	44 139	148 072	3 104	5	290 565
W rachunku kredytowym	29 109	21 141	819 465	2 820	5 055 512	1 054 081	19 717	447	7 002 292
- klienci korporacyjni	28 856	4 362	674 677	2 819	390 594	680 025	3 459	27	1 784 819
- rolnicy	0	0	35 485	0	85 523	30 232	996	0	152 236
- przedsiębiorcy indywidualni	200	0	53 847	0	62 901	61 059	2 825	100	180 932
- osoby fizyczne	0	16 779	55 456	1	1 799 835	270 998	12 437	320	2 155 826
- instytucje rządowe i samorządowe	53	0	0	0	2 716 659	11 767	0	0	2 728 479
Skupione wierzytelności	0	0	979	0	5 320	124 256	26 560	0	157 115
Pozostałe należności	0	1	2 474	33	173 190	603	87	0	176 388
Razem kredyty i pożyczki udzielone klientom	29 401	29 391	909 619	2 856	5 278 161	1 327 012	49 468	452	7 626 360

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

Odpisy na oczekiwane straty kredytowe kredytów i pożyczek udzielonych klientom wycenianych w zamortyzowanym koszcie według stanu na dzień 31 grudnia 2022 roku

	Oceniane indywidualnie				Oceniane grupowo				Razem
	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	
W rachunku bieżącym od klientów	0	0	-47 570	-3	-126	-131	-2 615	-4	-50 449
W rachunku kredytowym	-73	-20	-285 418	-694	-6 110	-5 186	-10 399	-279	-308 179
- klienci korporacyjni	0	0	-221 119	-685	-826	-1 090	-2 296	-30	-226 046
- rolnicy	0	0	-19 018	0	-18	-98	-596	0	-19 730
- przedsiębiorcy indywidualni	0	0	-30 862	0	-16	-118	-1 605	-100	-32 701
- osoby fizyczne	-73	-20	-14 419	-9	-792	-3 880	-5 902	-149	-25 244
- instytucje rządowe i samorządowe	0	0	0	0	-4 458	0	0	0	-4 458
Skupione wierzytelności	0	0	-3 433	0	0	-156	-19 998	0	-23 587
Pozostałe należności	0	0	-433	-28	-335	-940	-122	0	-1 858
Razem kredyty i pożyczki udzielone klientom	-73	-20	-336 854	-725	-6 571	-6 413	-33 134	-283	-384 073

Odpisy na oczekiwane straty kredytowe kredytów i pożyczek udzielonych klientom wycenianych w zamortyzowanym koszcie według stanu na dzień 31 grudnia 2021 roku

	Oceniane indywidualnie				Oceniane grupowo				Razem
	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	
W rachunku bieżącym od klientów	-62	-179	-36 999	-3	-37	-207	-2 724	-3	-40 214
W rachunku kredytowym	-609	-66	-252 869	-717	-6 438	-4 699	-10 029	-276	-275 703
- klienci korporacyjni	-574	0	-196 691	-716	-421	-1 147	-2 515	-26	-202 090
- rolnicy	0	0	-21 910	0	-131	-486	-774	0	-23 301
- przedsiębiorcy indywidualni	-35	0	-25 280	0	-78	-169	-1 403	-99	-27 064
- osoby fizyczne	0	-66	-8 988	-1	-639	-2 764	-5 337	-151	-17 946
- instytucje rządowe i samorządowe	0	0	0	0	-5 169	-133	0	0	-5 302
Skupione wierzytelności	0	0	-907	0	-50	-80	-20 774	0	-21 811
Pozostałe należności	0	-1	-2 441	-30	-342	-602	-86	0	-3 502
Razem kredyty i pożyczki udzielone klientom	-671	-246	-293 216	-750	-6 867	-5 588	-33 613	-279	-341 230

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

Zmiany wartości bilansowej brutto oraz stanu odpisów na oczekiwane straty kredytowe kredytów i pożyczek udzielonych klientom

Zmiany wartości bilansowej brutto kredytów i pożyczek udzielonych klientom wycenianych w zamortyzowanym koszcie na dzień 31 grudnia 2022 roku

	<u>Koszyk 1</u>	<u>Koszyk 2</u>	<u>Koszyk 3</u>	<u>POCI</u>	<u>Razem</u>
Wartość na początek okresu	5 307 562	1 356 403	959 087	3 308	7 626 360
Zakupione lub utworzone aktywa finansowe	430 854	224 444	64 056	0	719 354
Naliczenie odsetek	333 802	84 920	45 645	223	464 590
Wyłączenia z bilansu, w tym spłaty	-1 307 876	-530 644	-221 018	-410	-2 059 948
Spisania z bilansu	-2	-117	-18 312	0	-18 431
Sprzedaż wierzytelności	0	0	-2 007	0	-2 007
Zmiany wynikające ze zmiany ryzyka kredytowego (transfer pomiędzy koszykami)	267 844	-317 292	49 448	0	0
Zmiany wynikające z różnic kursowych	3 748	2 344	2 643	0	8 735
Pozostałe	-48 619	-13 413	5 549	-99	-56 582
Wartość na koniec okresu	4 987 313	806 645	885 091	3 022	6 682 071

Zmiany wartości bilansowej brutto kredytów i pożyczek udzielonych klientom wycenianych w zamortyzowanym koszcie na dzień 31 grudnia 2021 roku

	<u>Koszyk 1</u>	<u>Koszyk 2</u>	<u>Koszyk 3</u>	<u>POCI</u>	<u>Razem</u>
Wartość na początek okresu	5 878 725	1 377 098	1 098 365	3 275	8 357 463
Zakupione lub utworzone aktywa finansowe	849 812	229 405	98 282	11	1 177 510
Naliczenie odsetek	104 647	38 085	23 639	105	166 476
Wyłączenia z bilansu, w tym spłaty	-1 176 322	-467 959	-226 415	-1 005	-1 871 701
Spisania z bilansu	0	-84	-108 404	-59	-108 547
Sprzedaż wierzytelności	0	-23 850	-104 428	0	-128 278
Zmiany wynikające ze zmiany ryzyka kredytowego (transfer pomiędzy koszykami)	-354 836	178 916	175 162	758	0
Zmiany wynikające z różnic kursowych	144	558	-398	0	304
Pozostałe	5 392	24 234	3 284	223	33 133
Wartość na koniec okresu	5 307 562	1 356 403	959 087	3 308	7 626 360

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

Zmiana stanu odpisów na oczekiwane straty kredytowe kredytów i pożyczek udzielonych klientom na dzień 31 grudnia 2022 roku

	<u>Koszyk 1</u>	<u>Koszyk 2</u>	<u>Koszyk 3</u>	<u>POCI</u>	<u>Razem</u>
Wartość na początek okresu	-7 538	-5 834	-326 829	-1 029	-341 230
Zakupione lub utworzone aktywa finansowe	-1 675	-288	-30	0	-1 993
Wyłączenia z bilansu, w tym spłaty	205	364	1 517	9	2 095
Spisania z bilansu	0	119	17 994	3	18 116
Sprzedaż wierzytelności	0	0	182	0	182
Zmiany wynikające ze zmiany ryzyka kredytowego (transfer pomiędzy koszykami)	-1 537	2 328	-792	1	0
Zmiany wynikające z różnic kursowych	1	7	-216	0	-208
Utworzenie	-735	-4 851	-104 199	-70	-109 855
Rozwiązanie	4 565	1 798	42 248	75	48 686
Pozostałe	70	-76	137	3	134
Wartość na koniec okresu	-6 644	-6 433	-369 988	-1 008	-384 073

Zmiana stanu odpisów na oczekiwane straty kredytowe kredytów i pożyczek udzielonych klientom na dzień 31 grudnia 2021 roku

	<u>Koszyk 1</u>	<u>Koszyk 2</u>	<u>Koszyk 3</u>	<u>POCI</u>	<u>Razem</u>
Wartość na początek okresu	-12 566	-7 314	-464 648	-741	-485 269
Zakupione lub utworzone aktywa finansowe	-1 590	-409	-2 756	-2	-4 757
Wyłączenia z bilansu, w tym spłaty	136	466	6 824	422	7 848
Spisania z bilansu	0	84	108 357	59	108 500
Sprzedaż wierzytelności	0	2	98 131	11	98 144
Zmiany wynikające ze zmiany ryzyka kredytowego (transfer pomiędzy koszykami)	-426	1 710	-509	-775	0
Zmiany wynikające z różnic kursowych	-1	0	11	0	10
Utworzenie	-432	-3 348	-100 050	-69	-103 899
Rozwiązanie	7 303	3 014	27 537	81	37 935
Pozostałe	38	-39	274	-15	258
Wartość na koniec okresu	-7 538	-5 834	-326 829	-1 029	-341 230

24. Umowy leasingowe

Grupa Kapitałowa jako leasingodawca

Grupa Kapitałowa prowadzi działalność leasingową poprzez spółkę zależną BPS Leasing S.A.

Wartość kwot inwestycji leasingowej brutto oraz minimalnych opłat leasingowych

	Inwestycje leasingowe brutto		Wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych	
	31.12.2022	31.12.2021	31.12.2022	31.12.2021
do 1 roku	195 164	181 640	158 594	167 760
powyżej 1 roku do 2 lat	155 559	112 193	128 539	100 711
powyżej 2 lat do 3 lat	118 176	91 537	99 598	83 483
powyżej 3 lat do 4 lat	103 064	61 889	85 328	55 900
powyżej 4 lat do 5 lat	58 155	63 259	47 002	56 186
powyżej 5 lat	125 619	118 029	95 893	103 476
Razem	755 737	628 547	614 954	567 516
Niezrealizowane przychody finansowe	-140 783	-61 031		
Inwestycja leasingowa netto	614 954	567 516		
Wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych	614 954	567 516		
Odpisy na oczekiwane straty kredytowe	-11 787	-12 453		
Wartość bilansowa	603 167	555 063		

Grupa Kapitałowa zawiera jako leasingodawca transakcje leasingu, których głównym przedmiotem są środki transportu, maszyny i urządzenia techniczne.

Ponadto, w przypadku gdy Grupa Kapitałowa jest leasingobiorcą, jeśli leasing odbywa się między spółkami z Grupy Kapitałowej, wzajemne transakcje z tytułu leasingu podlegają eliminacji. Zawierane przez Grupę Kapitałową transakcje leasingowe powodują jej narażenie przede wszystkim na ryzyko kredytowe oraz ryzyko przepływów pieniężnych związane ze stopą procentową. Zasady zarządzania tymi rodzajami ryzyka są jednolite dla całej Grupy Kapitałowej i zostały opisane w notcie nr 52.

Zmiana wartości bieżącej minimalnych opłat leasingowych

Zmiana wartości bieżącej minimalnych opłat leasingowych za rok zakończony 31 grudnia 2022 roku

	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Razem
Wartość na początek okresu	210 873	308 675	47 968	0	567 516
Zakupione lub utworzone aktywa finansowe	44 135	191 759	16 090	0	251 984
Naliczenie odsetek	649	9 041	616	0	10 306
Wyłączenia z bilansu, w tym spłaty	-42 687	-107 394	-13 883	0	-163 964
Zmiany wynikające ze zmiany ryzyka kredytowego (transfer pomiędzy koszykami)	-91 981	82 235	9 746	0	0
Pozostałe	-39 433	-3 429	-8 026	0	-50 888
Wartość na koniec okresu	81 556	480 887	52 511	0	614 954

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

Zmiana wartości bieżącej minimalnych opłat leasingowych za rok zakończony 31 grudnia 2021 roku

	<u>Koszyk 1</u>	<u>Koszyk 2</u>	<u>Koszyk 3</u>	<u>POCI</u>	<u>Razem</u>
Wartość na początek okresu	252 612	184 140	38 918	0	475 670
Zakupione lub utworzone aktywa finansowe	204 055	10 561	5 755	0	220 371
Naliczenie odsetek	2 175	5 486	377	0	8 038
Wyłączenia z bilansu, w tym spłaty	-82 941	-52 192	-5 455	0	-140 588
Zmiany wynikające ze zmiany ryzyka kredytowego (transfer pomiędzy koszykami)	-164 801	156 329	8 472	0	0
Pozostałe	-227	4 351	1 316	0	5 440
Wartość na koniec okresu	210 873	308 675	47 968	0	567 516

Zmiana stanu odpisów na oczekiwane straty kredytowe należności z tytułu leasingu

Zmiana stanu odpisów na oczekiwane straty kredytowe należności z tytułu leasingu za rok zakończony 31 grudnia 2022 roku

	<u>Koszyk 1</u>	<u>Koszyk 2</u>	<u>Koszyk 3</u>	<u>POCI</u>	<u>Razem</u>
Wartość na początek okresu	-567	-5 073	-6 813	0	-12 453
Zakupione lub utworzone aktywa finansowe	-421	0	0	0	-421
Wyłączenia z bilansu, w tym spłaty	13	11	40	0	64
Spisania z bilansu	0	0	0	0	0
Sprzedaż wierzytelności	0	0	0	0	0
Zmiany wynikające ze zmiany ryzyka kredytowego (transfer pomiędzy koszykami)	-561	1 566	-1 005	0	0
Utworzenie	-1 045	-2 646	-1 384	0	-5 075
Rozwiązanie	2 253	1 603	2 242	0	6 098
Pozostałe	0	0	0	0	0
Wartość na koniec okresu	-328	-4 539	-6 920	0	-11 787

Zmiana stanu odpisów na oczekiwane straty kredytowe należności z tytułu leasingu za rok zakończony 31 grudnia 2021 roku

	<u>Koszyk 1</u>	<u>Koszyk 2</u>	<u>Koszyk 3</u>	<u>POCI</u>	<u>Razem</u>
Wartość na początek okresu	-1 049	-1 973	-6 547	0	-9 569
Zakupione lub utworzone aktywa finansowe	0	-2	-1	0	-3
Wyłączenia z bilansu, w tym spłaty	3	71	34	0	108
Spisania z bilansu	0	0	1	0	1
Sprzedaż wierzytelności	0	0	1 403	0	1 403
Zmiany wynikające ze zmiany ryzyka kredytowego (transfer pomiędzy koszykami)	295	-214	-81	0	0
Utworzenie	-222	-3 772	-1 789	0	-5 783
Rozwiązanie	406	1 137	168	0	1 711
Pozostałe	0	-320	-1	0	-321
Wartość na koniec okresu	-567	-5 073	-6 813	0	-12 453

Grupa Kapitałowa jako leasingobiorca

Umowy leasingu, w których Grupa Kapitałowa występuje jako leasingobiorca, dotyczą przede wszystkim najmu i dzierżawy nieruchomości, maszyn i urządzeń oraz floty samochodowej użytkowanej przez Grupę Kapitałową.

Grupa Kapitałowa w 2022 roku ujęła w skonsolidowanym rachunku zysków i strat następujące koszty dotyczące leasingu:

- 1) amortyzację aktywów z tytułu prawa do użytkowania w wysokości 12.214 tys. zł;

- 2) koszty odsetek w wysokości 2.272 tys. zł;
- 3) koszty związane z leasingiem krótkoterminowym w wysokości 18 tys. zł;
- 4) koszty związane z leasingiem aktywów o niskiej wartości w wysokości 34 tys. zł.

Koszty ujęte w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w 2021 wynosiły:

- 1) amortyzację aktywów z tytułu prawa do użytkowania w wysokości 10.821 tys. zł;
- 2) koszty odsetek w wysokości 1.569 tys. zł;
- 3) koszty związane z leasingiem krótkoterminowym w wysokości 42 tys. zł;
- 4) koszty związane z leasingiem aktywów o niskiej wartości w wysokości 634 tys. zł.

Umowy krótkoterminowe dotyczyły przede wszystkim wynajmu floty samochodowej, a umowy o niskiej wartości dotyczyły głównie dzierżawy sprzętu teleinformatycznego i komputerowego, wyposażenia biurowego, maszyn i urządzeń oraz najmu miejsc parkingowych.

Szczegółowy opis ujęcia leasingu zawarty jest w nocie nr 2.8.11.

25. Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych

Inwestycje w jednostki stowarzyszone na dzień 31 grudnia 2022 roku

	Quantum 4 FIZ AN w likwidacji	Quantum 9 FIZ AN	Centrum Rozwoju Usług Zrzeszeniowych Sp. z o.o.	Razem
Aktywa netto, w tym:	7 435	20 541	13 963	41 939
- wynik roku bieżącego	-98	-1 873	182	-1 789
- inne całkowite dochody	0	0	0	0
Wyplacone dywidendy	0	0	0	0
Udział Grupy Kapitałowej	21,20%	34,13%	44,44%	-
Udział Grupy Kapitałowej w aktywach netto	1 576	7 011	6 205	14 792
Wartość inwestycji w jednostki stowarzyszone	1 576	7 011	6 205	14 792

Inwestycje w jednostki stowarzyszone na dzień 31 grudnia 2021 roku

	Quantum 4 FIZ AN w likwidacji	Quantum 9 FIZ AN	Centrum Rozwoju Usług Zrzeszeniowych Sp. z o.o.	Razem
Aktywa netto, w tym:	7 533	22 414	13 173	43 120
- wynik roku bieżącego	14	3 214	257	3 485
- inne całkowite dochody	0	0	0	0
Wyplacone dywidendy	0	0	278	278
Udział Grupy Kapitałowej	21,20%	34,13%	45,05%	-
Udział Grupy Kapitałowej w aktywach netto	1 597	7 650	5 934	15 181
Wartość inwestycji w jednostki stowarzyszone	1 597	7 650	5 934	15 181

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

Informacje o jednostkach stowarzyszonych na dzień 31 grudnia 2022 roku

	Siedziba	Przedmiot działalności	Aktywa	Zobowiązania	Kapitał własny	Przychody ze sprzedaży / Przychody z lokat	Zysk / Strata	Otrzymane lub należne dywidendy	Posiadane udziały %
Centrum Rozwoju Usług Zrzeszeniowych Sp. z o.o.	Warszawa	usługi teleinformatyczne	17 481	3 518	13 963	25 848	182	-	44,44%
Quantum 4 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych w likwidacji	Warszawa	fundusz inwestycyjny	7 490	55	7 435	6	-98	-	21,20%
Quantum 9 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych	Warszawa	fundusz inwestycyjny	20 632	91	20 541	289	-1 873	-	34,13%

Informacje o jednostkach stowarzyszonych na dzień 31 grudnia 2021 roku

	Siedziba	Przedmiot działalności	Aktywa	Zobowiązania	Kapitał własny	Przychody ze sprzedaży / Przychody z lokat	Zysk / Strata	Otrzymane lub należne dywidendy	Posiadane udziały %
Centrum Rozwoju Usług Zrzeszeniowych Sp. z o.o.	Warszawa	usługi teleinformatyczne	16 548	3 375	13 173	20 789	257	125	45,05%
Quantum 4 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych w likwidacji	Warszawa	fundusz inwestycyjny	7 537	4	7 533	14	14	-	21,20%
Quantum 9 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych	Warszawa	fundusz inwestycyjny	22 505	91	22 414	198	3 214	-	34,13%

26. Zapasy

Zapasy wyceniane są według niższej z wartości: kosztu lub wartości możliwej do uzyskania. Koszty zapasów ustalane są metodą FIFO. Wartość możliwą do uzyskania stanowi szacunkowa cena sprzedaży zapasów pomniejszona o wszelkie szacowane koszty wykonania usługi i koszty niezbędne do doprowadzenia sprzedaży do skutku.

Zapasy według rodzaju

	<u>31.12.2022</u>	<u>31.12.2021</u>
Produkcja w toku	119	54
Towary oraz wyroby gotowe, w tym:	1 065	755
- z działalności uzdrowiskowej	601	534
- z działalności produkcyjnej	463	221
Materiały	690	596
Pozostałe	11 258	9 638
Razem zapasy brutto	13 132	11 043
Odpisy z tytułu utraty wartości	0	-65
Razem zapasy netto	<u>13 132</u>	<u>10 978</u>

Na dzień 31 grudnia 2022 roku oraz na dzień 31 grudnia 2021 roku Grupa Kapitałowa nie posiadała zapasów stanowiących zabezpieczenie zobowiązań wobec osób trzecich.

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

27. Rzeczowe aktywa trwale

Rzeczowe aktywa trwale według rodzaju

	31.12.2022			31.12.2021		
	Rzeczowe aktywa trwale	Aktywa z tytułu prawa do użytkowania	Razem	Rzeczowe aktywa trwale	Aktywa z tytułu prawa do użytkowania	Razem
Grunty i budynki	279 795	24 522	304 317	284 518	32 093	316 611
Ulepszenia w obcych obiektach	1 847	0	1 847	925	0	925
Środki trwale w budowie	11 078	0	11 078	5 796	0	5 796
Maszyny i urządzenia	23 876	1 597	25 473	25 845	2 159	28 004
Środki transportu	3 446	70	3 516	5 238	144	5 382
Pozostałe środki trwale	23 750	771	24 521	24 674	1 048	25 722
Razem rzeczowe aktywa trwale	343 792	26 960	370 752	346 996	35 444	382 440

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

Zmiana stanu wartości rzeczowych aktywów trwałych za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022

	Grunty własne	Budynki i budowle	Spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu użytkowego	Ulepszenia w obcych obiektach	Środki trwale w budowie	Maszyny i urządzenia	Środki transportu	Pozostałe środki trwale	Środki trwale razem
Wartość brutto środków trwałych na początek okresu	22 969	403 949	1 526	3 954	6 597	135 332	8 408	58 701	641 436
Zwiększenia	1	2 658	0	1 226	15 004	5 624	720	1 341	26 574
- przeniesienie z inwestycji	0	2 622	0	1 192	0	3 910	0	322	8 046
- zakupy bezpośrednie	0	0	0	34	15 004	1 569	479	925	18 011
- pozostałe	1	36	0	0	0	145	241	94	517
Zmniejszenia	-15	-10 389	0	0	-9 721	-14 791	-421	-2 619	-37 956
- sprzedaż i likwidacja	-15	-10 389	0	0	0	-14 607	-184	-1 472	-26 667
- rozliczenie inwestycji	0	0	0	0	-7 916	0	0	-130	-8 046
- rozliczenie w ciężar kosztów	0	0	0	0	-1 365	-3	0	0	-1 368
- pozostałe	0	0	0	0	-440	-181	-237	-1 017	-1 875
Wartość brutto środków trwałych na koniec okresu	22 955	396 218	1 526	5 180	11 880	126 165	8 707	57 423	630 054
Umorzenie na początek okresu	0	-131 825	-657	-3 029	0	-101 318	-3 170	-34 027	-274 026
Zwiększenia	0	-8 488	-32	-304	0	-7 302	-2 255	-2 372	-20 753
- amortyzacja	0	-8 411	-32	-304	0	-7 107	-2 252	-2 281	-20 387
- pozostałe	0	-77	0	0	0	-195	-3	-91	-366
Zmniejszenia	0	4 638	0	0	0	14 301	164	2 744	21 847
- sprzedaż i likwidacja	0	4 547	0	0	0	14 121	147	1 728	20 543
- pozostałe	0	91	0	0	0	180	17	1 016	1 304
Umorzenie na koniec okresu	0	-135 675	-689	-3 333	0	-94 319	-5 261	-33 655	-272 932
Odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu	0	-11 444	0	0	-801	-8 169	0	0	-20 414
Odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu	0	-4 540	0	0	-802	-7 970	0	-18	-13 330
Wartość netto środków trwałych na początek okresu	22 969	260 680	869	925	5 796	25 845	5 238	24 674	346 996
Wartość netto środków trwałych na koniec okresu	22 955	256 003	837	1 847	11 078	23 876	3 446	23 750	343 792

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

Zmiana stanu wartości rzeczowych aktywów trwałych za rok zakończony dnia 31 grudnia 2021

	Grunty własne	Budynki i budowle	Spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu użytkowego	Ulepszenia w obcych obiektach	Środki trwale w budowie	Maszyny i urządzenia	Środki transportu	Pozostałe środki trwale	Środki trwale razem
Wartość brutto środków trwałych na początek okresu	23 068	406 191	1 526	5 299	7 554	141 298	7 771	59 052	651 759
Zwiększenia	0	5 833	0	107	8 948	3 682	1 424	2 220	22 214
- przeniesienie z inwestycji	0	5 752	0	0	0	2 559	0	360	8 671
- zakupy bezpośrednie	0	81	0	107	8 948	1 117	1 351	994	12 598
- pozostałe	0	0	0	0	0	6	73	866	945
Zmniejszenia	-99	-8 075	0	-1 452	-9 905	-9 648	-787	-2 571	-32 537
- sprzedaż i likwidacja	-99	-8 075	0	-1 452	0	-9 633	-653	-2 559	-22 471
- rozliczenie inwestycji	0	0	0	0	-8 671	0	0	0	-8 671
- rozliczenie w ciężar kosztów	0	0	0	0	-283	0	0	0	-283
- pozostałe	0	0	0	0	-951	-15	-134	-12	-1 112
Wartość brutto środków trwałych na koniec okresu	22 969	403 949	1 526	3 954	6 597	135 332	8 408	58 701	641 436
Umorzenie na początek okresu	0	-125 552	-625	-3 719	0	-99 152	-1 307	-33 477	-263 832
Zwiększenia	0	-9 681	-32	-220	0	-7 734	-2 106	-3 253	-23 026
- amortyzacja	0	-9 151	-32	-220	0	-7 717	-2 106	-3 227	-22 453
- pozostałe	0	-530	0	0	0	-17	0	-26	-573
Zmniejszenia	0	3 408	0	910	0	5 568	243	2 703	12 832
- sprzedaż i likwidacja	0	3 408	0	910	0	5 563	223	2 696	12 800
- pozostałe	0	0	0	0	0	5	20	7	32
Umorzenie na koniec okresu	0	-131 825	-657	-3 029	0	-101 318	-3 170	-34 027	-274 026
Odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu	0	-8 734	0	0	-808	-14 749	-21	0	-24 312
Odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu	0	-11 444	0	0	-801	-8 169	0	0	-20 414
Wartość netto środków trwałych na początek okresu	23 068	271 905	901	1 580	6 746	27 397	6 443	25 575	363 615
Wartość netto środków trwałych na koniec okresu	22 969	260 680	869	925	5 796	25 845	5 238	24 674	346 996

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

Na dzień 31 grudnia 2022 roku oraz 31 grudnia 2021 roku nie występowały, poza wymienionymi w nocie nr 45, ograniczenia prawne dotyczące rzeczowych aktywów trwałych.

Na dzień 31 grudnia 2022 roku oraz 31 grudnia 2021 roku Grupa Kapitałowa nie posiadała zobowiązań umownych do nabycia rzeczowego majątku trwałego.

Zmiana stanu wartości aktywów z tytułu prawa do użytkowania za rok zakończony 31 grudnia 2022 roku

	Grunty własne	Budynki i budowle	Maszyny i urządzenia	Środki transportu	Pozostałe środki trwale	Prawa z tytułu użytkowania razem
Wartość brutto prawa z tytułu użytkowania na początek okresu	0	58 994	3 919	645	1 185	64 743
Zwiększenia	0	7 328	0	76	46	7 450
- dodanie nowej umowy	0	1 042	0	24	0	1 066
- modyfikacja umowy	0	6 286	0	52	46	6 384
Zmniejszenia	0	-5 061	0	-194	-362	-5 617
- modyfikacja umowy	0	-1 286	0	-5	0	-1 291
- sprzedaż i likwidacja	0	-3 775	0	-189	-362	-4 326
Wartość brutto prawa z tytułu użytkowania na koniec okresu	0	61 261	3 919	527	869	66 576
Umorzenie na początek okresu	0	-26 901	-1 760	-501	-137	-29 299
Zwiększenia	0	-11 447	-562	-139	-66	-12 214
- amortyzacja	0	-11 447	-562	-139	-66	-12 214
- pozostałe	0	0	0	0	0	0
Zmniejszenia	0	1 609	0	183	105	1 897
- sprzedaż i likwidacja	0	1 609	0	183	105	1 897
- pozostałe	0	0	0	0	0	0
Umorzenie na koniec okresu	0	-36 739	-2 322	-457	-98	-39 616
Odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu	0	0	0	0	0	0
Odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu	0	0	0	0	0	0
Wartość netto prawa z tytułu użytkowania na początek okresu	0	32 093	2 159	144	1 048	35 444
Wartość netto prawa z tytułu użytkowania na koniec okresu	0	24 522	1 597	70	771	26 960

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

Zmiana stanu wartości aktywów z tytułu prawa do użytkowania za rok zakończony 31 grudnia 2021 roku

	Grunty własne	Budynki i budowle	Maszyny i urządzenia	Środki transportu	Pozostałe środki trwale	Prawa z tytułu użytkowania razem
Wartość brutto prawa z tytułu użytkowania na bilans otwarcia	0	54 504	3 183	880	1 240	59 807
Zwiększenia	0	6 760	774	98	174	7 806
- dodanie nowej umowy	0	3 272	0	63	92	3 427
- modyfikacja umowy	0	3 488	774	35	82	4 379
Zmniejszenia	0	-2 270	-38	-333	-229	-2 870
- modyfikacja umowy	0	-500	-38	-123	-176	-837
- sprzedaż i likwidacja	0	-1 770	0	-210	-53	-2 033
Wartość brutto prawa z tytułu użytkowania na koniec okresu	0	58 994	3 919	645	1 185	64 743
Umorzenie na początek okresu	0	-18 500	-1 168	-552	-80	-20 300
Zwiększenia	0	-10 015	-592	-155	-59	-10 821
- amortyzacja	0	-10 015	-592	-155	-59	-10 821
- pozostałe	0	0	0	0	0	0
Zmniejszenia	0	1 614	0	206	2	1 822
- sprzedaż i likwidacja	0	1 614	0	206	2	1 822
- pozostałe	0	0	0	0	0	0
Umorzenie na koniec okresu	0	-26 901	-1 760	-501	-137	-29 299
Odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu	0	0	0	0	0	0
Odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu	0	0	0	0	0	0
Wartość netto prawa z tytułu użytkowania na początek okresu	0	36 004	2 015	328	1 160	39 507
Wartość netto prawa z tytułu użytkowania na koniec okresu	0	32 093	2 159	144	1 048	35 444

28. Nieruchomości inwestycyjne

	31.12.2022	31.12.2021
Wartość brutto nieruchomości inwestycyjnych na początek okresu	75 249	73 385
Zwiększenia	3 922	1 973
- zakupy bezpośrednie	301	41
- wzrost wyceny do wartości godziwej	3 621	1 467
- pozostałe	0	465
Zmniejszenia	-5 026	-109
- przeniesienie do aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży lub likwidacja	-4 237	0
- spadek wyceny do wartości godziwej	-789	-109
Wartość brutto nieruchomości inwestycyjnych na koniec okresu	74 145	75 249
Wartość netto nieruchomości inwestycyjnych na początek okresu	75 249	73 385
Wartość netto nieruchomości inwestycyjnych na koniec okresu	74 145	75 249

29. Wartości niematerialne

Wartości niematerialne według rodzaju

	31.12.2022	31.12.2021
Autorskie prawa majątkowe i licencje	25 291	29 427
Nakłady na wartości niematerialne	11 630	5 273
Wartość firmy	3 535	3 535
Razem wartości niematerialne	40 456	38 235

Zmiana stanu wartości niematerialnych za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku

	Autorskie prawa majątkowe, licencje	Nakłady na wartości niematerialne	Wartość firmy	Razem wartości niematerialne
Wartość brutto wartości niematerialnych na początek okresu	192 121	6 276	17 202	215 599
Zwiększenia	9 773	11 048	0	20 821
- przeniesienie z inwestycji	3 888	0	0	3 888
- zakupy bezpośrednie	2 073	11 048	0	13 121
- pozostałe	3 812	0	0	3 812
Zmniejszenia	-1 193	-4 896	0	-6 089
- likwidacja	-8	-1 003	0	-1 011
- rozliczenie inwestycji	0	-3 888	0	-3 888
- pozostałe	-1 185	-5	0	-1 190
Wartość brutto wartości niematerialnych na koniec okresu	200 701	12 428	17 202	230 331
Umorzenie na początek okresu	-162 694	0	0	-162 694
Zwiększenia	-13 288	0	0	-13 288
- amortyzacja	-12 114	0	0	-12 114
- pozostałe	-1 174	0	0	-1 174
Zmniejszenia	1 189	0	0	1 189
- likwidacja	8	0	0	8
- pozostałe	1 181	0	0	1 181
Umorzenie na koniec okresu	-174 793	0	0	-174 793
Odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu	0	-1 003	-13 667	-14 670
Odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu	-617	-798	-13 667	-15 082
Wartość netto wartości niematerialnych na początek okresu	29 427	5 273	3 535	38 235
Wartość netto wartości niematerialnych na koniec okresu	25 291	11 630	3 535	40 456

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

Zmiana stanu wartości niematerialnych za rok zakończony dnia 31 grudnia 2021 roku

	Autorskie prawa majątkowe, licencje	Nakłady na wartości niematerialne	Wartość firmy	Razem wartości niematerialne
Wartość brutto wartości niematerialnych na początek okresu	185 471	2 398	17 352	205 221
Zwiększenia	7 279	8 091	0	15 370
- przeniesienie z inwestycji	4 213	0	0	4 213
- zakupy bezpośrednie	3 040	8 091	0	11 131
- pozostałe	26	0	0	26
Zmniejszenia	-629	-4 213	-150	-4 992
- likwidacja	-629	0	0	-629
- rozliczenie inwestycji	0	-4 213	0	-4 213
- pozostałe	0	0	-150	-150
Wartość brutto wartości niematerialnych na koniec okresu	192 121	6 276	17 202	215 599
Umorzenie na początek okresu	-150 038	0	0	-150 038
Zwiększenia	-13 287	0	0	-13 287
- amortyzacja	-13 287	0	0	-13 287
- pozostałe	0	0	0	0
Zmniejszenia	631	0	0	631
- likwidacja	629	0	0	629
- pozostałe	2	0	0	2
Umorzenie na koniec okresu	-162 694	0	0	-162 694
Odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu	0	-1 003	-12 245	-13 248
Odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu	0	-1 003	-13 667	-14 670
Wartość netto wartości niematerialnych na początek okresu	35 433	1 395	5 107	41 935
Wartość netto wartości niematerialnych na koniec okresu	29 427	5 273	3 535	38 235

W 2022 roku oraz 2021 roku Grupa Kapitałowa nie ponosiła nakładów na badania i rozwój ujętych jako koszt okresów.

W odniesieniu do nakładów na wartości niematerialne, które nie mają określonego okresu użyteczności Grupa Kapitałowa na bieżąco identyfikuje przesłanki utraty wartości.

Na dzień 31 grudnia 2022 roku i na dzień 31 grudnia 2021 roku nie występowały ograniczenia dotyczące tytułu prawnego do wartości niematerialnych tytułem zabezpieczenia zobowiązań.

30. Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży

	31.12.2022	31.12.2021
Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży brutto	9 916	13 520
Odpisy z tytułu utraty wartości	-1	-32
Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży netto	9 915	13 488

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

Zmiana stanu aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży

	2022	2021
Wartość brutto aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży na początek okresu	13 520	14 232
Zwiększenia	9 696	217
- przejęte aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	1 881	217
- przekwalifikowanie do aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży	7 815	0
Zmniejszenia	-13 300	-929
- sprzedaż i likwidacja	-13 300	-929
- pozostałe	0	0
Wartość brutto aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży na koniec okresu	9 916	13 520
Odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu	-32	-32
Odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu	-1	-32
Wartość netto aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży na początek okresu	13 488	14 200
Wartość netto aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży na koniec okresu	9 915	13 488

31. Pozostałe aktywa

Pozostałe aktywa według rodzaju

	<u>31.12.2022</u>	<u>31.12.2021</u>
Rozrachunki z dłużnikami	104 406	95 092
- rozliczenia transakcji z tytułu aktywów finansowych	24 642	28 466
- rozliczenia z tytułu kart płatniczych	50 629	45 153
- należności z tytułu towarów i usług	28 392	21 128
- należności z tytułu leasingu	166	231
- pozostałe	577	114
Rozrachunki publiczno - prawne	15 109	7 182
Przychody do otrzymania	4 380	6 039
- z tytułu prowizji	3 443	5 141
- pozostałe	937	898
Koszty do rozliczenia z tytułu	7 050	7 639
- prenumeraty czasopism	6	9
- składek za ubezpieczenie majątku i NNW	1 542	1 566
- serwisu i użytkowania oprogramowania	4 975	4 376
- składek członkowskich	7	0
- pozostałe	520	1 688
Pozostałe	244	714
- prowizje za windykację	0	7
- pozostałe aktywa	244	707
Razem pozostałe aktywa brutto	131 189	116 666
Odpisy z tytułu utraty wartości	-10 154	-7 054
Razem pozostałe aktywa netto	121 035	109 612

Pozostałe aktywa według umownych terminów wymagalności

	<u>31.12.2022</u>	<u>31.12.2021</u>
do 1 miesiąca	84 677	77 136
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	14 103	5 959
powyżej 3 miesięcy do 12 miesięcy	3 036	4 492
powyżej 1 roku do 5 lat	954	2 404
powyżej 5 lat	1 799	0
dla których termin wymagalności upłynął	12 366	9 416
o nieokreślonym terminie wymagalności	14 254	17 259
Razem pozostałe aktywa brutto	131 189	116 666
Odpisy z tytułu utraty wartości	-10 154	-7 054
Razem pozostałe aktywa netto	121 035	109 612

32. Zobowiązania wobec Banku Centralnego

	<u>31.12.2022</u>	<u>31.12.2021</u>
Kredyt lombardowy	0	0
Pozostałe zobowiązania	2 039	41
Razem zobowiązania wobec Banku Centralnego	<u>2 039</u>	<u>41</u>

Na dzień 31 grudnia 2022 roku zobowiązania wobec Banku Centralnego w kwocie 42 tys. zł dotyczyły zablokowanego przekazu walutowego oraz wstrzymanych przekazów walutowych celem ich wyjaśnienia w wysokości 1.997 tys. zł, które zostały rozliczone w styczniu 2023 roku.

Na dzień 31 grudnia 2021 roku zobowiązania wobec Banku Centralnego w kwocie 41 tys. zł dotyczyły zablokowanego przekazu walutowego.

33. Zobowiązania wobec innych banków

Zobowiązania wobec innych banków według rodzaju

	<u>31.12.2022</u>	<u>31.12.2021</u>
Rachunki bieżące	3 481 217	2 176 759
Depozyty terminowe	18 832 222	17 550 581
Otrzymane kredyty i pożyczki	1 531	1 769
Pozostałe zobowiązania wobec innych banków	99 582	85 746
Razem zobowiązania wobec innych banków	<u>22 414 552</u>	<u>19 814 855</u>

Zobowiązania wobec innych banków według terminów zapadalności

	<u>31.12.2022</u>	<u>31.12.2021</u>
do 1 miesiąca	20 224 146	18 469 795
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	1 344 881	1 019 145
powyżej 3 miesięcy do 12 miesięcy	782 390	323 122
powyżej 1 roku do 5 lat	61 845	1 265
powyżej 5 lat	1 290	1 528
Razem zobowiązania wobec innych banków	<u>22 414 552</u>	<u>19 814 855</u>

34. Zobowiązania z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu

Grupa Kapitałowa pozyskuje fundusze poprzez sprzedaż instrumentów finansowych z przyrzeczeniem ich odkupu w przyszłości (transakcje repo oraz sell-buy back) po tej samej cenie powiększonej o z góry ustaloną kwotę odsetek.

Na dzień 31 grudnia 2022 roku oraz na dzień 31 grudnia 2021 Grupa Kapitałowa nie posiadała zobowiązań z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu.

35. Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat

Na dzień 31 grudnia 2022 roku oraz 31 grudnia 2021 roku Grupa Kapitałowa nie posiadała zobowiązań finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

36. Zobowiązania wobec klientów

Zobowiązania wobec klientów według rodzaju

	<u>31.12.2022</u>	<u>31.12.2021</u>
Klienci korporacyjni		
Rachunki bieżące	1 243 892	1 624 095
Depozyty terminowe	305 763	231 771
Pozostałe zobowiązania	36 011	33 516
- z tytułu zabezpieczeń pieniężnych	24 113	18 572
- pozostałe	11 898	14 944
Razem klienci korporacyjni	1 585 666	1 889 382
Rolnicy		
Rachunki bieżące	42 886	40 031
Depozyty terminowe	23 298	16 879
Pozostałe zobowiązania	0	0
- z tytułu zabezpieczeń pieniężnych	0	0
- pozostałe	0	0
Razem rolnicy	66 184	56 910
Przedsiębiorcy indywidualni		
Rachunki bieżące	137 793	211 614
Depozyty terminowe	16 796	26 809
Pozostałe zobowiązania	4 155	1 448
- z tytułu zabezpieczeń pieniężnych	242	240
- pozostałe	3 913	1 208
Razem przedsiębiorcy indywidualni	158 744	239 871
Osoby fizyczne		
Rachunki bieżące	479 431	798 285
Depozyty terminowe	214 903	39 349
Pozostałe zobowiązania	365	631
- z tytułu zabezpieczeń pieniężnych	365	631
- pozostałe	0	0
Razem osoby fizyczne	694 699	838 265
Instytucje rządowe i samorządowe		
Rachunki bieżące	2 584	4 726
Depozyty terminowe	120 254	4 108
Pozostałe zobowiązania	49 892	40 268
- z tytułu zabezpieczeń pieniężnych	0	0
- pozostałe	49 892	40 268
Razem instytucje rządowe i samorządowe	172 730	49 102
Pozostałe podmioty		
Rachunki bieżące	146 795	157 024
Depozyty terminowe	27 769	26 034
Pozostałe zobowiązania	2 384	1 240
- z tytułu zabezpieczeń pieniężnych	0	0
- pozostałe	2 384	1 240
Razem pozostałe podmioty	176 948	184 298
Razem		
Rachunki bieżące	2 053 381	2 835 775
Depozyty terminowe	708 783	344 950
Pozostałe zobowiązania	92 807	77 103
- z tytułu zabezpieczeń pieniężnych	24 720	19 443
- pozostałe	68 087	57 660
Razem zobowiązania wobec klientów	2 854 971	3 257 828

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

Zobowiązania wobec klientów według terminów zapadalności

	31.12.2022	31.12.2021
do 1 miesiąca	2 519 239	3 195 561
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	193 919	21 343
powyżej 3 miesięcy do 12 miesięcy	121 895	25 177
powyżej 1 roku do 5 lat	8 557	6 445
powyżej 5 lat	11 361	9 302
Razem zobowiązania wobec klientów	2 854 971	3 257 828

37. Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych

Na dzień 31 grudnia 2022 roku Grupa Kapitałowa posiadała zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych w postaci obligacji o wartości 391.637 tys. zł o średnim oprocentowaniu 10,97 %.

Na dzień 31 grudnia 2021 roku Grupa Kapitałowa posiadała zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych w postaci obligacji o wartości 385.425 tys. zł o średnim oprocentowaniu 3,81 %.

Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych według terminów zapadalności

	31.12.2022	31.12.2021
do 1 miesiąca	0	0
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	6 900	2 473
powyżej 3 miesięcy do 12 miesięcy	3 119	1 207
powyżej 1 roku do 5 lat	202 514	202 568
powyżej 5 lat	179 104	179 177
Razem zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	391 637	385 425

Zmiana stanu zobowiązań z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych

	2022	2021
Stan na początek okresu	385 425	431 822
Zwiększenia	30 792	15 005
- z tytułu naliczonych odsetek	30 792	15 005
- pozostałe	0	0
Zmniejszenia	-24 580	-61 402
- z tytułu wykupu	0	-46 116
- z tytułu spłaty odsetek	-24 580	-15 286
Stan na koniec okresu	391 637	385 425

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

Szczegółowe informacje dotyczące wyemitowanych przez podmioty z Grupy Kapitałowej dłużnych papierów wartościowych

31.12.2022

Nazwa emisji	Wartość emisji	Data emisji	Data wykupu	Podstawa oprocentowania	Notowane na rynku Catalyst
BPS0925	41 875	22.09.2015	21.09.2025	WIBOR 6M	Nie
BPS0326	83 900	31.03.2016	30.03.2026	WIBOR 6M	Nie
BPS1026	28 632	07.10.2016	06.10.2026	WIBOR 6M	Nie
BPS1126	24 992	10.11.2016	09.11.2026	WIBOR 6M	Nie
BPS1226	21 875	02.12.2016	01.12.2026	WIBOR 6M	Nie
BPS0228	40 000	27.02.2018	26.02.2028	WIBOR 6M	Nie
BPS0328	55 600	19.03.2018	19.03.2028	WIBOR 6M	Nie
BPS1029	36 000	14.10.2019	15.10.2029	WIBOR 6M	Nie
BPS1029A	47 600	29.10.2019	30.10.2029	WIBOR 6M	Nie
BPS0525	1 317	08.05.2020	08.05.2025	WIBOR 6M	Nie

31.12.2021

Nazwa emisji	Wartość emisji	Data emisji	Data wykupu	Podstawa oprocentowania	Notowane na rynku Catalyst
BPS0925	41 875	22.09.2015	21.09.2025	WIBOR 6M	Nie
BPS0326	83 900	31.03.2016	30.03.2026	WIBOR 6M	Nie
BPS1026	28 632	07.10.2016	06.10.2026	WIBOR 6M	Nie
BPS1126	24 992	10.11.2016	09.11.2026	WIBOR 6M	Nie
BPS1226	21 875	02.12.2016	01.12.2026	WIBOR 6M	Nie
BPS0228	40 000	27.02.2018	26.02.2028	WIBOR 6M	Nie
BPS0328	55 600	19.03.2018	19.03.2028	WIBOR 6M	Nie
BPS1029	36 000	14.10.2019	15.10.2029	WIBOR 6M	Nie
BPS1029A	47 600	29.10.2019	30.10.2029	WIBOR 6M	Nie
BPS0525	1 317	08.05.2020	08.05.2025	WIBOR 6M	Nie

W 2022 roku i w 2021 roku nie wystąpiły przypadki nieterminowego wywiązania się przez Grupę Kapitałową z tytułu spłaty odsetek i wykupu wyemitowanych zobowiązań.

38. Pozostałe zobowiązania

Pozostałe zobowiązania według rodzaju

	31.12.2022	31.12.2021
Rozrachunki międzybankowe	13 051	5 007
Rozrachunki publiczno - prawne	8 026	7 591
Wierzyciele różni	243 700	304 331
- rozliczenie transakcji z tytułu instrumentów finansowych	92 733	142 583
- rozliczenia z tytułu kart płatniczych	96 211	98 711
- zobowiązania z tytułu towarów i usług	21 484	24 097
- zobowiązania z tytułu leasingu	29 102	37 425
- pozostałe	4 170	1 515
Koszty rozliczane w czasie z tytułu	41 825	29 615
- usług informatycznych	11 051	5 672
- usług KIR, kosztów eksploatacyjnych	3 304	3 531
- badania sprawozdania finansowego i doradztwa finansowego	462	570
- administracji wierzytelnościami	125	169
- przyszłych świadczeń na rzecz pracowników	12 676	11 437
- pozostałe	14 207	8 236
Przychody przyszłych okresów, w tym	37 578	35 964
- prowizje	25 146	22 464
- pozostałe	12 432	13 500
Pozostałe	8 290	10 424
Razem pozostałe zobowiązania	352 470	392 932

Pozostałe zobowiązania według terminu zapadalności

	31.12.2022	31.12.2021
do 1 miesiąca	290 271	308 272
- w tym z tytułu leasingu	1 323	1 118
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	7 268	10 080
- w tym z tytułu leasingu	2 458	2 021
powyżej 3 miesięcy do 12 miesięcy	21 420	19 480
- w tym z tytułu leasingu	10 020	8 740
powyżej 1 roku do 5 lat	15 887	25 077
- w tym z tytułu leasingu	14 184	23 022
powyżej 5 lat	17 624	30 023
- w tym z tytułu leasingu	1 117	2 524
Razem pozostałe zobowiązania	352 470	392 932

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

39. Rezerwy

Rezerwy według rodzaju

	31.12.2022	31.12.2021
Rezerwy na świadczenia pracownicze	6 782	7 813
Rezerwy na zobowiązania pozabilansowe	1 417	3 413
Rezerwy na sprawy sporne	2 624	2 923
Pozostałe rezerwy	5 162	1 308
Razem rezerwy	15 985	15 457

W pozycji "Pozostałe rezerwy" ujęto w szczególności rezerwy na planowaną reorganizację składu Grupy Kapitałowej, w szczególności poprzez stopniowe wygaszanie działalności maklerskiej prowadzonej przez Dom Maklerski. Rezerwy te obejmują przede wszystkim koszty osobowe oraz pozostałe koszty związane z reorganizacją.

Zmiana stanu rezerw w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2022 roku

	Rezerwy na świadczenia pracownicze	Rezerwy na zobowiązania pozabilansowe	Rezerwy na sprawy sporne	Pozostałe rezerwy	Razem
Stan na początek okresu	7 813	3 413	2 923	1 308	15 457
Utworzenie/aktualizacja rezerw	1 041	782	2 608	4 249	8 680
Wykorzystanie rezerw	-1 288	0	-2 456	-415	-4 159
Rozwiązanie rezerw	-9	-2 810	-624	0	-3 443
Różnice kursowe	0	32	0	0	32
Zyski lub straty aktuarialne	-775	0	0	0	-775
Pozostałe zmiany i reklasyfikacje	0	0	173	20	193
Stan na koniec okresu	6 782	1 417	2 624	5 162	15 985
Krótkoterminowe	683	1 417	168	4 552	6 820
Długoterminowe	6 099	0	2 456	610	9 165

Zmiana stanu rezerw w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2021 roku

	Rezerwy na świadczenia pracownicze	Rezerwy na zobowiązania pozabilansowe	Rezerwy na sprawy sporne	Pozostałe rezerwy	Razem
Stan na początek okresu	6 025	1 348	1 241	692	9 306
Utworzenie/aktualizacja rezerw	2 418	3 019	2 074	560	8 071
Wykorzystanie rezerw	-664	0	-316	-204	-1 184
Rozwiązanie rezerw	-155	-940	-76	0	-1 171
Różnice kursowe	0	-14	0	0	-14
Zyski lub straty aktuarialne	183	0	0	0	183
Pozostałe zmiany i reklasyfikacje	6	0	0	260	266
Stan na koniec okresu	7 813	3 413	2 923	1 308	15 457
Krótkoterminowe	2 547	3 413	0	565	6 525
Długoterminowe	5 266	0	2 923	743	8 932

Zmiana stanu rezerw na zobowiązania pozabilansowe w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2022 roku

	<u>Koszyk 1</u>	<u>Koszyk 2</u>	<u>Koszyk 3</u>	<u>POCI</u>	<u>Razem</u>
Stan na początek okresu	208	1 063	2 142	0	3 413
Zakupione lub utworzone aktywa finansowe	700	45	0	0	745
Wyłączenia z bilansu, w tym spłaty	-52	-12	-510	0	-574
Zmiany wynikające ze zmiany ryzyka kredytowego (transfer pomiędzy koszykami)	835	-1 033	198	0	0
Zmiany wynikające z różnic kursowych	0	0	29	0	29
Zmiana wysokości rezerw z tytułu ryzyka kredytowego	-1 205	153	-1 144	0	-2 196
Stan na koniec okresu	<u>486</u>	<u>216</u>	<u>715</u>	<u>0</u>	<u>1 417</u>

Zmiana stanu rezerw na zobowiązania pozabilansowe w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2021 roku

	<u>Koszyk 1</u>	<u>Koszyk 2</u>	<u>Koszyk 3</u>	<u>POCI</u>	<u>Razem</u>
Stan na początek okresu	689	106	553	0	1 348
Zakupione lub utworzone aktywa finansowe	327	335	6	0	668
Wyłączenia z bilansu, w tym spłaty	-50	-60	-338	0	-448
Zmiany wynikające ze zmiany ryzyka kredytowego (transfer pomiędzy koszykami)	-215	207	8	0	0
Zmiany wynikające z różnic kursowych	0	0	-14	0	-14
Zmiana wysokości rezerw z tytułu ryzyka kredytowego	-543	475	1 927	0	1 859
Stan na koniec okresu	<u>208</u>	<u>1 063</u>	<u>2 142</u>	<u>0</u>	<u>3 413</u>

Rezerwa na świadczenia pracownicze

Grupa Kapitałowa tworzy rezerwy na świadczenia pracownicze zgodnie z MSR 19. Szacunek rezerw na świadczenia pracownicze dokonywany jest z zastosowaniem technik i założeń aktuarialnych uwzględniających w szczególności: bieżące wynagrodzenia, okres pomiędzy datą nabycia prawa do otrzymania świadczenia a datą sprawozdawczą, wskaźnik rotacji pracowników, prognozowany wzrost podstawy świadczeń oraz inne postanowienia regulaminu wynagradzania pracowników.

Grupa Kapitałowa oblicza rezerwę metodą indywidualną, dla każdego pracownika osobno w oparciu o wartość bieżącą przyszłych, długoterminowych zobowiązań Grupy Kapitałowej z tytułu odpraw emerytalnych. Podstawą do obliczenia rezerwy dla pracownika jest przewidywana kwota odprawy emerytalnej, jaką Grupa Kapitałowa zobowiązuje się wypłacić. Przewidywana kwota odprawy obliczana jest, jako iloczyn następujących czynników:

- 1) przewidywanej kwoty podstawy wymiaru odprawy emerytalnej;
- 2) przewidywanego wzrostu podstawy wymiaru do czasu osiągnięcia wieku emerytalnego;
- 3) współczynnika procentowego uzależnionego od stażu pracy.

Naliczane rezerwy są równe zdyskontowanym płatnościom, które w przyszłości zostaną dokonane. Dyskonto finansowe jest ustalane na podstawie aktualnych na dzień bilansowy, rynkowych stopach zwrotu z obligacji skarbowych.

Zyski lub straty z obliczeń aktuarialnych Grupa Kapitałowa rozpoznaje w innych całkowitych dochodach.

Na mocy postanowień wewnętrznych regulacji dotyczących wynagradzania, pracownikom Grupy Kapitałowej przysługują odprawy emerytalne i rentowe.

Programy określonych świadczeń narażają Grupę Kapitałową na ryzyko aktuarialne, obejmujące:

- 1) ryzyko stopy procentowej – spadek rynkowych stóp zwrotu z obligacji skarbowych spowoduje zwiększenie zobowiązań wynikających z programu określonych świadczeń;

- 2) ryzyko wynagrodzeń – wzrost wynagrodzeń pracowników Grupy Kapitałowej spowoduje wzrost zobowiązań wynikających z programu określonych świadczeń;
- 3) ryzyko rotacji – spadek wskaźnika rotacji pracowników spowoduje zwiększenie zobowiązań wynikających z programu określonych świadczeń.

Do głównych założeń aktuarialnych, przyjętych do wyceny zobowiązań z tytułu odpraw emerytalno – rentowych należą:

- 1) stopa do dyskontowania przyszłych świadczeń, która na dzień 31 grudnia 2022 roku wynosiła 7,07 %, a na dzień 31 grudnia 2021 roku wynosiła 3,41 %;
- 2) roczna stopa wzrostu wynagrodzeń, ustalona na dzień 31 grudnia 2022 roku wynosiła 5,19 %, dla pierwszego rocznego okresu po dacie sprawozdawczej 4,11 % oraz 4,03 % w kolejnych latach. Roczna stopa wzrostu wynagrodzeń ustalona na dzień 31 grudnia 2021 roku wynosiła 3,10 %, dla pierwszego rocznego okresu po dacie sprawozdawczej 2,61% oraz 2,61 w kolejnych latach;
- 3) współczynnik rotacji pracowników obliczony na podstawie historycznych danych dotyczących rotacji pracowników wyniósł:
 - a) na dzień 31 grudnia 2022 roku:
 - dla pracowników zatrudnionych na umowach na czas nieokreślony wyniósł 7,97 %,
 - dla pracowników zatrudnionych na umowach czasowych wyniósł 11,06 %,
 - b) na dzień 31 grudnia 2021 roku:
 - dla pracowników zatrudnionych na umowach na czas nieokreślony wyniósł 8,28 %,
 - dla pracowników zatrudnionych na umowach czasowych wyniósł 11,41 %.

Uzgodnienie wartości bieżącej zobowiązań z tytułu programów określonych świadczeń

Tabela poniżej przedstawia uzgodnienie bilansu otwarcia z bilansem zamknięcia wartości bieżącej zobowiązań z tytułu programów określonych świadczeń.

	2022	2021
Rezerwy na świadczenia pracownicze na początek okresu	7 813	6 025
Wartości ujęte w rachunku zysków i strat:	1 032	2 263
- koszty bieżącego zatrudnienia	829	2 232
- koszty z tytułu odsetek	203	80
- koszty przeszłego zatrudnienia	0	-49
Wartości ujęte w innych całkowitych dochodach:	-775	183
- zyski lub straty aktuarialne	-775	183
Wyplacone świadczenia	-1 288	-664
Pozostałe	0	6
Rezerwy na świadczenia pracownicze na koniec okresu	6 782	7 813

W roku 2022 wpływ zmiany założeń finansowych na pozycję „Zyski lub straty aktuarialne” wyniósł -1030 tys. zł, wpływ zmiany założeń demograficznych wyniósł -38 tys. zł, natomiast wpływ zmiany założeń ex post wyniósł 293 tys. zł.

W roku 2021 wpływ zmiany założeń finansowych na pozycję „Zyski lub straty aktuarialne” wyniósł -234 tys. zł, wpływ zmiany założeń demograficznych wyniósł 118 tys. zł, natomiast wpływ zmiany założeń ex post wyniósł 299 tys. zł.

Analiza wrażliwości

Poniższa tabela pokazuje, jaki wpływ na zobowiązania z tytułu programów określonych świadczeń na dzień 31 grudnia 2022 roku oraz 31 grudnia 2021 roku miały zmiany w odpowiednich założeniach aktuarialnych o 1 punkt procentowy.

Zobowiązania z tytułu programów określonych świadczeń

Zobowiązania z tytułu programów określonych świadczeń na dzień 31 grudnia 2022 roku

	<u>Wzrost o 1 punkt procentowy</u>	<u>Spadek o 1 punkt procentowy</u>
Stopa dyskontowa	-318	336
Stopa wzrostu wynagrodzeń	704	-642

Zobowiązania z tytułu programów określonych świadczeń na dzień 31 grudnia 2021 roku

	<u>Wzrost o 1 punkt procentowy</u>	<u>Spadek o 1 punkt procentowy</u>
Stopa dyskontowa	-422	450
Stopa wzrostu wynagrodzeń	912	-822

Zapadalność zobowiązań z tytułu programów określonych świadczeń

	<u>31.12.2022</u>	<u>31.12.2021</u>
Średni ważony okres obowiązywania zobowiązań z tytułu rezerw na świadczenia pracownicze (w latach)	9,03	8,82

Rezerwa na sprawy sporne

W sprawach, w których na Grupie Kapitałowej ciąży obowiązek prawny lub wynikający z ogólnie przyjętych zwyczajów, mający swe źródło w zdarzeniach przeszłych, jak również jeżeli prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wypływu środków, Grupa Kapitałowa tworzy rezerwy. Ewentualne przyszłe rozliczenia dokonywane są w ciężar utworzonych rezerw.

Na dzień 31 grudnia 2022 roku łączna wartość rezerw na sprawy sporne wyniosła 2.646 tys. zł, z czego rezerwa na kwotę 2.284 tys. zł utworzona została w sprawie z powództwa Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Na dzień 31 grudnia 2021 roku łączna wartość rezerw na sprawy sporne wyniosła 2.923 tys. zł, z tego rezerwa z tytułu roszczeń pracowniczych wynosiła 2.298 tys. zł.

Znaczące sprawy na dzień 31 grudnia 2022 roku, na które Grupa Kapitałowa posiada rezerwy prowadzone były w związku z roszczeniami o zapłatę z tytułu nienależytego wykonania w sprawie z powództwa Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Ponadto toczy się wobec Grupy Kapitałowej postępowanie sądowe w trybie Ustawy z dnia 17 grudnia 2009 roku o dochodzeniu roszczeń w postępowaniu grupowym, w związku z roszczeniem o naprawienie szkody.

Według informacji posiadanych przez Grupę Kapitałową na dzień 31 grudnia 2022 roku nie toczyły się ani nie wszczęto wobec Grupy kapitałowej, innych niż opisano powyżej, postępowań spornych, administracyjnych (w tym przed organami rządowymi), arbitrażowych, które mogłyby wywrzeć lub wywarły w niedawnej przeszłości istotny wpływ na sytuację finansową i operacyjną Grupy Kapitałowej, a które nie zostały odpowiednio ujęte w sprawozdaniu finansowym.

40. Kapitały własne

Kapitał zakładowy Banku w podziale na serie akcji

	31.12.2022 Liczba akcji	31.12.2022 Wartość akcji	31.12.2021 Liczba akcji	31.12.2021 Wartość akcji
Akcje serii A	2 000 000	2 000	2 000 000	2 000
Akcje serii B	12 000 000	12 000	12 000 000	12 000
Akcje serii C	4 000 000	4 000	4 000 000	4 000
Akcje serii D	2 000 000	2 000	2 000 000	2 000
Akcje serii E	1 865 000	1 865	1 865 000	1 865
Akcje serii F	1 517 700	1 518	1 517 700	1 518
Akcje serii H	74 864 077	74 864	74 864 077	74 864
Akcje serii I	35 000 000	35 000	35 000 000	35 000
Akcje serii J	66 623 388	66 623	66 623 388	66 623
Akcje serii K	115 461 039	115 461	115 461 039	115 461
Akcje serii L	14 708 211	14 708	14 708 211	14 708
Akcje serii M	24 000 000	24 000	24 000 000	24 000
Akcje serii N	57 127	58	57 127	58
Akcje serii O	12 022 169	12 022	12 022 169	12 022
Akcje serii P	15 000	15	15 000	15
Akcje serii R	2 277 523	2 278	2 277 523	2 278
Akcje serii S	12 000 000	12 000	12 000 000	12 000
Akcje serii T	18 936 457	18 936	18 936 457	18 936
Akcje serii W	13 899 041	13 899	13 899 041	13 899
Akcje serii Z	4 000 000	4 000	4 000 000	4 000
Akcje serii AA	13 338 701	13 338	13 338 701	13 338
Akcje serii AB	830 803	831	830 803	831
Akcje serii AC	2 533 574	2 534	2 533 574	2 534
Akcje serii AD	2 517 664	2 518	2 517 664	2 518
Akcje serii AE	559 044	559	559 044	559
Akcje serii AF	998 723	998	998 723	998
Akcje serii AG	17 600 000	17 600	17 600 000	17 600
Razem	455 625 241	455 625	455 625 241	455 625

Na dzień 31 grudnia 2022 roku kapitał zakładowy Banku BPS S.A. wyniósł 455.625 tys. zł, natomiast na dzień 31 grudnia 2021 roku wyniósł 455.625 tys. zł.

Zgodnie z Kodeksem spółek handlowych, od dnia 1 marca 2021 roku akcje Banku BPS nie posiadają formy dokumentu (obowiązek dematerializacji), a miejscem ich ewidencjonowania jest Rejestr Akcjonariuszy prowadzony przez Dom Maklerski Banku BPS S.A., czyli podmiot uprawniony do prowadzenia rachunków papierów wartościowych. Rejestr akcjonariuszy zastąpił funkcjonującą dotychczas Księgę Akcyjną prowadzoną przez Bank. Według stanu na dzień 31 grudnia 2022 roku w Rejestrze zostało zarejestrowanych 412 akcjonariuszy, posiadających łącznie 455.508.625 akcji, co stanowi 99,97% kapitału zakładowego Banku. Akcje będące w posiadaniu pozostałych akcjonariuszy nie zostały zdematerializowane na dzień 31 grudnia 2022 roku, a termin ich dematerializacji zgodnie z przepisami Kodeksu spółek handlowych, upływa w dniu 1 marca 2026 roku.

Na podstawie Uchwały Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Nr 11/2020 z dnia 24 czerwca 2020 roku w sprawie udzielenia Zarządowi Banku warunkowego upoważnienia do nabywania przez Bank akcji własnych oraz utworzenia kapitału rezerwowego przeznaczonego w całości na nabycie akcji własnych, utworzony został w Banku kapitał rezerwowi w kwocie 11.863 tys. złotych, z którego w 2022 roku sfinansowane zostało nabycie 4 553 861 akcji własnych od podmiotów zależnych należących do Funduszu Inwestycyjnego. Odkup ten został zrealizowany po uzyskaniu zezwolenia Komisji Nadzoru Finansowej na odkup akcji własnych, które zostało wydane decyzją z dnia 17 lutego 2022 roku. Nabyte przez Bank akcje własne mogą zostać przeznaczone w szczególności do dalszej odsprzedaży, wymiany lub mogą zostać umorzone na podstawie odrębnej uchwały Walnego Zgromadzenia Banku.

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

Ponadto 21 czerwca 2022 roku Zwyczajne Walne Zgromadzenie Banku BPS S.A. podjęło kolejną Uchwałę Nr 7/2022 w sprawie udzielenia Zarządowi Banku warunkowego upoważnienia do nabywania przez Bank akcji własnych oraz utworzenia kapitału rezerwowego przeznaczonego w całości na nabycie akcji własnych. Na podstawie tej Uchwały zrealizowany zostanie kolejny etap nabycia akcji własnych.

	31.12.2022	31.12.2021
Kapitał zakładowy	455 625	455 625
Akcje własne	-9 899	0
Kapitał zapasowy	320 062	383 187
- ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	238 133	225 511
- pozostały	81 929	157 676
Inne całkowite dochody	-27 157	9 144
Pozycje, które mogą być przeklasyfikowane do rachunku zysków i strat	-32 920	1 166
- wycena dłużnych papierów wartościowych wycenianych do wartości godziwej przez inne całkowite dochody	-40 642	1 441
- podatek odroczony	7 722	-275
Pozycje, które nie mogą być przeklasyfikowane do rachunku zysków i strat	5 763	7 978
- wycena papierów wartościowych wyznaczonych do wyceny w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	6 510	10 018
- podatek odroczony	-1 237	-1 903
- zyski lub straty aktuarialne	605	-170
- podatek odroczony	-115	33
Fundusz ogólnego ryzyka bankowego	24 500	24 500
Pozostałe kapitały rezerwowe	152 973	55 781
Niepodzielony wynik finansowy z lat ubiegłych	-87 539	-92 955
Wynik roku bieżącego	-38 908	41 605
Razem kapitały	789 657	876 887

41. Wartość godziwa i kategorie wyceny do wartości godziwej instrumentów finansowych

Wartością godziwą jest cena, którą można otrzymać za zbycie składnika aktywów lub należy zapłacić za przeniesienie zobowiązania w transakcji przeprowadzonej na zwykłych warunkach między uczestnikami rynku na dzień wyceny.

Grupa Kapitałowa posiada instrumenty finansowe, które w bilansie nie są ujmowane w wartości godziwej, natomiast główne kategorie aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych do wartości godziwej stanowią:

- 1) kredyty i pożyczki, w części obejmującej ekspozycje z dopłatami ARMiR oraz kredyty studenckie;
- 2) papiery wartościowe:
 - a) przeznaczone do obrotu,
 - b) obowiązkowo wyceniane do wartości godziwej przez wynik finansowy,
 - c) wyceniane do wartości godziwej przez inne całkowite dochody,
 - d) wyznaczone do wyceny do wartości godziwej przez inne całkowite dochody.
- 3) należności z tytułu instrumentów pochodnych;
- 4) zobowiązania z tytułu instrumentów pochodnych.

Na potrzeby modelu wyceny aktywów według wartości godziwej przyjęto założenie, że rynkowa wartość kredytów stanowi sumę oczekiwanych przepływów pieniężnych wynikających z kontraktu do czasu zapadalności ekspozycji, zdyskontowanych stopą rynkową. Horyzont kalkulacji wartości godziwej jest określony przez termin zapadalności kredytów aktualnie znajdujących się w portfelu kredytowym na podstawie skorygowanych harmonogramów spłat kredytów. Stopa dyskontowa uwzględnia bieżącą i prognozowaną wysokość stopy wolnej od ryzyka, koszt finansowania portfela w danej walucie, koszt kapitału niezbędnego do utrzymania w związku z posiadaniem portfela.

W przypadku notowanych papierów wartościowych wartość godziwa ustalana jest w oparciu o kwotowania rynkowe (mark-to-market), natomiast dla instrumentów nienotowanych ustalana jest na podstawie modelu (mark-to-model), przy wykorzystaniu systemu Kondor+.

Grupa Kapitałowa klasyfikuje poszczególne składniki aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych do wartości godziwej do następujących kategorii:

- 1) Poziom I: aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane bezpośrednio w oparciu o ceny kwotowane na aktywnym rynku lub techniki wyceny bazujące tylko i wyłącznie o informacje rynkowe;
- 2) Poziom II: aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane w oparciu o techniki wyceny bazujące na założeniach wykorzystujących informacje pochodzące z aktywnego rynku lub obserwacje rynkowe;
- 3) Poziom III: aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane w oparciu o powszechnie stosowane przez uczestników rynku techniki wyceny, których założenia nie bazują na informacji pochodzącej z aktywnego rynku.

W zależności od kategorii klasyfikacji poszczególnych składników aktywów i zobowiązań finansowych stosowane są różnorodne metody ustalania ich wartości godziwej:

- 1) Poziom I – do tej kategorii zaklasyfikowano instrumenty dłużne i kapitałowe wyceniane do wartości godziwej przez inne całkowite dochody, dla których istnieje aktywny rynek; źródłem danych o cenach rynkowych są:
 - a) dla instrumentów notowanych na rynku giełdowym – podawana do publicznej wiadomości cena zamknięcia sesji,
 - b) dla instrumentów będących przedmiotem obrotu na rynku międzybankowym – odpowiednia cena kupna / sprzedaży instrumentu z godziny 15:00, podawana na stronach serwisu Thomson Reuters,
 - c) dla notowanych obligacji i bonów skarbowych – fixing z godziny 16:30 (tzw. „drugi fixing”) publikowany na stronach BondSpot.
- 2) Poziom II – ta kategoria obejmuje instrumenty pochodne, których wartość godziwa wyznaczona jest na zasadzie wyceny modelowej (mark-to-model), oraz kredyty z dopłatami ARMiR i kredyty studenckie. Wycena instrumentów pochodnych opiera się na metodzie dyskontowania przyszłych przepływów, wynikających z warunków transakcji, przy zastosowaniu czynników dyskontowych; krzywe dochodowości dla poszczególnych walut zbudowane są w oparciu o stawki money market, IRS, OIS, FRA oraz stawki implikowane z FX Swap (krzywa EUR_OIS + punkty swapowe z FX swapów waluty danej krzywej z EUR); wycena kredytów ujmowanych w ramach Poziomu II ustalana jest zgodnie z zasadami opisanymi powyżej.
- 3) Poziom III – w tej kategorii ujmuje się zakwalifikowane do portfela wycenianego w wartości godziwej przez inne całkowite dochody: obligacje komunalne, obligacje korporacyjne oraz obligacje emitowane przez banki, dla których nie istnieje aktywny rynek; wycena papierów ujmowanych w ramach Poziomu III jest ustalana metodą mark-to-model, poprzez zsumowanie zdyskontowanych wartości wszystkich przyszłych przepływów środków pieniężnych z danego instrumentu do terminu jego zapadalności, skorygowanych o ryzyko kredytowe emitenta.

W 2022 roku w związku z utrzymującym się brakiem odpowiedniej aktywności i płynności na rynku obligacji komunalnych i komercyjnych, która pozwalałaby na budowę krzywych branżowych i/lub emitentów, do wyceny emisji obligacji metodą mark-to-model wykorzystywana była właściwa dla waluty emisji krzywa zerokuponowa MID, skorygowana w szczególności o marżę na ryzyko emitenta.

Do budowy krzywej dochodowości w Kondor+ stosuje się:

- 1) metodę Newton Raphson – dla transakcji OIS i FOREX;
- 2) metodę Cluster Bootstrapping, używającej standardowej techniki bootstrappingu – dla transakcji innych niż wskazane w pkt 1.

W związku z faktem, że nie są dostępne kwotowania rynkowe obligacji dla wszystkich standardowych tenorów, Kondor+ w metodzie Cluster Bootstrapping wykorzystuje technikę grupowania (clustering) dla uzyskania nominalnych stóp procentowych dla poszczególnych punktów węzłowych krzywej dochodowości.

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

Wartość godziwa instrumentów finansowych na dzień 31 grudnia 2022 roku

	<u>Wartość bilansowa</u>	<u>Wartość godziwa</u>	<u>Poziom I</u>	<u>Poziom II</u>	<u>Poziom III</u>
Aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie	17 082 903	16 929 647	5 828 274	2 083	11 099 290
Należności od innych banków	625 655	627 674	0	2 083	625 591
Należności z tytułu leasingu finansowego	603 167	617 731	0	0	617 731
Papiery wartościowe	9 556 083	9 026 410	5 828 274	0	3 198 136
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	6 297 998	6 657 832	0	0	6 657 832
- klienci korporacyjni	1 771 879	1 541 226	0	0	1 541 226
- rolnicy	97 675	108 094	0	0	108 094
- przedsiębiorcy indywidualni	160 803	167 814	0	0	167 814
- osoby fizyczne	1 858 486	2 180 475	0	0	2 180 475
- instytucje rządowe i samorządowe	2 409 155	2 660 223	0	0	2 660 223
Zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie	25 663 199	25 585 684	0	0	25 585 684
Zobowiązania wobec Banku Centralnego i innych banków	22 416 591	22 316 475	0	0	22 316 475
Zobowiązania wobec klientów	2 854 971	2 875 106	0	0	2 875 106
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	391 637	394 103	0	0	394 103

Wartość godziwa instrumentów finansowych na dzień 31 grudnia 2021 roku

	<u>Wartość bilansowa</u>	<u>Wartość godziwa</u>	<u>Poziom I</u>	<u>Poziom II</u>	<u>Poziom III</u>
Aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie	19 345 635	19 273 950	6 781 886	0	12 492 064
Należności od innych banków	850 063	834 455	1 502	0	832 953
Należności z tytułu leasingu finansowego	555 063	533 944	0	0	533 944
Papiery wartościowe	10 655 379	10 496 844	6 780 384	0	3 716 460
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	7 285 130	7 408 707	0	0	7 408 707
- klienci korporacyjni	2 072 003	1 725 001	0	0	1 725 001
- rolnicy	132 103	144 929	0	0	144 929
- przedsiębiorcy indywidualni	214 432	189 258	0	0	189 258
- osoby fizyczne	2 143 416	2 452 966	0	0	2 452 966
- instytucje rządowe i samorządowe	2 723 176	2 896 553	0	0	2 896 553
Zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie	23 458 149	23 453 722	0	0	23 453 722
Zobowiązania wobec Banku Centralnego i innych banków	19 814 896	19 747 672	0	0	19 747 672
Zobowiązania wobec klientów	3 257 828	3 320 825	0	0	3 320 825
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	385 425	385 225	0	0	385 225

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitalowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

Kategorie wyceny do wartości godziwej aktywów i zobowiązań finansowych na dzień 31 grudnia 2022 roku

	Poziom I	Poziom II	Poziom III	Razem
Aktywa finansowe	5 321 584	113 339	726 890	6 161 813
Aktywa z tytułu pochodnych instrumentów finansowych	0	1 444	0	1 444
Papiery wartościowe	5 321 584	0	723 504	6 045 088
- przeznaczone do obrotu	131	0	155	286
- obowiązkowo wyceniane do wartości godziwej przez wynik finansowy	1 906	0	266 462	268 368
- wyceniane do wartości godziwej przez inne całkowite dochody	5 319 547	0	445 176	5 764 723
- wyznaczone do wyceny w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	0	0	11 711	11 711
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	0	111 895	3 386	115 281
Zobowiązania finansowe	0	1 324	0	1 324
Zobowiązania z tytułu pochodnych instrumentów finansowych	0	1 324	0	1 324

Kategorie wyceny do wartości godziwej aktywów i zobowiązań finansowych na dzień 31 grudnia 2021 roku

	Poziom I	Poziom II	Poziom III	Razem
Aktywa finansowe	2 357 701	145 322	871 537	3 374 560
Aktywa z tytułu pochodnych instrumentów finansowych	0	150	0	150
Papiery wartościowe	2 357 701	0	871 537	3 229 238
- przeznaczone do obrotu	18 682	0	155	18 837
- obowiązkowo wyceniane do wartości godziwej przez wynik finansowy	2 294	0	249 512	251 806
- wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	2 336 725	0	606 651	2 943 376
- wyznaczone do wyceny w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	0	0	15 219	15 219
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	0	145 172	0	145 172
Zobowiązania finansowe	0	43	0	43
Zobowiązania z tytułu pochodnych instrumentów finansowych	0	43	0	43

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

Zmiana stanu aktywów finansowych wycenianych do wartości godziwej – Poziom III

	2022			
	Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	Papiery wartościowe obowiązkowo wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	Papiery wartościowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	Papiery wartościowe wyznaczone do wyceny w wartości godziwej przez inne całkowite dochody
Aktywa i zobowiązania na początek okresu	155	249 512	606 651	15 219
Zwiększenia	0	72 005	581	2
- nabycie	0	537	0	0
- wycena ujęta w wyniku finansowym	0	19 461	170	0
- wycena odnoszona do innych całkowitych dochodów	0	0	411	2
- pozostałe	0	52 007	0	0
Zmniejszenia	0	-55 055	-162 056	-3 510
- sprzedaż /wykup	0	-38 286	-103 284	-2
- wycena ujęta w wyniku finansowym	0	-16 769	-4 457	0
- wycena odnoszona do innych całkowitych dochodów	0	0	-35 819	-3 508
- pozostałe	0	0	-18 496	0
Aktywa i zobowiązania na koniec okresu	155	266 462	445 176	11 711

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

	2021			
	Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	Papiery wartościowe obowiązkowo wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	Papiery wartościowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	Papiery wartościowe wyznaczone do wyceny w wartości godziwej przez inne całkowite dochody
Aktywa i zobowiązania na początek okresu	155	306 973	279 713	10 799
Zwiększenia	0	18 196	403 013	4 420
- nabycie	0	0	391 726	0
- wycena ujęta w wyniku finansowym	0	15 113	355	0
- wycena odnoszona do innych całkowitych dochodów	0	0	4 577	4 420
- pozostałe	0	3 083	6 355	0
Zmniejszenia	0	-75 657	-76 075	0
- sprzedaż /wykup	0	-59 999	-72 930	0
- wycena ujęta w wyniku finansowym	0	-7 173	-2 004	0
- wycena odnoszona do innych całkowitych dochodów	0	0	-1 141	0
- pozostałe	0	-8 485	0	0
Aktywa i zobowiązania na koniec okresu	155	249 512	606 651	15 219

42. Działalność powiernicza

W 2022 roku oraz 2021 roku Grupa Kapitałowa nie prowadziła działalności powierniczej.

43. Informacje uzupełniające do sprawozdania z przepływów pieniężnych

Opis działalności Grupy Kapitałowej w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych

Działalność operacyjna dotyczy podstawowego obszaru działalności Grupy Kapitałowej, która nie ma charakteru działalności inwestycyjnej i finansowej.

Działalność inwestycyjna polega na nabywaniu i zbywaniu udziałów lub akcji w jednostkach zależnych i stowarzyszonych, wartości niematerialnych, rzeczowych aktywów trwałych oraz nieruchomości inwestycyjnych. Wpływy z działalności inwestycyjnej obejmują ponadto dywidendy otrzymane z tytułu posiadania akcji i udziałów w innych podmiotach.

Działalność finansowa dotyczy długoterminowych (powyżej 12 miesięcy) operacji finansowych. Działalność finansowa obejmuje wpływy i wydatki związane zarówno z pozyskaniem, jak i spłatą własnych oraz obcych źródeł finansowania. Do działalności tej Grupa Kapitałowa zalicza także emisję dłużnych papierów wartościowych, wydatki na nabycie akcji własnych, dopłaty do kapitału oraz płatności dywidend na rzecz właścicieli i innych wydatków z tytułu podziału zysku.

Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych

Dla celów rachunku przepływów pieniężnych, gotówka i jej ekwiwalenty obejmują środki pieniężne w kasie oraz środki w Banku Centralnym o nieograniczonych możliwościach dysponowania (środki na rachunkach bieżących), należności od innych banków, w tym lokaty terminowe z terminem pierwotnym do 3 miesięcy.

	<u>31.12.2022</u>	<u>31.12.2021</u>
Kasa, środki w Banku Centralnym	2 865 305	1 305 464
Należności od innych banków z terminem wymagalności do 3 miesięcy	579 474	800 960
Razem środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	<u>3 444 779</u>	<u>2 106 424</u>

Różnice pomiędzy zmianami stanu niektórych pozycji wykazanymi w sprawozdaniu z sytuacji finansowej oraz w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych

Przyczyny wystąpienia różnic pomiędzy zmianami stanu wykazanymi w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej na dzień 31 grudnia 2022 roku oraz w skonsolidowanym sprawozdaniu z przepływów pieniężnych za rok zakończony 31 grudnia 2022 roku są następujące:

- 1) ze zmiany stanu „należności od innych banków” wyłączono zmianę stanu części należności stanowiących ekwiwalent środków pieniężnych (rachunki bieżące i lokaty w innych bankach z terminem pierwotnym do 3 miesięcy) w wysokości 221.486 tys. zł;
- 2) ze zmiany stanu „papierów wartościowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody” została wyłączona część wyceny aktywów finansowych, która została ujęta w innych całkowitych dochodach w wysokości 42.083 tys. zł;

Powyższe różnice ujawniono w tabeli poniżej.

	Zmiana stanu		Różnica
	W sprawozdaniu z sytuacji finansowej	W sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	
Zmiana stanu należności od innych banków wycenianych w zamortyzowanym koszcie	-224 408	-2 922	-221 486
Zmiana stanu papierów wartościowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	2 821 347	2 863 430	-42 083

Przyczyny wystąpienia różnic pomiędzy zmianami stanu wykazanymi w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej na dzień 31 grudnia 2021 roku oraz w skonsolidowanym sprawozdaniu z przepływów pieniężnych za rok zakończony 31 grudnia 2021 roku są następujące:

- 1) ze zmiany stanu „należności od innych banków” wyłączono zmianę stanu części należności stanowiących ekwiwalent środków pieniężnych (rachunki bieżące i lokaty w innych bankach z terminem pierwotnym do 3 miesięcy) w wysokości 126.229 tys. zł;
- 2) ze zmiany stanu „papierów wartościowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody” została wyłączona część wyceny aktywów finansowych, która została ujęta w innych całkowitych dochodach w wysokości 4.284 tys. zł.

Powyższe różnice ujawniono w tabeli poniżej.

	Zmiana stanu		Różnica
	W sprawozdaniu z sytuacji finansowej	W sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	
Zmiana stanu należności od innych banków wycenianych w zamortyzowanym koszcie	152 739	26 510	126 229
Zmiana stanu papierów wartościowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	-3 684 145	-3 679 861	-4 284

Objaśnienie do pozycji „Inne korekty” w części „Przeplwy pieniężne netto z działalności operacyjnej”

Pozycja „Inne korekty” w roku 2022 roku zawiera między innymi wartość odnoszącą się do zmniejszenia odpisów na majątku trwałym w wysokości 7.496 tys. zł.

Pozycja „Inne korekty” w roku 2021 roku zawiera wartość odnoszącą się do zmniejszenia odpisów na majątku trwałym w wysokości 2.326 tys. zł.

44. Zobowiązania warunkowe i pozabilansowe

Zobowiązania pozabilansowe Grupy Kapitałowej obejmują:

- 1) zobowiązania do udzielania kredytów, na które składają się przyznane kwoty kredytów, limity na kartach kredytowych oraz limity zadłużenia w rachunku bieżącym. Kwoty oraz odpowiadające im terminy, w których Grupa Kapitałowa zobowiązana będzie do zrealizowania pozabilansowych zobowiązań finansowych poprzez udzielenie kredytów zostały zaprezentowane w nocie poniżej;
- 2) udzielone gwarancje stanowiące zabezpieczenie wywiązania się klientów Grupy Kapitałowej ze swoich zobowiązań wobec osób trzecich. Wartość gwarancji zaprezentowana w nocie poniżej odzwierciedla maksymalną możliwą do poniesienia stratę, jaka byłaby ujawniona na dzień bilansowy, gdyby klienci nie wywiązali się ze swoich zobowiązań.

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

Na dzień 31 grudnia 2022 roku oraz 31 grudnia 2021 roku Grupa Kapitałowa nie zaciągała zobowiązań z tytułu gwarancji emisji.

Zobowiązania warunkowe udzielone według rodzaju

	<u>31.12.2022</u>	<u>31.12.2021</u>
Finansowe	1 375 751	1 290 441
- niewykorzystane linie kredytowe	431 991	446 460
- niewykorzystane kredyty w rachunku bieżącym	915 668	809 198
- limity na kartach kredytowych	6 186	18 545
- pozostałe	21 906	16 238
Gwarancyjne	35 465	44 541
- gwarancje udzielone	35 465	44 541
- pozostałe	0	0
Razem zobowiązania warunkowe	<u>1 411 216</u>	<u>1 334 982</u>

Zobowiązania warunkowe udzielone według terminów zapadalności

	<u>31.12.2022</u>	<u>31.12.2021</u>
Finansowe	1 375 751	1 290 441
do 1 miesiąca	401 255	423 552
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	775 074	690 396
powyżej 3 miesięcy do 1 roku	191 541	168 782
powyżej 1 roku do 5 lat	7 881	7 705
powyżej 5 lat	0	6
Gwarancyjne	35 465	44 541
do 1 miesiąca	8 214	10 159
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	2 150	1 152
powyżej 3 miesięcy do 1 roku	10 745	15 751
powyżej 1 roku do 5 lat	14 209	17 432
powyżej 5 lat	147	47
Razem zobowiązania warunkowe	<u>1 411 216</u>	<u>1 334 982</u>

Zobowiązania pozabilansowe związane z realizacją operacji kupna lub sprzedaży

	<u>31.12.2022</u>	<u>31.12.2021</u>
Bieżące operacje wymiany	100 107	45 003
Terminowe operacje wymiany	118 552	58 213
Razem zobowiązania pozabilansowe związane z realizacją operacji kupna lub sprzedaży	<u>218 659</u>	<u>103 216</u>

Zobowiązania pozabilansowe otrzymane

	<u>31.12.2022</u>	<u>31.12.2021</u>
Finansowe	1 761	3 356
Gwarancyjne	308 828	276 556
Razem zobowiązania pozabilansowe otrzymane	<u>310 589</u>	<u>279 912</u>

45. Aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań

Wartość nominalną zobowiązań podlegających zabezpieczeniu oraz wartość bilansową papierów wartościowych zabezpieczających zobowiązania Grupy Kapitałowej zaprezentowane zostały w poniższych tabelach.

Aktywa Grupy Kapitałowej stanowiące zabezpieczenie zobowiązań na dzień 31 grudnia 2022 roku

Rodzaj aktywów stanowiących zabezpieczenie	Rodzaj zobowiązania	Wartość nominalna zobowiązań podlegających zabezpieczeniu	Wartość bilansowa aktywów stanowiących zabezpieczenie
Obligacje Skarbu Państwa	FOŚG	286 778	289 277
Obligacje Skarbu Państwa	BFG-FG	16 012	20 121
Obligacje Skarbu Państwa	BFG-FPR	47 926	60 212
Obligacje Skarbu Państwa	Kredyt lombardowy	1 500 000	1 502 998
Obligacje Skarbu Państwa	Kredyt techniczny	116 500	116 733
Obligacje Skarbu Państwa	Zabezpieczenie pod umowy ramowe	99 000	97 516
Nieruchomości	Kredyty inwestycyjne	2 483	18 976
Nieruchomości	Pożyczka WFOŚiGW	48	272
Razem		2 068 747	2 106 105

Aktywa Grupy Kapitałowej stanowiące zabezpieczenie zobowiązań na dzień 31 grudnia 2021 roku

Rodzaj aktywów stanowiących zabezpieczenie	Rodzaj zobowiązania	Wartość nominalna zobowiązań podlegających zabezpieczeniu	Wartość bilansowa aktywów stanowiących zabezpieczenie
Obligacje Skarbu Państwa	FOŚG	324 712	335 147
Obligacje Skarbu Państwa	BFG-FG	15 275	18 793
Obligacje Skarbu Państwa	BFG-FPR	38 281	45 025
Obligacje Skarbu Państwa	Kredyt lombardowy	500 000	484 185
Obligacje Skarbu Państwa	Kredyt techniczny	100 000	97 779
Obligacje Skarbu Państwa	Zabezpieczenie pod umowy ramowe	99 000	96 328
Nieruchomości	Pożyczka WFOŚiGW	83	272
Nieruchomości	Kredyty inwestycyjne	2 686	19 120
Razem		1 080 037	1 096 649

46. Transakcje z podmiotami powiązаныmi

W niniejszej nocie Grupa Kapitałowa prezentuje transakcje z kluczowym personelem kierowniczym, które traktuje jako transakcje z podmiotami powiązаныmi.

Wynagrodzenia członków Zarządu, Rady Nadzorczej Banku BPS S.A. oraz spółek Grupy Kapitałowej

	31.12.2022	31.12.2021
Zarząd	5 433	4 778
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze	5 402	4 611
Świadczenia po okresie zatrudnienia	30	66
Świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy	0	90
Pozostałe świadczenia	1	11
Rada Nadzorcza	1 979	1 641
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze	1 979	1 641
Pozostałe świadczenia	0	0
Razem wynagrodzenie wypłacone lub należne członkom Zarządu, Rady Nadzorczej	7 412	6 419

Wynagrodzenie wypłacone lub należne pozostałym członkom głównej kadry kierowniczej Banku BPS S.A. oraz spółek Grupy Kapitałowej

	<u>31.12.2022</u>	<u>31.12.2021</u>
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze	15 464	13 738
Świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy	33	267
Pozostałe świadczenia	18	30
Razem wynagrodzenie wypłacone lub należne pozostałym członkom głównej kadry kierowniczej	<u>15 515</u>	<u>14 035</u>

Na dzień 31 grudnia 2022 roku i 31 grudnia 2021 roku wynagrodzenia członków Zarządu, Rady Nadzorczej i pozostałych członków głównej kadry kierowniczej składały się głównie z wynagrodzeń zasadniczych i narzutów na te wynagrodzenia oraz świadczeń z tytułu rozwiązania stosunku pracy.

Wysokość kredytów i pożyczek udzielonych członkom Zarządu, Rady Nadzorczej oraz głównej kadry kierowniczej Banku BPS S.A. oraz spółek Grupy Kapitałowej

Na dzień 31 grudnia 2022 roku członkowie Zarządu Banku, Rady Nadzorczej Banku oraz głównej kadry kierowniczej Banku oraz spółek Grupy Kapitałowej korzystali z:

- 1) 17 kredytów udzielonych na łączną kwotę 5.629 tys. zł, dla których zadłużenie na dzień 31 grudnia 2022 roku wyniosło 3.787 tys. zł;
- 2) 25 karty kredytowe o łącznym limicie zadłużenia 280 tys. zł, których wykorzystanie na dzień 31 grudnia 2022 roku wyniosło 20 tys. zł.

Z powyższych transakcji: 7 Kredytów Mieszkaniowych Mój Dom, 1 Uniwersalny Kredyt Hipoteczny oraz 1 Kredyty Bezpieczna Gotówka miały indywidualnie negocjowane warunki. Pozostałe kredyty zostały zawarte na standardowych warunkach cenowych dla wymienionych produktów lub w ramach powszechnie dostępnych promocji.

Na dzień 31 grudnia 2021 roku członkowie Zarządu Banku, Rady Nadzorczej Banku oraz głównej kadry kierowniczej Banku oraz spółek Grupy Kapitałowej korzystali z:

- 1) 20 kredytów udzielonych na łączną kwotę 6.890 tys. zł, dla których zadłużenie na dzień 31 grudnia 2021 roku wyniosło 5.047 tys. zł;
- 2) 23 karty kredytowe o łącznym limicie zadłużenia 276 tys. zł, których wykorzystanie na dzień 31 grudnia 2021 roku wyniosło 53 tys. zł.

Z powyższych transakcji: 12 Kredytów Mieszkaniowych Mój Dom, 1 Uniwersalny Kredyt Hipoteczny, 1 Kredyt Konsolidacyjny oraz 2 Kredyty Bezpieczna Gotówka miały indywidualnie negocjowane warunki. Pozostałe kredyty zostały zawarte na standardowych warunkach cenowych dla wymienionych produktów lub w ramach powszechnie dostępnych promocji.

Inne transakcje z udziałem członków Zarządu, Rady Nadzorczej oraz głównej kadry kierowniczej Banku BPS S.A. oraz spółek Grupy Kapitałowej

Na dzień 31 grudnia 2022 roku członkowie Zarządu Banku, Rady Nadzorczej Banku oraz głównej kadry kierowniczej Banku oraz spółek Grupy Kapitałowej posiadali łącznie 109 rachunków bieżących i terminowych w walucie polskiej oraz walutach obcych w łącznej kwocie 1.585 tys. zł.

Wszystkie wymienione transakcje zawarte zostały na standardowych dla danego produktu warunkach cenowych.

Na dzień 31 grudnia 2021 roku członkowie Zarządu Banku, Rady Nadzorczej Banku oraz głównej kadry kierowniczej Banku oraz spółek Grupy Kapitałowej posiadali łącznie 104 rachunków bieżących i terminowych w walucie polskiej oraz walutach obcych w łącznej kwocie 2.030 tys. zł.

Wszystkie wymienione transakcje zawarte zostały na standardowych dla danego produktu warunkach cenowych.

47. Informacje dotyczące podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych

Podmiotem uprawnionym do badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Banku Polskiej Spółdzielczości S.A., jednostkowego sprawozdania finansowego Banku Polskiej Spółdzielczości S.A. oraz jednostkowych sprawozdań finansowych istotnych spółek zależnych za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 oraz za rok zakończony 31 grudnia 2021 roku jest Grant Thornton Polska Prosta spółka akcyjna (wcześniej: Grant Thornton Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Spółka komandytowa).

Wartość należnego wynagrodzenia netto firmy audytorskiej:

- 1) z tytułu badania jednostkowych sprawozdań finansowych Banku i spółek zależnych, skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej oraz weryfikacji pakietów konsolidacyjnych jednostek zależnych wyniosła w 2022 roku 553 tys. zł., natomiast w 2021 roku 622 tys. zł;
- 2) za przegląd jednostkowych sprawozdań finansowych spółek zależnych (usługi poświadczające) wyniosła w 2022 roku 14 tys. zł, natomiast w 2021 roku 26 tys. zł.

48. Struktura zatrudnienia

	<u>31.12.2022</u>	<u>31.12.2021</u>
Bank, z tego:	676	724
Centrala	492	523
Oddziały Banku	184	201
Jednostki zależne	836	821
Razem zatrudnienie w etatach	<u>1 512</u>	<u>1 545</u>

49. Sekurytyzacja

W 2022 roku Bank zawarł 1 umowę sprzedaży wierzytelności z rozpoznaną utratą wartości z funduszem sekurytyzacyjnymi niepowiązanymi z Bankiem, w ramach których sprzedane zostały pakiety wierzytelności o łącznej wartości 24.425 tys. zł. Cena uzyskana za sprzedaż tych wierzytelności wyniosła 1.150 tys. zł.

Ponadto w 2022 roku Bank zawarł z podmiotem niepowiązanym z Bankiem umowę sprzedaży wierzytelności kredytowej bez rozpoznanej utraty wartości, w ramach której sprzedano wierzytelność o wartości 2.007 tys. zł za kwotę 1.859 tys. zł.

Łączna kwota sprzedanych w roku 2022 wierzytelności (kwoty główne, odsetki i inne należności uboczne) wyniosła 26.436 tys. zł, a łączna cena uzyskana ze sprzedaży wierzytelności wyniosła 3.009 tys. zł.

W 2021 roku Grupa kapitałowa zawarła 5 umów sprzedaży wierzytelności z rozpoznaną utratą wartości z podmiotami niepowiązanymi, w ramach których sprzedane zostały pakiety wierzytelności o łącznej wartości 190.637 tys. zł. Cena uzyskana za sprzedaż tych wierzytelności wyniosła 9.948 tys. zł.

Ponadto w 2021 roku Grupa Kapitałowa zawarła z podmiotem niepowiązanym umowę sprzedaży wierzytelności kredytowej bez rozpoznanej utraty wartości, w ramach której sprzedano wierzytelność o wartości 23.850 zł za kwotę 23.850 zł.

Łączna kwota sprzedanych w roku 2021 wierzytelności (kwoty główne, odsetki i inne należności uboczne) wyniosła 214.487 tys. zł, a łączna cena uzyskana ze sprzedaży wierzytelności wyniosła 33.798 tys. zł.

50. Zdarzenia następujące po dniu bilansowym

Po dniu bilansowym nie wystąpiły istotne zdarzenia mające wpływ na działalność Grupy Kapitałowej.

51. Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych („ZFŚS”)

Ustawa o Zakładowym Funduszu Świadczeń Socjalnych z dnia 4 marca 1994 roku, z późniejszymi zmianami, wprowadziła wymóg tworzenia Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych przez pracodawców zatrudniających co najmniej 20 pracowników. Celem Funduszu jest finansowanie działalności socjalnej na rzecz pracowników.

Zobowiązania Funduszu stanowią skumulowane odpisy na rzecz ZFŚS, pomniejszone o bezzwrotne wydatki z ZFŚS.

W skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej Grupa Kapitałowa nie ujawnia aktywów i zobowiązań Funduszu, ze względu na fakt, że aktywa ZFŚS nie stanowią aktywów Grupy Kapitałowej. W związku z tym saldo z tytułu ZFŚS w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej Grupy Kapitałowej na dzień 31 grudnia 2022 roku oraz na dzień 31 grudnia 2021 roku wyniosło zero.

W poniższym zestawieniu przedstawiono rodzaje oraz wartość bilansową aktywów, stanu Funduszu i kosztów związanych z ZFŚS.

	31.12.2022	31.12.2021
Pożyczki udzielone pracownikom	207	482
Środki pieniężne na rachunku ZFŚS	384	373
Aktywa ZFŚS	591	855
Wartość ZFŚS	591	855
	2022	2021
Odpisy dokonane na rzecz ZFŚS w okresie	-2 586	-2 328

52. Cele i zasady zarządzania ryzykiem

52.1. Ryzyko kredytowe

Definicja ryzyka kredytowego

Grupa Kapitałowa definiuje ryzyko kredytowe jako niebezpieczeństwo niewypłacalności kredytobiorcy lub braku spłaty zaciągniętych zobowiązań w terminie określonym w umowie, spowodowanych brakiem możliwości uregulowania w całości lub części zobowiązań wobec podmiotów wchodzących w skład Grupy Kapitałowej. Ryzyko kredytowe jest związane zarówno z bilansowymi ekspozycjami kredytowymi (udzielone kredyty i pożyczki), jak również z pozabilansowymi zobowiązaniami, do których zalicza się gwarancje bankowe i niewykorzystane linie kredytowe. Identyfikacja ryzyka kredytowego i zarządzanie tym ryzykiem odbywa się zarówno na poziomie pojedynczej ekspozycji kredytowej, jak i w ujęciu portfelowym.

Zarządzanie ryzykiem kredytowym i utrzymanie tego ryzyka na bezpiecznym, zdefiniowanym w apetycie na ryzyko poziomie ma zasadnicze znaczenie dla wyników prowadzonej działalności i stabilności funkcjonowania Grupy Kapitałowej.

Zarządzanie ryzykiem kredytowym w Grupie Kapitałowej realizowane jest m.in. poprzez:

- 1) właściwą ocenę ryzyka;
- 2) skuteczny proces monitorowania zaangażowania kredytowego zarówno wobec pojedynczego klienta, jak również całego portfela kredytowego;
- 3) ostrożnościowe podejście do ryzyka, polegające na:
 - a) identyfikacji oraz ocenie aktualnych i potencjalnych źródeł jego występowania;
 - b) preferowaniu płynnych zabezpieczeń o wysokiej wartości;
 - c) stosowaniu metod ograniczania ryzyka kredytowego generowanego przez ekspozycje kredytowe;
 - d) rekomendowaniu stosowania jednolitych zasad oceny ryzyka kredytowego w Grupie Kapitałowej.

Bank, w granicach i na zasadach wynikających z obowiązującego prawa, sprawuje nadzór nad systemem zarządzania ryzykiem, kierując się regułami odnoszącymi się do nadzorowanych spółek wchodzących w skład Grupy Kapitałowej.

Ramy prawne procesu zarządzania ryzykiem kredytowym w Grupie Kapitałowej

System zarządzania ryzykiem kredytowym w Grupie Kapitałowej, który znajduje odzwierciedlenie w obowiązujących w Banku regulacjach, w szczególności w metodykach kredytowania i w modelach wyceny, ma charakter kompleksowy i jest zintegrowany z procesami operacyjnymi Banku. Zawiera elementy identyfikacji, pomiaru i oceny, prognozowania i monitorowania, raportowania i kontroli podejmowanego ryzyka kredytowego. Metody zarządzania ryzykiem oraz systemy pomiaru ryzyka dostosowane są do skali i złożoności ryzyka, aktualnie prowadzonej oraz planowanej działalności przy uwzględnieniu otoczenia, w którym działa Grupa Kapitałowa. Proces ten odbywa się w ramach zdefiniowanych zakresów odpowiedzialności oraz z wykorzystaniem odpowiedniej infrastruktury informatycznej.

Funkcjonujące w Grupie Kapitałowej regulacje dotyczą wszystkich etapów procesu kredytowego, tj. analizy kredytowej i oceny ryzyka, podejmowania decyzji kredytowych, ustanawiania prawnych form zabezpieczeń kredytów oraz należności leasingowych, monitoringu ekspozycji oraz kredytobiorcy i zarządzania ryzykiem koncentracji.

Spółki zależne Grupy Kapitałowej zobowiązane są do posiadania tych, spośród regulacji z obszaru zarządzania ryzykiem kredytowym, których wprowadzenie do stosowania rekomendowane jest im przez Bank - w zależności od specyfiki profilu ryzyka danej spółki.

Do zbioru regulacji rekomendowanych spółkom zależnym przez Bank należą, w szczególności:

- 1) Polityki Zarządzania Ryzykiem Kredytowym;
- 2) Regulamin Podejmowania Decyzji Kredytowych;
- 3) Regulamin Działania Komitetu Kredytowego Spółki;
- 4) Instrukcja Zarządzania Ryzykiem Kredytowym w Spółce;
- 5) Metodyki Oceny Zdolności Kredytowej.

Ryzyko kredytowe Grupy Kapitałowej wynika głównie z działalności kredytowej w segmencie klientów korporacyjnych, małych i średnich przedsiębiorstw oraz klientów detalicznych.

Grupa Kapitałowa kontynuuje prace nad stałą racjonalizacją procesu zarządzania ryzykiem kredytowym w kierunku poprawy jego efektywności i bezpieczeństwa. Doskonalone są w szczególności procedury i narzędzia pomiaru i monitorowania ryzyka.

Organizacja procesu oceny ryzyka kredytowego Grupy Kapitałowej

Zasady oceny ryzyka w Grupie Kapitałowej określają wewnętrzne regulacje, których głównym celem jest zapewnienie jednolitej i obiektywnej oceny ryzyka w procesie kredytowania.

W procesie oceny ryzyka kredytowego pojedynczej ekspozycji kredytowej uczestniczą:

- 1) Zarząd Banku oraz Komitety Kredytowe (w zależności od łącznego zaangażowania Grupy Kapitałowej w ekspozycje kredytowe kontrahenta), poprzez podejmowanie decyzji dotyczącej zgody na realizowanie przez spółkę zależną transakcji, generującej ryzyko kredytowe;
- 2) Departament Ryzyka Kredytowego - poprzez:
 - a) weryfikację oceny ryzyka kredytowego transakcji realizowanych przez spółki zależne wchodzące w skład Grupy Kapitałowej,
 - b) uczestnictwo wyznaczonych pracowników Departamentu Ryzyka Kredytowego w posiedzeniach Komitetów Kredytowych spółek zależnych wchodzących w skład Grupy Kapitałowej.
- 3) Departament Polityki Kredytowej - poprzez:
 - a) zarządzanie systemem zapytań dotyczących wykorzystania limitów koncentracji zaangażowań funkcjonujących w Grupie Kapitałowej.

Stopień zaangażowania wyżej wymienionych organów, komitetów i komórek organizacyjnych Banku w ocenę ryzyka kredytowego pojedynczej ekspozycji jest dostosowywany do skali oraz specyfiki działalności poszczególnych spółek zależnych wchodzących w skład Grupy Kapitałowej i jest określony w ich regulacjach wewnętrznych.

W procesie oceny ryzyka kredytowego na poziomie portfelowym Departament Polityki Kredytowej cyklicznie sporządza raporty zawierające informacje o ryzyku kredytowym portfela ekspozycji kredytowych w Grupie Kapitałowej. Spółki zależne przekazują zestaw danych niezbędnych do sporządzania raportów w terminach określonych w wewnętrznych aktach prawnych, regulujących zarządzanie ryzykiem kredytowym. Dane te wykorzystywane są również w zarządzaniu limitami koncentracji Grupy Kapitałowej oraz w procesie kalkulacji wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego na poziomie skonsolidowanym.

Ocena ryzyka kredytowego obejmuje wszystkie procesy kredytowe począwszy od analizy kredytowej, podejmowania decyzji kredytowych, do monitorowania spłaty wierzytelności oraz ustanowionych zabezpieczeń.

Celem monitorowania jest identyfikacja zagrożeń w celu podjęcia działań zapobiegawczych oraz eliminowanie następstw ryzyka kredytowego. Grupa Kapitałowa kładzie szczególny nacisk na skuteczne monitorowanie ryzyka kredytowego, na bieżąco udoskonala procedury w tym zakresie, dostosowując je do zmieniających się warunków i obowiązujących regulacji nadzorczych.

Struktura organizacyjna procesu oceny ryzyka kredytowego w Grupie Kapitałowej służy zapewnieniu równowagi pomiędzy celami komercyjnymi i akceptowanym poziomem ryzyka, przy uwzględnieniu aktualnych realiów ekonomicznych. Dla osiągnięcia tego celu podejmowane są następujące działania:

- 1) kształtowanie zasad polityki kredytowej oraz procesów i procedur dla celów akceptacji dopuszczalnego poziomu ryzyka kredytowego;
- 2) kompleksowy przegląd i aktualizacja polityk i procedur kredytowych w celu dostosowania do zmian zachodzących w otoczeniu regulacyjnym;
- 3) wspieranie procesu powstawania i rozwoju narzędzi służących do identyfikacji oraz pomiaru ryzyka;
- 4) aktualizacja metod zarządzania procesem kredytowym;
- 5) kontrola prawidłowej realizacji podjętych decyzji kredytowych;
- 6) tworzenie odpowiedniego poziomu odpisów z tytułu wystąpienia przesłanek utraty wartości;
- 7) podnoszenie kwalifikacji z obszaru ryzyka kredytowego wśród pracowników Grupy Kapitałowej;
- 8) zarządzanie wierzytelnościami trudnymi ukierunkowane na minimalizację ryzyka i strat Grupy Kapitałowej.

W działalności kredytowej Grupa Kapitałowa kładzie duży nacisk na przestrzeganie regulacji i obowiązujących norm ostrożnościowych.

Polityka zarządzania ryzykiem kredytowym

Ostrożnościowe kierunki zarządzania ryzykiem kredytowym oparte są o Politykę Kredytową, która jest opracowywana w celu identyfikacji i pomiaru podejmowanego ryzyka, a także dla regularnego ustalania i weryfikowania odpowiednich parametrów minimalizujących skalę narażenia na ryzyko.

Polityka kredytowa odnosi się do poszczególnych segmentów biznesowych i portfeli kredytowych. Zawiera wytyczne w zakresie identyfikacji obszarów występowania ryzyka, ich pomiaru oraz metod ich minimalizacji do poziomu akceptowanego przez Grupę. Polityka kredytowa uwzględnia działania ograniczające potencjalne zagrożenie wynikające z otoczenia makroekonomicznego i ich oddziaływaniu na jakość portfela, a także wymogi regulacyjne i najlepsze praktyki rynkowe. Działalność kredytowa Grupy Kapitałowej koncentruje się na wzroście portfela kredytowego przy jednoczesnym zagwarantowaniu jego wysokiej jakości, dobrej rentowności i satysfakcji klienta.

W celu zwiększenia skuteczności procesu zarządzania ryzykiem kredytowym w odniesieniu do pojedynczych transakcji kredytowych oraz oceny wiarygodności klientów, Grupa Kapitałowa kontynuuje i rozszerza współpracę z instytucjami zewnętrznymi, oferującymi systemy wspomagające zarządzanie ryzykiem kredytowym.

Zasady podejmowania decyzji kredytowych

Głównym czynnikiem uwzględnianym w procesie decyzyjnym jest zdolność kredytowa kredytobiorcy oraz prawdopodobieństwo braku wywiązania się przez niego z zobowiązań w określonym horyzoncie czasu.

Decyzje kredytowe w Grupie Kapitałowej podejmowane są na różnych poziomach decyzyjnych. Rodzaj i liczba poziomów decyzyjnych zaangażowanych w proces podejmowania decyzji kredytowej uzależniona jest od przedmiotu i podmiotu tej decyzji oraz od kwoty łącznego zaangażowania Grupy Kapitałowej w klienta lub grupę powiązanych klientów.

Dla niższych kwot zaangażowania w ekspozycje kredytowe kontrahentów decyzje kredytowe podejmowane są minimum dwuosobowo, dla wyższych kwot zaangażowania decyzje kredytowe podejmują Komitety Kredytowe oraz Zarząd Banku. Wyjątek stanowią decyzje w sprawie udzielania lub zmiany warunków transakcji kredytowej w oparciu o zautomatyzowany proces oceny zdolności kredytowej oraz w sprawie monitorowania ekspozycji kredytowej. W tych sprawach decyzje kredytowe podejmowane są przez pracowników posiadających stosowne kompetencje kredytowe.

Podjęcie decyzji kredytowej dotyczącej zawarcia lub zmiany warunków transakcji kredytowej standardowo poprzedzane jest analizą, przeprowadzaną przez komórkę organizacyjną Departamentu Ryzyka Kredytowego.

Uprawnienia do podejmowania decyzji kredytowych, ograniczenia kredytowania niektórych obszarów działalności oraz wewnętrzne i zewnętrzne normy ostrożnościowe uwzględniają nie tylko kredyty, pożyczki i gwarancje oraz transakcje leasingowe czy szeroko pojęty faktoring, ale również transakcje pochodne i instrumenty dłużne.

Koncentracja zaangażowań

Ryzyko koncentracji w Grupie Kapitałowej postrzegane jest jako najbardziej istotny pojedynczy czynnik ryzyka. Dla wzrostu bezpieczeństwa działalność kredytowa limitowana jest w oparciu o zewnętrzne normy ostrożnościowe jak i wewnętrzne limity koncentracji.

Zarządzanie ryzykiem koncentracji zaangażowań dotyczy jednostkowych ekspozycji, jak i aktywów portfelowych. W odniesieniu do portfela kredytowego Grupa Kapitałowa stosuje i monitoruje limity zaangażowania, w szczególności w odniesieniu do: grupy klientów, produktów, branż, terminów zapadalności, łącznego zaangażowania wobec klientów, regionów. Obowiązujące limity zewnętrzne wynikają z przepisów prawa, w tym z ustawy Prawo bankowe i z Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku wraz z późniejszymi zmianami, a limity wewnętrzne ustalone są zgodnie z rekomendacjami instytucji nadzorczych.

Wyznaczając wewnętrzne limity, Grupa Kapitałowa ma na celu stworzenie właściwej struktury portfela oraz wspieranie efektywnego zarządzania ryzykiem koncentracji. Wyznaczone poziomy limitów są na bieżąco monitorowane a te, charakteryzujące się podwyższonym ryzykiem, są dodatkowo obwarowane inną ścieżką decyzyjności dla szczebli decyzyjnych z wyższym limitem uprawnień.

Wybór instrumentów zarządzania ryzykiem koncentracji zaangażowań uzależniony jest od zidentyfikowanego poziomu tego ryzyka, przy zachowaniu zasady proporcjonalności względem profilu ryzyka Grupy Kapitałowej.

Raporty z zakresu przestrzegania norm ostrożnościowych określonych limitami zewnętrznymi i wewnętrznymi są sporządzane i przekazywane zgodnie z zasadami określonymi w ramach Systemu Informacji Kierownictwa.

Znajomość skali niebezpieczeństw związanych z nadmierną koncentracją zaangażowań umożliwia prawidłowe zarządzanie aktywami, zminimalizowanie poziomu tego ryzyka, a przede wszystkim stworzenie bezpiecznej struktury aktywów kredytowych.

Na dzień 31 grudnia 2022 roku Grupa Kapitałowa utrzymała limit dużych ekspozycji na bezpiecznym poziomie.

Duże zaangażowania w portfelu kredytów i pożyczek udzielonych klientom

Dla dużych zaangażowań w portfelu kredytów i pożyczek udzielonych klientom pozycja „Całkowite zaangażowania” to suma zaangażowania bilansowego oraz zobowiązań pozabilansowych, z kolei „Strata” liczona jest jako suma odpisów z tytułu oczekiwanych strat kredytowych oraz rezerw na zobowiązania pozabilansowe. Pozycja „Udział % w portfelu” liczona jest od wartości ekspozycji netto.

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

Największe zaangażowania wobec klientów na dzień 31 grudnia 2022 roku

Podmiot	Status default tak/nie	Calkowite zaangażowanie	Strata	Wartość ekspozycji netto	Udział % w portfelu
1	Nie	346 751	-643	346 108	4,4%
2	Nie	248 253	-446	247 807	3,2%
3	Nie	244 112	-1 045	243 067	3,1%
4	Nie	140 550	-269	140 281	1,8%
5	Nie	107 714	-302	107 412	1,4%
6	Nie	88 185	-35	88 150	1,1%
7	Nie	85 879	-165	85 714	1,1%
8	Nie	84 487	-163	84 324	1,1%
9	Nie	83 977	-59	83 918	1,1%
10	Nie	83 349	-153	83 196	1,1%
Razem		1 513 257	-3 280	1 509 977	19,4%

Największe zaangażowania wobec klientów na dzień 31 grudnia 2021 roku

Podmiot	Status default tak/nie	Calkowite zaangażowanie	Strata	Wartość ekspozycji netto	Udział % w portfelu
1	Nie	393 001	-736	392 265	4,5%
2	Nie	289 602	-547	289 055	3,3%
3	Nie	139 362	-275	139 087	1,6%
4	Nie	132 764	-169	132 595	1,5%
5	Nie	106 157	-297	105 860	1,2%
6	Nie	101 477	-54	101 423	1,2%
7	Nie	98 439	-172	98 267	1,1%
8	Nie	93 768	-179	93 589	1,1%
9	Nie	84 808	-86	84 722	1,0%
10	Nie	76 000	-151	75 849	0,9%
Razem		1 515 378	-2 666	1 512 712	17,4%

Największe zaangażowania wobec grup podmiotów powiązanych na dzień 31 grudnia 2022 roku

Grupa	Status default tak/nie	Calkowite zaangażowanie	Strata	Wartość ekspozycji netto	Udział % w portfelu
1	Nie	61 057	-98	60 959	0,8%
2	Tak	78 477	-27 747	50 730	0,6%
3	Tak	55 051	-6 996	48 055	0,6%
4	Nie	45 741	-12	45 729	0,6%
5	Nie	43 354	-26	43 328	0,6%
Razem		283 680	-34 879	248 801	3,2%

Największe zaangażowania wobec grup podmiotów powiązanych na dzień 31 grudnia 2021 roku

Grupa	Status default tak/nie	Calkowite zaangażowanie	Strata	Wartość ekspozycji netto	Udział % w portfelu
1	Nie	77 744	-1 069	76 675	0,9%
2	Nie	65 113	-36	65 077	0,7%
3	Tak	82 394	-30 321	52 073	0,6%
4	Tak	56 573	-5 232	51 341	0,6%
5	Tak	50 719	-62	50 657	0,6%
Razem		332 543	-36 720	295 823	3,4%

Na dzień 31 grudnia 2022 roku oraz na dzień 31 grudnia 2021 roku nie wystąpiło przekroczenie limitu koncentracji dla pojedynczego podmiotu oraz dla grupy podmiotów powiązanych.

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

Struktura geograficzna kredytów i pożyczek udzielonych klientom

Struktura geograficzna na dzień 31 grudnia 2022 roku

	<u>Sektor finansowy</u>	<u>Sektor niefinansowy</u>	<u>Sektor budżetowy</u>	<u>Razem</u>
dolnośląskie	0	402 086	415 137	817 223
kujawsko-pomorskie	0	63 596	187 831	251 427
lubelskie	0	420 737	52 437	473 174
lubuskie	0	48 405	104 429	152 834
łódzkie	0	175 417	80 717	256 134
małopolskie	0	357 940	459 725	817 665
mazowieckie	139 604	643 055	153 278	935 937
opolskie	0	154 842	55 389	210 231
podkarpackie	0	340 289	62 631	402 920
podlaskie	0	140 881	84 439	225 320
pomorskie	0	191 655	293 995	485 650
śląskie	2 357	189 322	168 744	360 423
świętokrzyskie	44	142 891	3 091	146 026
warmińsko-mazurskie	0	332 933	70 218	403 151
wielkopolskie	0	136 824	179 456	316 280
zachodnio-pomorskie	0	121 245	37 639	158 884
Razem	142 005	3 862 118	2 409 156	6 413 279

Struktura geograficzna na dzień 31 grudnia 2021 roku

	<u>Sektor finansowy</u>	<u>Sektor niefinansowy</u>	<u>Sektor budżetowy</u>	<u>Razem</u>
dolnośląskie	0	488 239	469 508	957 747
kujawsko-pomorskie	0	61 219	196 407	257 626
lubelskie	0	493 471	68 709	562 180
lubuskie	0	60 131	109 845	169 976
łódzkie	0	183 669	87 422	271 091
małopolskie	0	369 925	544 324	914 249
mazowieckie	185 643	769 514	141 379	1 096 536
opolskie	0	188 179	59 248	247 427
podkarpackie	0	434 578	72 716	507 294
podlaskie	0	172 572	88 505	261 077
pomorskie	0	205 054	316 326	521 380
śląskie	2 357	233 258	225 194	460 809
świętokrzyskie	56	161 427	3 253	164 736
warmińsko-mazurskie	0	398 894	79 984	478 878
wielkopolskie	0	178 349	218 275	396 624
zachodnio-pomorskie	0	120 591	42 081	162 672
Razem	188 056	4 519 070	2 723 176	7 430 302

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

Struktura branżowa kredytów i pożyczek udzielonych klientom

Struktura branżowa kredytów i pożyczek udzielonych klientom na dzień 31 grudnia 2022 roku

	<u>Sektor finansowy</u>	<u>Sektor niefinansowy</u>	<u>Sektor budżetowy</u>	<u>Razem</u>
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	0	230 745	0	230 745
Górnictwo i wydobywanie	0	9 376	0	9 376
Przetwórstwo przemysłowe	0	314 338	0	314 338
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	0	7 078	0	7 078
Dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	0	16 550	0	16 550
Budownictwo	0	261 850	0	261 850
Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	0	363 615	0	363 615
Transport i gospodarka magazynowa	0	34 482	0	34 482
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	0	286 655	0	286 655
Informacja i komunikacja	0	4 417	0	4 417
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	137 584	7 156	26	144 766
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	0	301 014	937	301 951
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	4 421	15 457	0	19 878
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	0	26 897	0	26 897
Administracja publiczna i ochrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	0	0	2 407 840	2 407 840
Edukacja	0	7 721	0	7 721
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	0	67 442	20	67 462
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	0	21 961	333	22 294
Pozostała działalność usługowa	0	7 768	0	7 768
Osoby fizyczne	0	1 877 596	0	1 877 596
Razem	142 005	3 862 118	2 409 156	6 413 279

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

Struktura branżowa kredytów i pożyczek udzielonych klientom na dzień 31 grudnia 2021 roku

	Sektor finansowy	Sektor niefinansowy	Sektor budżetowy	Razem
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	0	296 372	0	296 372
Górnictwo i wydobywanie	0	17 627	0	17 627
Przetwórstwo przemysłowe	0	415 657	0	415 657
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	0	11 947	308	12 255
Dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	0	13 809	0	13 809
Budownictwo	0	242 361	0	242 361
Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	0	410 492	0	410 492
Transport i gospodarka magazynowa	0	76 256	0	76 256
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	0	342 706	0	342 706
Informacja i komunikacja	0	4 007	0	4 007
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	134 644	1 557	29	136 230
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	0	344 788	1 152	345 940
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	53 412	15 414	0	68 826
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	0	34 637	0	34 637
Administracja publiczna i ochrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	0	0	2 721 008	2 721 008
Edukacja	0	9 613	0	9 613
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	0	76 557	40	76 597
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	0	28 121	639	28 760
Pozostała działalność usługowa	0	8 837	0	8 837
Osoby fizyczne	0	2 168 312	0	2 168 312
Razem	188 056	4 519 070	2 723 176	7 430 302

Stosowane zabezpieczenia

Zabezpieczenie wierzycelności kredytowych Grupy Kapitałowej stanowi istotny element minimalizowania nieprzewidywalnych ryzyk mogących zmaterializować się w przyszłości w procesie kredytowania.

Polityka zabezpieczeń stosowana przez Bank oraz te spółki z Grupy Kapitałowej, których działalność związana jest z finansowaniem podmiotów gospodarczych i osób fizycznych, przy podejmowaniu decyzji o udzieleniu produktu niosącego ryzyko kredytowe, nakierowana jest na ochronę interesów Grupy Kapitałowej. Cel ten osiągnąć jest m.in. poprzez ustanawianie pełnego zabezpieczenia - adekwatnego do podejmowanego ryzyka – o jak najwyższej jakości oraz obowiązującego w całym okresie trwania zabezpieczanej wierzycelności.

Przyjmowane zabezpieczenia podlegają ocenie według jego płynności, aktualnej wartości rynkowej, wpływu na poziom tworzonych odpisów i ograniczenie utraty wartości portfela kredytowego jak również ze względu na możliwość zmniejszenia wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego.

W ocenie przedmiotu zabezpieczenia szacowana jest jego wartość możliwa do uzyskania podczas ewentualnego postępowania windykacyjnego, z uwzględnieniem ograniczeń prawnych, ekonomicznych oraz innych, mogących wpływać na rzeczywistą możliwość zaspokojenia się.

Grupa Kapitałowa prowadzi rozbudowaną politykę zabezpieczeń, wykorzystując zarówno zabezpieczenia rzeczowe, jak i zabezpieczenia osobiste.

Dokonując wyboru określonej formy zabezpieczenia wierzycelności uwzględnia się między innymi takie czynniki jak:

- 1) rodzaj oferowanego produktu kredytowego, długość okresu kredytowania i kwota zaangażowania;
- 2) sytuacja ekonomiczno-finansowa kredytobiorcy;
- 3) status prawny kredytobiorcy;
- 4) płynność oferowanego zabezpieczenia;

- 5) stan i wartość rynkowa przedmiotu zabezpieczenia oraz podatność na deprecjację w okresie utrzymywania zabezpieczenia.

Podmioty Grupy Kapitałowej cyklicznie monitorują ustanowione zabezpieczenia w celu wczesnej identyfikacji sygnałów ostrzegawczych oraz podjęcia stosownych działań ograniczających ryzyko kredytowe i gwarantujących uzyskanie planowanych przychodów z udzielonej ekspozycji kredytowej.

W przypadkach pogorszenia się sytuacji majątkowej, ekonomiczno-finansowej kredytobiorcy, istotnego obniżenia wartości zabezpieczeń lub wystąpienia innego rodzaju zagrożenia terminowej spłaty zabezpieczonej wierzytelności, poprzez odpowiednie postanowienia w umowie o zawarcie transakcji kredytowej, Grupa Kapitałowa dąży do ustanowienia dodatkowego zabezpieczenia.

Ocena ryzyka kredytowego

Metodyki oceny zdolności i wiarygodności kredytowej opracowane zostały odrębnie dla poszczególnych segmentów klientów, z uwzględnieniem ich statusu. W Grupie Kapitałowej funkcjonują metodyki dla:

- 1) podmiotów prowadzących działalność gospodarczą;
- 2) podmiotów prowadzących działalność rolniczą;
- 3) Jednostek Samorządu Terytorialnego (JST);
- 4) wspólnot mieszkaniowych;
- 5) spółek komunalnych;
- 6) osób fizycznych (klienci detaliczni);
- 7) banków spółdzielczych.

Ocena ryzyka kredytowego podmiotów gospodarczych oparta jest na ocenie mierników ilościowych i jakościowych wykorzystywanych w procesie oceny sytuacji ekonomiczno-finansowej kredytobiorców na podstawie statystycznego systemu ratingowego dla wybranych portfeli kredytowych. System ratingowy jest wykorzystywany w procesie udzielenia kredytu w ramach badania zdolności kredytowej klientów oraz w procesie monitorowania w celu sklasyfikowania klienta do właściwej klasy ryzyka.

Zdolność kredytowa klientów detalicznych uzależniona jest od dochodów uzyskiwanych przez klienta i ich źródeł. Przy badaniu zdolności i wiarygodności kredytowej uwzględniana jest również dotychczasowa historia współpracy z klientem detalicznym oraz jego historia kredytowa i ocena punktowa pozyskana z Biura Informacji Kredytowej, a także informacje pochodzące z innych systemów wymiany informacji. Ocena formalno-prawna oraz ocena zabezpieczeń transakcji udzielanych klientom detalicznym dokonywana jest na ogólnych zasadach obowiązujących w Grupie Kapitałowej.

W celu regularnej oceny podejmowanego ryzyka kredytowego oraz minimalizowania ewentualnych strat na ekspozycjach kredytowych w okresie kredytowania monitorowana jest sytuacja klienta w ramach okresowych i indywidualnych przeglądów kredytowych.

Celem monitoringu jest wczesna identyfikacja sygnałów ostrzegawczych i podejmowanie działań ograniczających ryzyko kredytowe oraz gwarantujących uzyskanie planowanych przychodów z tytułu udzielonej ekspozycji kredytowej, zaklasyfikowanie klientów do odpowiedniej kategorii ryzyka oraz oszacowanie wysokości utraty wartości ekspozycji kredytowej.

Stosowane praktyki w zakresie „forbearance”

Grupa Kapitałowa jako „forbearance” przyjmuje działania mające na celu dokonanie uzgodnionych z dłużnikiem zmian warunków umowy, wymuszonych jego trudną sytuacją finansową (działania restrukturyzacyjne wprowadzające udogodnienia, które w innych przypadkach nie byłyby przyznane). Celem działań forbearance jest przywrócenie dłużnikowi zdolności wywiązania się ze zobowiązań wobec Banku oraz maksymalizacja efektywności zarządzania wierzytelnościami trudnymi.

Zmiana warunków pierwotnej umowy w sposób umożliwiający kredytobiorcy całkowitą lub częściową obsługę zadłużenia lub jego refinansowanie obejmuje między innymi: obniżenie marży, obniżenie oprocentowania, konsolidację kilku wierzytelności wynikających z różnych umów na jedną wierzytelność, zmianę wysokości rat

kapitałowych, naliczonych odsetek, zmianę formuły spłaty (raty annuitetowe, raty malejące) bądź zmianę harmonogramu spłat kapitału i/lub odsetek.

W ramach procesu „forbearance” zmiana warunków spłaty wierzytelności jest ustalana indywidualnie wobec każdego kontraktu klienta. Elementem tego procesu jest ocena sytuacji finansowej klienta, ocena możliwości wywiązania się kredytobiorcy z nowych warunków umowy oraz analiza posiadanych zabezpieczeń.

Ekspozycje przestają być klasyfikowane jako ekspozycje forborne w przypadku spełnienia wszystkich niżej wymienionych warunków:

- 1) umowa jest uznawana jako ekspozycja bez zidentyfikowanej przesłanki utraty wartości;
- 2) upłynął co najmniej 2 letni okres warunkowy (w nomenklaturze Banku: okres próby) liczony od daty uznania ekspozycji forborne jako ekspozycji bez zidentyfikowanej przesłanki utraty wartości;
- 3) kredytobiorca w ciągu co najmniej połowy okresu warunkowego dokonał istotnych spłat kapitału i/lub odsetek;
- 4) w okresie o na koniec dwuletniego okresu warunkowego żadna z ekspozycji klienta nie była przeterminowana powyżej 30 dni.

Grupa Kapitałowa nie stosuje praktyk „forbearance” w przypadku, gdy trudności finansowe kredytobiorcy nie są czynnikiem determinującym zmianę warunków umów lub refinansowanie.

Udzielenie „wakacji kredytowych” lub innych działań łagodzących skutki pandemii Covid-19 nie powoduje automatycznej identyfikacji ekspozycji jako „forbearance”. Grupa Kapitałowa stosuje w tym zakresie wytyczne regulacyjne EBA i KNF.

Struktura geograficzna kredytów i pożyczek udzielonych klientom z udzielonym udogodnieniem typu forbearance

	<u>31.12.2022</u>	<u>31.12.2021</u>
dolnośląskie	9 590	11 021
lubelskie	4 046	2 183
lubuskie	3 606	2 980
łódzkie	1 858	2 336
małopolskie	90 047	31 082
mazowieckie	180 594	255 003
opolskie	749	938
podkarpackie	51 057	59 034
podlaskie	2 544	1 412
pomorskie	1 994	0
śląskie	9 971	7 488
świętokrzyskie	3 037	2 177
warmińsko-mazurskie	57 352	59 791
wielkopolskie	1 283	1 938
zachodnio-pomorskie	48 803	51 516
Razem	<u>466 531</u>	<u>488 899</u>

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

Struktura branżowa kredytów i pożyczek udzielonych klientom z udzielonym udogodnieniem typu forbearance

	<u>31.12.2022</u>	<u>31.12.2021</u>
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	2 428	561
Przetwórstwo przemysłowe	97 655	90 453
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	2 496	5 843
Budownictwo	16 520	14 305
Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	5 558	3 110
Transport i gospodarka magazynowa	308	358
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	183 246	196 969
Informacja i komunikacja	288	297
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	135 526	163 337
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	273	310
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	6 778	0
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	4 074	3 519
Pozostała działalność usługowa	5 259	3 550
Osoby fizyczne	6 122	6 287
Razem	<u>466 531</u>	<u>488 899</u>

Zaangażowania z udzielonym udogodnieniem typu forbearance według typu klienta

Wartość bilansowa na dzień 31 grudnia 2022 roku

	<u>Wartość brutto</u>	<u>Odpis z tytułu przyszłych strat kredytowych</u>	<u>Wartość netto</u>
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	546 412	-79 881	466 531
- klienci korporacyjni	508 941	-75 137	433 804
- rolnicy	4 786	-2 358	2 428
- przedsiębiorcy indywidualni	26 500	-2 322	24 178
- osoby fizyczne	6 185	-64	6 121
Razem	<u>546 412</u>	<u>-79 881</u>	<u>466 531</u>

Wartość bilansowa na dzień 31 grudnia 2021 roku

	<u>Wartość brutto</u>	<u>Odpis z tytułu przyszłych strat kredytowych</u>	<u>Wartość netto</u>
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	542 256	-53 357	488 899
- klienci korporacyjni	524 553	-51 806	472 747
- rolnicy	619	-58	561
- przedsiębiorcy indywidualni	10 583	-1 278	9 305
- osoby fizyczne	6 501	-215	6 286
Razem	<u>542 256</u>	<u>-53 357</u>	<u>488 899</u>

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

Zaangażowania z udzielonym udogodnieniem typu forbearance według przeterminowania

Zaangażowania z udzielonym udogodnieniem typu forbearance według przeterminowania na dzień 31 grudnia 2022 roku

	Bez przeterminowania	do 30 dni	31 - 60 dni	61 - 90 dni	powyżej 90 dni	Razem
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	337 944	3 810	36 402	6 045	82 330	466 531
- klienci korporacyjni	328 165	3 660	36 366	5 376	60 237	433 804
- rolnicy	6	0	0	0	2 422	2 428
- przedsiębiorcy indywidualni	5 328	0	0	669	18 181	24 178
- osoby fizyczne	4 445	150	36	0	1 490	6 121
Razem netto	337 944	3 810	36 402	6 045	82 330	466 531

Zaangażowania z udzielonym udogodnieniem typu forbearance według przeterminowania na dzień 31 grudnia 2021 roku

	Bez przeterminowania	do 30 dni	31 - 60 dni	61 - 90 dni	powyżej 90 dni	Razem
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	473 944	1 554	1 635	5	11 761	488 899
- klienci korporacyjni	464 275	409	1 410	0	6 653	472 747
- rolnicy	48	177	0	0	336	561
- przedsiębiorcy indywidualni	4 806	596	0	5	3 898	9 305
- osoby fizyczne	4 815	372	225	0	874	6 286
Razem netto	473 944	1 554	1 635	5	11 761	488 899

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

Struktura jakościowa portfela

Struktura jakościowa portfela na dzień 31 grudnia 2022 roku

	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Razem
Należności od innych banków					
-rating 1	619 633	4 283	0	0	623 916
-rating 2	0	0	0	0	0
-rating 3	0	0	0	0	0
-rating 4	0	0	0	0	0
-brak ratingu	1 739	0	0	0	1 739
Razem	621 372	4 283	0	0	625 655
Należności z tytułu leasingu finansowego					
-rating 1	49 989	8 104	0	0	58 093
-rating 2	31 239	456 762	0	0	488 001
-rating 3	0	44	0	0	44
-rating 4	0	11 438	45 591	0	57 029
-brak ratingu	0	0	0	0	0
Razem	81 228	476 348	45 591	0	603 167
Kredyty i pożyczki udzielone klientom					
-rating 1	4 946 382	616 099	0	0	5 562 481
-rating 2	24 515	103 618	0	0	128 133
-rating 3	9 771	80 495	0	0	90 266
-rating 4	0	0	515 103	2 014	517 117
-brak ratingu	1	0	0	0	1
Razem	4 980 669	800 212	515 103	2 014	6 297 998
Papiery wartościowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody					
-rating 1	5 763 863	0	0	0	5 763 863
-rating 2	0	0	0	0	0
-rating 3	0	0	0	0	0
-rating 4	0	0	860	0	860
-brak ratingu	0	0	0	0	0
Razem	5 763 863	0	860	0	5 764 723
Papiery wartościowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie					
-rating 1	9 534 238	0	0	0	9 534 238
-rating 2	0	0	0	0	0
-rating 3	0	0	0	0	0
-rating 4	0	0	0	0	0
-brak ratingu	21 335	510	0	0	21 845
Razem	9 555 573	510	0	0	9 556 083
Udzielone zobowiązania warunkowe finansowe i gwarancje					
-rating 1	1 176 117	219 573	0	0	1 395 690
-rating 2	1 790	4 405	0	0	6 195
-rating 3	54	1 232	0	0	1 286
-rating 4	0	0	2 768	0	2 768
-brak ratingu	3 860	0	0	0	3 860
Razem	1 181 821	225 210	2 768	0	1 409 799

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

Struktura jakościowa portfela na dzień 31 grudnia 2021 roku

	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Razem
Należności od innych banków					
-rating 1	843 472	2 444	0	0	845 916
-rating 2	0	0	0	0	0
-rating 3	0	0	0	0	0
-rating 4	0	0	0	0	0
-brak ratingu	4 147	0	0	0	4 147
Razem	847 619	2 444	0	0	850 063
Należności z tytułu leasingu finansowego					
-rating 1	4 249	71 087	0	0	75 336
-rating 2	205 953	211 765	2 692	0	420 410
-rating 3	0	0	0	0	0
-rating 4	104	5 093	13 980	0	19 177
-brak ratingu	0	15 657	24 483	0	40 140
Razem	210 306	303 602	41 155	0	555 063
Kredyty i pożyczki udzielone klientom					
-rating 1	5 271 169	1 109 075	0	0	6 380 244
-rating 2	21 993	218 104	0	0	240 097
-rating 3	6 861	20 195	0	0	27 056
-rating 4	0	3 195	632 258	2 279	637 732
-brak ratingu	1	0	0	0	1
Razem	5 300 024	1 350 569	632 258	2 279	7 285 130
Papiery wartościowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody					
-rating 1	2 883 518	53 294	0	0	2 936 812
-rating 2	0	0	0	0	0
-rating 3	0	0	0	0	0
-rating 4	0	0	6 564	0	6 564
-brak ratingu	0	0	0	0	0
Razem	2 883 518	53 294	6 564	0	2 943 376
Papiery wartościowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie					
-rating 1	10 638 474	0	0	0	10 638 474
-rating 2	0	0	0	0	0
-rating 3	0	0	0	0	0
-rating 4	0	0	0	0	0
-brak ratingu	16 905	0	0	0	16 905
Razem	10 655 379	0	0	0	10 655 379
Udzielone zobowiązania warunkowe finansowe i gwarancje					
-rating 1	905 539	368 569	0	0	1 274 108
-rating 2	46	13 556	0	0	13 602
-rating 3	0	3 568	0	0	3 568
-rating 4	4 600	15 322	14 690	0	34 612
-brak ratingu	5 679	0	0	0	5 679
Razem	915 864	401 015	14 690	0	1 331 569

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

Analiza wiekowa aktywów finansowych

Analiza wiekowa aktywów finansowych na dzień 31 grudnia 2022 roku

	<u>Koszyk 1</u>	<u>Koszyk 2</u>	<u>Koszyk 3</u>	<u>POCI</u>	<u>Razem</u>
Należności od innych banków					
Bez przeterminowania	621 347	4 283	0	0	625 630
do 30 dni	25	0	0	0	25
31 - 60 dni	0	0	0	0	0
61 - 90 dni	0	0	0	0	0
powyżej 90 dni	0	0	0	0	0
Razem	621 372	4 283	0	0	625 655
Należności z tytułu leasingu finansowego					
Bez przeterminowania	53 556	405 268	9 110	0	467 934
do 30 dni	0	61 412	2 322	0	63 734
31 - 60 dni	27 672	9 207	3 860	0	40 739
61 - 90 dni	0	417	3 578	0	3 995
powyżej 90 dni	0	44	26 721	0	26 765
Razem	81 228	476 348	45 591	0	603 167
Kredyty i pożyczki udzielone klientom					
Bez przeterminowania	4 897 804	750 890	155 148	1 853	5 805 695
do 30 dni	77 028	28 942	7 305	0	113 275
31 - 60 dni	4 865	7 813	41 379	0	54 057
61 - 90 dni	971	6 349	13 908	0	21 228
powyżej 90 dni	1	6 218	297 363	161	303 743
Razem	4 980 669	800 212	515 103	2 014	6 297 998
Papiery wartościowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody					
Bez przeterminowania	5 763 863	0	0	0	5 763 863
do 30 dni	0	0	0	0	0
31 - 60 dni	0	0	0	0	0
61 - 90 dni	0	0	0	0	0
powyżej 90 dni	0	0	860	0	860
Razem	5 763 863	0	860	0	5 764 723
Papiery wartościowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie					
Bez przeterminowania	9 555 573	299	0	0	9 555 872
do 30 dni	0	0	0	0	0
31 - 60 dni	0	0	0	0	0
61 - 90 dni	0	0	0	0	0
powyżej 90 dni	0	211	0	0	211
Razem	9 555 573	510	0	0	9 556 083
Udzielone zobowiązania warunkowe finansowe i gwarancyjne					
Bez przeterminowania	1 170 280	225 107	820	0	1 396 207
do 30 dni	11 541	77	2	0	11 620
31 - 60 dni	0	0	1 221	0	1 221
61 - 90 dni	0	0	698	0	698
powyżej 90 dni	0	26	27	0	53
Razem	1 181 821	225 210	2 768	0	1 409 799

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

Analiza wiekowa aktywów finansowych na dzień 31 grudnia 2021 roku

	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Razem
Należności od innych banków					
Bez przeterminowania	847 619	2 444	0	0	850 063
do 30 dni	0	0	0	0	0
31 - 60 dni	0	0	0	0	0
61 - 90 dni	0	0	0	0	0
powyżej 90 dni	0	0	0	0	0
Razem	847 619	2 444	0	0	850 063
Należności z tytułu leasingu finansowego					
Bez przeterminowania	165 683	222 334	365	0	388 382
do 30 dni	44 623	32 198	2 338	0	79 159
31 - 60 dni	0	48 747	2 678	0	51 425
61 - 90 dni	0	323	28 708	0	29 031
powyżej 90 dni	0	0	7 066	0	7 066
Razem	210 306	303 602	41 155	0	555 063
Kredyty i pożyczki udzielone klientom					
Bez przeterminowania	5 269 987	1 130 065	305 294	2 113	6 707 459
do 30 dni	30 037	196 217	11 807	0	238 061
31 - 60 dni	0	17 280	10 349	0	27 629
61 - 90 dni	0	4 523	2 684	0	7 207
powyżej 90 dni	0	2 484	302 124	166	304 774
Razem	5 300 024	1 350 569	632 258	2 279	7 285 130
Papiery wartościowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody					
Bez przeterminowania	2 883 518	53 294	0	0	2 936 812
do 30 dni	0	0	0	0	0
31 - 60 dni	0	0	0	0	0
61 - 90 dni	0	0	0	0	0
powyżej 90 dni	0	0	6 564	0	6 564
Razem	2 883 518	53 294	6 564	0	2 943 376
Papiery wartościowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie					
Bez przeterminowania	10 655 379	0	0	0	10 655 379
do 30 dni	0	0	0	0	0
31 - 60 dni	0	0	0	0	0
61 - 90 dni	0	0	0	0	0
powyżej 90 dni	0	0	0	0	0
Razem	10 655 379	0	0	0	10 655 379
Udzielone zobowiązania warunkowe finansowe i gwarancyjne					
Bez przeterminowania	915 785	397 302	14 630	0	1 327 717
do 30 dni	79	3 713	32	0	3 824
31 - 60 dni	0	0	0	0	0
61 - 90 dni	0	0	0	0	0
powyżej 90 dni	0	0	28	0	28
Razem	915 864	401 015	14 690	0	1 331 569

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

Maksymalne narażenie na ryzyko kredytowe bez uwzględnienia posiadanych zabezpieczeń

	Wartość bilansowa netto 31.12.2022	Wartość bilansowa netto 31.12.2021
Kasa, środki w Banku Centralnym	2 832 112	1 254 409
Należności od innych banków	625 655	850 063
Należności z tytułu leasingu finansowego	603 167	555 063
Papiery wartościowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	5 764 723	2 943 376
Papiery wartościowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie	9 556 083	10 655 379
Kredyty i pożyczki udzielone klientom wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	115 281	145 172
- klienci korporacyjni	27 949	28 426
- rolnicy	77 646	103 096
- przedsiębiorcy indywidualni	0	1 029
- osoby fizyczne	9 686	12 621
Kredyty i pożyczki udzielone klientom wyceniane w zamortyzowanym koszcie	6 297 998	7 285 130
- klienci korporacyjni	1 771 879	2 072 003
- rolnicy	97 675	132 103
- przedsiębiorcy indywidualni	160 803	214 432
- osoby fizyczne	1 858 486	2 143 416
- instytucje rządowe i samorządowe	2 409 155	2 723 176
Zapasy	10 593	0
Pozostałe aktywa	93 880	124 486
Razem ekspozycja bilansowa	25 899 492	23 813 078
Zobowiązania warunkowe udzielone	1 409 799	1 331 569
Razem ekspozycja pozabilansowa	1 409 799	1 331 569
Razem ekspozycja bilansowa i pozabilansowa	27 309 291	25 144 647

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

Podział homogeniczny portfela ekspozycji

Kredyty detaliczne									
Skala PD	Pierwotne ekspozycje bilansowe brutto	Ekspozycje pozabilansowe	EAD po ograniczeniu ryzyka kredytowego i zastosowaniu współczynnika konwersji kredytowej	Średni PD wyrażone w %	Liczba ekspozycji	Średni LGD wyrażony w %	Średni termin zapadalności	Oczekiwana strata kredytowa (ECL)	
Koszyk 1	od 0,00 do <0,15 %	988	3 909	2 256	0,14%	489	69,29%	0,31	1
	od 0,15 do <0,25 %	995	2 451	1 790	0,20%	651	68,56%	0,47	2
	od 0,25 do <0,50 %	1 564 506	27 681	1 583 891	0,42%	10 819	11,02%	20,18	685
	od 0,50 do <0,75 %	1 283	2 190	1 993	0,63%	486	72,52%	0,51	7
	od 0,75 do <2,50 %	32 019	3 292	33 087	0,95%	1 637	39,94%	7,07	179
	od 2,50 do <10,00 %	1 980	0	1 980	8,88%	6	40,86%	24,52	68
	od 10,00 do <45,00 %	518	0	518	12,85%	2	2,55%	17,09	1
	od 45,00 do <100,00 %	4	0	4	91,24%	1	70,64%	1,00	3
Koszyk 2	od 0,00 do <0,15 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 0,15 do <0,25 %	0	5	2	0,25%	1	70,64%	0,75	0
	od 0,25 do <0,50 %	102 633	2 659	105 292	0,42%	678	11,17%	17,69	418
	od 0,50 do <0,75 %	5	0	5	0,63%	2	73,71%	0,50	0
	od 0,75 do <2,50 %	2 794	280	2 884	0,93%	178	38,61%	6,65	33
	od 2,50 do <10,00 %	53 359	484	53 841	8,88%	305	9,87%	17,24	1 762
	od 10,00 do <45,00 %	34 879	459	35 118	13,07%	324	8,47%	17,33	1 061
	od 45,00 do <100,00 %	8 606	0	8 606	56,73%	47	13,45%	25,36	979

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

Kredyty detaliczne					
	Czas w defaulcie	EAD po ograniczeniu ryzyka kredytowego i zastosowaniu współczynnika konwersji kredytowej	Liczba ekspozycji	Średni LGD w %	Oczekiwana strata kredytowa (ECL)
Koszyk 3	do 12 miesięcy	23 021	156	11,03%	2 533
	od 13 do 24 miesięcy	14 438	93	8,06%	1 164
	od 25 do 36 miesięcy	7 657	67	16,39%	1 252
	od 37 do 48 miesięcy	10 687	78	21,58%	2 311
	od 49 do 60 miesięcy	7 554	26	32,39%	2 442
	od 61 do 84 miesięcy	9 314	79	56,53%	5 258
	powyżej 84 miesięcy	12 510	74	50,22%	6 280
POCI	do 12 miesięcy	0	0	0,00%	0
	od 13 do 24 miesięcy	163	3	3,38%	6
	od 25 do 36 miesięcy	24	3	98,15%	24
	od 37 do 48 miesięcy	33	7	98,54%	33
	od 49 do 60 miesięcy	6	3	99,73%	6
	od 61 do 84 miesięcy	79	7	99,20%	79
	powyżej 84 miesięcy	11	2	99,69%	11

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

Przedsiębiorstwa									
Skala PD	Pierwotne ekspozycje bilansowe brutto	Ekspozycje pozabilansowe	EAD po ograniczeniu ryzyka kredytowego i zastosowaniu współczynnika konwersji kredytowej	Średni PD wyrażony w %	Liczba ekspozycji	Średni LGD wyrażony w %	Średni termin zapadalności	Oczekiwana strata kredytowa (ECL)	
Koszyk 1	od 0,00 do <0,15 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 0,15 do <0,25 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 0,25 do <0,50 %	12 750	11 807	17 162	0,28%	28	19,11%	0,09	4
	od 0,50 do <0,75 %	62 445	27 441	72 701	0,65%	59	7,34%	0,34	26
	od 0,75 do <2,50 %	689 102	398 777	838 131	1,12%	543	19,19%	3,55	1 538
	od 2,50 do <10,00 %	47 308	2	47 309	6,93%	22	1,90%	4,05	46
	od 10,00 do <45,00 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
od 45,00 do <100,00 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0	
Koszyk 2	od 0,00 do <0,15 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 0,15 do <0,25 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 0,25 do <0,50 %	3 985	0	3 985	0,27%	1	0,85%	0,08	0
	od 0,50 do <0,75 %	819	425	978	0,66%	6	0,95%	0,36	0
	od 0,75 do <2,50 %	385 033	16 631	391 249	1,18%	116	1,96%	6,26	192
	od 2,50 do <10,00 %	59 833	3 464	61 127	7,23%	49	9,40%	3,86	933
	od 10,00 do <45,00 %	266	0	266	18,56%	1	12,46%	0,33	1
od 45,00 do <100,00 %	88	0	88	63,25%	1	1,34%	1,42	1	

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

		Przedsiębiorstwa			
Czas w defaulcie	EAD po ograniczeniu ryzyka kredytowego i zastosowaniu współczynnika konwersji kredytowej	Liczba ekspozycji	Średni LGD w %	Oczekiwana strata kredytowa (ECL)	
Koszyk 3	do 12 miesięcy	12 406	8	8,25%	3 989
	od 13 do 24 miesięcy	32 131	26	80,77%	25 936
	od 25 do 36 miesięcy	0	0	0,00%	0
	od 37 do 48 miesięcy	0	0	0,00%	0
	od 49 do 60 miesięcy	12	1	100,00%	12
	od 61 do 84 miesięcy	0	0	0,00%	0
	powyżej 84 miesięcy	0	0	0,00%	0
POCI	do 12 miesięcy	0	0	0,00%	0
	od 13 do 24 miesięcy	15	1	100,00%	15
	od 25 do 36 miesięcy	2 200	4	15,33%	348
	od 37 do 48 miesięcy	4	1	96,85%	4
	od 49 do 60 miesięcy	371	1	100,00%	371
	od 61 do 84 miesięcy	0	0	0,00%	0
	powyżej 84 miesięcy	0	0	0,00%	0

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

		Przedsiębiorcy indywidualni							
	Skala PD	Pierwotne ekspozycje bilansowe brutto	Ekspozycje pozabilansowe	EAD po ograniczeniu ryzyka kredytowego i zastosowaniu współczynnika konwersji kredytowej	Średni PD wyrażone w %	Liczba ekspozycji	Średni LGD wyrażony w %	Średni termin zapadalności	Oczekiwana strata kredytowa (ECL)
Koszyk 1	od 0,00 do <0,15 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 0,15 do <0,25 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 0,25 do <0,50 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 0,50 do <0,75 %	614	1 727	1 259	0,59%	12	5,61%	0,08	0
	od 0,75 do <2,50 %	6 540	5 294	8 519	1,35%	61	7,36%	0,31	7
	od 2,50 do <10,00 %	42 556	2 942	43 656	3,08%	200	4,47%	5,96	41
	od 10,00 do <45,00 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 45,00 do <100,00 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
Koszyk 2	od 0,00 do <0,15 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 0,15 do <0,25 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 0,25 do <0,50 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 0,50 do <0,75 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 0,75 do <2,50 %	929	1 014	1 308	2,00%	16	11,68%	0,54	3
	od 2,50 do <10,00 %	37 654	1 668	38 278	5,88%	96	4,96%	4,96	91
	od 10,00 do <45,00 %	4 757	0	4 757	18,10%	12	2,08%	4,84	16
	od 45,00 do <100,00 %	932	0	932	66,05%	4	9,99%	3,93	60

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

		Przedsiębiorcy indywidualni			
	Czas w defaulcie	EAD po ograniczeniu ryzyka kredytowego i zastosowaniu współczynnika konwersji kredytowej	Liczba ekspozycji	Średni LGD w %	Oczekiwana strata kredytowa (ECL)
Koszyk 3	do 12 miesięcy	18 049	16	11,29%	2 046
	od 13 do 24 miesięcy	4 127	23	52,62%	2 171
	od 25 do 36 miesięcy	6 146	35	66,95%	4 109
	od 37 do 48 miesięcy	4 567	26	39,26%	1 790
	od 49 do 60 miesięcy	7 711	38	41,27%	3 165
	od 61 do 84 miesięcy	8 199	27	45,40%	3 726
	powyżej 84 miesięcy	27 993	46	89,08%	24 930
POCI	do 12 miesięcy	0	0	0,00%	0
	od 13 do 24 miesięcy	0	0	0,00%	0
	od 25 do 36 miesięcy	0	0	0,00%	0
	od 37 do 48 miesięcy	2	1	96,53%	2
	od 49 do 60 miesięcy	0	0	0,00%	0
	od 61 do 84 miesięcy	98	1	100,00%	98
	powyżej 84 miesięcy	0	1	1,04%	0

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

Rolnicy indywidualni									
Skala PD	Pierwotne ekspozycje bilansowe brutto	Ekspozycje pozabilansowe	EAD po ograniczeniu ryzyka kredytowego i zastosowaniu współczynnika konwersji kredytowej	Średni PD wyrażone w %	Liczba ekspozycji	Średni LGD wyrażony w %	Średni termin zapadalności	Oczekiwana strata kredytowa (ECL)	
Koszyk 1	od 0,00 do <0,15 %	625	20	633	0,13%	35	11,80%	0,28	0
	od 0,15 do <0,25 %	115 992	1 630	116 602	0,20%	426	6,04%	6,59	13
	od 0,25 do <0,50 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 0,50 do <0,75 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 0,75 do <2,50 %	32	0	32	1,68%	3	0,93%	0,26	0
	od 2,50 do <10,00 %	0	0	0	5,09%	24	3,85%	7,77	0
	od 10,00 do <45,00 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 45,00 do <100,00 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
Koszyk 2	od 0,00 do <0,15 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 0,15 do <0,25 %	2 923	0	2 923	0,21%	9	0,93%	4,18	0
	od 0,25 do <0,50 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 0,50 do <0,75 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 0,75 do <2,50 %	59	22	67	2,18%	4	15,11%	0,37	0
	od 2,50 do <10,00 %	17 274	0	17 274	5,38%	81	8,07%	4,79	122
	od 10,00 do <45,00 %	34	0	34	40,95%	1	0,93%	3,83	0
	od 45,00 do <100,00 %	1 335	0	1 335	54,54%	1	0,93%	5,50	10

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

		Rolnicy indywidualni			
	Czas w defaulcie	EAD po ograniczeniu ryzyka kredytowego i zastosowaniu współczynnika konwersji kredytowej	Liczba ekspozycji	Średni LGD w %	Oczekiwana strata kredytowa (ECL)
Koszyk 3	do 12 miesięcy	1 016	10	4,81%	47
	od 13 do 24 miesięcy	5 662	9	42,02%	2 365
	od 25 do 36 miesięcy	5 045	16	26,73%	1 357
	od 37 do 48 miesięcy	17 914	24	66,41%	11 885
	od 49 do 60 miesięcy	4 973	13	33,49%	1 653
	od 61 do 84 miesięcy	12 406	8	8,25%	3 989
	powyżej 84 miesięcy	32 131	26	80,77%	25 936
POCI	do 12 miesięcy	0	0	0,00%	0
	od 13 do 24 miesięcy	0	0	0,00%	0
	od 25 do 36 miesięcy	12	1	100,00%	12
	od 37 do 48 miesięcy	0	0	0,00%	0
	od 49 do 60 miesięcy	0	0	0,00%	0
	od 61 do 84 miesięcy	0	0	0,00%	0
	powyżej 84 miesięcy	0	0	0,00%	0

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

Leasing									
Skala PD	Pierwotne ekspozycje bilansowe brutto	Ekspozycje pozabilansowe	EAD po ograniczeniu ryzyka kredytowego i zastosowaniu współczynnika konwersji kredytowej	Średni PD wyrażone w %	Liczba ekspozycji	Średni LGD wyrażony w %	Średni termin zapadalności	Oczekiwana strata kredytowa (ECL)	
Koszyk 1	od 0,00 do <0,15 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 0,15 do <0,25 %	1	0	1	0,22%	1	8,93%	0,08	0
	od 0,25 do <0,50 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 0,50 do <0,75 %	3	0	3	0,67%	1	48,90%	0,42	0
	od 0,75 do <2,50 %	1 648	0	1 648	1,31%	29	8,93%	1,85	2
	od 2,50 do <10,00 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 10,00 do <45,00 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
od 45,00 do <100,00 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0	
Koszyk 2	od 0,00 do <0,15 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 0,15 do <0,25 %	835	0	835	0,20%	30	8,05%	0,08	0
	od 0,25 do <0,50 %	1 909	0	1 909	0,41%	43	10,23%	0,22	1
	od 0,50 do <0,75 %	1 222	0	1 222	0,66%	36	11,59%	0,33	1
	od 0,75 do <2,50 %	407 657	30 384	407 657	1,33%	2 675	11,31%	4,08	2 354
	od 2,50 do <10,00 %	62 686	0	62 686	4,35%	407	10,39%	3,67	950
	od 10,00 do <45,00 %	10 933	0	10 933	15,17%	45	19,53%	4,92	1 207
od 45,00 do <100,00 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0	

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

		Leasing			
	Czas w defaulcie	EAD po ograniczeniu ryzyka kredytowego i zastosowaniu współczynnika konwersji kredytowej	Liczba ekspozycji	Średni LGD w %	Oczekiwana strata kredytowa (ECL)
Koszyk 3	do 12 miesięcy	15 991	84	9,41%	1 506
	od 13 do 24 miesięcy	3 787	38	22,00%	833
	od 25 do 36 miesięcy	1 299	20	24,01%	312
	od 37 do 48 miesięcy	812	17	66,36%	539
	od 49 do 60 miesięcy	340	6	25,21%	86
	od 61 do 84 miesięcy	0	0	0,00%	0
	powyżej 84 miesięcy	0	0	0,00%	0
POCI	do 12 miesięcy	0	0	0,00%	0
	od 13 do 24 miesięcy	0	0	0,00%	0
	od 25 do 36 miesięcy	0	0	0,00%	0
	od 37 do 48 miesięcy	0	0	0,00%	0
	od 49 do 60 miesięcy	0	0	0,00%	0
	od 61 do 84 miesięcy	0	0	0,00%	0
	powyżej 84 miesięcy	0	0	0,00%	0

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

		Faktor							
	Skala PD	Pierwotne ekspozycje bilansowe brutto	Ekspozycje pozabilansowe	EAD po ograniczeniu ryzyka kredytowego i zastosowaniu współczynnika konwersji kredytowej	Średni PD wyrażone w %	Liczba ekspozycji	Średni LGD wyrażony w %	Średni termin zapadalności	Oczekiwana strata kredytowa (ECL)
Koszyk 1	od 0,00 do <0,15 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 0,15 do <0,25 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 0,25 do <0,50 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 0,50 do <0,75 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 0,75 do <2,50 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 2,50 do <10,00 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 10,00 do <45,00 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 45,00 do <100,00 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
Koszyk 2	od 0,00 do <0,15 %	6 400	4 263	6 400	0,21%	2	41,98%	1,00	6
	od 0,15 do <0,25 %	458	343	458	0,39%	1	47,35%	1,00	1
	od 0,25 do <0,50 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 0,50 do <0,75 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 0,75 do <2,50 %	2 944	13	2 944	4,40%	4	10,00%	1,00	13
	od 2,50 do <10,00 %	3 144	5 202	3 144	12,97%	14	10,00%	1,00	44
	od 10,00 do <45,00 %	1 419	743	1 419	53,52%	4	10,00%	1,00	80
	od 45,00 do <100,00 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

		Faktor			
	Czas w defaulcie	EAD po ograniczeniu ryzyka kredytowego i zastosowaniu współczynnika konwersji kredytowej	Liczba ekspozycji	Średni LGD w %	Oczekiwana strata kredytowa (ECL)
Koszyk 3	do 12 miesięcy	0	0	0,00%	0
	od 13 do 24 miesięcy	0	0	0,00%	0
	od 25 do 36 miesięcy	0	0	0,00%	0
	od 37 do 48 miesięcy	0	0	0,00%	0
	od 49 do 60 miesięcy	0	0	0,00%	0
	od 61 do 84 miesięcy	0	0	0,00%	0
	powyżej 84 miesięcy	0	0	0,00%	0
POCI	do 12 miesięcy	11	2	47,33%	5
	od 13 do 24 miesięcy	0	0	0,00%	0
	od 25 do 36 miesięcy	0	0	0,00%	0
	od 37 do 48 miesięcy	1 920	1	100,00%	1 920
	od 49 do 60 miesięcy	8	1	100,00%	8
	od 61 do 84 miesięcy	356	6	100,00%	356
	powyżej 84 miesięcy	794	5	100,00%	794

Pomiar utraty wartości

Odpisy na oczekiwane straty kredytowe tworzone są zgodnie z MSSF 9 z wykorzystaniem modelu opartego na zmianach poziomu ryzyka kredytowego (alokacja do koszyków):

- 1) Koszyk 1 – ekspozycje, dla których na dzień bilansowy nie stwierdzono istotnego wzrostu ryzyka kredytowego od momentu początkowego ujęcia oraz aktywa z którymi wiąże się nisko ryzyko. Dla koszyka 1, Grupa Kapitałowa rozpoznaje odpis z tytułu oczekiwanej straty kredytowej powiązany z prawdopodobieństwem niewykonania zobowiązania w horyzoncie 12 miesięcy lub do terminu zapadalności, jeżeli jest krótszy niż 12 miesięcy;
- 2) Koszyk 2 – ekspozycje, dla których zidentyfikowano istotny wzrost ryzyka kredytowego (tj. wzrost prawdopodobieństwa wejścia w Default) od momentu początkowego ujęcia, ale jeszcze nie rozpoznano zdarzenia niewykonania zobowiązania dla tego aktywa na dzień bilansowy. Do koszyka 2, zgodnie z wymaganiami standardu, klasyfikowane są także aktywa, co do których instytucja nie jest w stanie stwierdzić, czy doszło, czy nie doszło do istotnego wzrostu ryzyka kredytowego a pozyskanie lub odtworzenie tych informacji wiąże się ze zbyt dużym kosztem lub zbyt wymaga zbyt dużo starań. W przypadku koszyka 2 oczekiwana strata kredytowa szacowana jest w okresie do terminu zapadalności aktywa;
- 3) Koszyk 3 – aktywa finansowe, w odniesieniu do których rozpoznano zdarzenie niewykonania zobowiązania (stwierdzono istnienie przesłanki utraty wartości), a przesłanki utraty wartości są obiektywne na dzień bilansowy. W przypadku koszyka 3 oczekiwana strata kredytowa szacowana jest w okresie do terminu zapadalności aktywa;
- 4) Koszyk POCI – zakupione lub wytworzone aktywa finansowe w odniesieniu do których rozpoznano zdarzenie niewykonania zobowiązania w momencie początkowego ujęcia. Oczekiwana strata kredytowa szacowana jest w okresie do terminu zapadalności aktywa.

Dla poszczególnych poziomów ryzyka kredytowego Grupa Kapitałowa weryfikuje zależność stopy Default od czynników makroekonomicznych i dla segmentów, dla których identyfikuje istotność ww. parametrów dokonuje korekt PD i LGD zgodnie z przyjętym modelem. Realizowana jest zasada FLI (Forward Looking Information) także w oparciu o sygnały ostrzegawcze, które mogą świadczyć o możliwości wystąpienia zagrożeń w przyszłości oraz stanowią kryteria identyfikacji znaczącego wzrostu ryzyka. Są to, w szczególności:

- 1) Identyfikacja jakościowego sygnału ostrzegania, do którego należą:
 - a) przeterminowanie z uwzględnieniem progu istotności przekraczające 30 dni lub bez uwzględnienia progu istotności przeterminowania przekraczające 90 dni;
 - b) klasyfikacja klienta na Watch Listę;
 - c) klasyfikacja ekspozycji do kategorii ekspozycji restrukturyzowanych obsługiwanych z udogodnieniem w spłacie (Performing Forborne);
 - d) pogorszenie się profilu branży;
 - e) spadek jakości posiadanych przez Bank zabezpieczeń, powodujący dla klientów detalicznych wzrost wskaźnika LTV ponad 100% przy LTV z momentu udzielenia poniżej 100%;
- 2) Identyfikacja ilościowego sygnału ostrzegania będącego istotnym pogorszeniem skumulowanego PD lifetime poprzez łączne przekroczenie progu względnego i bezwzględnego.

Za przesłanki utraty wartości uznaje się, w szczególności:

- 1) przeterminowanie spłaty kapitału, odsetek lub opłat powyżej 90 dni kalendarzowych z zachowaniem progu istotności;
- 2) śmierć jednego ze współkredytobiorców przy zaległościach w spłacie z uwzględnieniem progu istotności przekraczającego 60 dni;
- 3) wypowiedzenie umowy kredytu;
- 4) uzasadnione podejrzenie wyłudzenia kredytu;
- 5) klasyfikacja ekspozycji do kategorii ekspozycji restrukturyzowanych nieobsługiwanych z udogodnieniem w spłacie (Non-Performing Forborne);

- 6) uzyskanie informacji o złożeniu przez klienta propozycji układowych w postępowaniu o zatwierdzenie układu obejmujących zmianę warunków finansowania przez bank;
- 7) złożenie wniosku o postępowanie upadłościowe, ogłoszenie upadłości lub powzięcie informacji o złożeniu wniosku o ogłoszenie upadłości dłużnika, postawieniu dłużnika w stan likwidacji, rozwiązaniu lub unieważnieniu spółki, ustanowieniu kuratora;
- 8) pozyskanie pisemnej informacji o działaniach lub zaniechaniach klienta mogących skutkować istotnym ograniczeniem możliwości dochodzenia roszczeń przez Bank;
- 9) istotne pogorszenie sytuacji ekonomiczno-finansowej przedsiębiorstwa w stosunku do oceny w momencie udzielania kredytu;
- 10) zaprzestanie działalności gospodarczej/rolniczej;
- 11) niespłacenie zadłużenia w innych instytucjach finansowych skutkujące opóźnieniem powyżej 90 dni lub niespłacenie kwoty zrealizowanego poręczenia Skarbu Państwa;
- 12) uzyskanie informacji o utracie pracy skutkującej problemami finansowymi klienta detalicznego, jeżeli pozostałe dochody nie zapewniają zdolności kredytowej;
- 13) przesłanka utraty wartości w spółce zależnej Banku;
- 14) uzyskanie informacji o problemach finansowych klienta skutkujących wystąpieniem istotnych tytułów egzekucyjnych w ostatnich 12-stu miesiącach;
- 15) w przypadku, gdy przynajmniej jedna z ekspozycji posiada przeterminowanie z uwzględnieniem prognozy istotności powyżej 90 dni oraz stanowi ponad 20% wszystkich ekspozycji bilansowych wobec dłużnika.

W stosunku do banków listę przesłanek utraty wartości to w szczególności:

- 1) przeterminowanie spłaty kapitału lub odsetek powyżej 7 dni kalendarzowych od umownej daty spłaty, powyżej kwoty 2000 PLN;
- 2) uzyskanie informacji o wszczęciu postępowania upadłościowego lub bankructwa klienta - banku (złożenie wniosku);
- 3) uzyskanie informacji o ustanowieniu zarządu komisarycznego;
- 4) uzyskanie informacji o likwidacji banku, zawieszeniu jego działalności lub ogłoszeniu upadłości;
- 5) istotne pogorszenie sytuacji ekonomiczno-finansowej banku w stosunku do ostatnio przeprowadzonej oceny;
- 6) wypowiedzenie umowy kredytu.

W przypadku ekspozycji kredytowych klasyfikowanych jako POCI, tj. takich, które w momencie początkowego ujęcia w bilansie mają rozpoznaną utratę wartości, oczekiwane straty kredytowe Bank szacuje w pozostałym okresie życia aktywa finansowego. Za zdarzenia prowadzące do powstania ekspozycji POCI uznaje się w szczególności:

- 1) zakup portfela kredytów dotkniętego utratą wartości;
- 2) zakup aktywów finansowych z głębokim dyskontem;
- 3) udzielenie nowego finansowania klientowi znajdującemu się w sytuacji Default;
- 4) modyfikacja zapisów umownych prowadząca do zmiany wyniku testu SPPI.

Bank dokonuje klasyfikacji aktywów do grupy niskiego ryzyka dla podmiotów charakteryzujących się ratingiem inwestycyjnym oraz na podstawie wag ryzyka, struktury właścicielskiej, branży gospodarki oraz unormowań prawnych regulujących działalność analizowanej grupy podmiotów.

Aktywa finansowe o niskim poziomie ryzyka to aktywa o niskim ryzyku niewykonania zobowiązania przez kredytobiorców. Aktywo niskiego ryzyka jest nierozdzielnie związane z klientem, w przypadku którego występuje niskie ryzyko kredytowe. Do grupy podmiotów niskiego ryzyka Bank zalicza następujące instytucje, o ile nie ujawniono przesłanek utraty wartości lub sygnałów ostrzegawczych:

- 1) banki spółdzielcze;
- 2) banki komercyjne;

- 3) jednostki samorządu terytorialnego (JST);
- 4) Skarb Państwa, instytucje i agencje instytucji rządowych szczebla centralnego;
- 5) Bank Gospodarstwa Krajowego oraz Narodowy Bank Polski;
- 6) izby rozliczeniowe;
- 7) Spółdzielnia Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS.

Do kalkulacji i oszacowania oczekiwanej straty z tytułu kredytów i pożyczek wycenianych w zamortyzowanym koszcie Bank wykorzystuje dwie metody:

- 1) indywidualną dla ekspozycji kredytowych indywidualnie istotnych spełniających zdefiniowane przez Bank kryteria odnoszące się do wysokości zaangażowania, dla których wystąpiły zdarzenia, które w ocenie Banku rozpoznawane były jako przesłanka indywidualnej utraty wartości;
- 2) portfelową dla ekspozycji kredytowych indywidualnie nieistotnych oraz ekspozycji kredytowych indywidualnie istotnych, które nie podlegały wycenie metodą indywidualną.

Metoda kalkulacji oczekiwanej straty kredytowej w metodzie portfelowej opiera się na prawdopodobieństwie dożycia w granulacji miesięcznej. Dla potrzeb oszacowania oczekiwanych przepływów pieniężnych z ekspozycji kredytowych Bank dokonuje kalkulacji współczynników portfelowych (PD, LGD, CCF) w cyklu miesięcznym. W 2022 roku Bank dokonywał cyklicznego przeglądu metodologii ustalania parametrów wykorzystywanych do pomiaru utraty wartości metodą portfelową. Kalkulacja wykonywana jest przy uwzględnieniu scenariusza centralnego, optymistycznego oraz pesymistycznego, które koryguje się o wpływ parametrów makroekonomicznych w przypadku, gdy są one istotne dla danego segmentu.

Pomiar utraty wartości ekspozycji kredytowych metodą indywidualną dokonywany jest co miesiąc.

Dla metody indywidualnej Bank wyodrębnił scenariusze szacowania oczekiwanych przepływów pieniężnych, w tym np. spłaty własne klienta, restrukturyzacja zadłużenia lub sprzedaż wierzytelności.

Wartość straty na ekspozycji kredytowej ustalona metodą indywidualną, stanowi różnicę pomiędzy wartością narażoną na ryzyko (EAD) ekspozycji kredytowej, a wartością bieżącą zdyskontowanych przyszłych przepływów pieniężnych, powiększona o ewentualne koszty egzekucji. Odwrócenie straty, czyli ponowna klasyfikacja kredytu jako ekspozycja bez utraty wartości możliwa jest po wystąpieniu kryterium ustąpienia przesłanki oraz upływie określonego okresu kwarantanny, w którym przesłanka nie była identyfikowana, a opóźnienia w spłacie nie były istotne.

Podejście do szacowania parametrów ryzyka

Model PD - prawdopodobieństwo ujawnienia się przesłanki utraty wartości jest estymowane w oparciu o dane historyczne z zastosowaniem metody opartej o macierz migracji łańcucha Markowa. Do wyliczeń wykorzystywana jest segmentacja związana z typem klienta, grupą produktową i kosztykiem opóźnienia w spłacie.

Model LGD opiera się na oczekiwanych odzyskach z zabezpieczeń oraz spłatach własnych dla części niezabezpieczonej.

Model EAD/CCF obejmuje kalkulację parametru CCF, oczekiwanego czasu trwania produktu (w przypadku aktywów o charakterze rewolwingowym). Segmentacja modelu CCF bazuje na typie klienta, typie produktu a także informacji o statusie klienta. Szacowana strata jest wyliczona modelem dożycia w granulacji miesięcznej.

Portfel kredytów i pożyczek wycenianych do wartości godziwej

Portfel kredytów i pożyczek wycenianych do wartości godziwej przez wynik finansowy zawiera ekspozycje kredytowe, w oplocowaniu których występuje komponent dźwigni finansowej, tj. formuła oplocowania oparta o mnożnik powyżej 1. W modelu wyceny kredytów według wartości godziwej przyjęto założenie, że rynkowa wartość ekspozycji pracujących stanowi sumę oczekiwanych przepływów pieniężnych wynikających z kontraktu do czasu zapadalności ekspozycji skorygowaną o przyszłe oczekiwane koszty ryzyka oraz koszty niezbędne do obsługi danego portfela instrumentów, zdyskontowanych rynkową stopą procentową.

W przypadku ekspozycji podlegających ocenie grupowej, wartość godziwa jest wyznaczana na podstawie miesięcznych oczekiwanych przepływów pieniężnych (parametry portfelowe zgodnie z definicjami wykorzystywanymi na potrzeby kalkulacji default).

W przypadku ekspozycji podlegających ocenie indywidualnej, wartość godziwa jest wyznaczana na podstawie miesięcznych oczekiwanych przepływów pieniężnych wynikających z indywidualnej oceny kontraktu.

Ryzyko kredytowe

W 2022 roku podstawowe zasady procesu zarządzania ryzykiem kredytowym, w tym metody ograniczania ryzyka kredytowego nie zmieniły się zasadniczo w stosunku do procesu ustalonego w latach poprzednich. Jednak w związku z pogarszającą się sytuacją gospodarczą Bank dokonał przeglądu i zmian w procesie kredytowym.

W ramach przeprowadzonego przeglądu procesu zarządzania ryzykiem kredytowym kontynuowano działania mitygujące ryzyko kredytowe polegające na:

- 1) ograniczenie finansowania tych sektorów gospodarki, które Grupa Kapitałowa uznała za najbardziej dotknięte skutkami pandemii Covid-19, określając branże podwyższonego ryzyka;
- 2) utrzymanie ostrożnościowego podejścia finansowania klientów korporacyjnych, w tym w przypadku:
 - a) kredytów inwestycyjnych utrzymanie wymogu wyższej wartości wkładu własnego, wyższych wymagań dotyczących wyników finansowych, w tym wymaganego poziomu ratingu oraz wskaźników LtV,
 - b) kredytów obrotowych - utrzymanie niższej maksymalnej kwoty kredytowania, dodatkowych wymagań wyznaczania maksymalnej kwoty finansowania obrotowego z uwzględnieniem kryterium spadku przychodów oraz dodatkowych wymagań dotyczących zabezpieczeń, w tym wymogu zabezpieczenia rzeczowego lub gwarancją BGK,
 - c) finansowania działalności deweloperskiej - ograniczenie finansowania deweloperów bez doświadczenia, ograniczenie możliwości finansowania inwestycji w małych aglomeracjach, braku możliwości refinansowania gruntów oraz uzależnienie wypłaty transz od poziomu sprzedaży lokali/domów,

a ponieważ w trakcie roku 2022 wpływ pandemii Covid -19 na gospodarkę złagodniał, ale pojawiło się nowe zagrożenie w postaci wojny w Ukrainie, Bank zdecydował się przenieść najistotniejsze mechanizmy mitygujące ryzyko kredytowe z przepisów specjalnych wprowadzonych na czas pandemii do standardowych regulacji z obszaru ryzyka kredytowego jednocześnie uchylając te specjalne przepisy;

- 3) utrzymanie ostrożnościowego podejścia finansowania klientów detalicznych, poprzez:
 - a) utrzymanie niższej maksymalnej kwoty finansowania dla ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie,
 - b) zwiększenie bufora na ryzyko zmiany stopy procentowej, stosowanego przy ocenie zdolności kredytowej,
 - c) utrzymanie zaostrzonych kryteriów przy uwzględnieniu dochodów z branż najbardziej dotkniętych skutkami gospodarczymi w związku z Covid-19, co podobnie jak w przypadku klientów korporacyjnych zostało złagodzone z końcem roku,
 - d) ograniczenie kwoty kredytu gotówkowego udzielanego klientowi detalicznemu za pośrednictwem przedsiębiorcy, z którym Bank podpisał umowę o współpracę.

Dodatkowo, Bank na bieżąco analizuje przyjęte kryteria oraz dokonuje niezbędnych korekt w celu, jak najlepszego dopasowania założeń do bieżącej sytuacji gospodarczej.

W celu uwzględnienia ryzyka utrzymywania się negatywnych skutków pandemii COVID-19 dla sytuacji makroekonomicznej Bank utrzymał szczególne zasady monitoringu klientów oraz wyznaczania wartości odpisów z tytułu oczekiwanych strat kredytowych, tj.:

- 1) zwiększono częstotliwość monitoringu klientów instytucjonalnych, działających w branżach objętych ograniczeniem finansowania, co pozwoli na prawidłową ocenę sytuacji finansowej kredytobiorców. Powyższe działania mają na celu stwierdzenie czy pogorszenie sytuacji klientów ma charakter

przejściowy, wywołany perturbacjami związanymi z sytuacją osłabienia rozwoju gospodarczego czy też charakter długookresowy, skutkujący istotnym wzrostem ryzyka;

- 2) utrzymano klasyfikację do Koszyka 2 klientów z branż najbardziej dotkniętych skutkami pandemii.

Dodatkowo wprowadzone obostrzenia w trakcie pandemii Covid – 19 oraz zmienione przepisy prawa nadal negatywnie wpływają na skuteczność procesu windykacji wierzytelności trudnych, co przekłada się na przyszły poziom redukcji portfela NPL.

Wprowadzone w 2022 wakacje kredytowe ograniczają możliwość skutecznego wypowiedzenia umowy kredytowej w okresie ich trwania, umożliwiając rozpoczęcie działań windykacyjnych.

Doświadczenia kryzysu wywołanego pandemią Covid-19 wskazują na potrzebę dalszego ograniczania ryzyka kredytowego i bardziej ostrożnego podejścia do oceny zdolności kredytowej w segmencie długoterminowych i wysoko kwotowych kredytów konsumpcyjnych. Niepewność związana z rozprzestrzenianiem się kolejnych odmian wirusa pozostaje wysoka, jednak kolejne restrykcje oraz rosnąca liczba osób zaszczepionych okazują się skuteczne w walce z pandemią. Wprowadzane obostrzenia są mniej dotkliwe gospodarczo a każda kolejna fala zakażeń przynosi coraz większą adaptację podmiotów gospodarczych do funkcjonowania w warunkach epidemii.

Istotnym czynnikiem wpływającym na kształtowanie ryzyka kredytowego miały działania podejmowane przez Radę Polityki Pieniężnej, gdzie znacząca zmiana stóp powoduje dotkliwą utratę dochodów pochodzących z marży odsetkowej. Kumulacja w krótkim czasie wielu negatywnych zjawisk – nadmiernego opodatkowania, wysokich obciążeń z tytułu wpłat na BFG, zmiany stopy bazowej oraz stopy rezerwy obowiązkowej wpływają na politykę kredytową. Aby wyjść naprzeciw tym wyzwaniom w obszarze ryzyka kredytowego, główne cele będą koncentrowały się na poprawie jakości ekspozycji kredytowych oraz struktury portfela kredytowego.

W celu poprawy jakości oraz struktury portfela kredytowego działania Banku ukierunkowane były w 2022 roku i będą w najbliższej przyszłości, w szczególności na:

- 1) zmniejszeniu akceptowalnego poziomu ryzyka dla nowych ekspozycji kredytowych, przy jednoczesnym zwiększaniu efektywności i kontroli nad procesem kredytowym;
- 2) zwiększeniu skuteczności monitoringu w celu wcześniejszej identyfikacji pogorszenia sytuacji ekonomiczno-finansowej klienta i szybszego podejmowania działań o charakterze restrukturyzacyjnym, co pozwoli na ograniczenie potencjalnych i rzeczywistych strat Banku;
- 3) bieżącej weryfikacji sektorów gospodarki pod kątem ewentualnych ograniczeń finansowania;
- 4) ostrożne podejście do badania wiarygodności kredytowej nowych klientów - rozszerzenie zakresu weryfikacji klienta poprzez pozyskiwanie dodatkowych informacji do oceny stabilności źródła dochodu i obniżenie akceptowalnego poziomu obciążeń finansowych w relacji do dochodu;
- 5) kontynuacji oraz zwiększeniu efektywności działań w obszarze restrukturyzacji i windykacji;
- 6) dalszym ograniczaniu ryzyka koncentracji, poprzez zmniejszenie wartości jednostkowych ekspozycji, zgodnie z wytycznymi określonymi w Polityce zarządzania ryzykiem kredytowym;
- 7) skutecznej weryfikacji wartości przyjmowanych przez Bank zabezpieczeń oraz optymalizacji regulacji wewnętrznych w zakresie oceny ryzyka kredytowego.

52.2. Ryzyko płynności

Podstawowym celem zarządzania ryzykiem finansowym, w szczególności ryzykiem płynności, ryzykiem stopy procentowej i ryzykiem walutowym, jest zapewnienie zdolności Grupy Kapitałowej do wywiązywania się z bieżących i przyszłych zobowiązań, w toku normalnej działalności lub w innych warunkach, które można przewidzieć, bez konieczności poniesienia dodatkowych kosztów, jak również ograniczanie wpływu niekorzystnych zmian stóp procentowych, kursów walut i cen instrumentów finansowych na dochody lub kapitały Grupy Kapitałowej.

Zgodnie z rekomendacjami nadzorczymi, podział zadań w zakresie zarządzania ryzykiem finansowym uwzględnia rozdzielenie funkcji podejmowania ryzyka od funkcji niezależnej jego oceny i kontroli. Zasadę tę Bank realizuje poprzez oddzielenie pionu ryzyka od pionów biznesowych (bezpośrednio odpowiedzialnych za prowadzenie danego rodzaju działalności rynkowej), przy czym podział ten nie oznacza zdjęcia z jednostek pionów biznesowych odpowiedzialności za podejmowane ryzyko.

Za monitorowanie i zarządzanie bieżącą płynnością złotową i walutową Banku odpowiedzialny jest Departament Skarbu, natomiast w ramach pionu ryzyka odpowiedzialność za ryzyko płynności przypisana jest do Departamentu Ryzyka Finansowego. Za zarządzanie ryzykiem płynności i ryzykiem rynkowym, w kategoriach zarządzania i kontroli limitów odpowiedzialni są Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami oraz Zarząd Banku. Istotną rolę w procesie zarządzania ryzykiem finansowym odgrywa audyt wewnętrzny, który w sposób niezależny ocenia efektywność i skuteczność rozwiązań w zakresie identyfikacji, pomiaru i zarządzania ryzykiem, stosowanych przez jednostki pionu ryzyka. W związku z faktem, że Bank jest członkiem Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia audyt ten realizowany jest przez odpowiednią komórkę audytu SSOZ BPS.

Strukturę zarządzania ryzykiem w spółkach zależnych Grupy Kapitałowej tworzą:

- 1) Rady Nadzorcze odpowiedzialne za sprawowanie nadzoru nad systemem zarządzania ryzykiem, w tym w szczególności za zatwierdzanie strategii zarządzania ryzykiem;
- 2) Zarządy odpowiedzialne za wdrożenie i funkcjonowanie procesu zarządzania ryzykiem poprzez wprowadzanie odpowiednich regulacji, stosujących zasady zawarte w strategii zatwierdzonej przez Radę Nadzorczą danej spółki;
- 3) komórki / stanowiska powołane do zarządzania ryzykiem, odpowiedzialne za bieżące monitorowanie i raportowanie Zarządom ekspozycji na poszczególne rodzaje ryzyka.

Cele i zasady zarządzania ryzykiem płynności

Ryzyko płynności oznacza zagrożenie utraty zdolności do finansowania aktywów i terminowego wykonania zobowiązań w toku normalnej działalności lub w innych warunkach, które można przewidzieć, powodujące konieczność poniesienia nieakceptowalnych strat. Celem Grupy Kapitałowej w zakresie monitorowania ryzyka płynności finansowej jest zabezpieczenie adekwatnego do potrzeb poziomu płynności, realizowane poprzez utrzymywanie zrównoważonej struktury aktywów i pasywów w poszczególnych przedziałach czasowych, w podziale na płynność w złotych polskich oraz w głównych walutach obcych. Zarządzanie ryzykiem płynności w Grupie Kapitałowej obejmuje w szczególności zarządzanie płynnością bieżącą, średnio- i długoterminową oraz plany działania w zakresie utrzymania płynności w sytuacjach awaryjnych.

Jednym z najistotniejszych zadań Banku w zakresie zarządzania ryzykiem płynności, wynikającym z pełnionej funkcji zrzeszeniowej, jest zabezpieczanie płynności zrzeszonych Banków Spółdzielczych (BS). Podstawowymi narzędziami wspierającymi BS w utrzymaniu płynności na poziomie wymaganym przez nadzór bankowy były:

- 1) zapewnienie BS możliwości zakupu bonów NBP i skarbowych lub gwarantowanych przez Skarb Państwa papierów dłużnych, stanowiących podstawowe składniki ich aktywów płynnych, z zastrzeżeniem ograniczeń wynikających z limitów nadzorczych Banku lub sytuacji rynkowej;
- 2) udzielanie BS lokat na warunkach rynku międzybankowego w PLN i w walutach obcych.

Bank systematycznie przeprowadzał analizy płynności Zrzeszenia BPS, obejmujące raportowanie podstawowych pozycji bilansowych Banku i zrzeszonych BS oraz szacunek poziomu nadzorczych miar płynności Zrzeszenia.

Płynność finansowa Banku, a w konsekwencji także Grupy Kapitałowej, jest kształtowana głównie przez środki lokowane przez BS, przy czym równocześnie Bank podejmuje działania służące utrzymaniu salda i poziomu stabilności środków pozyskiwanych od klientów niebankowych, przede wszystkim od gospodarstw domowych i podmiotów gospodarczych. Od poziomu stabilnej bazy depozytowej jest bowiem ściśle uzależniony rozwój akcji kredytowej Banku, w tym kredytów udzielanych w konsorcjach ze zrzeszonymi BS, w ramach przyznaných im limitów.

W ramach systemu zarządzania ryzykiem płynności, zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami, Bank prowadzi monitoring i pomiar płynności finansowej, obejmujący w szczególności:

- 1) codzienną analizę wpływów i wypływów środków z rachunku bieżącego Banku w NBP, umożliwiającą efektywne wykorzystanie dostępnych środków (z uwzględnieniem konieczności utrzymania na wymaganym poziomie rezerwy obowiązkowej za Bank i zrzeszone BS);
- 2) dzienne monitorowanie poziomu aktywów płynnych i łatwo zbywalnych papierów wartościowych oraz stopnia wykorzystania obowiązujących w tym zakresie limitów;
- 3) analizę luki płynności, z uwzględnieniem wskaźników płynności w wybranych terminach zapadalności lub wymagalności (zobowiązania w luce płynności są ujmowane w przedziale odpowiadającym najwcześniejszemu terminowi, w którym Bank może być zobowiązany do zapłaty kwoty umownej);
- 4) kalkulowanie w trybie dziennym wskaźnika LCR i wskaźnika NSFR – w ujęciu jednostkowym za Bank i skonsolidowanym za uczestników Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS;
- 5) analizę wskaźników stabilności bazy depozytowej;
- 6) badanie płynności długoterminowej Banku.

Rozporządzenie Delegowane Komisji (UE) 2015/61 ustanawia limit w zakresie minimalnego poziomu wskaźnika pokrycia wypływów netto (wskaźnika LCR) na poziomie 100%. Bank jako uczestnik Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS jest zwolniony z dotrzymania wskaźnika LCR w ujęciu indywidualnym zobowiązany do przestrzegania wymogu na zasadzie skonsolidowanej, tj. wskaźnika uczestników Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS (Banku i zrzeszonych BS posiadających stosowną zgodę KNF). W 2022 roku nadzorczy wymóg w zakresie skonsolidowanego wskaźnika LCR był dotrzymany, a wartości minimalna i maksymalna wskaźnika wyliczanego w trybie dziennym wynosiły kolejno: 239,50% i 331,38%.

Również w przypadku wskaźnika NSFR, na mocy decyzji KNF, Bank jako uczestnik Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS jest zwolniony z dotrzymania limitu dla wskaźnika NSFR w ujęciu indywidualnym i zobligowany do przestrzegania wymogu na zasadzie skonsolidowanej, tj. wskaźnika uczestników Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS (Banku i zrzeszonych BS posiadających stosowną zgodę KNF). W 2022 roku wymagany nadzorczy poziom wskaźnika NSFR był dotrzymany, a jego wysokości minimalna i maksymalna kształtowały się na poziomach odpowiednio: 152,47% i 182,33%.

System limitów wewnętrznych Banku w zakresie ryzyka płynności obejmuje limity utrzymujące całościowe narażenie Banku na ryzyko płynności w ramach akceptowanego apetytu na ryzyko, w tym w szczególności:

- 1) minimalny poziom aktywów płynnych;
- 2) minimalny poziom łatwo zbywalnych papierów wartościowych;
- 3) graniczne wartości wskaźników płynności do 1 miesiąca, do 3 miesięcy oraz do 1 roku;
- 4) graniczne wartości wskaźników stabilności bazy depozytowej;
- 5) limit wskaźnika koncentracji depozytów podmiotów niebankowych.

W celu utrzymania wewnętrznych i zewnętrznych norm płynności Bank utrzymuje odpowiedni poziom aktywów płynnych. Według stanu na 31 grudnia 2022 roku wartość aktywów płynnych Banku wynosiła 14.337,22 mln zł i stanowiła ponad 53% sumy bilansowej Banku.

W minionym roku na potrzeby oceny stabilności bazy depozytowej Bank monitorował kształtowanie się osadu na depozytach gospodarstw domowych, depozytach podmiotów gospodarczych i depozytach podmiotów sektora budżetowego, przy czym osad wyznaczany był w podziale na depozyty bieżące i terminowe.

W 2022 roku nastąpiła zmiana w polityce monetarnej NBP, tj. rozpoczął się cykl jej zacieśniania. Decyzjom RPP o podnoszeniu podstawowych stóp procentowych towarzyszyły wzrosty rynkowych stóp procentowych, które nie wpłynęły na istotną zmianę struktury bilansu Banku i poziom bezpieczeństwa płynnościowego Banku. Sytuacja płynnościowa Banku pozostawała stabilna, a dotrzymanie wymogów w zakresie płynności, w szczególności określonych przepisami nadzorczymi, nie było zagrożone.

W 2022 roku Bank dokonał przeglądu i aktualizacji procedur z obszaru ryzyka płynności, w tym dotyczących siatki limitów i wskaźników monitorujących płynność, metodyki wyznaczania osadu na depozytach, adekwatności planu awaryjnego utrzymania płynności oraz dostosowania scenariuszy testów warunków

skrajnych płynności do sytuacji i potrzeb Banku. Formalnie wprowadzona także została instrukcja wyznaczania wskaźnika NSFR.

W ramach systemu raportowego spółki z Grupy Kapitałowej przekazują do Banku miesięczne raporty dotyczące ekspozycji na ryzyko płynności, ryzyko stopy procentowej i ryzyko walutowe. Informacja w zakresie ryzyka płynności obejmuje raport luki płynności oraz dane o wewnętrznych miarach wykorzystywanych do badania poziomu płynności finansowej w spółkach zależnych, takich jak:

- 1) wskaźnik bieżącej płynności, stanowiący relację majątku obrotowego do zobowiązań bieżących;
- 2) wskaźnik szybkiej płynności, określony jako relacja majątku obrotowego pomniejszonego o zapasy i krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe do zobowiązań bieżących;
- 3) analiza przepływu środków, zawierająca ocenę realnych przepływów gotówkowych z uwzględnieniem terminów pozostałych do realizacji płatności i możliwości upłynnienia aktywów.

W ramach comiesięcznej analizy dotyczącej ryzyka finansowego w działalności Banku przygotowywana jest ocena sytuacji płynnościowej Grupy Kapitałowej, z uwzględnieniem danych Banku i wybranych spółek, prezentująca w szczególności kształtowanie się dla Grupy Kapitałowej urealnionych wskaźników płynności do 1, do 3 i do 12 miesięcy.

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

Aktywa i zobowiązania finansowe Grupy Kapitałowej na dzień 31 grudnia 2022 roku według urealnionych terminów wymagalności i zapadalności

	Do 1 miesiąca	Powyżej 1 miesiąca do 3 miesiący	Powyżej 3 miesiący do 1 roku	Powyżej 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	O nieokreślonym terminie	Razem
Aktywa							
Kasa, operacje z bankiem centralnym	1 365 599	0	0	0	0	1 499 119	2 864 718
Należności od sektora finansowego	607 400	37 995	341 234	292 026	0	136 751	1 415 406
Należności od sektora niefinansowego	92 343	76 432	359 258	1 352 142	1 957 118	32 514	3 869 807
Należności od sektora budżetowego	21 006	35 754	161 505	947 554	1 243 094	0	2 408 913
Papiery wartościowe, w tym FIO i FIZ	6 548 628	551	65 091	469 506	525 007	7 992 388	15 601 171
Inne aktywa bilansowe (w tym aktywa trwałe)	97 657	0	0	0	0	591 650	689 307
Razem aktywa	8 732 633	150 732	927 088	3 061 228	3 725 219	10 252 422	26 849 322
Zobowiązania							
Zobowiązania wobec sektora finansowego	3 688 223	336 299	195 868	5 482 987	3 751 263	9 550 637	23 005 277
Zobowiązania wobec sektora niefinansowego	354 359	121 820	43 380	520 057	760 740	292 477	2 092 833
Zobowiązania wobec sektora budżetowego	98 371	20 142	53 471	0	0	17	172 001
Własne emisje papierów wartościowych	12 284	0	0	124 008	83 600	0	219 892
Inne pasywa (w tym fundusze własne)	183 165	0	0	0	0	1 176 154	1 359 319
Razem zobowiązania	4 336 402	478 261	292 719	6 127 052	4 595 603	11 019 285	26 849 322
Pozycje pozabilansowe							
Zobowiązania pozabilansowe udzielone	211 484	107 397	127 184	18 017	147	946 987	1 411 216
Zobowiązania pozabilansowe otrzymane	310 586	0	0	0	0	3	310 589
Luka	4 495 333	-434 926	507 185	-3 083 841	-870 531	-1 713 847	-1 100 627
Luka skumulowana	4 495 333	4 060 407	4 567 592	1 483 751	613 220	-1 100 627	

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

Aktywa i zobowiązania finansowe Grupy Kapitałowej na dzień 31 grudnia 2021 roku według urealnionych terminów wymagalności i zapadalności

	Do 1 miesiąca	Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	Powyżej 3 miesiący do 1 roku	Powyżej 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	O nieokreślonym terminie	Razem
Aktywa							
Kasa, operacje z bankiem centralnym	102 730	0	0	0	0	1 202 727	1 305 457
Należności od sektora finansowego	872 988	158 787	186 849	242 347	568	136 994	1 598 533
Należności od sektora niefinansowego	91 164	166 177	366 078	1 561 960	2 159 130	176 493	4 521 002
Należności od sektora budżetowego	17 923	42 734	176 125	981 239	1 505 401	0	2 723 422
Papiery wartościowe, w tym FIO i FIZ	4 753 629	541	48 220	414 883	748 521	7 918 823	13 884 617
Inne aktywa bilansowe (w tym aktywa trwałe)	228 408	0	0	0	0	508 913	737 321
Razem aktywa	6 066 842	368 239	777 272	3 200 429	4 413 620	9 943 950	24 770 352
Zobowiązania							
Zobowiązania wobec sektora finansowego	1 985 777	88 442	26 325	5 583 013	4 799 515	7 943 978	20 427 050
Zobowiązania wobec sektora niefinansowego	645 570	11 919	16 731	446 661	1 023 435	435 402	2 579 718
Zobowiązania wobec sektora budżetowego	48 411	4	106	0	0	22	48 543
Własne emisje papierów wartościowych	6 353	0	0	98 867	83 600	0	188 820
Inne pasywa (w tym fundusze własne)	274 141	0	0	0	0	1 252 080	1 526 221
Razem zobowiązania	2 960 252	100 365	43 162	6 128 541	5 906 550	9 631 482	24 770 352
Pozycje pozabilansowe							
Zobowiązania pozabilansowe udzielone	343 600	55 869	71 223	20 078	47	947 381	1 438 198
Zobowiązania pozabilansowe otrzymane	26 962	252 950	0	0	0	0	279 912
Luka	2 789 952	464 955	662 887	-2 948 190	-1 492 977	-634 913	-1 158 286
Luka skumulowana	2 789 952	3 254 907	3 917 794	969 604	-523 373	-1 158 286	

52.3. Ryzyko rynkowe

Podstawowym celem zarządzania ryzykiem rynkowym jest ograniczanie negatywnego wpływu zmiany rynkowych stóp procentowych, kursów walutowych, cen instrumentów dłużnych, akcji lub towarów oraz wszelkich parametrów zmienności tych stóp, kursów i cen, na sytuację finansową Grupy Kapitałowej przy równoczesnym utrzymaniu atrakcyjności i konkurencyjności oferty dla klientów, w tym zrzeszonych BS.

W procesie monitorowania ryzyka rynkowego Grupa Kapitałowa wykorzystuje modele wartości zagrożonej VaR, analizę wrażliwości BPV, analizę scenariuszy, tzw. testy warunków skrajnych.

Ze względu na specyfikę poszczególnych pozycji bilansowych i pozabilansowych, siłę i rodzaj zależności pomiędzy zmianami ich cen, Bank dla potrzeb wyliczania VaR wyróżnia obecnie następujące portfele:

- 1) portfel handlowy zarządzany przez Departament Skarbu, składający się z dłużnych papierów wartościowych, lokat udzielonych na rynku międzybankowym o terminie zapadalności powyżej 1 miesiąca, instrumentów pochodnych na stopę procentową oraz instrumentów walutowych zakwalifikowanych do portfela handlowego;
- 2) portfel bankowy zarządzany przez Departament Skarbu, składający się z dłużnych papierów wartościowych, lokat udzielonych na rynku międzybankowym o terminie zapadalności powyżej 1 miesiąca i instrumentów walutowych zakwalifikowanych do portfela bankowego;
- 3) portfel pozostałych, innych niż wskazane w pkt 1 – 2, pozycji bilansowych i pozabilansowych Banku.

Dla każdego z ww. portfeli, w ramach funkcjonalności systemu informatycznego wspomagającego zarządzanie ryzykiem finansowym, wyznacza się odrębnie:

- 1) VaR prezentujący wpływ zmienności kursów walutowych na wartość portfela (VaR walutowy);
- 2) VaR prezentujący wpływ zmienności stóp procentowych na wartość portfela (VaR stopy procentowej);
- 3) VaR prezentujący łączny wpływ zmienności kursów walutowych i stóp procentowych na wartość portfela (VaR zagregowany).

Kalkulacja VaR prowadzona jest przy uwzględnieniu następujących parametrów:

- 1) poziom ufności wynosi 99%;
- 2) horyzont utrzymywania pozycji (holding period) wynosi 1 dzień roboczy;
- 3) macierz korelacji i wektory zmienności są generowane w oparciu o dane dla ostatnich 250 dni roboczych, metodą średniej ważonej wykładniczo o współczynniku lambda równym 0,97.

Wykorzystując model VaR Bank bierze pod uwagę ograniczenia wynikające z jego stosowania, tj.:

- 1) VaR jest miarą na dany moment w czasie, odzwierciedlającą pozycje na konkretny moment, które nie muszą obrazować ryzyka pozycji Banku w innym terminie;
- 2) VaR jest metodą szacunku statystycznego, w związku z czym nie jest wykluczone, że w pewnym okresie wystąpi większa, niż wskazywana przez poziom istotności, liczba dni, w których straty przewyższą obliczoną wartość VaR;
- 3) choć oczekuje się, że straty nie przekroczą skalkulowanej wartości VaR w np. 99% przypadków, w pozostałym 1% przypadków mogą być one znacznie większe niż wyliczona wartość VaR.

W celu ograniczenia w Banku ryzyka wynikającego z posiadanego portfela aktywów, dla każdego portfela Bank stosuje limity VaR (LVaR), stanowiące maksymalny akceptowany przez Bank poziom VaR danego portfela w okresie prognozy. LVaR obejmują:

- 1) LVaR stopy procentowej dla portfela handlowego DSK;
- 2) LVaR walutowy dla portfela handlowego DSK;
- 3) LVaR zagregowany dla portfela handlowego DSK;
- 4) LVaR stopy procentowej dla portfela bankowego DSK;
- 5) LVaR walutowy dla portfela bankowego DSK;
- 6) LVaR zagregowany dla portfela bankowego DSK.

Wykorzystanie limitów VaR (w tys. zł) według stanu na 31 grudnia 2022 roku mieściło się w ramach obowiązujących wartości granicznych i przedstawiało, jak poniżej:

	<u>Wartość VaR</u>	<u>Limit</u>
LVaRB – portfel bankowy zagregowany	13 612,9	29 418,3
LVaRRSPB – portfel bankowy stopy procentowej	13 623,4	28 403,9
LVaRRWB – portfel bankowy walutowy	190,3	1 521,6
LVaRH – portfel handlowy zagregowany	258,2	1 521,6
LVaRRSPH – portfel handlowy stopy procentowej	31,0	1 014,4
LVaRRWH – portfel handlowy walutowy	8,2	507,2

Zarządzanie ryzykiem z wykorzystaniem metodyki VaR obejmuje także testy warunków skrajnych, polegające na wygenerowaniu VaR na dany dzień w oparciu o macierze korelacji i wektory zmienności wygenerowane dla okresów historycznych odpowiadających okresom występowania kryzysów rynkowych. Dla potrzeb stress testów VaR, Bank wyróżnia trzy okresy kryzysowe, tj.:

- 1) „Kryzys 2011”, związany z sytuacją w Grecji;
- 2) „Kryzys 2015”, związany z uwolnieniem kursu CHF;
- 3) „Kryzys 2020”, związany z obniżką stóp procentowych w Polsce.

Wyniki stress testów VaR (w tys. zł) dla danych z grudnia 2022 roku kształtowały się następująco:

	<u>VaRB</u>	<u>VaRH</u>
Limit LVaR (na ostatni roboczy dzień miesiąca)	29 418,3	1 521,6
Minimalna wartość VaR w miesiącu	13 612,9	90,3
Maksymalna wartość VaR w miesiącu	17 136,9	271,8
Stress test dla max VaR w miesiącu – kryzys 2011	14 765,4	430,8
Stress test dla max VaR w miesiącu – kryzys 2015	17 045,3	372,2
Stress test dla max VaR w miesiącu – kryzys 2020	101 415,3	464,4

Zgodnie z wytycznymi EBA w sprawie zarządzania ryzykiem stopy procentowej z tytułu działalności zaliczanej do portfela bankowego Bank przeprowadza testy zmiany wartości ekonomicznej kapitału (tzw. nadzorcze testy wartości odstających), wykorzystując do tego scenariusze zdefiniowane w tych wytycznych.

Na koniec 2022 roku wyniki testów zmiany wartości ekonomicznej kapitału przedstawiały się, jak poniżej*:

	<u>EVE (w tys. zł)</u>	<u>EVE / fundusze własne **</u>	<u>EVE / kapitał Tier 1 **</u>
Scenariusz I	-141 417,4	-13,87%	-18,46%
Scenariusz II	50 443,4	4,95%	6,59%
Scenariusz III	15 899,8	1,56%	2,08%
Scenariusz IV	-76 304,4	-7,49%	-9,96%
Scenariusz V	-120 609,3	-11,83%	-15,75%
Scenariusz VI	43 859,7	4,30%	5,73%

* scenariusze: I – równoległy wzrost szoku, II – równoległy spadek szoku, III – spadek stóp krótkoterminowych i wzrost długoterminowych, IV – wzrost stóp krótkoterminowych i spadek długoterminowych, V – wzrost szoku dla stóp krótkoterminowych, VI – spadek szoku dla stóp krótkoterminowych,

** limit zmiany EVE do funduszy własnych wynosi max 20%, a do wartości kapitału Tier 1 max 15%

System limitów Banku w zakresie ryzyka stopy procentowej obejmuje:

- 1) dla księgi bankowej:
 - a) limity dopuszczalnej zmiany wartości wyniku odsetkowego w okresie najbliższych 12 miesięcy z tytułu ryzyka terminów przeszacowania i ryzyka bazowego,
 - b) limit maksymalnej wartości względnej współczynnika luki,
 - c) limity z tytułu ryzyka opcji klienta, tj. przedterminowych spłat kredytów i zrywalności depozytów klientów niebankowych;
- 2) dla zarządzanych przez DSK portfeli handlowego i bankowego instrumentów finansowych:
 - a) limity wartości zagrożonej (VaR) dla poszczególnych portfeli,
 - b) limity BPV (wartość punktu bazowego, ang. basis point value – miara ryzyka wyrażająca zmianę wartości rynkowej instrumentu, powodująca zmianę rentowności do wykupu o 1 pb) dla poszczególnych portfeli i subportfeli,
 - c) limit duration (średni okres trwania) instrumentów finansowych w portfelach dostępnym do sprzedaży oraz handlowym.

Wysokość limitów BPV dla poszczególnych portfeli (w tys. zł) i ich wykorzystanie ujęto w poniższej tabeli:

	31.12.2022		31.12.2021	
	limit	wykorzystanie	limit	wykorzystanie
Portfel subinwestycyjny	300	1,55%	300	2,21%
Portfel handlowy	60	0,17%	60	5,62%

W ramach analiz wrażliwości Banku na ryzyko stopy procentowej prowadzone są badania profilu ryzyka dla 4 jego kategorii, tj. ryzyka terminów przeszacowania, ryzyka bazowego, ryzyka opcji klienta i ryzyka krzywej dochodowości. Pomiar narażenia Banku na ryzyko dokonywany jest w oparciu o analizy luki niedopasowania aktywnych i pasywnych pozycji bilansowych i pozabilansowych, z uwzględnieniem ich podziału według terminów przeszacowania, rodzaju stawek bazowych i waluty. Z punktu widzenia udziału w wyniku odsetkowym Banku i jego funduszach własnych za najistotniejsze w działalności Banku należy uznać ryzyko terminów przeszacowania i ryzyko bazowe.

Dla potrzeb kontroli ekspozycji na ryzyko walutowe Bank monitoruje poziom maksymalnej otwartej pozycji walutowej na koniec dnia oraz limit pozycji intraday.

Informację o wysokości limitów pozycji walutowej oraz ich wykorzystaniu prezentuje tabela poniżej:

	31.12.2022		31.12.2021	
	limit	wykorzystanie	limit	wykorzystanie
Całkowita pozycja walutowa na koniec dnia	20 388 tys. zł	17,39%	22 282 tys. zł	4,14%

Poziom narażenia Banku na ryzyko walutowe ograniczają także wynikające z obowiązujących w Banku procedur wewnętrznych wprowadzonych uchwałami Zarządu Banku:

- 1) limity zaangażowania Banku wobec banków komercyjnych (krajowych i zagranicznych);
- 2) limity dla krajów.

W 2022 roku skala działalności handlowej Banku, wyznaczona zgodnie z zasadami zdefiniowanymi w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, nie spełniała kryteriów działalności znaczącej. W związku z powyższym na koniec minionego roku Bank nie wyliczał wymogów z tytułu pozycji w instrumentach dłużnych i kapitałowych, a ekspozycje wykazywane w kalkulacji ww. wymogów odpowiednio uwzględnił w wymogu z tytułu ryzyka kredytowego.

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

Aktywa i zobowiązania oraz pozycje pozabilansowe sklasyfikowane na dzień 31 grudnia 2022 roku według umownych dat zmiany oprocentowania

	Do 1 miesiąca	Powyżej 1 miesiąca do 3 miesiący	Powyżej 3 miesiący do 1 roku	Powyżej 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem
Aktywa						
Kasa, środki w Banku Centralnym	1 461 008	0	0	0	0	1 461 008
Należności od innych banków	415 054	18 449	0	0	0	433 503
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	4 321 682	1 976 523	144 739	30 900	2 279	6 476 123
Papiery wartościowe o stałym oprocentowaniu i dyskontowe	4 797 500	0	0	2 049 223	10 000	6 856 723
Papiery wartościowe o zmiennym oprocentowaniu	1 404 880	97 905	7 082 128	0	0	8 584 913
Razem aktywa	12 400 124	2 092 877	7 226 867	2 080 123	12 279	23 812 270
Zobowiązania						
Zobowiązania wobec Banku Centralnego i innych banków	19 441 281	1 652 744	771 099	0	0	21 865 124
Zobowiązania wobec klientów	503 087	1 191 138	110 955	4 191	2 011	1 811 382
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	0	221 375	160 416	0	0	381 791
Razem zobowiązania	19 944 368	3 065 257	1 042 470	4 191	2 011	24 058 297
Luka	-7 544 244	-972 380	6 184 397	2 075 932	10 268	-246 027
Pozycje pozabilansowe	237	0	0	-237	0	0
Należności pozabilansowe z tytułu instrumentów pochodnych	1 563	0	15 000	16 326	0	32 889
Zobowiązania pozabilansowe z tytułu instrumentów pochodnych	1 326	0	15 000	16 563	0	32 889
Luka razem	-7 544 007	-972 380	6 184 397	2 075 695	10 268	-246 027
Luka skumulowana	-246 027	7 297 980	8 270 360	2 085 963	10 268	

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

Aktywa i zobowiązania oraz pozycje pozabilansowe sklasyfikowane na dzień 31 grudnia 2021 roku według umownych dat zmiany oprocentowania

	Do 1 miesiąca	Powyżej 1 miesiąca do 3 miesiący	Powyżej 3 miesiący do 1 roku	Powyżej 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem
Aktywa						
Kasa, środki w Banku Centralnym	430 231	0	0	0	0	430 231
Należności od innych banków	286 480	709	22 000	0	0	309 189
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	5 418 378	2 089 507	7 240	6 904	609	7 522 638
Papiery wartościowe o stałym oprocentowaniu i dyskontowe	2 099 660	0	0	2 018 000	10 000	4 127 660
Papiery wartościowe o zmiennym oprocentowaniu	1 462 273	122 995	8 036 757	0	0	9 622 025
Razem aktywa	9 697 022	2 213 211	8 065 997	2 024 904	10 609	22 011 743
Zobowiązania						
Zobowiązania wobec Banku Centralnego i innych banków	17 557 162	1 118 517	321 803	0	0	18 997 482
Zobowiązania wobec klientów	372 189	1 475 688	20 475	2 151	1 944	1 872 447
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	0	221 375	160 416	0	0	381 791
Razem zobowiązania	17 929 351	2 815 580	502 694	2 151	1 944	21 251 720
Luka	-8 232 329	-602 369	7 563 303	2 022 753	8 665	760 023
Pozycje pozabilansowe	281	0	0	-281	0	0
Należności pozabilansowe z tytułu instrumentów pochodnych	2 188	0	0	1 907	0	4 095
Zobowiązania pozabilansowe z tytułu instrumentów pochodnych	1 907	0	0	2 188	0	4 095
Luka razem	-8 232 048	-602 369	7 563 303	2 022 472	8 665	760 023
Luka skumulowana	760 023	8 992 071	9 594 440	2 031 137	8 665	

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

Zaangażowanie walutowe w podziale na poszczególne rodzaje aktywów, zobowiązań i zobowiązań pozabilansowych na dzień 31 grudnia 2022 roku

	Waluta						Razem
	PLN	EUR		USD		Pozostałe waluty	
		w przeliczeniu na PLN	w walucie	w przeliczeniu na PLN	w walucie	w przeliczeniu na PLN	
Aktywa							
Kasa, środki w Banku Centralnym	1 520 399	1 340 691	285 868	3 107	706	1 108	2 865 305
Należności od innych banków	142 204	73 597	15 693	336 334	76 408	73 520	625 655
- wyceniane w zamortyzowanym koszcie	142 204	73 597	15 693	336 334	76 408	73 520	625 655
Należności z tytułu leasingu finansowego	457 950	145 217	31 149	0	0	0	603 167
Papiery wartościowe:	15 575 442	165	35	25 564	5 808	0	15 601 171
- przeznaczone do obrotu	286	0	0	0	0	0	286
- obowiązkowo wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	242 804	0	0	25 564	5 808	0	268 368
- wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	5 764 723	0	0	0	0	0	5 764 723
- wyznaczone do wyceny w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	11 546	165	35	0	0	0	11 711
- wyceniane w zamortyzowanym koszcie	9 556 083	0	0	0	0	0	9 556 083
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	6 034 019	366 973	78 248	12 287	2 791	0	6 413 279
- obowiązkowo wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	115 281	0	0	0	0	0	115 281
- wyceniane w zamortyzowanym koszcie	5 918 738	366 973	78 248	12 287	2 791	0	6 297 998
Pozostałe aktywa	732 720	8 015	1 699	10	2	0	740 745
Razem aktywa	24 462 734	1 934 658	412 692	377 302	85 715	74 628	26 849 322

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

cd. Zaangażowanie walutowe w podziale na poszczególne rodzaje aktywów, zobowiązań i zobowiązań pozabilansowych na dzień 31 grudnia 2022 roku

	Waluta						Razem
	PLN	EUR		USD		Pozostałe waluty	
		w przeliczeniu na PLN	w walucie	w przeliczeniu na PLN	w walucie	w przeliczeniu na PLN	
Zobowiązania							
Zobowiązania wobec Banku Centralnego i innych banków	20 276 183	1 733 491	369 622	341 373	77 553	65 544	22 416 591
Zobowiązania wobec klientów	2 647 847	165 518	35 292	36 639	8 324	4 967	2 854 971
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	391 637	0	0	0	0	0	391 637
Pozostałe zobowiązania	367 522	2 375	507	6	1	0	369 903
Razem zobowiązania	23 683 189	1 901 384	405 421	378 018	85 878	70 511	26 033 102
Kapitał własny	808 517	0	0	0	0	7 703	816 220
Razem zobowiązania i kapitał własny	24 491 706	1 901 384	405 421	378 018	85 878	78 214	26 849 322
Pozycje pozabilansowe							
Zobowiązania pozabilansowe udzielone	1 401 835	9 373	1 999	8	2	0	1 411 216
Zobowiązania pozabilansowe otrzymane	308 828	0	0	1 761	400	0	310 589
Pozabilansowe instrumenty finansowe	113 500	76 774	16 370	25 069	5 695	3 316	218 659
Razem pozycje pozabilansowe	1 824 163	86 147	18 369	26 838	6 097	3 316	1 940 464

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

Zaangażowanie walutowe w podziale na poszczególne rodzaje aktywów, zobowiązań i zobowiązań pozabilansowych na dzień 31 grudnia 2021 roku

	Waluta						Razem
	PLN	EUR		USD		Pozostałe waluty	
		w przeliczeniu na PLN	w walucie	w przeliczeniu na PLN	w walucie	w przeliczeniu na PLN	
Aktywa							
Kasa, środki w Banku Centralnym	467 195	833 154	181 144	3 842	946	1 273	1 305 464
Należności od innych banków	147 524	389 776	84 745	244 154	60 136	68 609	850 063
- wyceniane w zamortyzowanym koszcie	147 524	389 776	84 745	244 154	60 136	68 609	850 063
Należności z tytułu leasingu finansowego	500 149	54 914	11 939	0	0	0	555 063
Papiery wartościowe:	13 838 237	162	35	46 218	11 384	0	13 884 617
- przeznaczone do obrotu	18 837	0	0	0	0	0	18 837
- obowiązkowo wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	205 588	0	0	46 218	11 384	0	251 806
- wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	2 943 376	0	0	0	0	0	2 943 376
- wyznaczone do wyceny w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	15 057	162	35	0	0	0	15 219
- wyceniane w zamortyzowanym koszcie	10 655 379	0	0	0	0	0	10 655 379
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	7 003 164	412 134	89 606	15 004	3 696	0	7 430 302
- obowiązkowo wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	145 172	0	0	0	0	0	145 172
- wyceniane w zamortyzowanym koszcie	6 857 992	412 134	89 606	15 004	3 696	0	7 285 130
Pozostałe aktywa	740 599	4 234	921	10	2	0	744 843
Razem aktywa	22 696 868	1 694 374	368 390	309 228	76 164	69 882	24 770 352

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

cd. Zaangażowanie walutowe w podziale na poszczególne rodzaje aktywów, zobowiązań i zobowiązań pozabilansowych na dzień 31 grudnia 2021 roku

	Waluta						Razem
	PLN	EUR		USD		Pozostałe waluty	
		w przeliczeniu na PLN	w walucie	w przeliczeniu na PLN	w walucie	w przeliczeniu na PLN	
Zobowiązania							
Zobowiązania wobec Banku Centralnego i innych banków	17 939 710	1 528 704	332 370	284 528	70 081	61 954	19 814 896
Zobowiązania wobec klientów	3 076 240	150 041	32 622	26 888	6 622	4 659	3 257 828
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	385 425	0	0	0	0	0	385 425
Pozostałe zobowiązania	407 072	1 409	306	6	1	0	408 487
Razem zobowiązania	21 808 447	1 680 154	365 298	311 422	76 704	66 613	23 866 636
Kapitał własny	903 716	0	0	0	0	0	903 716
Razem zobowiązania i kapitał własny	22 712 163	1 680 154	365 298	311 422	76 704	66 613	24 770 352
Pozycje pozabilansowe							
Zobowiązania pozabilansowe udzielone	1 314 657	20 325	4 419	0	0	0	1 334 982
Zobowiązania pozabilansowe otrzymane	276 556	3 220	700	81	20	55	279 912
Pozabilansowe instrumenty finansowe	30 579	20 605	4 480	48 053	11 836	3 979	103 216
Razem pozycje pozabilansowe	1 621 792	44 150	9 599	48 134	11 856	4 034	1 718 110

52.4. Ryzyko operacyjne

Definicja ryzyka operacyjnego

Ryzyko operacyjne w Grupie Kapitałowej definiuje się jako ryzyko wystąpienia strat wynikających z niedostosowania lub zawodności procesów wewnętrznych, ludzi i systemów informatycznych lub ze zdarzeń zewnętrznych, obejmujące również ryzyko prawne.

Organizacja systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym

System zarządzania ryzykiem operacyjnym wdrożono według postanowień:

- 1) Rozporządzenia Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 8 czerwca 2021 roku w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej oraz polityki wynagrodzeń w bankach;
- 2) Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych;
- 3) Rekomendacji M dotyczącej zarządzania ryzykiem operacyjnym w bankach, stanowiącej załącznik do uchwały Nr 8/2013 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 8 stycznia 2013 r.;
- 4) Rekomendacji Z, dotyczącej zasad ładu wewnętrznego w bankach, stanowiącej załącznik do uchwały Nr 289/2020 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 29 października 2020 r.;
- 5) Ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe;
- 6) Wytycznych EBA z dnia 19 lipca 2018 r. dotyczących testów warunków skrajnych przeprowadzanych przez instytucje.

Funkcjonowanie systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym w Grupie Kapitałowej odbywa się na podstawie:

- 1) Strategii zarządzania ryzykiem bankowym w Banku BPS S.A.;
- 2) Polityki zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.;
- 3) Instrukcji zarządzania ryzykiem operacyjnym w Grupie Kapitałowej Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.;
- 4) Instrukcji Zasady nadzoru nad ryzykiem związanym z działalnością Spółek zależnych Grupy Kapitałowej Banku BPS S.A.

Celem zarządzania ryzykiem operacyjnym w Grupie Kapitałowej jest optymalizacja efektywności operacyjnej poprzez obniżenie strat operacyjnych, racjonalizację kosztów, zwiększenie szybkości oraz adekwatności reakcji na zdarzenia wewnętrzne i zewnętrzne oraz zapewnienie bezpiecznego i ciągłego funkcjonowania Banku i spółek.

Do najistotniejszych zadań w procesie zarządzania ryzykiem operacyjnym w podmiotach Grupy Kapitałowej należą – w przypadku:

- 1) Rad Nadzorczych spółek – nadzór nad wprowadzeniem systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz ocena adekwatności i skuteczności tego systemu;
- 2) Zarządów spółek – nadzór nad opracowaniem, wprowadzeniem i aktualizacją procedur w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym, zorganizowanie, wdrożenie i funkcjonowanie właściwego procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz zapewnienie zgodności wdrożonych zasad zarządzania ryzykiem operacyjnym z zasadami przyjętymi w Grupie Kapitałowej;
- 3) Komitetu Ryzyka Operacyjnego w Banku – wydawanie opinii w zakresie: systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym podmiotów Grupy Kapitałowej, projektów umów outsourcingu czynności bankowych lub maklerskich powierzanych przez Bank spółkom, możliwości odstępstwa dla spółki od wprowadzenia zasad zarządzania ryzykiem operacyjnym, wydawanie rekomendacji dla podmiotów Grupy Kapitałowej, mających na celu poprawę procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz mitygację ryzyka operacyjnego;

- 4) Departamentu Zgodności w Banku – koordynowanie działań Banku związanych z nadzorem nad ryzykiem dotyczącym działalności podmiotów Grupy Kapitałowej, koordynowanie przepływu informacji w ramach Grupy Kapitałowej związanych z działalnością podmiotów;
- 5) Biura Ryzyka Operacyjnego w Banku – opiniowanie projektów wewnętrznych aktów prawnych regulujących zarządzanie ryzykiem operacyjnym w podmiotach Grupy Kapitałowej, określanie rodzaju narzędzi stosowanych do pomiaru ryzyka operacyjnego w Grupie Kapitałowej, obliczanie skonsolidowanego wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego dla Grupy Kapitałowej, ocena istotności ryzyka operacyjnego i szacowanie kapitału wewnętrznego z tytułu tego ryzyka w II filarze dla Grupy Kapitałowej, merytoryczne administrowanie systemem wspierającym proces zarządzania ryzykiem operacyjnym w Grupie Kapitałowej, szkolenia z zakresu ryzyka operacyjnego dla podmiotów Grupy Kapitałowej, ocena wielkości i profilu ryzyka operacyjnego związanego z działalnością podmiotów Grupy Kapitałowej oraz ocena wpływu ryzyka operacyjnego generowanego przez te podmioty na poziom i profil ryzyka Banku;
- 6) stanowisk dedykowanych do zarządzania ryzykiem, w tym Menadżera ryzyka w spółce zależnej – bieżące zarządzanie ryzykiem operacyjnym poprzez m.in. ewidencję zdarzeń operacyjnych, monitorowanie i raportowanie Zarządowi oraz Radzie Nadzorczej na temat poziomu ryzyka operacyjnego;
- 7) pozostałych pracowników spółek – identyfikacja i ewidencja zdarzeń operacyjnych, podejmowanie działań mających na celu mitygację ryzyka operacyjnego.

Proces zarządzania ryzykiem operacyjnym obejmuje identyfikację, pomiar, limitowanie, monitorowanie, raportowanie oraz redukcję tego ryzyka.

Ryzyko operacyjne w Grupie Kapitałowej jest identyfikowane ex post poprzez ewidencję zdarzeń operacyjnych oraz ex ante poprzez samoocenę ryzyka operacyjnego oraz analizy scenariuszowe. Identyfikacja ryzyka operacyjnego ex ante ma na celu zapobieganie powstawaniu nieakceptowanego poziomu ryzyka operacyjnego w procesach realizowanych przez Grupę Kapitałową.

Poziom rzeczywistego ryzyka operacyjnego jest mierzony za pomocą wskaźników monitorujących wykorzystanie limitów tolerancji w ramach ustalonego apetytu na ryzyko oraz za pomocą wskaźników KRI, dla których określono dopuszczalne wartości. Limity tolerancji oraz definicje wskaźników KRI i ich progów są opracowywane w oparciu o obserwacje zmian profilu ryzyka operacyjnego w podmiotach Grupy Kapitałowej.

System raportowania przez podmioty Grupy Kapitałowej do Banku na temat ryzyka operacyjnego obejmuje:

- 1) bieżący raport o istotnych stratach;
- 2) kwartalne raporty o nowych zdarzeniach operacyjnych, korektach do zdarzeń przeszłych i zdarzeniach nierozliczonych;
- 3) kwartalne raporty o poziomie wskaźników KRI oraz o wykorzystaniu limitów tolerancji na ryzyko operacyjne;
- 4) roczny raport z wynikami procesu analiz scenariuszowych.

Grupa Kapitałowa stosuje następujące metody ograniczania ryzyka operacyjnego oraz łagodzenia skutków realizacji tego ryzyka:

- 1) odpowiednie zdefiniowanie procesów, produktów, systemów i procedur;
- 2) modyfikowanie procesów w aspekcie redukcji ryzyka operacyjnego do poziomu akceptowalnego;
- 3) wyeliminowanie procesów, produktów, systemów, które generują nieakceptowalne ryzyko;
- 4) mechanizmy kontrolne, m.in. procedury, podział obowiązków, autoryzacja, kontrola dostępu, kontrola fizyczna, szkolenia;
- 5) zabezpieczenia fizyczne i finansowe;
- 6) plany awaryjne.

Proces zarządzania ryzykiem operacyjnym w Grupie Kapitałowej jest wspierany przez system, który służy m.in. do ewidencji zdarzeń operacyjnych, definiowania i wyliczania Kluczowych Wskaźników Ryzyka, przeprowadzania procesu samooceny ryzyka operacyjnego oraz analiz scenariuszowych.

Bank oblicza skonsolidowany wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego metodą wskaźnika bazowego (BIA) zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych.

53. Zarządzanie kapitałem

W roku 2022 funkcjonowanie systemu zarządzania kapitałem w Grupie Kapitałowej opierało się na poniższych regulacjach zewnętrznych:

- 1) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych oraz zmieniającego rozporządzenie (UE) nr 648/2012 (dalej: Rozporządzenie CRR);
- 2) Ustawa z dnia 5 sierpnia 2015 roku o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym (dalej: Ustawa Makro);
- 3) Ustawa Prawo bankowe z dnia 29 sierpnia 1997 roku (dalej: Ustawa);
- 4) Rozporządzenie Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 8 czerwca 2021 roku w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej oraz polityki wynagrodzeń w bankach;
- 5) Rozporządzenie Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 27 lipca 2021 roku w sprawie szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego oraz dokonywania przez bank przeglądów strategii i procedur szacowania i stałego utrzymywania kapitału wewnętrznego;
- 6) Ustawa z dnia 10 czerwca 2016 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji.

Zarządzanie adekwatnością kapitałową obejmuje pomiar, monitorowanie, raportowanie, limitowanie i kontrolę adekwatności kapitałowej, efektywną alokację kapitału oraz procedury awaryjne, warunkujące spełnienie wymagań regulacyjnych w zakresie wymogów kapitałowych oraz kapitału wewnętrznego.

W Grupie Kapitałowej istnieje udokumentowany proces zarządzania kapitałem i monitorowania kapitału, funkcjonujący na podstawie Polityki zarządzania kapitałem w Banku BPS S.A. oraz Grupie Kapitałowej Banku BPS S.A. (dalej: Polityka) oraz Instrukcji funkcjonowania procesu oceny adekwatności poziomu kapitału wewnętrznego (ICAAP) w Banku BPS S.A. oraz Grupie Kapitałowej Banku BPS S.A. (dalej: Instrukcja ICAAP).

Polityka określa przede wszystkim zasady zarządzania kapitałem w sytuacjach normalnych i awaryjnych, preferowaną strukturę funduszy własnych oraz długoterminowe cele kapitałowe, jak również ma na celu zapewnienie właściwego procesu zarządzania ryzykiem oraz wskazanie poziomu ryzyka wyrażonego w postaci limitów na poszczególne jego rodzaje. Wysokość tych limitów wyznacza akceptowalny apetyt na ryzyko zatwierdzany przez Radę Nadzorczą Banku.

Celem zarządzania kapitałem jest:

- 1) utrzymanie funduszy własnych na poziomie zgodnym z przepisami prawa, a także zabezpieczającym zidentyfikowane ryzyka istotne, występujące w działalności Grupy Kapitałowej;
- 2) sukcesywne zwiększanie poziomu funduszy własnych w celu umożliwienia dalszego rozwoju działalności i wzmocnienia pozycji na polskim rynku usług bankowych;
- 3) utrzymywanie kapitału na poziomie, który pozwoli na zapewnienie optymalnej obsługi zrzeszonych banków spółdzielczych;
- 4) efektywne wykorzystanie istniejącego kapitału między innymi poprzez optymalizowanie działalności w kierunku rozwoju produktów o oczekiwanym poziomie absorpcji kapitału.

Instrukcja ICAAP opisuje proces zarządzania kapitałem i monitorowania kapitału, zawiera wytyczne dotyczące

zasad oceny istotności poszczególnych rodzajów ryzyka oraz metody wyznaczania kapitału wewnętrznego na ich pokrycie. Ocena adekwatności kapitału służy zapewnieniu utrzymywania jego poziomu w wysokości skorelowanej z profilem ryzyka Grupy Kapitałowej. Pozwala na dostosowanie wielkości funduszy własnych Grupy Kapitałowej do poziomu i rodzaju ryzyka na jaki jest narażony oraz do charakteru, skali i złożoności prowadzonej działalności.

Odpowiedzialność za skuteczność systemu zarządzania kapitałem i ryzykiem ponosi Zarząd Banku, wspierany przez Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami, natomiast Rada Nadzorcza Banku ostatecznie zatwierdza procesy uregulowane w przedmiotowych dokumentach.

Zarówno Polityka, jak i Instrukcja ICAAP podlegają corocznemu przeglądowi i weryfikacji w celu ich dostosowania do przepisów zewnętrznych, zmian profilu ryzyka Grupy Kapitałowej, jak również otoczenia gospodarczego w którym funkcjonuje.

W procesie wyliczania adekwatności kapitałowej stosuje się konsolidację ostrożnościową, która zgodnie z Rozporządzeniem CRR obejmuje jedynie podmioty spełniające definicję instytucji, instytucji finansowej lub przedsiębiorstwa usług pomocniczych. Z konsolidacji ostrożnościowej (zgodnie z art. 19 ust. 1 Rozporządzenia CRR) wyłączone są podmioty, których łączna wartość aktywów i pozycji pozabilansowych jest niższa niż 10 mln EUR.

Fundusze własne dla potrzeb adekwatności kapitałowej

Fundusze własne dla potrzeb wyliczania adekwatności kapitałowej wyznaczane są w oparciu o postanowienia Rozporządzenia CRR.

Fundusze własne Grupy Kapitałowej stanowią sumę kapitału Tier I i kapitału Tier II. W skład kapitału Tier I wchodzi kapitał podstawowy Tier I. Grupa Kapitałowa nie posiada kapitału dodatkowego Tier I.

W skład kapitału podstawowego Tier I wchodzi:

- 1) instrumenty kapitałowe;
- 2) agio emisyjne związane z instrumentami kapitałowymi;
- 3) zyski zatrzymane;
- 4) skumulowane inne całkowite dochody;
- 5) kapitał rezerwowy;
- 6) fundusze ogólnego ryzyka bankowego.

Kapitał podstawowy Tier I korygowany jest o:

- 1) korekty w kapitale podstawowym Tier I z tytułu filtrów ostrożnościowych;
- 2) wartości niematerialne wycenione według wartości bilansowej;
- 3) niedobór pokrycia z tytułu ekspozycji nieobsługiwanych;
- 4) inne korekty w okresie przejściowym w kapitale podstawowym Tier I (wynikające z zastosowania MSSF9).

W skład kapitału Tier II wchodzi zobowiązania podporządkowane.

Struktura funduszy własnych Grupy Kapitałowej

	31.12.2022	31.12.2021
Kapitał Tier I	725 397	768 700
Kapitał podstawowy Tier I	725 397	768 700
Instrumenty kapitałowe kwalifikujące się jako kapitał podstawowy Tier I	715 928	723 202
Zyski zatrzymane	-113 400	-88 471
Inne całkowite dochody	-26 020	10 292
Kapitał rezerwowy	150 190	116 937
Fundusze ogólnego ryzyka bankowego	24 500	24 500
Korekty w kapitale podstawowym Tier I z tytułu filtrów ostrożnościowych	-6 135	-3 330
Wartości niematerialne	-25 340	-24 169
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oparte na przyszłej rentowności i wynikające z różnic przejściowych	0	-1 610
Inne korekty w okresie przejściowym w kapitale podstawowym Tier I	5 674	11 349
Kapitał dodatkowy Tier I	0	0
Kapitał Tier II	255 963	280 941
Instrumenty kapitałowe i pożyczki podporządkowane kwalifikujące się jako kapitał Tier II	255 963	280 941
Fundusze własne	981 360	1 049 641

Ekspozycja na ryzyko oraz wskaźniki kapitałowe

Przy wyliczaniu kwoty ekspozycji z tytułu ryzyka kredytowego Grupa Kapitałowa stosuje metodę standardową (SA), obejmującą wykorzystanie parametrów regulacyjnych wskazanych w Rozporządzeniu CRR. W zakresie ryzyka operacyjnego Grupa Kapitałowa wykorzystuje metodę wskaźnika bazowego BIA (Basic Indicator Approach). W obszarze ryzyka rynkowego oraz ryzyka z tytułu korekty wyceny kredytowej Grupa Kapitałowa wykorzystuje metody standardowe, zgodnie z wymogami regulacyjnymi określonymi w wyżej wymienionym Rozporządzeniu.

W zakresie współczynników kapitałowych, minimalne poziomy wyznaczone dla Grupy Kapitałowej wynoszą odpowiednio:

- 1) 7,25 % dla współczynnika kapitału podstawowego Tier I (CET1),
- 2) 8,75 % dla współczynnika kapitału Tier I (T1),
- 3) 10,75 % dla łącznego współczynnika kapitałowego (TCR),
- 4) 3,0 % dla wskaźnika dźwigni (LR).

Powyższe wskaźniki uwzględniają wymogi wynikające z:

- 1) art. 92 ust. 1 Rozporządzenia CRR, który zobowiązuje Grupę Kapitałową do ich utrzymywania na poziomie co najmniej:
 - a) 4,50 % dla CET1,
 - b) 6,00 % dla T1,
 - c) 8,00 % dla TCR,
 - d) 3,00 % dla LR;
- 2) buforów kapitałowych, stanowiących zgodnie z Ustawą Makro, wartości procentowe łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko obliczonej zgodnie z art. 92 ust. 3 Rozporządzenia CRR, ustalone w wysokości:
 - a) 0,00 % dla bufora antycyklicznego – wartość utrzymywana na niezmiennym poziomie od dnia 1 stycznia 2016 roku,
 - b) 2,50 % dla bufora zabezpieczającego – miara zwiększona od dnia 1 stycznia 2019 roku z poziomu 1,875 % obowiązującego w roku 2018,

- c) 0,00 % dla bufora ryzyka systemowego – wartość zmieniona Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 18 marca 2020 roku, uchylającym Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 1 września 2017 roku, ustanawiające jego poziom w wysokości 3,0 %,
- d) 0,25 % dla bufora innej instytucji o znaczeniu systemowym (O-SII) – poziom zwiększony decyzją Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 16 grudnia 2022 roku z wysokości 0,1 % (nałożony na Bank w 2019 roku w drodze indywidualnej decyzji bufor podlega corocznemu przeglądowi i weryfikacji).

Na 31 grudnia 2022 roku Grupa Kapitałowa utrzymywała fundusze własne na poziomie 981.360 tys. zł oraz łączną kwotę ekspozycji na ryzyko w wysokości 5.481.988 tys. zł, Współczynnik TCR wyniósł 17,90 %, natomiast współczynniki CET1 oraz T1 osiągnęły wartość 13,23 %. Powyższe wskaźniki ukształtowały się powyższej obowiązujących progów nadzorczych.

Jednocześnie Grupa Kapitałowa zobowiązana jest do spełniania wymogu utrzymywania wskaźnika dźwigni (LR *Leverage ratio*) na poziomie nie niższym niż 3 %. Wskaźnik ten stanowi relację kapitału Tier I do miary ekspozycji całkowitej uwzględniającej aktywa bilansowe oraz udzielone zobowiązania pozabilansowe. Na dzień 31 grudnia 2022 roku Grupa Kapitałowa utrzymywała kapitał Tier I na poziomie 725.397 tys. zł, natomiast miarę ekspozycji całkowitej w wysokości 26.777.895 tys. zł. Wskaźnik LR ukształtował się na poziomie 2,71 %, tj. niższym od wymogu określonego w art. 92 ust. 1 lit. d Rozporządzenia CRR o 0,29 pp.

Ekspozycja na ryzyko i wskaźniki kapitałowe

	31.12.2022	31.12.2021
Łączna kwota ekspozycji na ryzyko	5 481 988	6 595 718
Kwota ekspozycji na ryzyko w odniesieniu do ryzyka kredytowego	4 701 487	5 716 035
Kwota ekspozycji na ryzyko z tytułu ryzyka operacyjnego	777 913	832 374
Kwota ekspozycji na ryzyko z tytułu ryzyka rynkowego	0	47 180
Kwota ekspozycji na ryzyko z tytułu korekty wyceny kredytowej	2 588	129
Miara ekspozycji całkowitej	26 784 611	24 817 467
Współczynnik kapitału podstawowego Tier I	13,2%	11,7%
Współczynnik kapitału Tier I	13,2%	11,7%
Łączny współczynnik kapitałowy	17,9%	15,9%
Wskaźnik dźwigni	2,7%	3,1%

Minimalny poziom funduszy własnych i zobowiązań kwalifikowalnych - MREL (*Minimum requirement for own fund end eligible liabilities*)

Pismem z dnia 5 grudnia 2022 roku Bankowy Fundusz Gwarancyjny (dalej: BFG) poinformował o przeprowadzonym przeglądzie planu restrukturyzacji oraz o konieczności jego aktualizacji, określając równocześnie cel śródkresowy MREL, który Grupa Kapitałowa powinna spełnić do końca 2022 roku oraz poziom docelowy, wyznaczony na 1 stycznia 2024 roku.

Wyznaczone dla Grupy Kapitałowej wymogi MREL opierają się na strategii bail-in, tj. umorzeniu lub konwersji zobowiązań, wskazanej przez BFG jako preferowany instrument przymusowej restrukturyzacji. Zgodnie z art. 97 ust. 2b ustawy o BFG, MREL wyrażony został jako odsetek:

- 1) łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko, obliczonej zgodnie z art. 92 ust. 3 Rozporządzenia CRR ($MREL_{TREA}$),
- 2) miary ekspozycji całkowitej, obliczonej zgodnie z art. 429 i 429a Rozporządzenia CRR ($MREL_{TEM}$).

Grupa Kapitałowa zobowiązana jest do spełniania obu wymogów jednocześnie. Wymogi MREL zostały wyznaczone na podstawie danych skonsolidowanych.

Według stanu na 31 grudnia 2022 roku Grupa Kapitałowa osiągnęła wskaźniki $MREL_{TREA}$ wyznaczone w oparciu o łączną kwotę ekspozycji na ryzyko na poziomach wyższych od ustalonych limitów. Niespełniony

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

został natomiast wymóg w zakresie wskaźników MREL_{TEM}, do wyliczenia których stosuje się miarę ekspozycji całkowitej.

	31.12.2022	31.12.2021
MREL-TREA - Fundusze własne i zobowiązania kwalifikowalne jak odsetek TREA (%)	21,61%	11,68%
w tym: Fundusze własne i podporządkowane zobowiązania kwalifikowalne (%)	18,95%	10,93%
MREL-TEM - Fundusze własne i zobowiązania kwalifikowalne jak odsetek TEM (%)	4,42%	4,46%
w tym: Fundusze własne i podporządkowane zobowiązania kwalifikowalne (%)	3,88%	4,39%
CBR - wymóg połączonego bufora wyrażony jako % TREA	2,75%	X
Nadwyżka MREL-TREA (uwzględniając CBR)	7,18 pp.	X
Nadwyżka MREL-TREA podporządkowanie (uwzględniając CBR)	5,27 pp.	X
Nadwyżka MREL-TEM	-0,04 pp.	X
Nadwyżka MREL-TEM podporządkowanie	-0,51 pp.	X

Kapitał wewnętrzny

Kapitał wewnętrzny Grupy Kapitałowej wyznaczany jest zgodnie z Rozporządzeniem MRiF, w oparciu o Instrukcję ICAAP. Kapitał wewnętrzny, zgodnie z definicją art. 128 ust. 1. pkt 2 Ustawy, stanowi szacowaną kwotę kapitału, niezbędną do pokrycia wszystkich zidentyfikowanych, istotnych rodzajów ryzyka występujących w działalności Grupy Kapitałowej oraz wpływu zmian otoczenia gospodarczego, uwzględniając przewidywany poziom ryzyka.

W procesie oceny istotności wpływu poszczególnych rodzajów ryzyka na działalność Grupy Kapitałowej oceniane są następujące rodzaje ryzyka: kredytowe, stopy procentowej w księdze bankowej, operacyjne, koncentracji, walutowe, płynności, cyklu gospodarczego, kapitałowe, strategiczne, reputacji, modeli, transferowe i kraju, braku zgodności, wyniku finansowego oraz nadmiernej dźwigni.

Dla rodzajów ryzyka ocenionych jako istotne wyznaczony zostaje kapitał wewnętrzny. Wielkość kapitału wewnętrznego Grupy Kapitałowej obliczana jest jako suma wszystkich skwantyfikowanych w jednostkach pieniężnych rodzajów ryzyka.

Według stanu na 31 grudnia 2022 roku kapitał wewnętrzny alokowany został na następujące rodzaje ryzyka: kredytowe, operacyjne, CVA, stopy procentowej w księdze bankowej, braku zgodności, modeli, nadmiernej dźwigni oraz cyklu gospodarczego. Nadwyżka funduszy własnych nad kapitałem alokowanym na ryzyka Filaru I oraz II pozwoliła na osiągnięcie omawianej relacji na poziomie korzystniejszym zarówno w porównaniu do limitu wynikającego z przepisów nadzorczych, jak i ustalonego w regulacjach wewnętrznych.

Kapitał wewnętrzny

	31.12.2022	31.12.2021*
Kapitał wewnętrzny	605 441	743 243
Filar I	438 559	575 630
Filar II	166 882	167 613
Nadwyżka (+) / Niedobór (-) funduszy własnych	375 919	284 847
Kapitał wewnętrzny / fundusze własne (w %)	61,69%	72,29%

* zgodnie z obowiązującą w 2021 r. Instrukcją ICAAP, kapitał wewnętrzny Grupy Kapitałowej wyliczony został na podstawie konsolidacji zgodnej z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej.

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku**

(w tys. zł)

Podpisy

	Artur Adamczyk	Podpisano
13 kwietnia 2023 roku	Prezes Zarządu	podpisem elektronicznym

	Robert Banach	Podpisano
13 kwietnia 2023 roku	Wiceprezes Zarządu	podpisem elektronicznym

	Krzysztof Kokot	Podpisano
13 kwietnia 2023 roku	Wiceprezes Zarządu	podpisem elektronicznym

	Anna Zawada	Podpisano
13 kwietnia 2023 roku	Główny Księgowy Banku	podpisem elektronicznym

Niniejsze sprawozdanie zawiera 172 kolejno ponumerowanych stron.